

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

Raport
privind starea învățământului
preuniversitar
în România

2013

CUPRINS

Cap. 1 ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ	pag. 4
Cap. 2 REZULTATE ȘI ACȚIUNI RELEVANTE DESFĂȘURATE ÎN ANUL ȘCOLAR 2012 – 2013	pag. 107
Cap. 3 PROGRAME ȘI PROIECTE FINANȚATE DIN FONDURI EXTERNE DERULATE DE CĂTRE M.E.N. ȘI INSTITUȚIILE SUBORDONATE /COORDONATE.....	pag. 143
Cap. 4 PRIORITĂȚI ȘI DIRECȚII DE DEZVOLTARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR PENTRU ANUL ȘCOLAR 2013 – 2014.....	pag. 163
Anexă - SINTEZA ANALIZEI SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ	pag. 173

Lista de abrevieri

Raportul privind Starea învățământului preuniversitar din România 2013 a fost elaborat la nivelul ministerului, sub coordonarea Unității de Strategii și Politici Publice, după încheierea anului școlar 2012-2013. Avizat de secretarul de stat în funcție la momentul finalizării acestuia, Raportul utilizează contribuțiile Institutului de Științe ale Educației, departamentelor MENCS și ale altor instituții aflate în subordonarea/coordonarea ministerului.

INTRODUCERE

Prezentul raport analizează situația înregistrată în sistemul de învățământ preuniversitar în anul școlar 2012/2013 și principalele tendințe în perioada 2005/2006 – 2012/2013. Analiza de tip statistic utilizează indicatorii de bază incluși în SNIE - Sistemul Național de Indicatori pentru Educație. SNIE este compatibil cu sistemele internaționale de indicatori (sistemul statistic european Eurostat, sistemul OECD, sistemul UNESCO, sistemul Banca Mondială) și include o parte a indicatorilor-țintă specifici obiectivelor europene comune în domeniul educației și formării profesionale.

Raportul de față prezintă situația înregistrată în cazul învățământului preuniversitar și are în vedere următoarele dimensiuni: resursele umane; participarea la educație; rezultatele elevilor și rezultatele educației pe piața muncii. Setul de indicatori a fost calculat atât pe ansamblul sistemului, cât și pentru fiecare nivel de educație în parte (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal și de maiștri).

Raportul prezintă, de asemenea, o analiză cu privire la situația României referitoare la atingerea țărilor stabilite la nivel european în orizontul de timp 2020.

Începând cu anul 2013, raportul conține și o serie de analize tematice, cu privire la măsuri importante de politică educațională implementate în ultimii ani, cum ar fi: programul a doua șansă, clasa pregătitoare, copiii din învățământul special și integrat, programul Școala Altfel, finanțarea sistemului pre-universitar.

La calcularea indicatorilor au fost utilizate datele primare oficiale referitoare la educație ale Institutul Național de Statistică. În cazul indicatorilor care utilizează informații culese la începutul anului școlar (*indicatori de intrare*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2012/2013. Pentru indicatorii care utilizează informații culese la final de an școlar (*indicatori de ieșire*), analiza a fost realizată având ca reper anul școlar 2011/2012, datele pentru 2012/2013 nefiind disponibile la momentul realizării analizei.

Datele cu privire la rezultatele elevilor la examenele naționale de la clasa a VIII-a și cele de la bacalaureat pentru anul 2013 au fost furnizate de Centrul Național de Evaluare și Examinare.

Pentru analizele comparative la nivel european, au fost utilizate baze de date și rapoarte ale EUROSTAT, OECD și Banca Mondială.

CAPITOLUL 1.

ANALIZA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

I. RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

I. A. Ansamblul sistemului de învățământ

I. A.1. Evoluția efectivelor de personal din învățământul preuniversitar

În perioada de referință, personalul angajat în învățământ a continuat să se reducă. Cu excepția învățământului primar și a celui postliceal, numărul cadrelor didactice a înregistrat, de asemenea, o scădere. Personalul didactic auxiliar este singura categorie de personal care are o evoluție pozitivă.

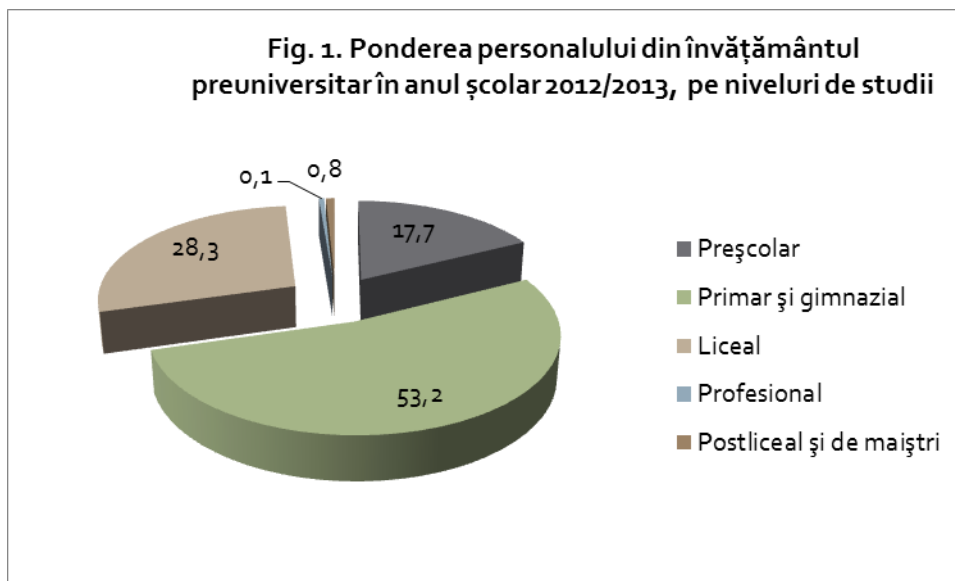
În anul școlar 2012/2013, numărul angajaților din învățământul preuniversitar a înregistrat o creștere ușoară față de anul precedent cu 5701 persoane (Tabel 1).

Tabel 1. Structura efectivelor personalului din învățământul preuniversitar, anul școlar 2012/2013

Nivel învățământ	Personal didactic	Personal didactic auxiliar	Personal administrativ	Personal întreținere și operațional	Total personal	% personal didactic
Preșcolar	35071	2074	1681	14313	53139	65,99
Primar și gimnazial	123640	10455	2559	23426	160080	77,23
Liceal	57080	9535	2846	15505	84966	67,18
Profesional	150	13	-	15	178	84,27
Postliceal și de maiștri	1678	230	300	190	2398	69,97
Total	217619	22307	7386	53449	300761	72,35

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2013.

Din totalul personalului din învățământul preuniversitar, peste jumătate funcționează în ciclul primar și gimnazial, aproape 30% în liceu, aproape 18% în învățământul preșcolar și ponderi reduse în învățământul profesional și în cel postliceal și de maiștri (Fig. 1).

Pe categorii de personal, s-au înregistrat evoluții pozitive în cazul personalului didactic și didactic auxiliar și scăderi în cazul personalului administrativ, de întreținere și operațional.

Pe niveluri de educație, scăderea sau creșterea efectivelor de personal se corelează, în mod firesc, cu tendințele efectivelor de elevi. Astfel, cele mai importante scăderi de personal s-au înregistrat: în învățământul preșcolar (peste 3 mii persoane), prin trecerea clasei pregătitoare în componența învățământului primar; în liceu (aproape 300 persoane), pe fondul scăderii semnificative a efectivelor de elevi cuprinși în acest nivel de studiu.

Au crescut ușor efectivele de personal din învățământul profesional, în contextul măsurilor de revigorare a acestei rute de formare și în învățământul postliceal și de maiștri, care a devenit o rută din ce în ce mai solicitată de absolvenții de liceu fără bacalaureat.

La nivel general, **ponderea personalului didactic** în totalul personalului din învățământ a rămas relativ constantă în anul școlar 2012/2013, reprezentând 72,35% din totalul angajaților din învățământ. Și în acest caz, observăm diferențele pe niveluri de educație: ponderea personalului didactic în totalul personalului din învățământ este mai mare în ciclul primar și gimnazial și mai redusă în ciclul preșcolar, în învățământul liceal și postliceal. Trebuie remarcată schimbarea care apare la nivelul învățământului profesional: de la 41% personal didactic în 2011/2012, la 84,2% în 2012/2013 – pe fondul ieșirii din sistem a ultimelor clase de SAM și al reorganizării în alte structuri a acestei rute de formare.

Comparativ cu anul școlar anterior, **personalul didactic auxiliar** a înregistrat o creștere la toate nivelurile de educație.

În ceea ce privește **personalul administrativ**, cea mai importantă creștere se înregistrează în învățământul postliceal și de maiștri (30%), iar cele mai importante scăderi în învățământul liceal și în învățământul primar și gimnazial (această categorie de personal scăzând cu aproximativ 20%, respectiv 39%).

Efectivele de personal didactic sunt în scădere ușoară la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului primar și a învățământului postliceal și de maiștri (Tabel 2). Evoluția acestui indicator se corelează cu cea a numărului de elevi înscriși în sistemul de învățământ. Măsura de introducere a

clasei pregătitoare, reorganizarea învățământului profesional și politica de personal din sectorul public explică, în principal, aceste tendințe.

Tabel 2. Numărul de cadre didactice pe niveluri de învățământ și medii de rezidență

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional/ SAM	Postliceal
2005/2006	Total	35755	53523	2298	84928	3740	61914	6234	1099
	Urban	19977	22898	2098	40167	3413	57410	4662	1093
	Rural	15778	30625	200	44761	327	4504	1572	6
2006/2007	Total	36555	52918	2569	82458	3565	62048	5643	888
	Urban	20289	22907	2368	39117	3350	58543	3889	883
	Rural	16266	30011	201	43341	306	3505	1754	5
2007/2008	Total	37348	52115	2435	80706	3716	61620	5939	1006
	Urban	21119	22637	2275	38327	3423	58287	3838	1000
	Rural	16229	29478	160	42379	293	3333	2101	6
2008/2009	Total	38253	51696	2373	80681	3810	60647	5129	864
	Urban	21905	22497	2227	37633	3528	57167	3090	856
	Rural	16348	29199	146	43048	282	3480	2039	8
2009/2010	Total	38322	49817	2455	79059	3900	60255	2803	965
	Urban	22202	22012	2294	36642	3656	56077	1745	960
	Rural	16120	27805	161	42417	244	4178	1058	5
2010/2011	Total	37353	45291	2269	73511	3934	59609	116	1124
	Urban	22032	20166	2143	33474	3675	55095	111	1112
	Rural	15321	25125	126	40037	259	4514	5	12
2011/2012	Total	37391	43693	2266	71093	3875	59380	64	1360
	Urban	22164	19759	2122	32538	3593	54839	62	1306
	Rural	15227	23934	144	38555	282	4541	2	54
2012/2013	Total	35071	48349	2277	69084	3930	57080	150	1678
	Urban	21114	22448	2130	31262	3684	52587	135	1634
	Rural	13957	25901	147	37822	246	4493	15	44

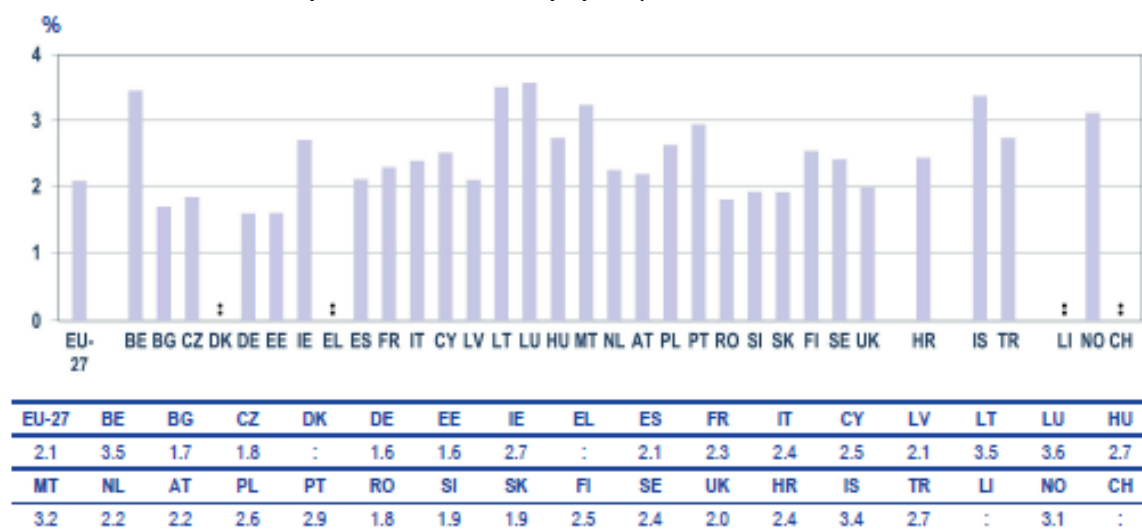
Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență, s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005 -2013.

Analiza **pe medii de rezidență** a numărului cadrelor didactice indică o scădere ușor mai accentuată în mediul rural în comparație cu mediul urban în cazul învățământului preșcolar și o creștere mai importantă în mediul urban în cazul învățământului postliceal. Pentru celelalte niveluri de educație, efectivele de cadre didactice sunt asemănătoare cu anul școlar anterior și se corelează cu efectivele de elevi cuprinși pe medii de rezidență și cu caracteristicile rețelei școlare (care este inegal dezvoltată pe medii de rezidență în cazul învățământului liceal, al celui postliceal și al celui special).

La nivelul anului 2010, cadrele didactice din învățământul primar și secundar reprezentau 2.1 % (aproximativ 5 milioane persoane) din totalul populației active de la nivel european. Procentele diferă considerabil de la o țară la alta. Cele mai mici valori ale indicatorului s-au înregistrat în Germania, Estonia și Bulgaria, iar cele mai mari în Luxemburg, Lituania și Belgia. România are, în medie, 1,8% cadre didactice din învățământul primar și secundar raportate la populația activă.

Fig. 2. Cadre didactice în învățământul primar și secundar (ISCED 1-3)
ca procent din totalul populației active, 2010

Sursa: Key Data on School Teachers and Leaders, Eurydice, 2013.

I. A.2. Ponderea personalului didactic calificat

Tendința de creștere a ponderii personalului didactic calificat, înregistrată în anii precedenți, a continuat în anul școlar 2012/2013 doar în cazul învățământului preșcolar. În cazul celorlalte niveluri de învățământ, valoarea acestui indicator scade ușor, în ambele medii de rezidență. Mediul rural continuă să aibă ponderi mai reduse de personal calificat în învățământul preșcolar, în cel primar și în cel gimnazial.

În învățământul preșcolar, pe fondul unei ușoare reduceri a personalului didactic și al trecerii clasei pregătitoare în componența învățământului primar, a crescut ponderea personalului calificat cu aproape două puncte procentuale în comparație cu anul precedent. Astfel, valoarea acestui indicator a ajuns pentru nivelul preșcolar similară cu cea înregistrată în învățământul primar și gimnazial (97,3%). Pe medii de rezidență, ponderea personalului calificat continuă să fie ușor în defavoarea mediului rural (Tabel 3).

Tabel 3. Ponderea cadrelor didactice calificate, pe niveluri de învățământ

		Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal și de maiștri
2005/2006	Total	94,0	96,2	92,2	98,2	91,1	96,9
	Urban	96,6	98,3	96,8	98,4	93,3	96,9
	Rural	90,7	94,7	88,1	95,6	84,6	100,0
2006/2007	Total	93,7	96,6	92,9	98,0	90,8	98,1
	Urban	96,2	98,0	97,1	98,1	93,5	98,1
	Rural	90,6	95,5	89,2	95,3	84,8	100,0
2007/2008	Total	93,5	97,1	94,2	98,4	92,6	97,9
	Urban	96,0	98,8	97,7	98,5	93,7	97,9

2008/2009	Rural	90,2	95,9	91,0	96,4	90,6	100
	Total	94,6	97,7	96,3	99,1	92,5	99,0
	Urban	96,8	98,8	98,3	99,1	93,8	99,0
2009/2010	Rural	91,7	96,9	93,5	97,8	90,5	100,0
	Total	95,4	98,5	97,1	99,5	96,0	98,9
	Urban	97,0	98,9	98,6	99,5	95,5	98,9
2010/2011	Rural	93,2	98,1	95,7	99,1	97,0	100,0
	Total	95,6	98,8	97,8	99,4	96,6	96,4
	Urban	97,1	99,4	99,1	99,5	99,1	96,3
2011/2012	Rural	93,3	98,3	96,8	98,7	40,0	100,0
	Total	95,2	98,8	98,1	99,3	100,0	97,6
	Urban	95,4	99,1	99,1	99,4	100,0	97,5
2012/2013	Rural	95,0	98,6	97,4	99,2	100,0	100,0
	Total	97,3	98,0	96,8	97,6	77,3	93,4
	Urban	97,6	98,8	97,9	97,6	74,8	93,3
	Rural	96,9	97,2	95,9	97,6	100,0	100,0

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență, s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2004-2013.

În învățământul primar și gimnazial, ponderea cadrelor didactice calificate, pe ansamblu, a înregistrat o ușoară scădere în comparație cu anul școlar precedent. Această tendință se evidențiază mai accentuat în învățământul primar din mediul rural și, la nivelul învățământului gimnazial, în ambele medii de rezidență. Mediul rural continuă să aibă ponderi mai reduse de personal calificat, comparativ cu urbanul.

Și în învățământul liceal, ponderea personalului didactic calificat scade ușor în comparație cu anul precedent, valorile indicatorului fiind de 97,6% în ambele medii de rezidență.

În învățământul profesional și în cel postliceal, ponderea personalului calificat din unitățile situate în mediul rural este de 100%, mai ridicată în comparație cu mediul urban. Aceste comparații pe medii de rezidență nu sunt semnificative, în condițiile funcționării unui număr foarte redus de unități de învățământ de acest tip în rural.

Tendența de ușoară scădere a ponderii personalului calificat în cazul tuturor nivelurilor de învățământ pare surprinzătoare în condițiile în care, în ultimii ani, o parte dintre profesori au participat la diverse programe de dezvoltare profesională și de calificare, în principal derulate din Fonduri Structurale.

Această stare de fapt ne indică, însă, că politicile actuale de recrutare nu reușesc să acopere întregul necesar de personal calificat. Devine, astfel, o prioritate identificarea unor oportunități pentru programe de calificare la nivelul școlii și de atragere a cadrelor didactice calificate în școlile cu deficit din acest punct de vedere. De asemenea, este oportună continuarea programelor de formare/calificare pentru tinerii care provin din localități dezavantajate și care doresc să se întoarcă să lucreze ca profesori în școlile din aceste comunități.

I. A.3. Ponderea personalului didactic cu normă întreagă

În anul școlar 2012/2013, a crescut ponderea cadrelor didactice cu normă întreagă. Diferențele pe medii de rezidență s-au redus.

În anul școlar 2012/2013, ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru a crescut la toate nivelurile de studii, în comparație cu anul precedent, cu excepția învățământului profesional (Tabel 4).

Pe niveluri de studiu, cele mai ridicate valori ale ponderii cadrelor didactice cu normă întreagă s-au înregistrat în învățământul preșcolar (99,5%), în învățământul primar de masă (97,8%) și în învățământul primar și gimnazial special (97,9% respectiv 95,3%). O evoluție pozitivă a ponderii personalului didactic cu normă întreagă este observată și în cazul învățământului liceal, valorile acestui indicator atingând în acest caz 84,8%.

O pondere mai scăzută a personalului cu normă întreagă se constată în învățământul gimnazial de masă (71,8%), determinată fiind de dificultatea realizării unor norme complete pentru anumite specializări în școlile de dimensiuni mici.

În învățământul profesional și postliceal, se înregistrează cele mai scăzute ponderi ale cadrelor didactice cu timp integral de lucru.

Tabel 4. Ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru (normă întreagă), pe niveluri de învățământ

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal
2005/2006	Total	99,5	96,3	96,4	76,1	92,6	88,3	79,0	48,3
	Urban	99,7	97,0	96,1	77,7	92,7	88,5	78,1	48,5
	Rural	99,3	95,8	99,5	74,7	91,4	86,5	81,5	16,7
2006/2007	Total	99,3	95,7	96,3	74,0	91,6	87,6	80,9	54,8
	Urban	99,2	96,6	96,1	76,0	91,5	87,7	82,3	55,1
	Rural	99,5	95,1	99,0	72,1	91,8	85,0	77,9	0,0
2007/2008	Total	99,3	94,5	95,0	73,1	90,4	87,7	78,3	50,6
	Urban	99,3	95,6	94,9	76,9	90,6	87,8	76,8	50,7
	Rural	99,4	93,7	96,9	69,7	88,1	85,2	81,0	33,3
2008/2009	Total	99,4	93,8	96,0	71,7	91,6	85,6	77,9	65,6
	Urban	99,5	95,0	95,7	76,0	91,6	85,8	76,7	65,9
	Rural	99,4	92,8	100,0	68,0	91,5	81,6	79,6	37,5
2009/2010	Total	99,1	93,7	96,3	70,2	91,3	84,4	70,3	61,7
	Urban	98,9	94,7	96,4	75,0	91,2	84,8	69,6	62,0
	Rural	99,4	92,9	95,7	66,1	93,4	79,7	71,5	0,0
2010/2011	Total	98,8	95,1	96,6	67,9	92,2	82,4	70,7	66,4
	Urban	98,5	96,2	96,5	72,7	92,1	82,9	69,4	66,8
	Rural	99,2	94,2	97,6	63,9	93,4	76,5	100,0	25,0
2011/2012	Total	98,4	94,7	96,4	65,4	91,5	79,9	92,2	58,5
	Urban	98,0	95,4	96,4	68,8	91,5	80,2	93,5	58,3
	Rural	98,9	94,1	96,5	62,6	91,8	76,1	50,0	61,1
2012/2013	Total	99,5	97,8	97,9	71,8	95,3	84,8	72	60,7
	Urban	99,4	98,4	97,9	75,2	95,4	84,9	68,9	60,2
	Rural	99,6	97,2	97,3	69,0	93,9	82,8	100	77,3

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență, s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013. Datele primare nu permit defalcarea pe nivelul primar/gimnaziu, în cazul anului 2012/2013.

O analiză pe medii de rezidență evidențiază reduceri ale decalajului dintre urban și rural. Se păstrează în continuare cele mai mari diferențe la nivelul învățământului gimnazial, determinate fiind de specificul rețelei școlare.

La nivelul țărilor europene, există diferite politici de flexibilizare a sistemelor de recrutare a profesorilor, printre care și reglementările ce stabilesc condițiile de angajare pe o perioadă limitată, în sistemul de educație preuniversitar. În Europa, doar România, Franța și Islanda nu au astfel de reglementări (Fig. 3). Raționalizarea rețelei școlare și introducerea unor servicii educaționale suplimentare (de exemplu, de tipul "școală după școală") pot fi sprijinite de măsuri adecvate de reglementare a condițiilor în care se pot face angajări pentru un timp parțial de lucru (Fig. 4).

Fig. 3. Reglementări la nivel european, privind încheierea unui contract cu timp integral sau parțial de lucru pentru cadrele didactice

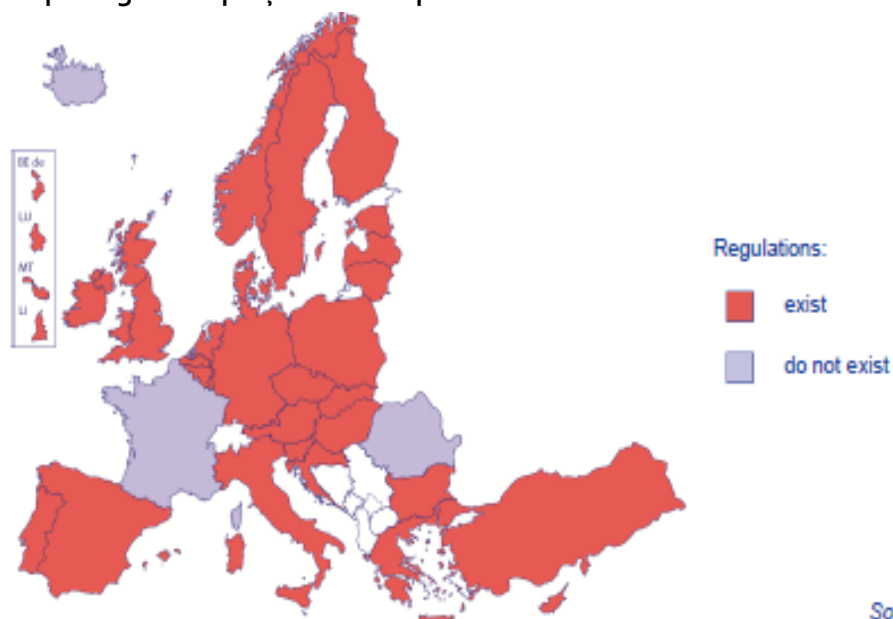
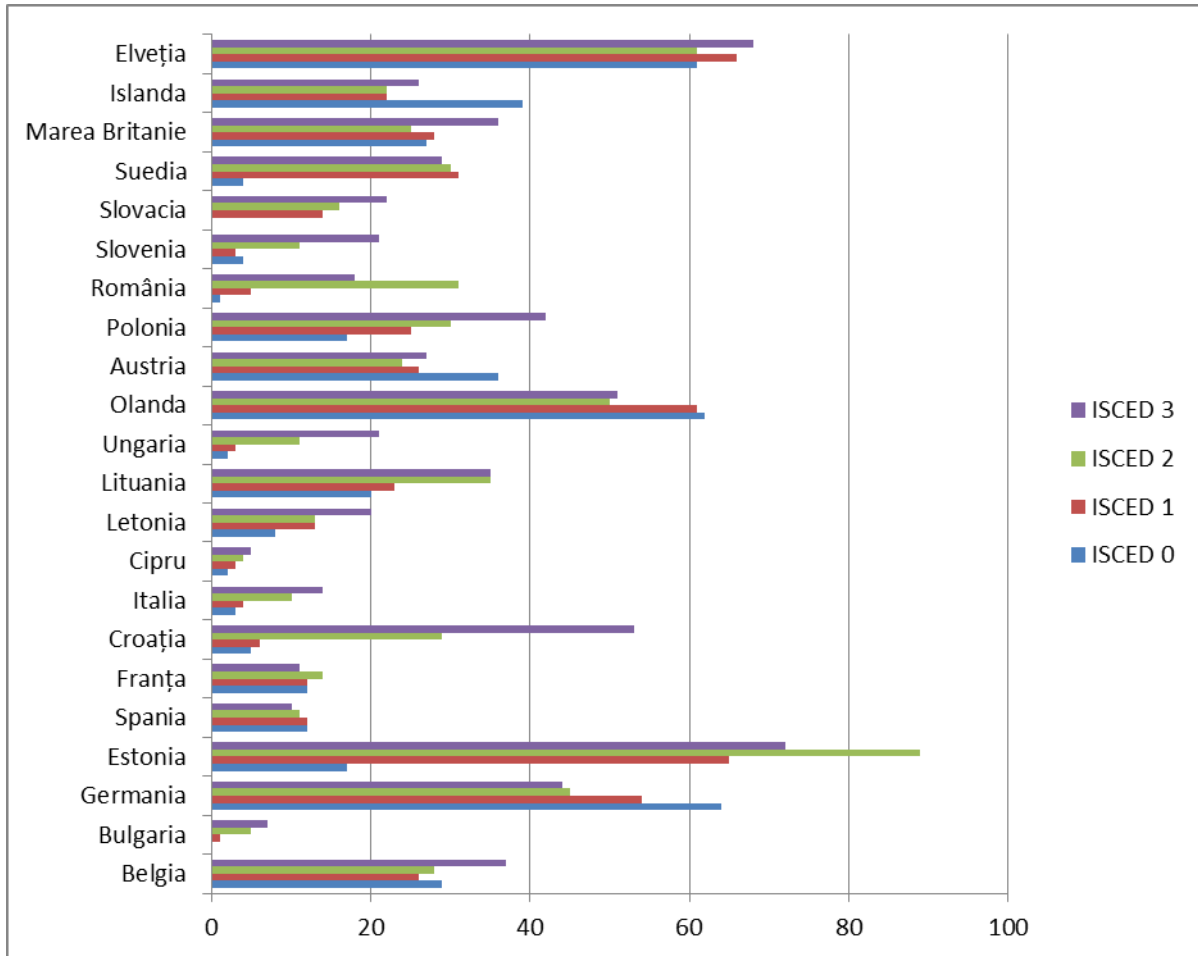

Fig. 4. Personal cu normă parțială de lucru (ISCED 1-3) la nivel european

Sursa: Key Data on School Teachers and Leaders, Eurydice, 2013.

I. A.4. Ponderea personalului didactic feminin

În anul școlar 2012/2013, ponderea personalului didactic feminin a continuat să crească la nivelul ansamblului sistemului de învățământ preuniversitar, comparativ cu anul anterior. Pe niveluri de studiu, se înregistrează următoarea situație: cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât numărul personalului didactic feminin este mai mare.

Datele privind ponderea personalului didactic feminin în sistemul românesc de învățământ susțin realitățile care se înregistrează la nivel european: cea mai mare pondere a profesorilor femei se regăsește la nivel primar și secundar inferior; cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât numărul personalului didactic feminin este mai mare.

În comparație cu anul școlar precedent, în 2012/2013 ponderea personalului feminin a crescut ușor (Tabel 5). La nivelul ansamblului sistemului de învățământ preuniversitar, cadrele didactice de sex feminin reprezintă peste trei sferturi din totalul personalului didactic.

Tabel 5. Ponderea personalului feminin în total personalului didactic

		Preșcolar	Primar de masă	Special primar	Gimnazial de masă	Special gimnazial	Liceu	Profesional (SAM)	Postliceal
2005/2006	Total	99,8	86,7	88,3	67,6	78,2	67,6	55,6	72,1
	Urban	99,8	91,5	88,5	71,7	78,7	68,2	57,9	72,2
	Rural	99,7	83,1	86,5	64,0	73,1	60,4	48,7	50,0
2006/2007	Total	99,7	86,6	89,0	67,7	78,5	66,1	55,0	74,8
	Urban	99,8	91,6	89,2	71,4	79,0	66,4	57,0	75,2
	Rural	99,7	82,8	86,6	64,3	73,8	60,2	50,7	0,0
2007/2008	Total	99,7	85,9	87,3	68,0	78,4	66,7	57,6	67,6
	Urban	99,8	90,4	87,5	71,4	78,6	67,1	58,7	67,9
	Rural	99,6	82,4	85,0	65,0	75,8	60,2	55,5	16,7
2008/2009	Total	99,7	85,7	89,3	67,7	80,0	67,3	57,3	69,9
	Urban	99,8	90,2	89,4	70,9	80,1	67,8	57,8	70,2
	Rural	99,6	82,2	86,3	64,9	78,4	60,1	56,4	37,5
2009/2010	Total	99,7	86,0	88,6	67,7	80,8	67,8	58,3	68,4
	Urban	99,8	90,1	88,6	70,7	80,9	68,3	59,2	68,5
	Rural	99,6	82,8	88,8	65,0	78,3	60,5	56,8	40,0
2010/2011	Total	99,6	86,7	87,9	68,1	81,6	68,1	50,9	69,9
	Urban	99,8	90,9	87,9	71,3	81,9	68,5	51,4	69,9
	Rural	99,5	83,4	87,3	65,5	77,2	62,5	40,0	75,0
2011/2012	Total	99,7	86,9	87,8	68,1	81,7	68,7	56,3	72,0
	Urban	99,8	91,2	87,7	71,2	82,1	69,1	56,5	73,4
	Rural	99,5	83,3	88,2	65,4	76,2	63,2	50	38,9
2012/2013	Total	99,7	88,1	88,6	68,6	82,2	68,9	52,7	74,7
	Urban	99,7	92,1	88,7	71,7	82,4	69,4	55,6	75,7
	Rural	99,6	84,6	87,1	66	78,5	63,3	26,7	38,6

Observație: Pentru învățământul liceal, profesional și postliceal, pentru mediul de rezidență, s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Pe nivelurile de învățământ, cele mai multe cadre didactice femei profesază în învățământul preșcolar (unde au o pondere de 99,7%), primar de masă (88,1%), precum și în învățământul special primar și special gimnazial (88,6% respectiv 82,2%).

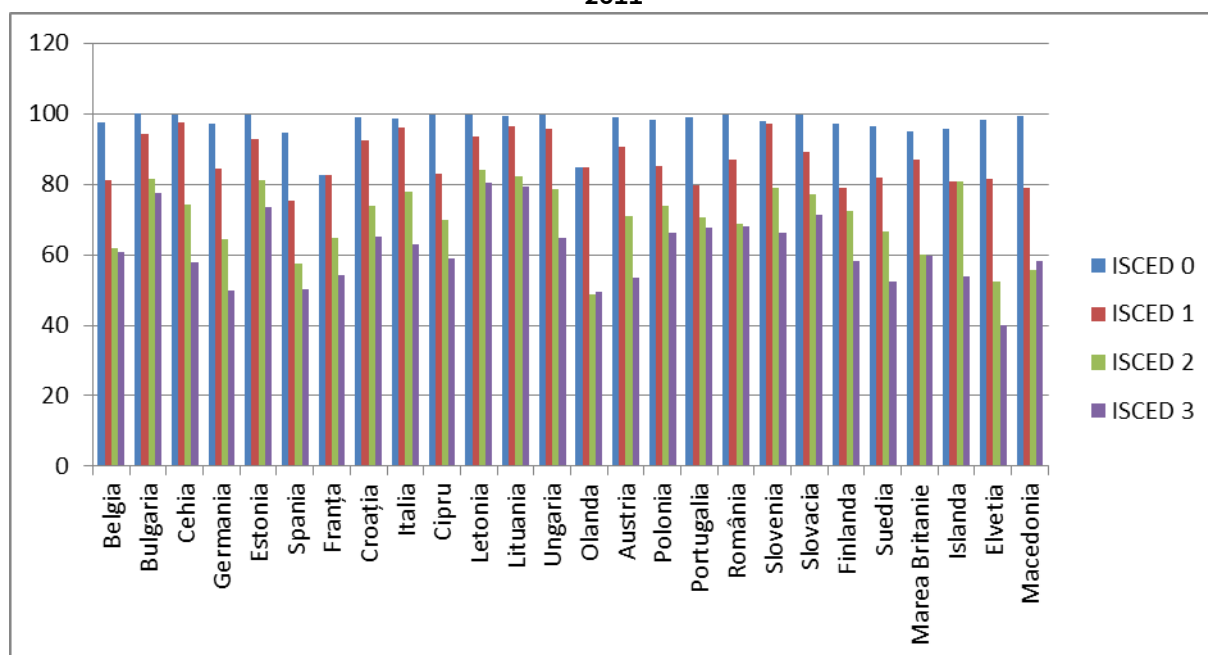
În învățământul gimnazial, în cel liceal și în cel postliceal, femeile reprezintă aproximativ 70% din totalul personalului didactic. Ponderea cea mai scăzută se înregistrează, în mod tradițional, în învățământul profesional (52,7%). În cazul învățământului postliceal se remarcă o ușoară creștere a ponderii personalului feminin, până la valoarea de 74,7%, în condițiile în care, în ultimii ani, cei mai mulți cursanți sunt înscriși în rute de formare tradițional adresate femeilor: școlile sanitare.

În cazul acestui indicator, observăm că se mențin anumite **diferențe pe medii de rezidență**. Astfel, cadrele didactice de sex feminin sunt mai numeroase în mediul urban, în comparație cu mediul rural, la următoarele niveluri de studiu: cu aproximativ 8 p.p. în învățământul primar de masă, cu 6 p.p. în cazul liceului și cu 5 p.p. în învățământul gimnazial de masă. În cazul învățământului preșcolar, această diferență este mult mai redusă.

La nivelul învățământului liceal, Elveția, Austria, Spania și țările nordice au ponderea cea mai scăzută de personal feminin în cazul învățământului secundar superior (aproximativ 50%), în timp ce, în Letonia sau Lituania, acest indicator este apropiat de cel înregistrat în învățământul primar (aproximativ 80%).

Fig. 5. Ponderea personalului didactic feminin (ISCED 0-3) la nivel european, date comparative

2011

Sursa: EUROSTAT, 2013.

I. A.5. Numărul de copii ce revin la un cadru didactic

Numărul elevilor ce revin la un cadru didactic a rămas relativ constant în comparație cu anul anterior, în cazul majorității nivelurilor de învățământ, cu excepția învățământului preșcolar și primar. În urma măsurii de introducere a clasei pregătitoare în învățământul primar, în grădinițe a scăzut numărul de copii/educator. Concomitent, numărul de elevi/cadru didactic a crescut în învățământul primar, însă această evoluție se observă doar în cazul mediului urban.

Raportul elevi per cadru didactic a înregistrat și în anul 2012/2013 valori relativ constante, în comparație cu anul școlar precedent, pentru majoritatea nivelurilor de învățământ. Excepție fac învățământul preșcolar și cel primar, ca urmare a măsurii de introducere a clasei pregătitoare în componența învățământului primar. Astfel, în grădinițe scade numărul de copii/educator de la 18 la 16, această tendință fiind înregistrată atât în mediul rural, cât și în mediul urban. Concomitent, numărul de elevi/cadru didactic a crescut în învățământul primar, însă această evoluție se observă doar în cazul mediului urban (de la 20 la 21 elevi/cadru didactic) (Tabel 6). Ne așteptăm ca în anii școlari următori să asistăm la stabilizarea personalului didactic angajat, în conformitate cu evoluția populației școlare, în cazul tuturor nivelurilor de învățământ.

Tabel 6. Numărul elevilor per cadru didactic în învățământul pre-universitar

		Preșcolar	Primar	Gimnazial	Liceal și profesional
2005/2006	Total	18	17	11	15
	Urban	16	18	12	15
	Rural	21	16	10	18

2006/2007	Total	18	17	11	16
	Urban	16	19	12	15
	Rural	20	16	10	18
2007/2008	Total	17	16	11	15
	Urban	16	18	12	15
	Rural	20	15	10	15
2008/2009	Total	17	16	11	15
	Urban	16	18	12	15
	Rural	19	15	10	15
2009/2010	Total	17	17	11	16
	Urban	16	19	12	16
	Rural	19	15	10	15
2010/2011	Total	18	18	12	16
	Urban	17	20	13	16
	Rural	20	17	10	16
2011/2012	Total	18	18	11	16
	Urban	17	20	13	16
	Rural	20	17	10	16
2012/2013	Total	16	19	11	16
	Urban	15	21	13	16
	Rural	18	17	10	16

Observație: Indicatorul s-a calculat prin raportarea numărului de elevi la numărul de cadre didactice (persoane fizice). Pentru învățământul secundar superior datele sunt estimate, indicatorul fiind calculat prin raportarea numărului de elevi din învățământul liceal și profesional (cumulat) la numărul personalului didactic din învățământul liceal și profesional (cumulat). În acest caz, pentru mediul de rezidență s-a luat în considerare tipul de localitate în care este situată unitatea de învățământ.
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Pe niveluri de studiu, cel mai scăzut raport (11 elevi/cadru didactic) continuă să se înregistreze în cazul învățământului gimnazial, în timp ce învățământul primar are cea mai ridicată valoare (19 elevi/cadru didactic).

Mediul de rezidență rămâne un important factor de diferențiere al acestui indicator. Excepție fac învățământul liceal și profesional, unde se înregistrează, în ambele cazuri, un raport de 16 elevi/cadru didactic. În cazul învățământului preșcolar, media este sensibil mai ridicată în mediul rural, în timp ce, în învățământul primar și gimnazial, raportul se inversează în favoarea mediului urban. Diferențele pe medii par să rămână constante în ultimii ani.

În ultimii zece ani, în învățământul gimnazial din mediul rural se înregistrează cel mai redus raport elevi/profesor din întregul sistem de învățământ: 11 elevi la 1 profesor. Acest lucru demonstrează că politicile de personal și măsurile de raționalizare a rețelei în școlile rurale nu au încă eficacitatea așteptată. România trebuie să găsească, în viitorul apropiat, un mai bun echilibru în cazul acestui indicator, în condițiile în care majoritatea resurselor de care școlile dispun sunt, în prezent, alocate prin mecanismul *per capita*. De asemenea, politicile din aria formării profesionale continue a cadrelor didactice rămân o prioritate și trebuie să țină seama, într-o măsură mai ridicată, de diferențele existente în prezent în sistemul de educație, în ceea ce privește numărul mediu de elevi cu care se lucrează la clasă.

La nivel european, numărul elevilor ce revin la un cadru didactic (calculat ca raport dintre totalul elevilor considerați ca fiind înscriși în învățământul de zi și totalul profesorilor considerați ca având normă întreagă de predare – „full-time students” / „full-time teachers”) are valori diferite de la o țară la alta, între un maxim de 19,8 elevi/profesor în Marea Britanie și un minim de 9,9 elevi/profesor în Lituania.

Tabel 7. Numărul elevilor per cadru didactic la nivel european

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Romania	17,4	17,1	16,9	16,3	16,4	16,7	17,8
Marea Britanie	20,7	19,8	19,4	20,2	19,9	19,8	19,8
Franța	19,4	19,3	19,7	19,9	19,7	18,7	18,4
Germania	18,8	18,7	18,3	18,0	17,4	16,7	16,3
Republica Cehă	17,5	17,3	18,7	18,1	18,4	18,7	18,7
Bulgaria	16,3	15,8	16,0	16,1	17,4	17,6	17,5
Belgia	12,8	12,6	12,6	12,6	12,5	12,4	12,4
Ungaria	10,6	10,4	10,2	10,6	10,7	10,8	10,7
Lituania	11,3	10,7	10,0	9,7	9,7	9,9	9,9

Sursa: EUROSTAT, 2013.

II. PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

II. A. Ansamblul sistemului de învățământ

II. A.1. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

În anul școlar 2012/2013, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a fost de 3269,7 mii. S-a menținut tendința de scădere a efectivelor de elevi, cu care s-a confruntat sistemul de educație în ultimul deceniu. Însă, pentru prima dată în ultimii 10 ani, diferența de la un an școlar la altul este mai redusă, de numai aproximativ 14 mii de elevi față de 2011/2012. Unele niveluri de studiu au înregistrat creșteri ale efectivelor de elevi, altele, scăderi accentuate. Cele mai importante creșteri ale efectivelor de elevi au fost la nivelul învățământului primar, ca urmare a includerii clasei pregătitoare în învățământul obligatoriu, precum și la nivelul învățământului profesional, efect al măsurilor de revigorare a acestei filiere de studiu. La nivelul liceului, s-au înregistrat scăderile cele mai mari ale numărului de elevi, în comparație cu anul anterior.

În ultimii 10 ani, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul. Această stare de fapt constituie un efect direct al evoluțiilor demografice. Astfel, conform estimărilor realizate de INS, rata brută a natalității a scăzut în ultimii ani, situându-se sub nivelul valorii indicatorului la nivel UE (în 2011, 9,2% în România și 10,4% în UE).

La acest aspect se adaugă și fenomenul migrației externe a populației de cetățenie română. Analiza structurii pe vârste a populației evidențiază, de asemenea, un proces de îmbătrânire demografică, prin scăderea constantă a populației în vârstă de școlarizare 0-14 ani (14,9% în 2012) și a populației tinere de 15-24 ani (12,4% în 2012), cu estimări de reducere accentuată până în anul 2020.

Aceste evoluții demografice au avut un impact semnificativ asupra scăderii efectivelor de elevi. De asemenea, la această stare de fapt au contribuit și situațiile de neșcolarizare sau cele de renunțare prematură la studii.

Efectivele de elevi au scăzut de la un an școlar la altul, cu 30 de mii până la 70 de mii de elevi/an. În anul școlar 2012/2013, sistemul preuniversitar de învățământ românesc a cuprins 3269,7 mii de elevi (Tabel 8). Pentru prima dată în ultimii 10 ani, indicatorul a înregistrat o scădere mai redusă, de numai 14 mii de elevi față de anul școlar anterior. Această situație este efectul implementării unor măsuri specifice de politică educațională: includerea clasei pregătitoare în învățământul obligatoriu și relansarea învățământului profesional.

Tabel 8. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar

		2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Învățământul preșcolar	Total	648338	648862	650324	652855	666123	673736	673641	581144
	Urban	320950	320682	332593	340394	352857	364115	369962	324288
	Rural	327338	328180	317731	312461	313266	309621	303679	256856
Învățământul	Total	939330	919439	865175	859169	845679	828853	810126	931951

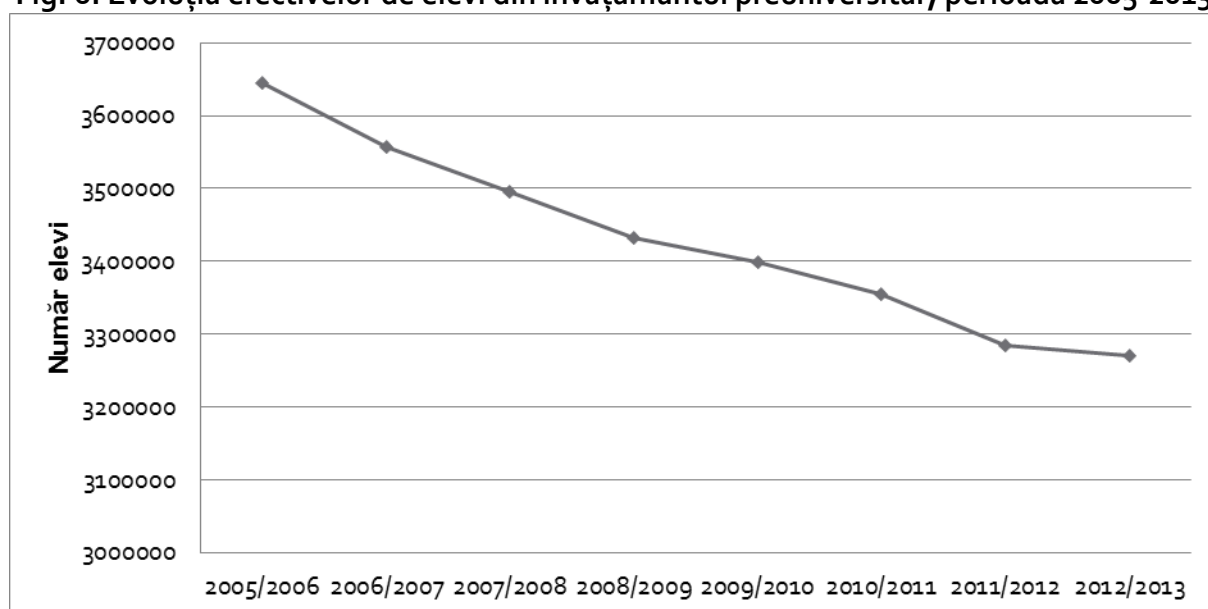
primar*	Urban	451650	444696	418453	419318	414547	410576	407984	485036
	Rural	487680	474743	446722	439851	431132	418277	402142	446915
Învățământul gimnazial*	Total	961231	922769	924518	893166	873997	862588	819280	812241
	Urban	520062	492222	482133	462556	451433	444831	422467	418225
	Rural	441169	430547	442385	430610	422564	417757	396813	394016
Învățământul liceal	Total	767543	778351	788827	782056	835343	864271	886521	829517
	Urban	542784	543866	524977	500648	501650	492920	484086	445081
	Rural	221759	234485	263850	281408	333693	371351	402435	384436
Învățământul profesional postliceal	Total	284394	250366	220322	189234	115432	54531	12382	19732
	Urban	144064	125877	103702	83836	51747	25348	6990	7064
	Rural	140330	124489	116620	105398	63685	29183	5392	12668
Total	Total	43596	37678	45497	55058	62538	69928	79396	92784
	Urban	33286	29186	34781	41399	45835	52017	58326	64696
	Rural	10310	8492	10716	13659	16703	17911	21060	28088
Total	Total	3644432	3557465	3494663	3431538	3399112	3353907	3281346	3267369

* Include atât învățământul de masă, cât și învățământul special.

Observație: Datele nu includ elevii străini.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 6. Evoluția efectivelor de elevi din învățământul preuniversitar, perioada 2005-2013

Observație: Datele nu includ elevii străini.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Tendința de scădere a efectivelor de elevi se reflectă în mod diferit, în funcție de **nivelul de învățământ**. Astfel, ca urmare a trecerii copiilor de 6 ani în învățământ primar, a scăzut semnificativ numărul copiilor din **învățământul preșcolar** (581,1 mii de copii, cu peste 92 mii mai puțin comparativ cu anul anterior), concomitent cu creșterea accentuată a numărului de elevi din **învățământul primar** (931,9 mii de elevi, cu peste 121 mii mai mult față de anul anterior). La nivelul învățământului primar, creșterea semnificativă s-a înregistrat mai ales în mediul urban (cu peste 77 mii de elevi), determinată fiind de creșterea numărului copiilor de 6 ani care intră în clasa I (până în acest an școlar, datele statistice au arătat că multe familii din urban optau pentru înscrierea copiilor în clasa I cât mai târziu, peste 7 ani, deși Legea Educației din 2003 prevedea școlarizarea începând cu vârsta de 6 ani). La nivelul **învățământului gimnazial**, au scăzut ușor efectivele de elevi, cu numai 7 mii față de anul anterior, cel mai mult în mediul urban.

La polul opus se situează **învățământul liceal**, unde se identifică cea mai accentuată tendință de scădere a efectivelor de elevi față de anul anterior (829,5 mii de elevi, cu 57 mii mai puțin față de anul anterior). Această scădere este, în primul rând, efectul evoluțiilor demografice.

De asemenea, măsurile de revigorare a **învățământului profesional** (prin instituirea stagiilor de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 2 și a învățământului profesional cu durata de 2 ani) au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de studiu. Astfel, în anul școlar 2012/2013, în învățământul profesional au fost înscriși 19,7 mii de elevi, cu aproape 60% mai mulți față de anul anterior. Același trend ascendent se înregistrează și în **învățământul postliceal**: 92,8 mii elevi în 2012/2013, cu 13 mii mai mult față de anul anterior.

II. A.2. Rata brută de cuprindere școlară la toate nivelurile de învățământ preuniversitar

În anul școlar 2012/2013, rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de educație, ca raport din populația în vârstă de 6-23 ani, a fost de 74,3%. Creșterea ușoară a valorii indicatorului față de anul anterior este efectul includerii clasei pregătitoare în învățământul obligatoriu. În anul de referință, 77,6% din populația de 3-21 ani se afla în sistemul formal de educație (inclusiv grădinița). De asemenea, peste 90% din populația școlară de 3-18 ani frecventa sistemul de educație (de la grădiniță până la liceu).

După anul școlar 2007/2008, rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ, de la primar la superior (ISCED 1-5), a înregistrat o tendință descendentă de la un an la altul, cu o scădere mai amplă în anul școlar 2011/2012 (an în care a ieșit din învățământul gimnazial generația intrată în clasa I în 2003/2004, la 6 și 7 ani concomitent).

În anul școlar 2012/2013, valoarea indicatorului a crescut ușor față de anul anterior, ca urmare a includerii în sistemul de învățământ obligatoriu a clasei pregătitoare (ceea ce a determinat creșterea ponderii copiilor de 6 ani cuprinși în sistemul de educație). Astfel, la nivelul acestui an școlar, 74,3% dintre copiii și tinerii de 6-23 ani au fost cuprinși în sistemul de învățământ, de la învățământul primar la cel superior (tabel 9).

Tabel 9. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul primar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 6/7-23 ani

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Total	76,2	77,5	80,1	79,9	78,7	77,0	74,1	74,3
Feminin	78,4	80,0	83,0	82,6	81,8	79,1	75,3	75,2
Masculin	74,1	75,2	77,2	77,4	76,5	75,0	72,9	73,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

O creștere mai amplă a indicatorului a fost înregistrată în cazul populației masculine, astfel încât diferențele pe sexe ale valorii indicatorului s-au redus. Pentru anul 2012/2013, calculul ratei brute de cuprindere școlară pentru diferite niveluri de învățământ evidențiază următoarele date:

- De la învățământul preșcolar la cel superior, la nivelul anului 2012/2013, în sistemul formal de educație, a fost cuprinsă 76,2% din populația de 3-23 de ani (ISCED 0-5).

Tabel 10. Rata brută de cuprindere școlară de la învățământul preșcolar la cel superior, ca raport din populația în vârstă de 3-23 ani

	2012/2013
Total	76,2
Feminin	77,2
Masculin	75,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

- Raportându-ne numai la învățământul preuniversitar, 77,6% din populația de 3-21 ani a fost cuprinsă în sistemul de educație (ISCED 0-4). Concomitent, o pondere semnificativă din tinerii de 19-21 ani se afla în învățământul terțiar.

Tabel 11. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal și postliceal), ca raport din populația în vârstă de 3-21 ani

	2012/2013
Total	77,6
Feminin	77,8
Masculin	77,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013

- Dacă se iau în calcul numai elevii de 3-18 ani, de la învățământul preșcolar la cel liceal (ISCED 0-3), rata de cuprindere în sistemul formal de educație are valoarea de 91,1%.

Tabel 12. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) ca raport din populația în vârstă de 3-18 ani

	2012/2013
Total	91,1
Feminin	90,6
Masculin	91,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

La nivel european, evoluțiile demografice din ultimul deceniu au influențat semnificativ valorile indicatorului ponderea elevilor și studenților în totalul populației. În EU 27, se observă o scădere a valorilor acestui indicator în ultimul deceniu, de la 22,7% în anul 2000, la 21,5% în anul 2009, ceea ce reprezintă aproximativ 1,9 milioane de elevi și studenți. Dacă în unele țări s-a înregistrat o scădere accentuată (de exemplu, Marea Britanie), în alte țări au avut loc creșteri ușoare ale procentelor de copii și tineri cuprinși în sistemele formale de educație. Este și cazul României, unde ponderea populației cuprinse în sistemul de învățământ, raportată la totalul populației, a crescut ușor, de la 20,4% în 2000, la 21,1% în 2009 (Sursa: Key Data on Education in Europe, 2012).

Tabel 13. Proporția elevilor și studenților de la învățământul preșcolar la învățământul terțiar (ISCED 0-6) în totalul populației – date comparative 2000 și 2009

	2000	2009
EU-27	22,7	21,5
Marea Britanie	27,5	22,6
Polonia	25,9	23,4
Belgia	25,8	26,6
Norvegia	25,3	26,1
Lituania	24,5	24,1
Slovacia	23,8	21,7
Letonia	23,3	21,4
Slovenia	22,5	21,0

Estonia	22,2	20,6
Ungaria	22,2	21,4
Rep. Cehă	21,5	20,6
Romania	20,4	21,1
Grecia	18,6	19,2
Bulgaria	19,2	17,4

Sursa: Key Data on Education in Europe, 2012.

II. A.3. Durata medie de frecvență a învățământului

Durata medie de frecvență a sistemului de învățământ în ansamblu a crescut față de anul anterior: un copil stă 16,3 ani în sistemul formal de educație, de la grădiniță la învățământul superior. De la debutul în clasa pregătitoare la finalul liceului (ISCED 1-3), durata medie de viață școlară este de 11,5 ani.

Valoarea indicatorului speranța de viață școlară trebuie interpretată în relație cu un complex de factori: vârsta de debut a școlarității, durata ciclurilor de învățământ, ponderea participanților la programe cu timp integral sau parțial etc.

În România, durata medie de frecvență a sistemului de educație (de la învățământul preșcolar la cel superior) este de 16,3 ani (prin raportare la durata teoretică de 21 ani, în intervalul 3-23 ani). Valoarea indicatorului a crescut față de anul anterior, ca efect al includerii clasei pregătitoare în învățământul obligatoriu (tabel 14).

O analiză a valorii indicatorului indică diferențe pe sexe în favoarea fetelor, în principal, ca o consecință a ratei mai mari de cuprindere a acestora în învățământul superior.

Tabel 14. Durata medie de frecvență a învățământului (de la învățământul preșcolar la cel superior) (ani)

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Total	15,8	16,0	16,3	16,3	16,3	16,3	15,9	16,3
Feminin	16,1	16,3	16,7	16,6	16,5	16,5	16,1	16,5
Masculin	15,5	15,7	16,0	16,0	16,0	16,1	15,7	16,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Raportând indicatorul durata medie de viață școlară la diferite alte niveluri de studiu, se evidențiază că:

- Durata medie de frecvență a învățământului de către un copil de 6 ani, de la învățământul primar la finalul celui superior (ISCED 1-5) este de 13,8 ani.

Tabel 15. Speranța de viață școlară pentru un copil în vârstă de 6 ani (ani)

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Total	13,6	13,8	14,0	14,0	13,9	14,0	13,6	13,8
Feminin	13,9	14,0	14,4	4,2	14,2	14,2	13,7	13,9
Masculin	13,4	13,5	13,7	13,7	13,7	13,8	13,4	13,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

- De la învățământul primar la finalul liceului (ISCED 1-3), durata medie de viață școlară este de 11,5 ani.
- De la învățământul preșcolar la finalul celui liceal (ISCED 0-3), durata de viață școlară este de 14 ani.
- Un copil petrece o medie de 15 ani în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la finalul învățământului postliceal, ISCED 0-4).

La nivelul UE-27, speranța de viață școlară calculată la nivelul anului 2011 a fost de 17,3 ani. Cele mai mari valori ale indicatorului se înregistrează în țări precum Finlanda, Belgia, Danemarca, Olanda, iar cele mai reduse în Croația, Macedonia, Malta, Cipru. România se situează sub media UE-27. Pentru perioada următoare, este de așteptat ca valoarea indicatorului să crească, ca urmare a includerii clasei pregătitoare în învățământul obligatoriu.

Tabel 16. Speranța de viață școlară (ISCED 0-6) – date comparative

	2011
EU-27	17,3
Finlanda	20,6
Belgia	19,6
Danemarca	19,6
Olanda	19,0
Lituania	19,1
Norvegia	18,4
Slovenia	18,4
Letonia	18,1
Republica Cehă	18,1
Polonia	18,1
Ungaria	17,7
Marea Britanie	16,9
Franța	16,4
Bulgaria	16,4
Grecia	16,4
Romania	15,9
Croația	15,8
Luxemburg	15,1
Cipru	14,9
Republica Macedonia	13,8

Sursa: Eurostat 2013.

II. B. Învățământul preșcolar

II. B.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul preșcolar

În anul școlar 2012/2013, rata brută de cuprindere a copiilor în vârstă de 3-5/6 ani în învățământul preșcolar a înregistrat valoarea de peste 90%. Creșterea accentuată a valorii indicatorului cu peste 12 p.p. față de anul precedent este efect al trecerii clasei pregătitoare ca parte a învățământului obligatoriu. Diferențele valorii indicatorului pe sexe sunt ne semnificative statistic, cu un ușor avantaj pentru fete. Rata de cuprindere în învățământul preșcolar din mediul rural continuă să rămână semnificativ mai mică decât în mediul urban, ca urmare a ponderii reduse a copiilor de vârste mici, care frecventează grădinițele de la sate. Aceste date semnalează

necesitatea implementării unor politici de susținere a participării la învățământul preșcolar din rural.

În anul 2012/2013, învățământul preșcolar a cuprins 581,1 mii copii, școlarizați în 1222 grădinițe și 10729 secții ce funcționează pe lângă alte niveluri de învățământ.

Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar a crescut constant în ultimii ani, de la 74,7% în 2005/2006 la 78,4% în 2011/2012. În anul școlar 2012/2013 s-a înregistrat o creștere semnificativă de aproape 12 p. p. față de anul anterior: raportat la grupa de vârstă 3-5 ani, peste 90% dintre copii au fost înscriși la grădiniță (Tabel 17). Această creștere aparentă a valorii indicatorului este, în primul rând, efect al includerii clasei pregătitoare în învățământul obligatoriu: s-a redus grupa de vârstă teoretică corespunzătoare învățământului preșcolar de la 3-6 ani la 3-5 ani, în același timp, o parte semnificativă de copii cu vârsta de 6 și chiar 7 ani rămânând cuprinși încă în grădinițe.

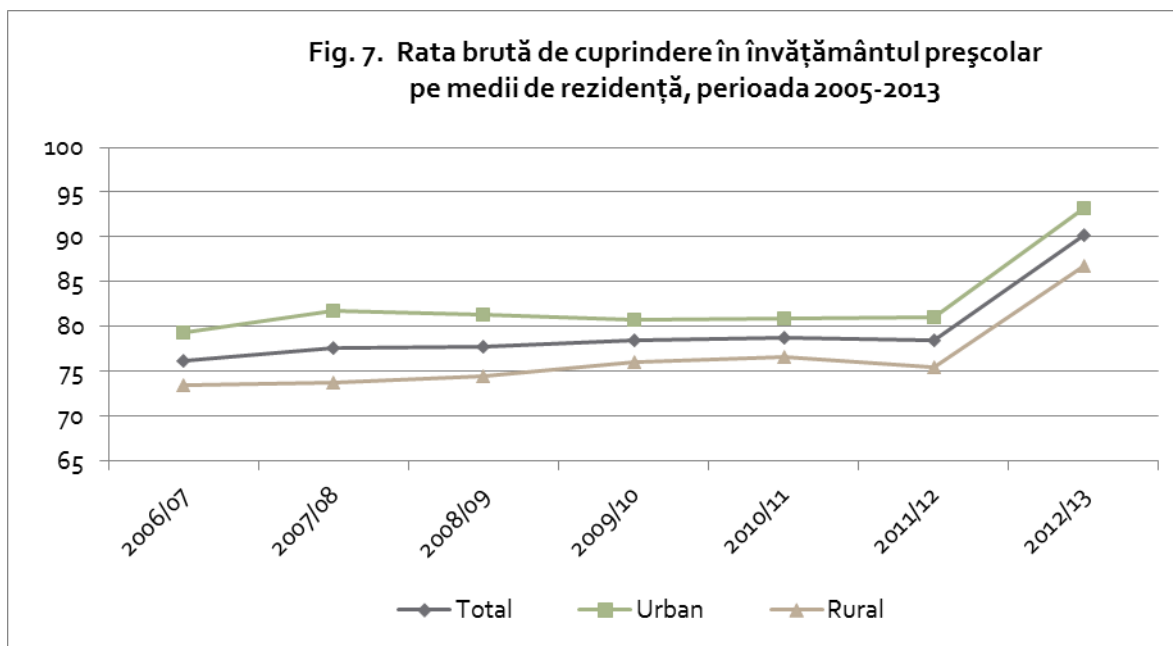
Tabel 17. Rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar (3-5/6 ani)

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Total	74,7	76,2	77,6	77,8	78,4	78,8	78,4	90,2
Urban	79,6	79,3	81,8	81,3	80,7	80,9	81,0	93,2
Rural	70,5	73,4	73,7	74,4	76,0	76,6	75,5	86,7
Feminin	75,3	76,8	78,0	78,3	78,7	79,1	78,8	90,5
Masculin	74,3	75,7	77,2	77,3	78,1	78,5	78,0	89,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Diferențele pe sexe privind participarea în învățământul preșcolar nu sunt semnificative, înregistrând valoarea de 0,6 p.p. în anul școlar 2012/2013 (90,5% pentru fete, respectiv 89,9% pentru băieți).

Pe fondul evoluției pozitive a valorii indicatorului, continuă să se păstreze **discrepanțele pe medii de rezidență**, în defavoarea mediului rural (Fig. 7). Aceste diferențe s-au micșorat, însă, de la un an la altul, de la 9 p.p. în 2005-2006, la o diferență de 6,5 p.p. în anul școlar 2012/2013 (93,2% în urban și 86,7% în rural). Analiza valorii ratelor specifice pe vârste explică această diferență pe medii de rezidență astfel: mult mai puțini copii de 3 ani din mediul rural sunt cuprinși în grădinițe, comparativ cu mediul urban. Opțiunea părinților din rural de a-și trimite copiii la grădiniță la vârste mai mari este determinată atât de diferite dificultăți de acces (de exemplu, distanțe adesea mari dintre casă și grădiniță), cât și de disponibilitățile de timp pentru îngrijirea copiilor pe care le au familiile în rural, comparativ cu urbanul. Aceste date evidențiază necesitatea susținerii continue a mediului rural, prin proiecte și măsuri specifice privind dezvoltarea rețelei de unități de învățământ preșcolar și susținerea participării la educația timpurie.

Până în anul 2011/2012, indicatorul **ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I, care au frecventat învățământul preșcolar** a înregistrat o evoluție ascendentă. La nivelul anului școlar 2011/2012, numai 7% dintre elevii care au intrat pentru prima oară în clasa I nu au frecventat grădinița. În anul școlar 2012/2013, statisticile oficiale nu oferă informații privind frecventarea grădiniței de către copiii care au fost înscriși în clasa pregătitoare.

Colectarea de date statistice referitoare la acest aspect este necesară pentru a analiza continuitatea dintre învățământul preșcolar și cel primar, respectiv pentru a estima nivelul de pregătire a copiilor pentru un debut școlar de succes.

Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care are ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. La nivelul anului 2011, media UE-27 privind acest indicator a fost de 93,2%, în creștere față de anii anteriori. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța și Spania (100%), Olanda, Belgia, Danemarca, Marea Britanie, Italia, Germania, Portugalia, Ungaria. Multe alte țări au înregistrat, în ultimii 10 ani, creșteri importante ale valorii indicatorului. Este și cazul României: de la 67,6% în 2000 la 82% în 2011. Țările cu valori ale indicatorului mai reduse decât România sunt: Republica Cehă, Polonia, Slovacia, Grecia, Finlanda, Croația.

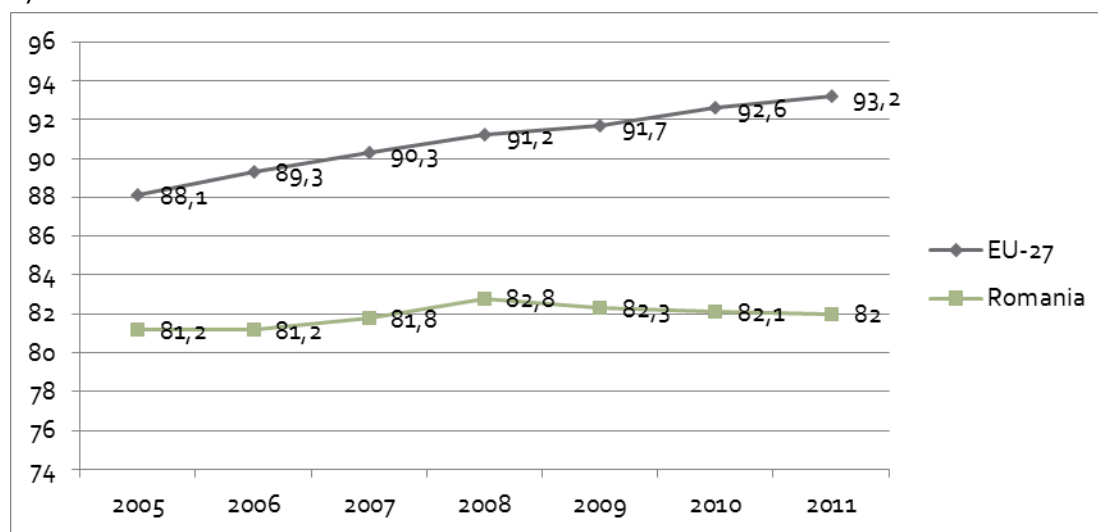
Tabel 18. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative 2011

Țara	2011
EU-27	93,2
Franța	100,0
Spania	100,0
Olanda	99,6
Belgia	98,1
Danemarca	97,9
Marea Britanie	97,0
Italia	96,8
Germania	96,4
Portugalia	95,4

Ungaria	94,5
Bulgaria	86,6
România	82,0
Republica Cehă	78,8
Polonia	78,4
Slovacia	76,9
Grecia	74,6
Finlanda	74,0
Croația	70,6

Sursa: Eurostat, 2013.

Fig. 8. Evoluția ratelor de participare la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative România și EU-27

II. B.2. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar

Calculată la nivelul anului școlar 2012/2013, durata medie de frecvență a grădiniței de către copiii din România este de 2,5 ani (raportat la durata teoretică de 3 ani a învățământului preșcolar). Scăderea valorii indicatorului față de anul anterior a fost determinată de schimbarea structurii sistemului de învățământ, prin trecerea clasei pregătitoare în învățământul primar.

Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar a înregistrat o creștere continuă în ultimul deceniu, atingând valoarea de 3,1 ani în ultimii ani școlari (prin raportare la durata teoretică de 4 ani de învățământ preșcolar). În anul 2012/2013, valoarea indicatorului a fost de 2,5 ani (Tabel 19). Scăderea duratei medii de frecvență a grădiniței a fost determinată de trecerea grupei de vârstă 6 ani la învățământul obligatoriu, respectiv de trecerea de la raportarea la durata teoretică de 4 ani la cea de 3 ani de învățământ preșcolar. În medie, fetele și băieții petrec o perioadă relativ similară în învățământul preșcolar, cu foarte mici diferențe în favoarea fetelor.

Tabel 19. Durata medie de frecvență a învățământului preșcolar

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	2,5
Urban	3,1	3,1	3,2	3,3	3,2	3,2	3,2	2,5
Rural	2,8	2,9	2,9	2,9	3,0	3,0	3,0	2,5

Feminin	2,9	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	2,6
Masculin	2,9	3,0	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	2,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

În ultimul deceniu, durata de frecventare a învățământului preșcolar a fost mai mare în urban cu 0,2-0,4 ani față de rural. În anul 2012/2013, nu s-au mai înregistrat **diferențe pe medii de rezidență**. Creșterea duratei de frecventare a grădiniței (atât în urban, cât mai ales în rural) este consecința creșterii gradului de participare la acest nivel de educație.

II. B.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul preșcolar

Analiza ratelor specifice de cuprindere în grădiniță din ultimii ani reflectă creșterea participării la învățământul preșcolar a copiilor de toate vârstele cuprinse în grupa 3-5/6 ani. În anul școlar 2012/2013, valoarea ratei de cuprindere a crescut semnificativ la vârsta de 3 ani (cu 9,4 p.p. față de anul școlar anterior), precum și la vârstele de 4 ani și 5 ani (cu câte 5,6 p.p. față de anul anterior). Astfel, aproape 80% dintre copiii de 3 ani, respectiv de 4 ani și aproape 90% dintre copiii de 5 ani sunt cuprinși în grădinițe

Începând cu anul școlar 2012/2013, **grupa de vârstă 6 ani** corespunde învățământului obligatoriu. Pentru prezentul raport, în vederea asigurării comparabilității datelor, sunt oferite date privind ratele specifice de cuprindere în învățământul preșcolar și pentru această grupă de vârstă. Analiza acestor date este relevantă în perspectiva evaluării eficienței obligativității clasei pregătitoare de la această vârstă.

Astfel, în anul școlar 2011/2012, peste 76% dintre copiii de 6 ani au fost înscriși în grădiniță și aproape 20% în învățământul primar – în condițiile prevederii legislative a debutului școlar de la 6 ani. În 2012-2013, numai 17,8% dintre copiii de 6 ani mai erau cuprinși în grădinițe și peste 73% în ciclul primar.

Aceste date evidențiază faptul că introducerea clasei pregătitoare de la vârsta de 6 ani și, respectiv, implementarea unor redimensionări curriculare corespunzătoare – începând cu anul școlar 2012/2013 – au constituit un răspuns pozitiv la tendința părinților de a amâna vârsta debutului școlar din cauza "fricii" de dificultățile școlii.

Creșterea ratelor specifice de cuprindere în învățământul preșcolar se înregistrează în cazul ambelor **sexe**, precum și al ambelor **medii de rezidență**. Ca și în anii trecuți, diferențele pe medii se păstrează în special în cazul vârstei de 3 ani, în favoarea mediului urban (peste 86% dintre copiii de 3 ani din mediul urban merg la grădiniță, comparativ cu numai aproape 70% în rural) și în cazul vârstei de 6 ani, în favoarea mediului rural (16,5% copii de 6 ani din mediul urban merg la școală, comparativ cu 19,3% în mediul rural) (Tabel 20, Fig. 9).

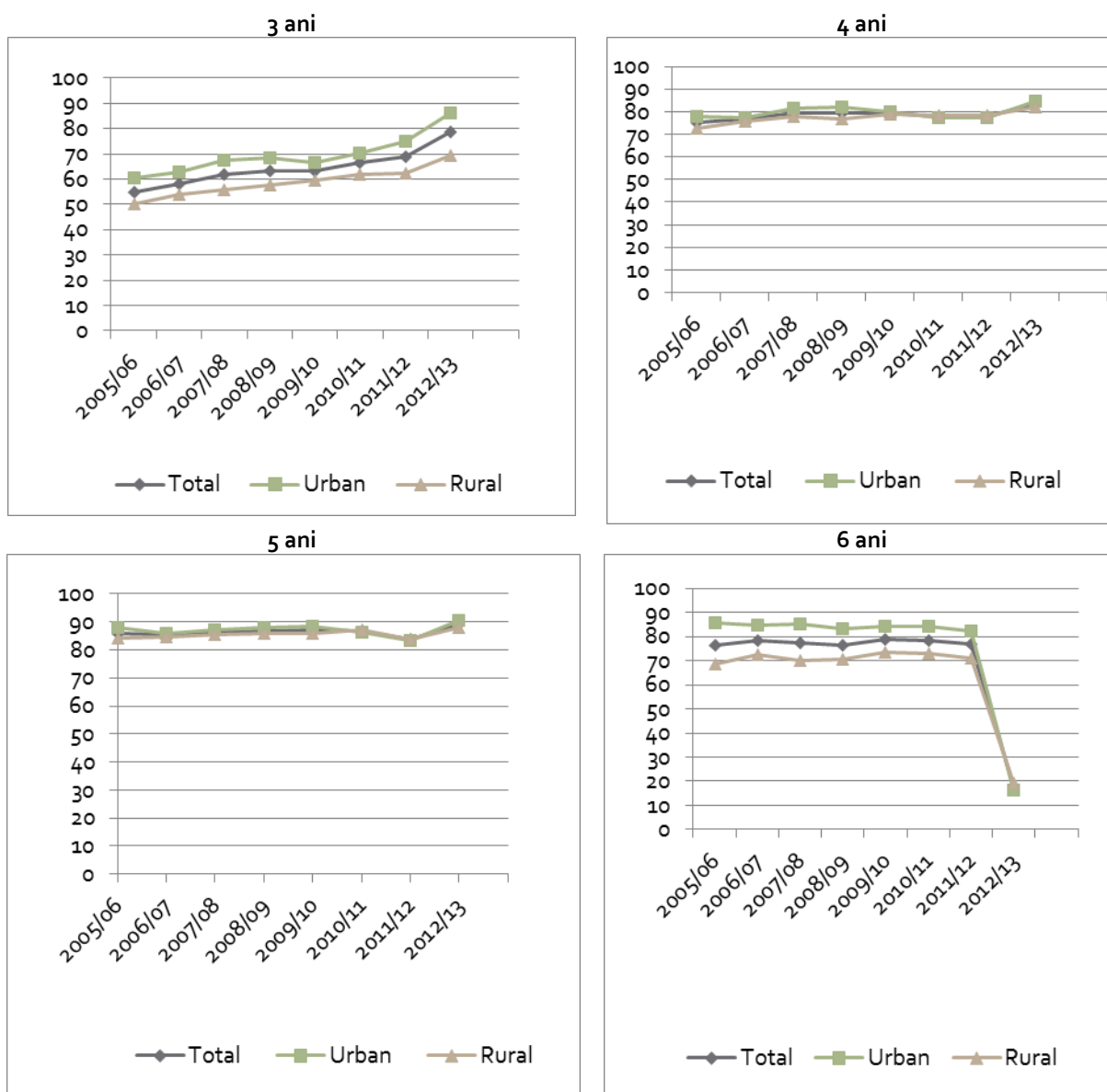
Tabel 20. Rata specifică de cuprindere pe vârste, în învățământ preșcolar

		2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
3 ani	Total	55,0	58,1	61,8	63,3	63,1	66,6	69,1	78,5
	Urban	60,3	62,7	67,7	68,2	66,3	70,5	74,8	86,2
	Rural	50,1	53,7	55,8	57,8	59,3	62,0	62,3	69,5
	Feminin	56,6	59,4	63,0	64,4	64,5	67,9	70,3	80,3
	Masculin	53,4	56,9	60,6	62,3	61,7	65,4	67,9	76,9

4 ani	Total	75,0	76,7	79,5	79,5	79,6	77,8	78,0	83,6
	Urban	77,7	77,4	81,3	81,8	80,0	77,1	77,5	84,7
	Rural	72,7	76,0	77,8	77,2	79,1	78,6	78,6	82,2
	Feminin	75,5	78,2	79,8	80,3	80,3	78,5	78,6	83,6
	Masculin	74,6	75,4	79,2	78,8	79,0	77,2	77,5	83,6
5 ani	Total	86,0	85,4	86,2	86,8	87,0	86,7	83,7	89,3
	Urban	88,1	86,1	87,2	87,8	88,3	86,5	83,5	90,7
	Rural	84,3	84,8	85,3	85,8	85,7	87,0	84,0	87,8
	Feminin	86,3	85,8	87,4	87,4	87,5	87,1	84,6	89,3
	Masculin	85,8	85,1	85,1	86,2	86,5	86,4	82,9	89,4
6 ani	Total	76,5	78,2	77,2	76,6	78,9	78,4	76,7	17,8
	Urban	85,8	84,7	85,2	83,1	84,3	84,1	82,2	16,5
	Rural	68,6	72,6	70,2	70,7	73,7	72,8	70,9	19,3
	Feminin	76,4	77,7	76,6	76,5	78,0	77,9	76,2	17,3
	Masculin	76,6	78,7	77,8	76,7	79,7	78,9	77,2	18,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 9. Rata specifică de cuprindere în învățământ preșcolar pe vârste și pe medii de rezidență, perioada 2005-2013

II. C. Învățământul primar și gimnazial

II. C.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial

Schimbarea de structură a sistemului de educație a determinat modificări ale ratei de cuprindere la diferite niveluri de învățământ. Astfel, în anul școlar 2012/2013, rata de participare la educația de nivel primar și gimnazial înregistrează o scădere semnificativă față de anul anterior, atingând valoarea de 90,6%.

Se mențin diferențe pe cicluri de școlarizare. La nivelul învățământului primar s-a înregistrat o reducere amplă a valorii indicatorului (88,4%), în condițiile în care acest nivel de studiu a inclus clasa pregătitoare, dar o pondere încă semnificativă dintre copiii de 6 ani au rămas în grădinițe. La nivelul învățământului gimnazial, s-a înregistrat o ușoară creștere a ratei de cuprindere față de anul anterior (93,4%).

Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei de participare la educație, în special la nivelul învățământului gimnazial, unde diferențele între rural și urban ajung la valori de peste 20 puncte procentuale.

În anul școlar 2012-2013, învățământul primar și secundar a cuprins 1727,6 mii elevi, școlarizați în 3925 unități școlare.

Valorile ratelor de cuprindere școlară reflectă capacitatea sistemului de educație de a cuprinde toți copiii din grupa oficială de vârstă corespunzătoare unui anumit nivel de educație. Astfel, orice schimbare de structură a sistemului de învățământ determină în mod direct modificări ale valorii ratelor de cuprindere.

În anul școlar 2003/2004, rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial a crescut considerabil, depășind valoarea de 100%, ca urmare a intrării în vigoare a prevederilor ce stipulau debutul școlar la 6 ani (ce a determinat, astfel, intrarea concomitentă în clasa I a copiilor de 6 și 7 ani în acest an școlar). Ulterior, valoarea acestui indicator s-a diminuat treptat, de la un an la altul (Tabel 21). În 2012/2013, **rata brută de cuprindere școlară în învățământul primar și gimnazial** în ansamblu a fost de 90,6%, în scădere cu 3,6 p.p. față de anul anterior.

Tabel 21. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial

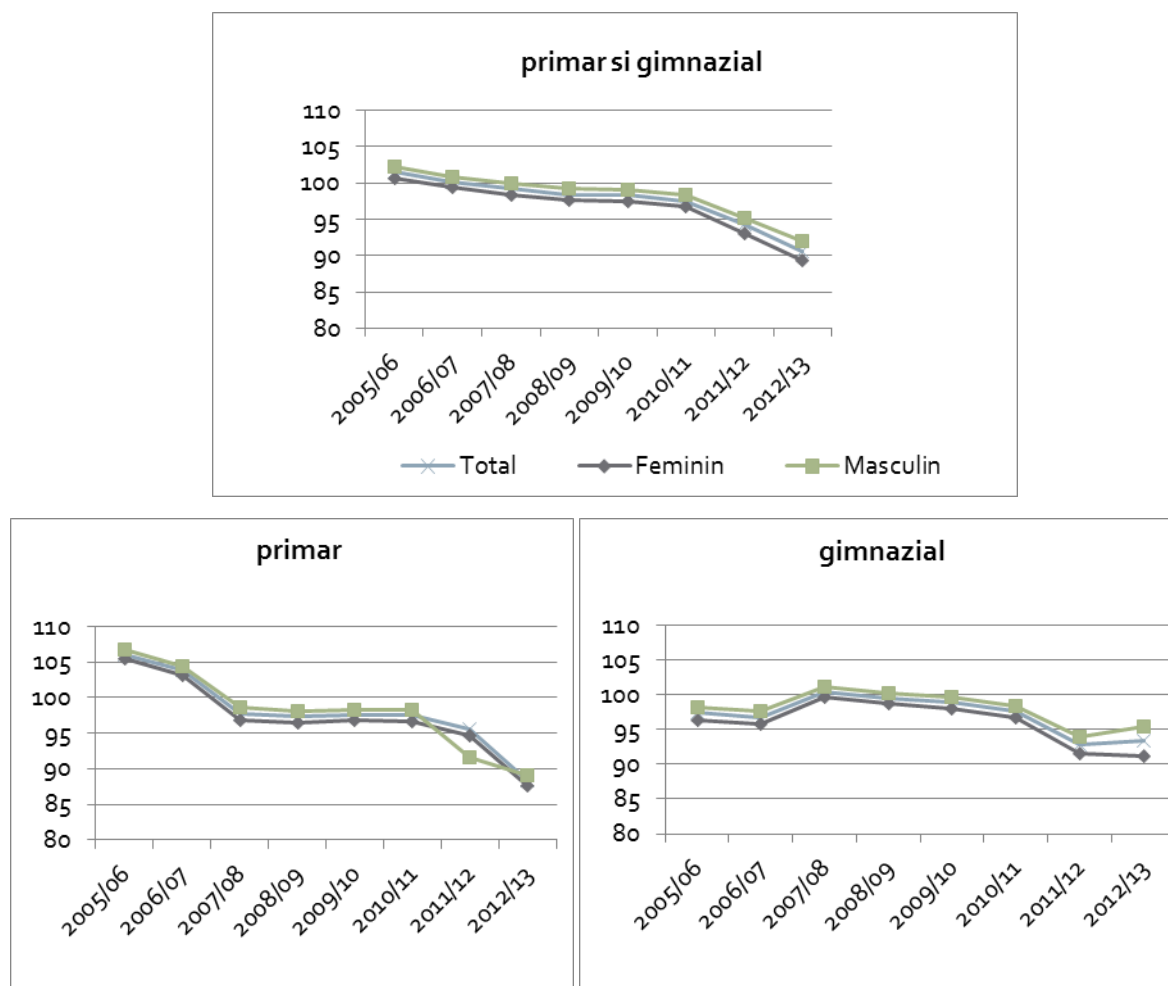
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	101,5	100,1	99,2	98,4	98,3	97,5	94,2	90,6
Urban	106,7	106,4	105,7	106,3	106,4	105,8	102,8	97,0
Rural	96,6	94,4	93,3	91,6	91,2	90,3	86,6	84,6
Feminin	100,7	99,4	98,4	97,7	97,5	96,7	93,1	89,3
Masculin	102,3	100,9	99,9	99,2	99,0	98,3	95,2	91,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Observație: Valorile de peste 100% înregistrate după anul 2003 au fost determinate de școlarizarea în clasa I a copiilor din două cohorte de vârstă, de 6 și de 7 ani. Începând cu anul 2007, rata de cuprindere scade treptat sub 100%, cel mai probabil din cauza stabilizării opțiunilor părinților de a-și înscrie copiii în clasa I la vârsta de 7 ani.

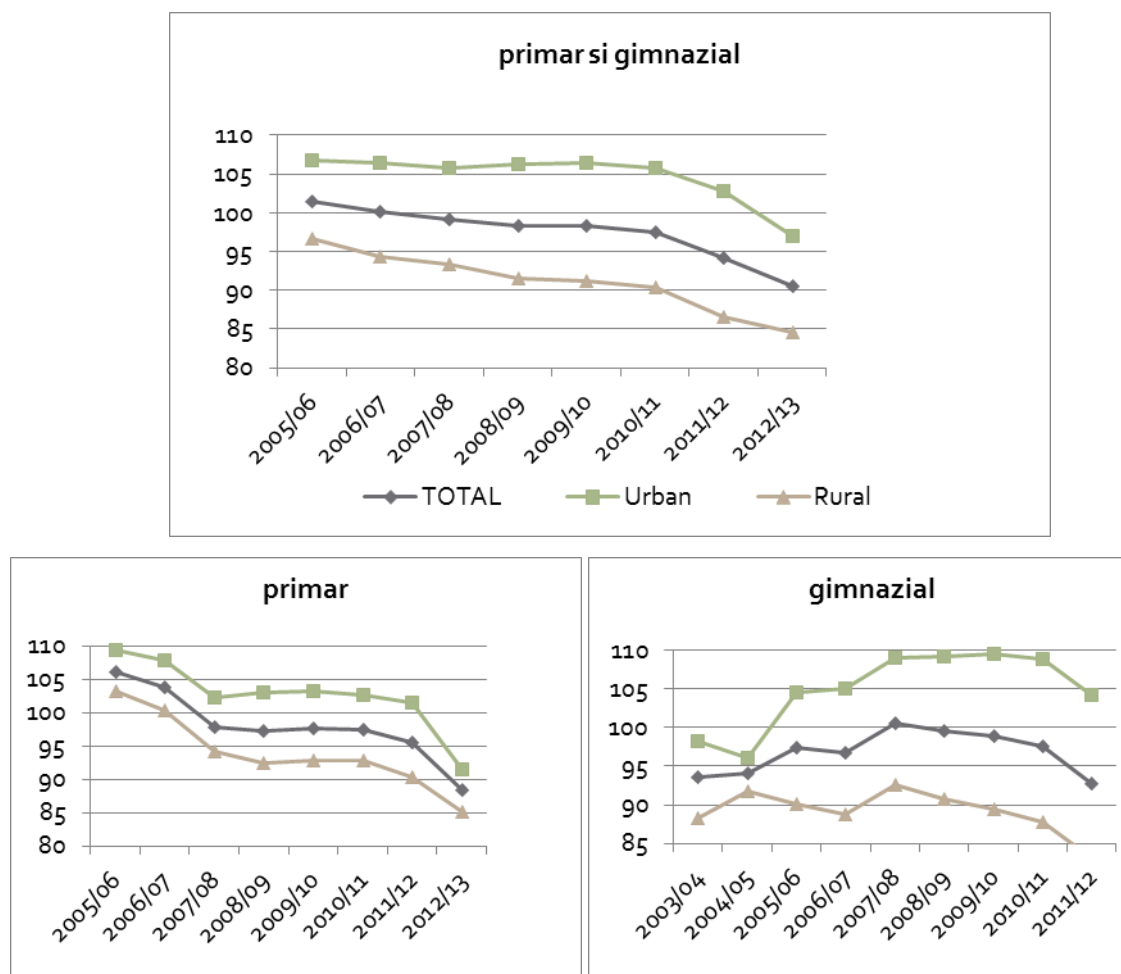
Tendența de diminuare a ratei de participare s-a înregistrat atât în cazul populației feminine, cât și masculine, **diferența pe sexe** menținându-se în favoarea băieților (89,3% fete, respectiv 91,9% băieți) (Fig. 10).

Fig. 10. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial pe sexe, perioada 2005-2013

Diferențe mai importante se constată **pe medii de rezidență**, în defavoarea mediului rural. Rata de cuprindere pentru mediul urban a avut în ultimii 10 ani valori ridicate, de peste 100%; în 2012/2013, valoarea indicatorului scade până la 97% (Fig. 11). În mediul rural, rata a avut o tendință constant descendentă în ultimul deceniu, având în anul școlar de referință valoarea de 84,6%. Diferența de 12,4 p.p. față de urban continuă să rămână ridicată, dar este în ameliorare față de ultimii patru ani – cel mai probabil ca efect al diverselor proiecte din fonduri structurale derulate în ultimii ani, în scopul susținerii participării la educație și prevenirii părăsirii timpurii a școlii (exemple: *Toți la grădiniță, toți în clasa I. Programe integrate pentru creșterea accesului la educație și a nivelului educațional al copiilor din comunități defavorizate, cu precădere romi; Școala – o șansă pentru fiecare; Alege Școala!; Școala după școală – primul pas pentru succesul școlar și profesional*).

Fig. 11. Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, medii de rezidență, perioada 2005-2013

Tendința descendentă înregistrată de rata brută de cuprindere din primar și gimnazial în anul școlar 2012/2013 se manifestă diferit **pe cicluri de școlarizare**.

Rata brută de cuprindere în învățământul primar a avut valori de peste 100% în perioada 2003-2006 (ca urmare a implementării debutului școlar la 6 ani), apoi a manifestat ușoare fluctuații în perioada 2007-2012, cu creșteri și scăderi succesive cuprinse între 0,1-2 p.p. În anul școlar 2012/2013, indicatorul înregistrează o scădere semnificativă față de anul anterior, de 7,2 p.p. (tabel 22).

Tabel 22. Rata brută de cuprindere în învățământul primar

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	106,1	103,8	97,8	97,3	97,6	97,5	95,6	88,4
Urban	109,3	107,9	102,2	103,1	103,2	102,6	101,4	91,5
Rural	103,3	100,3	94,1	92,4	92,8	92,9	90,3	85,2
Feminin	105,4	103,2	96,9	96,5	96,9	96,7	94,7	87,7
Masculin	106,7	104,4	98,7	98,1	98,3	98,2	96,4	89,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Diminuarea ratei de cuprindere în învățământul primar reprezintă consecința schimbării structurii sistemului școlar: clasa pregătitoare a trecut în componența învățământului primar, dar o pondere semnificativă de copii de 6 ani – 17,6% – au rămas cuprinși în grădinițe. Este de așteptat ca rata brută

de cuprindere să înregistreze tendințe pozitive în anii următori, prin creșterea ponderii copiilor de 6 ani care vor frecventa clasa pregătitoare.

Analiza datelor pe medii de rezidență evidențiază faptul că scăderea ratei de cuprindere la nivelul învățământului primar a fost mai amplă în mediul urban. Astfel, rata de cuprindere a scăzut cu aproape 10 p.p. față de anul anterior în urban, iar în rural cu numai 5 p.p. Această scădere mai accentuată în urban este determinată de ponderea mai redusă a copiilor de 6 ani care au fost înscriși în clasa pregătitoare, în comparație cu mediul rural. Cu toate acestea, învățământul de la sate continuă să fie defavorizat, în comparație cu cel de la orașe, cu privire la participarea la învățământul primar (85,2% rural și 91,5% urban).

În învățământul gimnazial (Tabel 23), valoarea ratei brute de cuprindere a crescut în perioada 2007-2010 ca urmare a școlarizării la acest nivel de studiu al copiilor ce au intrat în clasa I în 2003/2004 (două generații de 6 și de 7 ani). În anul școlar 2012/2013, rata de cuprindere în gimnaziu a fost de 93,4%, în ușoară creștere față de anul anterior, cu 0,6 p.p. Și la acest nivel de studiu, discrepanțele dintre rural și urban sunt semnificative și mai accentuate decât în învățământul primar, păstrând pentru anul școlar de referință diferența de 20,3 p.p. în defavoarea mediului rural (84% rural și 104,3% urban).

Tabel 23. Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	97,4	96,7	100,5	99,5	98,9	97,6	92,8	93,4
Urban	104,5	105,1	109,1	109,2	109,6	108,9	104,2	104,3
Rural	90,1	88,7	92,5	90,8	89,5	87,8	83,1	84,0
Feminin	96,4	95,8	99,7	98,8	98,1	96,7	91,6	91,2
Masculin	98,2	97,6	101,1	100,2	99,6	98,4	94,0	95,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Această situație de defavorizare a mediului rural este efect al accentuării abandonului școlar și al părăsirii timpurii a școlii după terminarea ciclului primar, precum și al fenomenului migrației externe. Discrepanțele pe medii de rezidență sunt în creștere semnificativă în ultimii cinci ani și necesită intervenții ameliorative special destinate mediului rural.

II. C.2. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial a crescut semnificativ până la valoarea de 8,0 ani – ca urmare a includerii clasei pregătitoare în structura învățământului obligatoriu. Ca și în anii anteriori, se mențin disparități importante între mediul urban și cel rural: elevii din urban petrec 8,4 ani în învățământul primar și gimnazial, iar cei din rural numai 7,3 ani (prin raportare la durata teoretică de 9 ani de învățământ primar și gimnazial).

În ultimul deceniu, **durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial**, în ansamblu, a fost de aproximativ 7,5 ani (prin raportare la durata teoretică de 8 ani de învățământ primar și gimnazial). În anul 2011/2012, s-a înregistrat o scădere semnificativă a valorii indicatorului cu 0,3 ani, determinată de ieșirea din clasa a VIII-a a generației de copii care au avut debutul școlar în anul 2003/2004 (la 6 ani și la 7 ani concomitent). Intrarea, în anul 2012/2013, a clasei pregătitoare în

structura învățământului primar a determinat, în mod firesc, creșterea duratei de frecvență a învățământului primar și gimnazial cu aproximativ 1 an, indicatorul având valoarea de 8,0 ani (prin raportare la durata teoretică de 9 ani de învățământ primar și gimnazial) (Tabel 24).

Tabel 24. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial

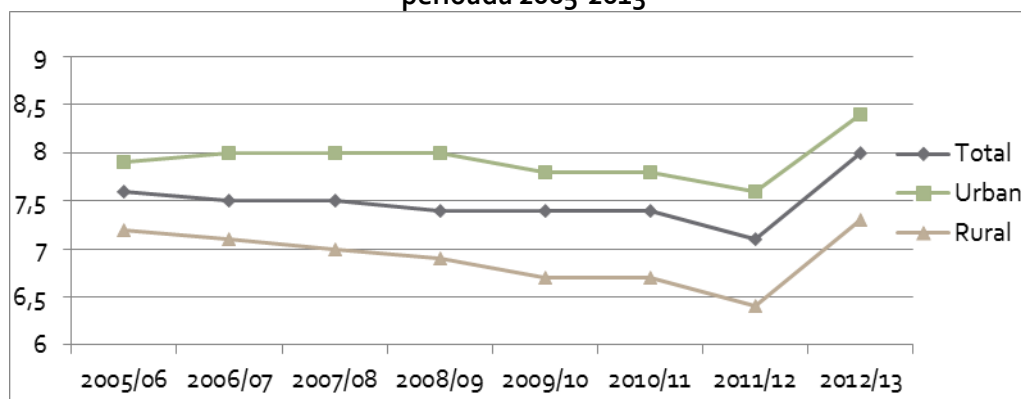
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	7,6	7,5	7,5	7,4	7,4	7,4	7,1	8,0
Urban	7,9	8,0	8,0	8,0	7,8	7,8	7,6	8,4
Rural	7,2	7,1	7,0	6,9	6,7	6,7	6,4	7,3
Feminin	7,6	7,5	7,5	7,4	7,2	7,2	6,9	7,9
Masculin	7,6	7,6	7,5	7,5	7,3	7,3	7,0	7,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Analiza datelor pe sexe evidențiază că, în perioada ultimilor opt ani școlari, valoarea indicatorului este similară în cazul fetelor și băieților.

Un decalaj important a valorii indicatorului se înregistrează **pe medii de rezidență**. Diferența între urban și rural s-a păstrat în ultima perioadă la valoarea de aproximativ 1 an în defavoarea mediului rural. Astfel, calculat pentru anul școlar 2012/2013, valoarea indicatorului a fost de 8,4 ani în mediul urban și de numai 7,3 ani în mediul rural (cu 1,7 ani mai puțin decât durata oficială) (Fig. 12).

Fig. 12. Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial, perioada 2005-2013

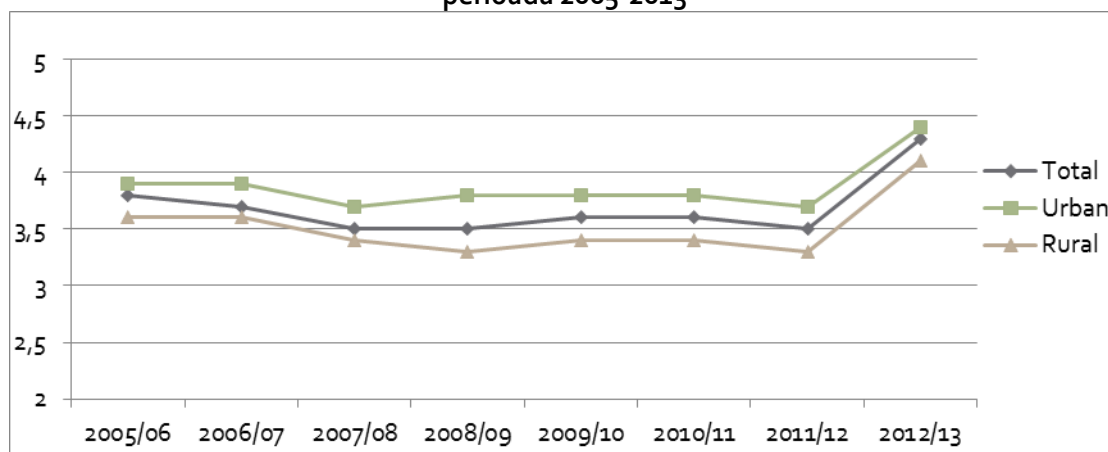
Tendențe similare cu cele prezentate se înregistrează și la nivelul fiecărui ciclu de învățământ. Astfel, durata medie de frecvență a **învățământului primar** a fost relativ constantă în ultimii ani (aproximativ 3,5 ani), cu o creștere semnificativă în 2012/2013 până la valoarea de 4,3 ani, ca urmare a instituirii obligativității clasei pregătitoare. Variațiile în funcție de criteriul gen sunt aproape inexistente. Ca și în anii trecuți, se păstrează diferența pe medii de rezidență, în defavoarea mediului rural: în medie, un elev din mediul urban studiază în învățământul primar cu 0,3 ani mai mult decât un elev din mediul rural (Tabel 25, Fig. 13).

Tabel 25. Durata medie de frecvență a învățământului primar

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	3,8	3,7	3,5	3,5	3,6	3,6	3,5	4,3
Urban	3,9	3,9	3,7	3,8	3,8	3,8	3,7	4,4
Rural	3,6	3,6	3,4	3,3	3,4	3,4	3,3	4,1
Feminin	3,8	3,7	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	4,3
Masculin	3,8	3,7	3,5	3,6	3,6	3,6	3,5	4,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 13. Durata medie de frecvență a învățământului primar, perioada 2005-2013

Pentru învățământul gimnazial, indicatorul a avut valori aproape constante în ultimii ani. În 2012/2013, valoarea indicatorului a fost de 3,4 ani, în creștere ușoară față de anul anterior. Diferențele pe medii de rezidență sunt, la acest nivel de studiu, mai accentuate, în defavoarea mediului rural: în medie, un elev din mediul urban studiază în învățământul gimnazial cu 0,7 ani mai mult decât un elev din mediul rural (Tabel 26, Fig. 14).

Tabel 26. Durata medie de frecvență a învățământului gimnazial

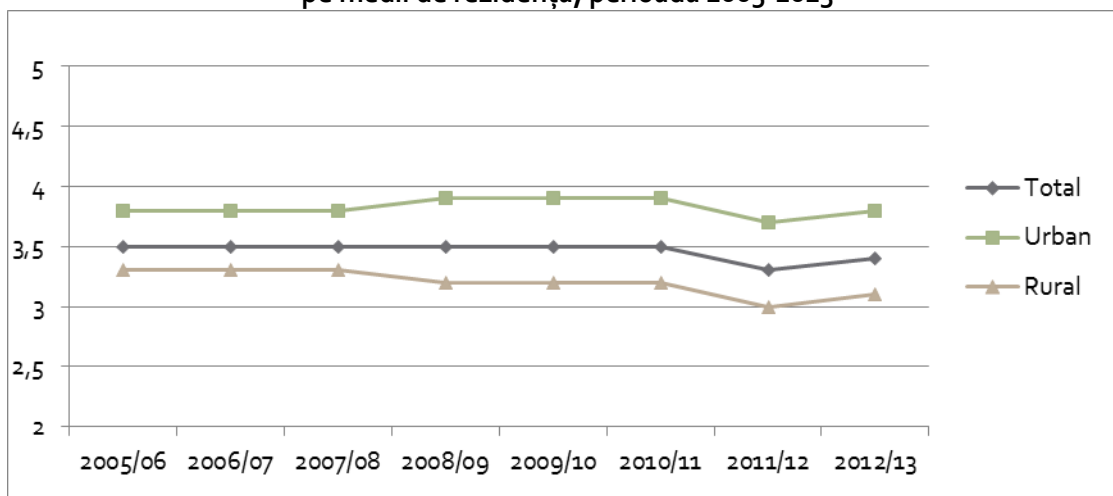
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,3	3,4
Urban	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9	3,9	3,7	3,8
Rural	3,3	3,3	3,3	3,2	3,2	3,2	3,0	3,1
Feminin	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,3	3,3
Masculin	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Diferențele pe medii de rezidență în ceea ce privește durata medie de frecvență a învățământului evidențiază, la fel ca și alți indicatori, situația defavorizată a populației de vârstă școlară din ariile rurale.

Fig. 14. Durata medie de frecventare a învățământului gimnazial, pe medii de rezidență, perioada 2005-2013

II. C.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Schimbările de structură a sistemului de învățământ au influențat direct asupra ratelor de cuprindere. În anul școlar 2012/2013, rata de cuprindere a copiilor de 6 ani în învățământul primar a crescut semnificativ față de anul anterior, ajungând la valoarea de peste 73%.

O pondere încă ridicată dintre copiii de 6 ani (17,8%) au rămas în grădinițe. Ratele specifice de cuprindere pentru celelalte vârste au înregistrat ușoare creșteri față de anul anterior.

Se înregistrează în continuare procente relativ ridicate de elevi care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare învățământului primar (peste 10 ani), respectiv gimnazial (peste 14 ani), dar valorile indicatorului pentru aceste vârste sunt în scădere față de anii anteriori, probabil ca efect al implementării de programe educaționale cu impact asupra reducerii părăsirii timpurii a școlii.

În perioada 2005-2012, **ratele specifice de cuprindere școlară pe vârste** au prezentat tendințe oscilante, influențate mai ales de schimbările de structură ale sistemului de învățământ.

Cea mai relevantă din această perspectivă este **rata specifică de cuprindere pentru vârsta de 6 ani**. În anul școlar 2003/2004, o dată cu instituirea debutului școlar la 6 ani, s-a înregistrat cea mai ridicată rată de cuprindere la această vârstă (41,7%). După acest moment, nivelul indicatorului a scăzut în fiecare an (Tabel 27). În anul școlar 2012/2013, ca urmare a obligativității clasei pregătitoare, valoarea indicatorului a crescut semnificativ: peste 73% dintre copiii de 6 ani au fost cuprinși în învățământul primar – 55,9% în clasa pregătitoare și 17,2% în clasa I. În același timp, o pondere încă ridicată dintre copiii de 6 ani (17,8%) a rămas cuprinsă în învățământul preșcolar.

Analiza datelor evidențiază faptul că, în mod constant, nivelul ratei de cuprindere în școală la vârsta de 6 ani a fost mai ridicat în mediul rural decât în urban, ca urmare a tendinței părinților de la oraș de

a înscrie copiii la școală la o vârstă mai mare. Anul 2012/2013 a reglementat acest aspect, prin introducerea obligativității clasei pregătitoare de la 6 ani; pentru prima dată în ultimii 10 ani, valoarea indicatorului este ușor mai mare în urban decât în rural (73,9% în urban, respectiv 72,2% în rural).

Diferența valorii indicatorului pe sexe este în favoarea fetelor: mai multe fete decât băieți își fac debutul școlar la vârsta de 6 ani (74,1% fete, respectiv 72,2% băieți).

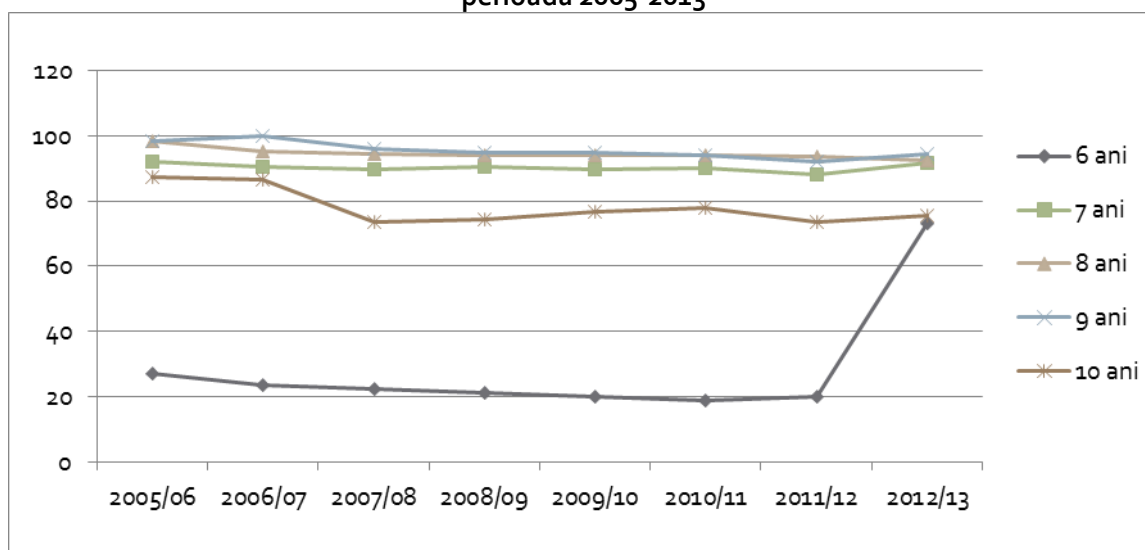
La celelalte vârste corespunzătoare învățământului primar, rata specifică de cuprindere pe vârste manifestă ușoare creșteri față de anul trecut cu 0,1-3,2 p.p. (excepție face rata specifică de cuprindere la 8 ani care înregistrează o scădere de 1,3 p.p.). (Tabel 27, Fig. 15).

Tabel 27. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ primar

		2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
6 ani	Total	27,2	23,5	22,2	21,4	20,1	19,0	19,9	73,1
	Urban	25,9	22,7	21,3	20,8	19,3	18,2	19,4	73,9
	Rural	28,3	24,1	23,0	21,9	20,9	19,9	20,5	72,2
	Feminin	28,1	24,6	23,2	22,5	21,1	20,0	21,0	74,1
	Masculin	26,4	22,3	21,3	20,3	19,2	18,0	18,9	72,2
7 ani	Total	91,9	90,4	89,8	90,4	89,9	90,0	88,3	91,5
	Urban	96,2	94,7	93,6	95,6	93,4	93,2	93,0	94,4
	Rural	88,1	86,8	86,5	85,8	86,7	86,9	83,7	88,4
	Feminin	92,4	90,4	90,1	90,2	90,7	90,2	88,4	91,3
	Masculin	91,3	90,5	89,5	90,6	89,1	89,7	88,1	91,8
8 ani	Total	98,3	95,2	94,4	93,9	93,9	93,9	93,8	92,5
	Urban	100,7	99,4	98,7	99,2	99,1	97,8	97,7	96,7
	Rural	96,2	91,6	90,8	89,4	89,4	90,4	90,1	88,3
	Feminin	97,6	95,3	94,0	93,9	93,4	93,6	93,4	92,5
	Masculin	98,9	95,1	94,9	93,8	94,4	94,2	94,1	92,4
9 ani	Total	98,5	100,0	95,9	95,0	94,9	94,1	92,2	94,5
	Urban	102,4	104,2	100,1	100,4	101,0	99,6	98,5	99,0
	Rural	95,1	96,2	92,2	90,5	89,8	89,3	86,7	90,3
	Feminin	98,5	99,6	96,0	94,5	94,7	93,4	92,2	93,7
	Masculin	98,5	100,4	95,7	95,5	95,1	94,8	92,1	95,3
10 ani	Total	87,3	86,5	73,4	74,3	76,8	78,0	73,5	75,5
	Urban	91,3	90,7	79,1	80,5	83,0	84,6	79,9	80,2
	Rural	83,7	82,9	68,3	68,9	71,7	72,4	68,0	71,3
	Feminin	86,7	86,1	71,4	73,3	75,1	76,3	71,8	74,5
	Masculin	87,9	87,0	75,2	75,1	78,5	79,6	75,1	76,4
11 ani	Total	13,7	13,7	9,9	10,7	10,6	10,6	10,3	10,7
	Urban	12,9	13,5	9,5	10,7	10,9	10,9	10,4	10,2
	Rural	14,4	14,0	10,4	10,6	10,4	10,4	10,2	11,1
	Feminin	12,3	12,3	8,1	9,5	9,6	9,5	9,0	9,0
	Masculin	15,0	15,1	11,1	11,8	11,6	11,7	11,5	12,5
12 ani și peste	Total	6,0	5,6	5,8	5,4	5,1	4,4	4,5	4,6
	Urban	6,1	5,8	6,3	6,0	5,9	5,3	5,5	5,7
	Rural	6,0	5,4	5,3	4,9	4,4	3,7	3,7	3,6
	Feminin	4,7	4,2	4,4	4,1	3,9	3,4	3,4	3,5
	Masculin	7,4	6,9	7,0	6,7	6,2	5,4	5,6	5,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 15. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul primar, perioada 2005-2013

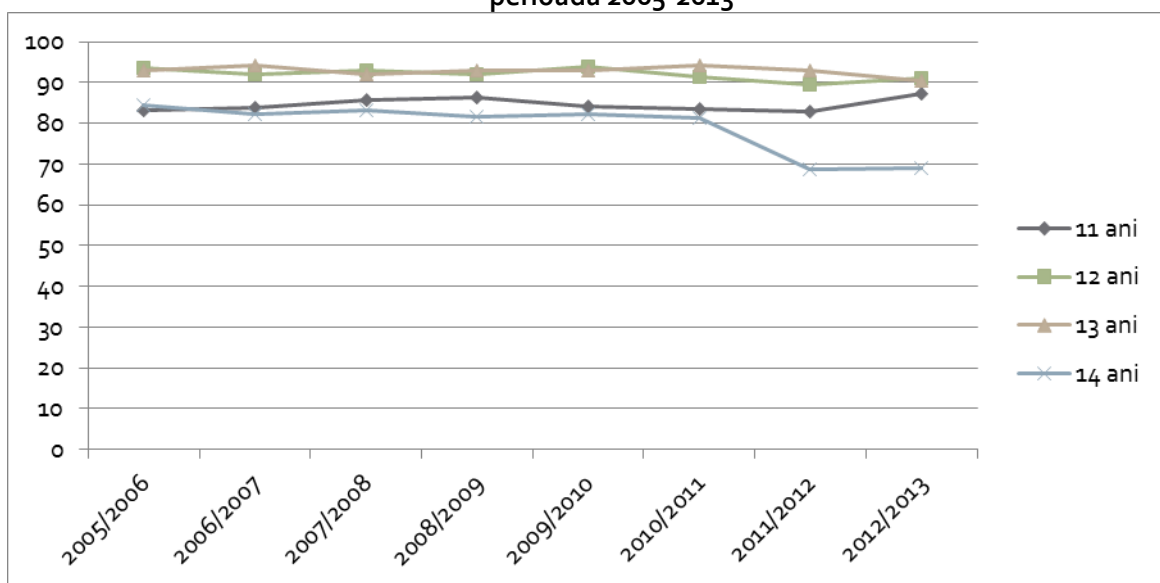
Evoluția ratelor specifice de cuprindere în învățământul gimnazial este ușor în creștere față de anul anterior pentru 11, 12, 14 și 15 ani, cu ușoare scăderi la vârsta de 13 și 16 ani (Tabel 28, Fig. 16).

Tabel 28. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ gimnazial

		2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
11 ani	Total	83,2	83,9	85,6	86,4	84,0	83,6	83,0	87,2
	Urban	90,5	92,0	94,1	95,0	93,1	93,2	92,9	92,6
	Rural	76,5	76,6	78,0	78,9	76,2	75,6	74,8	82,1
	Feminin	84,0	85,0	86,7	86,8	85,2	84,0	83,8	83,8
	Masculin	82,4	82,8	84,6	86,1	82,8	83,2	82,2	90,6
12 ani	Total	93,7	92,0	93,0	92,1	93,9	91,4	89,5	91,1
	Urban	101,0	99,9	101,9	102,1	103,0	101,4	99,3	101,6
	Rural	86,7	84,7	85,0	83,2	85,9	83,0	81,3	82,2
	Feminin	94,0	92,2	93,4	92,7	93,5	92,2	89,2	91,0
	Masculin	93,4	91,8	92,6	91,4	94,2	90,7	89,8	91,1
13 ani	Total	93,0	94,3	91,9	93,1	92,9	94,1	92,8	90,4
	Urban	98,4	101,3	98,9	103,1	103,1	103,8	102,2	101,3
	Rural	87,4	87,5	85,3	84,2	83,8	85,6	84,8	81,4
	Feminin	93,4	94,3	91,9	93,4	93,0	93,5	92,9	90,1
	Masculin	92,4	94,3	91,8	92,8	92,7	94,7	92,7	90,6
14 ani	Total	84,5	82,1	83,2	81,5	82,2	81,3	68,7	69,1
	Urban	89,4	87,8	90,0	88,9	91,1	91,0	79,2	79,7
	Rural	78,8	76,2	76,7	74,7	74,4	72,7	59,6	60,2
	Feminin	84,4	82,1	82,8	81,2	81,7	80,8	66,7	67,8
	Masculin	84,5	82,2	83,7	81,8	82,7	81,8	70,6	70,3
15 ani	Total	12,3	15,4	14,7	14,8	14,3	13,9	10,7	10,8
	Urban	11,9	15,3	15,0	15,1	14,8	14,8	10,9	11,4
	Rural	12,7	15,5	14,5	14,5	13,8	13,1	10,5	10,3
	Feminin	10,2	13,2	12,6	12,7	12,4	11,8	8,8	8,8
	Masculin	14,3	17,5	16,7	16,8	16,1	15,9	12,5	12,7
16 ani și peste	Total	6,0	5,9	7,6	7,6	8,4	8,7	8,7	8,0
	Urban	7,0	7,2	9,9	9,9	11,7	12,9	13,1	12,6
	Rural	4,7	4,2	5,0	5,2	5,1	4,8	4,6	4,1
	Feminin	4,0	3,9	5,1	5,2	5,9	6,1	6,0	5,6
	Masculin	8,0	7,8	9,9	9,9	10,8	11,1	11,2	10,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 16. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul gimnazial, perioada 2005-2013

O altă tendință care trebuie semnalată în ultimii ani școlari, atât pentru învățământul primar, cât și pentru cel gimnazial, este **ponderea relativ ridicată a elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare nivelului respectiv**. De exemplu, 10,7% dintre copiii de 11 ani și 4,6% dintre copiii de 12 ani sunt cuprinși în învățământul primar, iar în învățământul gimnazial, 10,8% dintre copiii de 15 ani și 8,0% copii de 16 ani. Această stare de fapt are mai multe cauze: debutul școlar întârziat; fenomenul repetenției, cu impact asupra eficienței interne a sistemului de educație și cu efecte asupra riscului de abandon școlar.

Trebuie, însă, remarcată tendința de scădere, în ultimii ani, a ponderii acestei categorii de copii, cel mai probabil ca urmare a implementării programelor de reducere a riscului de părăsire timpurie a școlii. Astfel, în anul școlar 2011/2012, proporția elevilor în vârstă de peste 10 ani din învățământul primar (din totalul acestora) a reprezentat 3,4%, iar a celor de peste 14 ani din gimnaziu, 5,1%, în scădere față de anul anterior.

II. C.4. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

În anul școlar 2011/2012, rata abandonului școlar s-a păstrat la valoarea anului trecut: 1,8% dintre copiii de nivel primar și gimnazial abandonează școala. Mediul rural, gimnaziul, populația școlară masculină, respectiv clasele de început de ciclu primar și ciclul gimnazial înregistrează, în continuare, valori ridicate ale abandonului școlar. Astfel, cele mai mari valori ale ratei abandonului școlar au fost la nivelul învățământului gimnazial din mediul rural (2,1%), al băieților din rural (2,2%), respectiv la nivelul clasei a V-a (2,6%).

La finalul anului școlar 2011/2012, învățământul primar și gimnazial cuprindea 1584,9 mii elevi. Dintre aceștia, 96,4% au fost declarați promovați, 3,1% repetenți, iar 0,5% cu situația școlară neîncheiată.

Pe ansamblul învățământului primar și gimnazial, rata abandonului școlar (indicator calculat pe baza metodei „intrare-ieșire”) în anul 2011/2012 a fost de 1,8% (procent ce reprezintă 28,3 mii elevi) – valoare similară cu cea din anul anterior (Tabel 29). Valorile indicatorului nu diferă semnificativ pe medii de rezidență la nivel global. În ceea ce privește abandonul pe sexe, se înregistrează o creștere a diferențelor față de anul anterior, până la valoarea de 0,5 p.p. în defavoarea băieților. Astfel, rata abandonului pe ansamblu învățământului primar și gimnazial a fost, în anul 2012/2013, de 1,5% în cazul fetelor și de 2,0% în cazul băieților.

Tabel 29. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial

	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Total	1,7	1,8	2,0	1,9	1,7	1,5	1,8	1,8
Urban	1,5	1,8	2,2	1,7	1,5	1,5	1,8	1,7
Rural	1,8	1,8	1,8	2,2	1,9	1,6	1,8	1,8
Feminin	1,4	1,6	1,8	1,7	1,5	1,4	1,7	1,5
Masculin	1,9	2,0	2,2	2,2	1,8	1,7	1,9	2,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

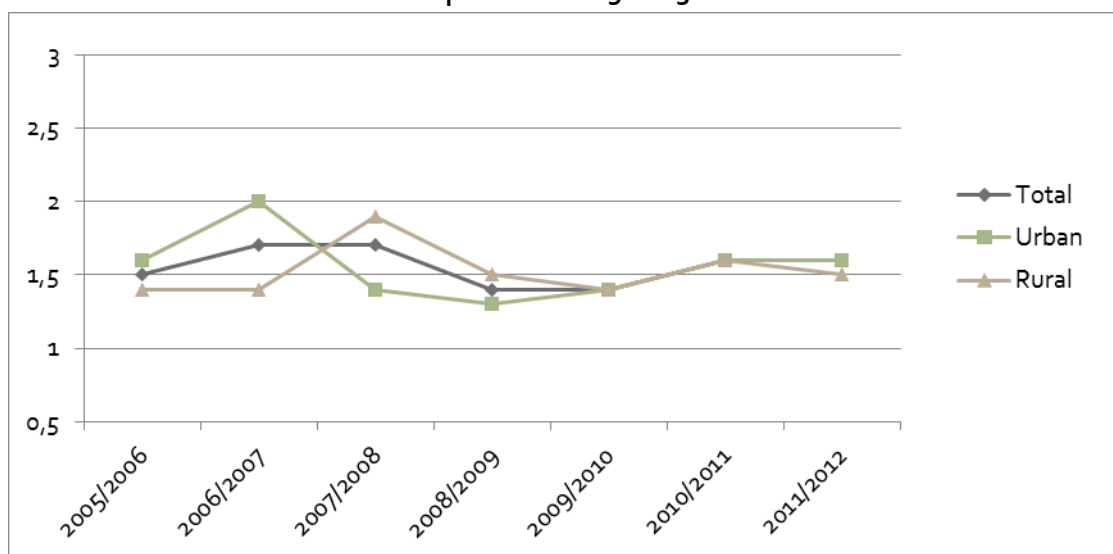
Pe fiecare nivel de studiu, se evidențiază aspecte caracteristice. **În învățământul primar**, abandonul școlar a crescut constant după momentul trecerii la 10 ani de școlaritate obligatorie, iar situația s-a ameliorat ușor în ultimii ani. În anul școlar 2012/2013, valoarea indicatorului a fost de 1,6% (Tabel 30, Fig. 17). Diferențele pe medii de rezidență nu sunt semnificative. Se înregistrează un decalaj constant pe sexe: mai mulți băieți din ciclul primar abandonează școala, comparativ cu fetele.

Tabel 30. Rata abandonului școlar în învățământul primar

	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Total	1,5	1,7	1,7	1,4	1,4	1,6	1,6	1,6
Urban	1,6	2,0	1,4	1,3	1,4	1,6	1,6	1,6
Rural	1,4	1,4	1,9	1,5	1,4	1,6	1,6	1,5
Feminin	1,3	1,5	1,5	1,3	1,3	1,5	1,5	1,4
Masculin	1,7	1,9	1,9	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 17. Rata abandonului școlar în învățământul primar, pe medii de rezidență, perioada 2005-2013

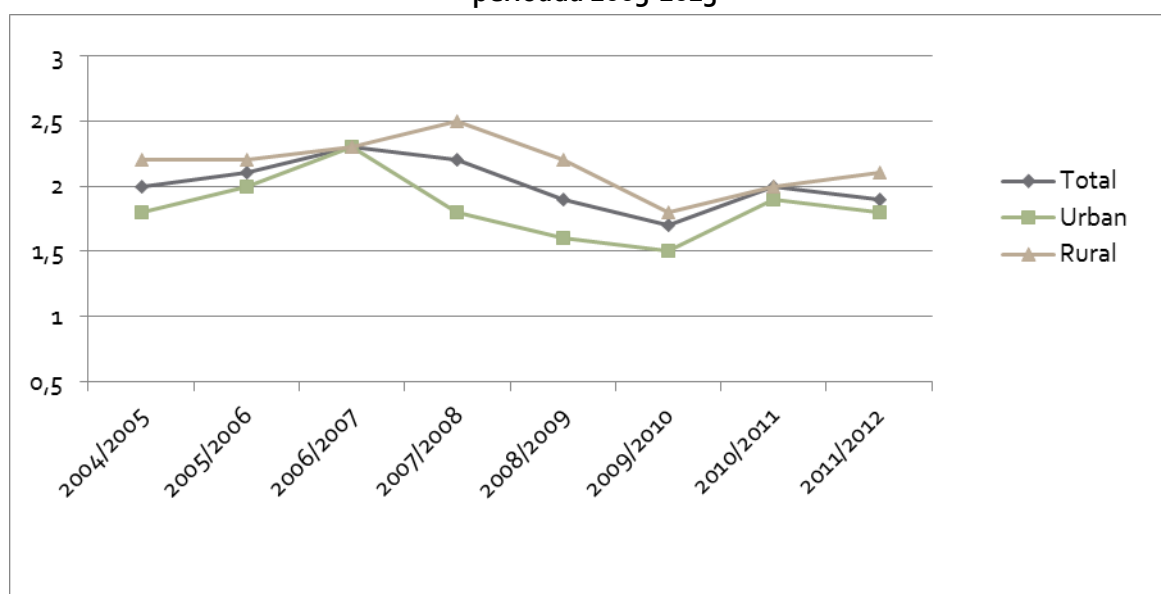
În învățământul gimnazial, abandonul școlar a scăzut după anul școlar 2006/2007. La nivelul anului 2012/2013, rata abandonului a fost de 1,9%. Diferențele pe medii de rezidență au fost de 0,3 p.p. în defavoarea ruralului. Și la acest nivel de studii, se evidențiază avantajul fetelor în comparație cu băieții (0,5 p.p. în defavoarea băieților) (Tabel 31, Fig. 18).

Tabel 31. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial

	2004/ 2005	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Total	2,0	2,1	2,3	2,2	1,9	1,7	2,0	1,9
Urban	1,8	2,0	2,3	1,8	1,6	1,5	1,9	1,8
Rural	2,2	2,2	2,3	2,5	2,2	1,8	2,0	2,1
Feminin	1,7	1,8	2,1	1,9	1,8	1,5	1,9	1,7
Masculin	2,3	2,3	2,5	2,4	2,0	1,8	2,1	2,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 18. Rata abandonului școlar în învățământul gimnazial, pe medii de rezidență, perioada 2005-2013

Relevantă în contextul de față este și analiza abandonului școlar pe clase. Datele evidențiază faptul că ratele cele mai ridicate ale abandonului se înregistrează la clasele de început de cicluri de școlaritate: clasa I, respectiv clasa a V-a (peste 2%), la celelalte clase valorile ratei fiind mai reduse (Tabel 32, Fig. 19).

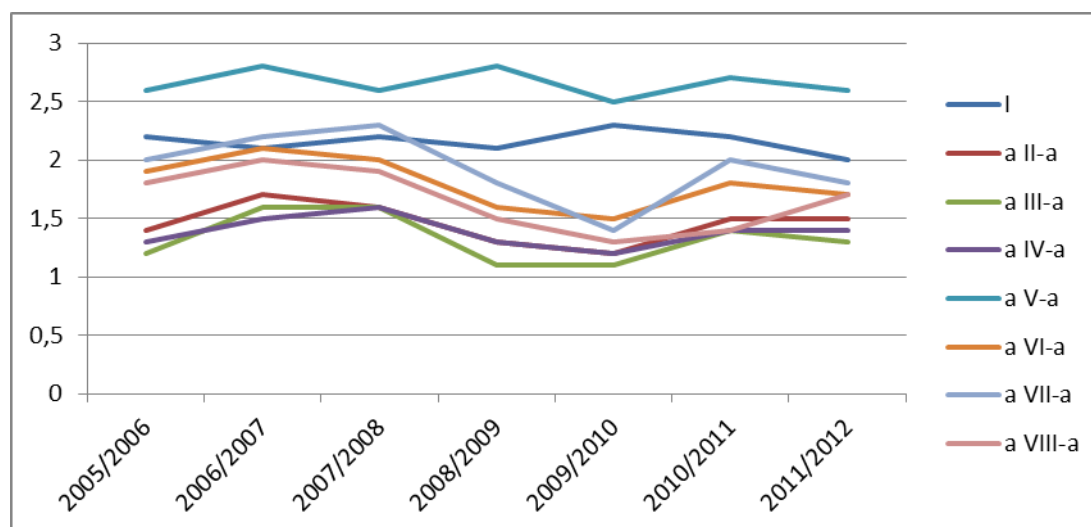
Tabel 32. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe clase și medii de rezidență

An școlar	Mediu de rezidență	Clasa							
		I	a II-a	a III-a	a IV-a	a V-a	a VI-a	a VII-a	a VIII-a
2005/2006	Urban	2,4	1,5	1,2	1,4	2,7	2,0	1,8	1,5
	Rural	2,1	1,3	1,1	1,2	2,5	1,8	2,3	2,1
	Total	2,2	1,4	1,2	1,3	2,6	1,9	2,0	1,8
2006/2007	Urban	2,6	2,0	1,9	1,7	2,9	2,2	2,1	1,9
	Rural	1,7	1,4	1,3	1,2	2,7	2,0	2,4	2,1
	Total	2,1	1,7	1,6	1,5	2,8	2,1	2,2	2,0
2007/2008	Urban	2,0	1,5	1,4	1,2	2,4	1,7	1,9	1,5
	Rural	2,3	1,8	1,8	1,9	2,9	2,3	2,8	2,4
	Total	2,2	1,6	1,6	1,6	2,6	2,0	2,3	1,9
2008/2009	Urban	2,2	1,1	1,0	1,1	2,6	1,4	1,5	1,1
	Rural	2,1	1,4	1,2	1,4	3,0	1,8	2,2	1,9

2009/2010	Total	2,1	1,3	1,1	1,3	2,8	1,6	1,8	1,5
	Urban	2,4	1,2	1,1	1,2	2,5	1,5	1,2	1,1
	Rural	2,3	1,3	1,1	1,1	2,4	1,6	1,7	1,6
2010/2011	Total	2,3	1,2	1,1	1,2	2,5	1,5	1,4	1,3
	Urban	2,3	1,5	1,4	1,4	2,8	1,8	1,8	1,2
	Rural	2,1	1,5	1,4	1,3	2,6	1,9	2,1	1,6
2011/2012	Total	2,2	1,5	1,4	1,4	2,7	1,8	2,0	1,4
	Urban	2,0	1,5	1,3	1,4	2,6	1,7	1,8	1,7
	Rural	2,0	1,5	1,3	1,4	2,6	1,7	1,8	1,7
	Total	2,0	1,5	1,3	1,4	2,6	1,7	1,8	1,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2012.

Fig. 19. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial pe clase, perioada 2005-2013

În mod cert, acest aspect are drept cauză dificultățile de adaptare cu care se confruntă elevii la trecerea de la învățământul preșcolar la cel primar, respectiv de la învățământul primar la cel gimnazial: stiluri de predare diferite, solicitări mai complexe în plan curricular, nu în ultimul rând, diferențe semnificative în ceea ce privește numărul de ore/săptămână la trecerea de la învățământul preșcolar la clasa I, respectiv de la clasa a IV-a la clasa a V-a.

Este de menționat tendința de scădere a ratei abandonului școlar de la clasa de debut într-un ciclu de școlaritate, la clasa de final din cadrul acestuia – determinată, cel mai probabil, de adaptarea progresivă a elevilor la solicitările școlare. Discrepanțele în defavoarea mediului rural rămân semnificative, în special în învățământul gimnazial: abandonul elevilor din școlile rurale păstrează valori semnificativ mai mari, mai ales către clasele de final (a VII-a, a VIII-a), comparativ cu rata corespunzătoare mediului urban.

II. D. Învățământul liceal și profesional

II. D.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2012/2013, aproape 95% din populația de 15-18 ani a fost cuprinsă în învățământul liceal și profesional. Comparativ cu anii trecuți, rata de participare a scăzut la nivelul liceului (în contextul în care efectivele de elevi au înregistrat o scădere accentuată la acest palier) și a crescut la nivelul învățământului profesional

(pe fondul implementării în ultimii ani a unor măsuri specifice de politici educaționale). Diferența de participare între mediul urban și rural se menține la un nivel semnificativ: liceu – 106,2% în urban și 80,8% în rural; învățământul profesional – 5,5% în urban și 0,9% în rural. Astfel, o cincime dintre tinerii din mediul rural nu acced la învățământul secundar superior.

În ultimul deceniu, rata de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și învățământ profesional) a înregistrat o tendință ascendentă, determinată de implementarea diferitelor politici educaționale, ce au vizat lărgirea accesului la nivelurile superioare de educație (creșterea numărului de locuri la liceu, instituirea, pentru o perioadă, a rutei progresive de studiu din învățământul profesional și tehnic etc.). Începând cu anul școlar 2009/2010, pe fondul măsurii de intrare în lichidare a SAM-urilor, rata de cuprindere în învățământul secundar superior a înregistrat o scădere ușoară de la un an la altul. În anul școlar 2012/2013, în învățământul secundar superior au fost cuprinși 851,5 mii elevi:

- 831,8 mii elevi în liceu, școlarizați în 1606 unități independente și 1880 secții;
- 19,7 mii elevi în învățământul profesional, școlarizați în 9 unități independente și 492 secții.

Peste 95% din populația de 15-18 ani a fost cuprinsă în învățământul secundar superior (învățământ liceal și profesional). Dacă la calcularea ratei brute de participare se elimină elevii proveniți din alte țări, valoarea indicatorului este de 94,9% – cu peste 1 punct procentual mai puțin decât în anul școlar anterior (Tabel 33).

Tabel 33. Rata brută de cuprindere în învățământul secundar superior (liceu și SAM/învățământ profesional)

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	75,0	80,0	84,9	89,3	96,7	96,5	96,0	94,9
Urban	86,6	92,5	96,2	101,4	110,6	111,0	107,3	110,2
Rural	59,9	63,9	70,7	75,4	81,9	82,6	85,2	81,5
Feminin	75,9	80,0	84,4	89,0	96,0	95,6	95,3	94,2
Masculin	74,2	80,0	85,4	89,6	97,4	97,7	96,6	95,6

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului secundar superior.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

La nivelul liceului, rata de cuprindere a crescut semnificativ de la un an la altul, cu peste 40 p.p. în ultimii opt ani. Valoarea cea mai ridicată (94,6%) s-a înregistrat în 2011/2012 (momentul la care a intrat în clasa a IX-a generația ce a avut debutul școlar în 2003/2004, la 6 și 7 ani concomitent). În anul școlar 2012/2013, 92,7% dintre elevii de 15-18 ani au fost cuprinși în liceu (Tabel 34, Fig. 20). Scăderea ratei de cuprindere a fost influențată de reducerea importantă a efectivelor de elevi cuprinși în acest nivel de studiu (831,8 mii elevi, cu aproape 57 mii mai puțin față de anul anterior).

Tabel 34. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal

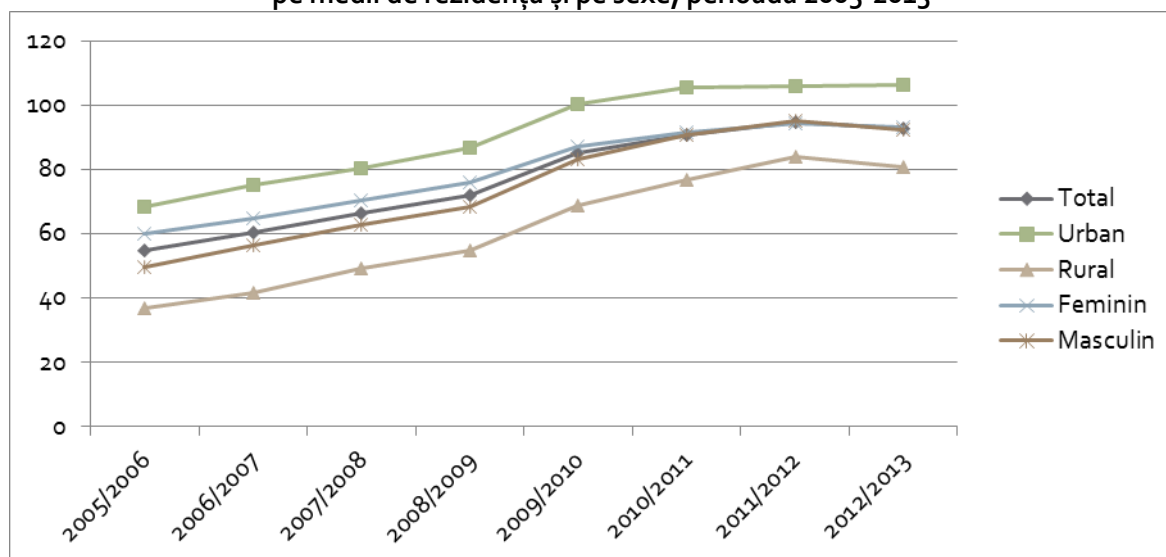
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	54,7	60,5	66,4	72,0	85,0	90,8	94,6	92,7
Urban	68,4	75,1	80,3	86,8	100,3	105,6	105,7	106,2
Rural	36,7	41,7	49,0	54,8	68,7	76,5	84,0	80,8
Feminin	59,9	64,9	70,1	75,8	87,2	91,4	94,3	93,1
Masculin	49,6	56,3	62,9	68,3	82,9	90,6	95,0	92,4

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului liceal.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 20. Rata brută de cuprindere în învățământul liceal pe medii de rezidență și pe sexe, perioada 2005-2013

La nivelul învățământului profesional, ratele de cuprindere au scăzut brusc în ultimii ani, ca urmare a desființării SAM-urilor. Măsurile de politici educaționale implementate în ultimii ani – prin aplicarea: *Ordinul de ministru nr. 5730/2010 privind aprobarea Metodologiei de organizare și desfășurare a stagiilor de pregătire practică pentru dobândirea calificării profesionale de nivel 2; Ordinul de ministru nr. 3168/2012 privind organizarea și funcționarea învățământului profesional cu durata de 2 ani; HG nr. 1062/2012 privind modalitatea de subvenționare de către stat a costurilor pentru elevii care frecventează învățământul profesional* – au determinat orientarea mai multor elevi către această filieră de formare. Astfel, în anul școlar 2012/2013, în învățământul profesional au fost înscriși 19,7 mii de elevi, cu aproape două treimi mai mulți față de anul anterior, iar rata brută de cuprindere a crescut de la 1,8% în 2011/2012 la 3% în 2012/2013 (Tabel 35, Fig. 21).

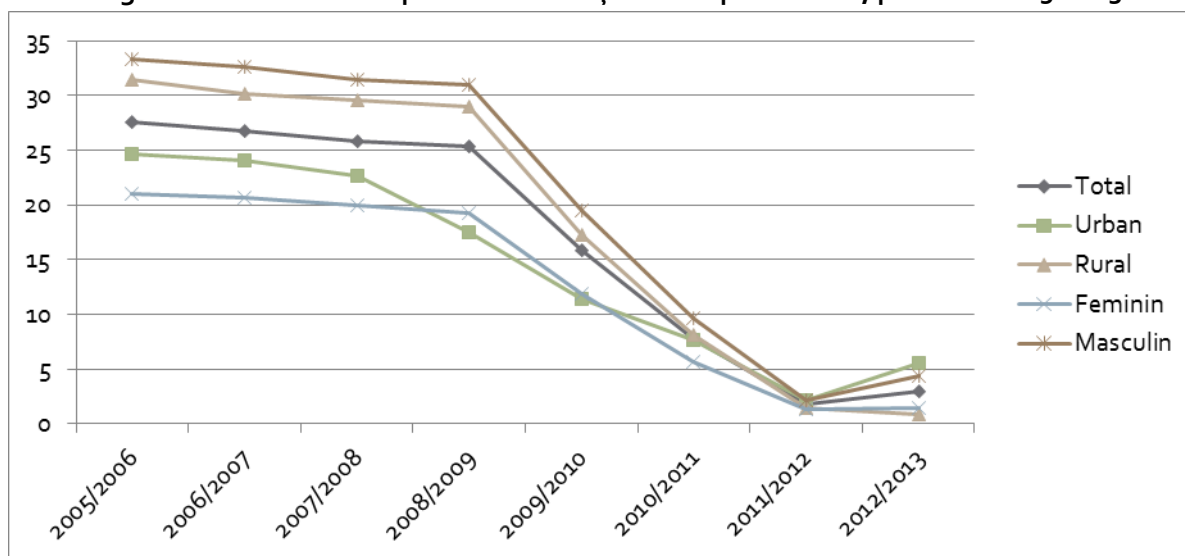
Tabel 35. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	27,6	26,8	25,8	25,3	15,8	7,8	1,8	3,0
Urban	24,6	24,1	22,6	17,5	11,4	7,6	2,1	5,5
Rural	31,5	30,1	29,6	29,0	17,3	8,1	1,5	0,9
Feminin	21,0	20,7	20,0	19,2	11,9	5,7	1,3	1,5
Masculin	33,3	32,6	31,4	31,0	19,5	9,7	2,2	4,4

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-17 ani, vârstă oficială corespunzătoare învățământului profesional.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 21. Rata brută de cuprindere în învățământul profesional, perioada 2005-2013

Analiza pe sexe a ratei de participare la nivelul învățământului secundar superior în perioada 2005-2013 arată o evoluție oscilantă a valorii indicatorului. În ultimii ani, băieții au o participare mai bună decât fetele la învățământul secundar superior, cu diferențe pe celor două rute de formare: ratele brute de cuprindere sunt mai ridicate în liceu pentru fete (93,1% pentru fete și 92,4% pentru băieți) (Fig.20), iar în învățământul profesional pentru băieți (1,5% pentru fete și 4,4% pentru băieți) (Fig. 21).

Diferențele pe medii de rezidență ale ratelor de cuprindere în învățământul secundar superior (calculate în funcție de domiciliul părinților elevilor, nu de mediul de rezidență al unității de învățământ) sunt cele mai mari din întregul sistem de învățământ. Ca și în anii trecuți, în 2012/2013, aceste diferențe s-au înregistrat atât la nivelul învățământului liceal, cât și la nivelul celui profesional: în liceu a fost de peste 25 p.p. în defavoarea mediului rural (106,2% în urban și 80,8% în rural) (Tabel 34), iar în învățământul profesional de 4,6 p.p. (5,5% în urban și 0,9% în rural) (Tabel 35).

Faptul că aproximativ o cincime dintre tinerii din mediul rural de vârstă școlară corespunzătoare (15-18 ani) nu acced la nivelul secundar de educație atrage atenția asupra riscului privind dezvoltarea capitalului uman în ariile rurale.

Situația de defavorizare a mediului rural privind participarea la învățământul secundar superior este determinată, în primul rând, de caracteristicile rețelei școlare, dezvoltată în special în urban, ceea ce determină diferențe de acces la acest nivel de studii. Astfel, în anul școlar 2012/2013:

- numai 17% dintre licee, o treime dintre unitățile de învățământ profesional și sub 5% dintre școlile postliceale și de maiștri sunt situate în mediul rural, în timp ce:
- 46% dintre elevii de liceu, 64% dintre elevii din învățământul profesional și 30% dintre elevii din învățământul postliceal și de maiștri provin din mediul rural.

Analiza participării la învățământul secundar superior **pe filiere și profiluri de formare** (tabel 36) evidențiază următoarea situație:

- În învățământul secundar superior, liceul continuă să aibă cea mai mare rată de cuprindere.

- Ponderea populației de 15-18 ani cuprinsă în filiera tehnologică a liceului a crescut semnificativ în ultimii ani, de la 24,6% în 2005/2006 la 49,4% în 2012/2013.
- Peste jumătate dintre elevii de 15-18 ani sunt cuprinși în învățământul profesional și tehnic (liceu tehnologic și învățământ profesional). Procentul corespunzător a scăzut în ultimii ani, pe fondul desființării SAM-urilor.

Tabel 36. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul liceal, pe filiere de formare

Nivelul de învățământ	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total învățământ secundar	75,0	80,0	84,9	89,3	96,7	96,5	96,0	94,9
Total învățământ liceal, din care:	54,7	60,5	66,4	72,0	85,0	90,8	94,6	92,7
- Licee teoretice și vocaționale	30,1	32,0	33,9	36,5	39,5	40,3	41,7	43,4
- Licee tehnologice	24,6	28,5	32,6	35,5	45,5	50,4	53,0	49,4
Total licee tehnologice, SAM/învățământ profesional	44,9	48,0	51,1	52,8	61,3	58,2	54,8	51,6

Observație: La calcularea indicatorului nu au fost luați în considerare elevii străini. Valoarea indicatorului s-a obținut prin raportare la populația în vârstă de 15-18 ani, vârstă oficială corespunzătoare ansamblului învățământului secundar superior.

Sursa: Date preluate sau calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

II. D.2. Durata medie de frecvență a învățământului liceal și profesional

Durata medie de frecvență a învățământului liceal a crescut în ultima perioadă. În medie, un elev frecventează liceul pe o durată de 2,9 ani.

Durata medie de frecvență a învățământului profesional a înregistrat valoarea de 0,1 ani – valoare fără o relevanță specială, în condițiile în care această rută de formare este în restructurare.

Durata medie de frecvență a învățământului liceal a înregistrat o tendință ascendentă, de la 1,9 ani în 2005/2006 la 2,9 ani în ultimii trei ani (raportat la durata teoretică de patru ani de învățământ liceal). Creșterea semnificativă a duratei de frecvență a liceului s-a înregistrat începând cu 2009/2010, ca urmare a măsurii de preluare la liceu a locurilor din SAM-uri.

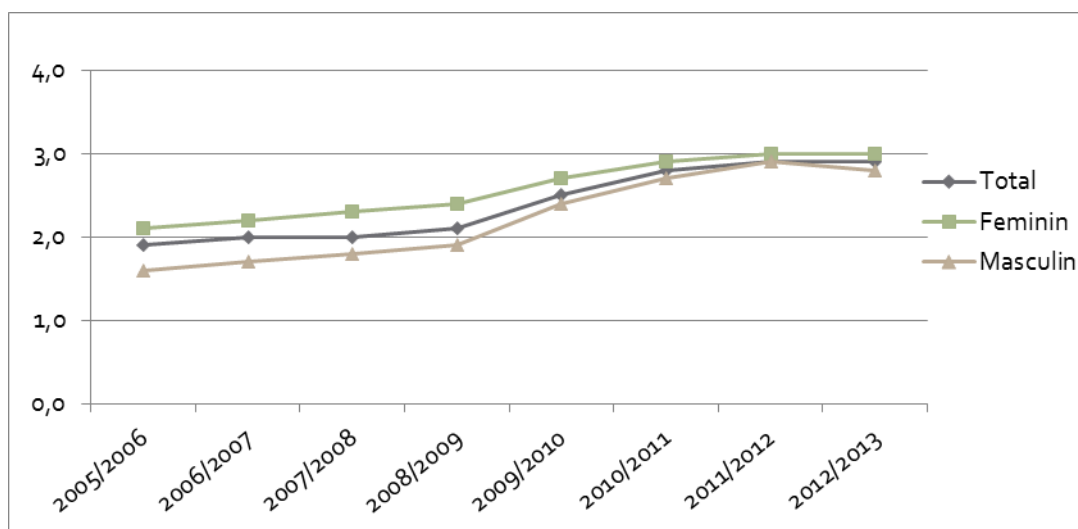
Durata de frecvență a liceului este mai mare în cazul fetelor decât al băieților; diferența pe sexe a valorii indicatorului s-a redus însă de la un an la altul. Fetele continuă să frecventeze liceul cu 0,2 ani mai mult decât băieții (Tabel 37, Fig. 22).

Tabel 37. Durata medie de frecvență a învățământului liceal

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	1,9	2,0	2,0	2,1	2,5	2,8	2,9	2,9
Feminin	2,1	2,2	2,3	2,4	2,7	2,9	3,0	3,0
Masculin	1,6	1,7	1,8	1,9	2,4	2,7	2,9	2,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 22. Durata medie de frecventare a învățământului liceal, perioada 2005-2013

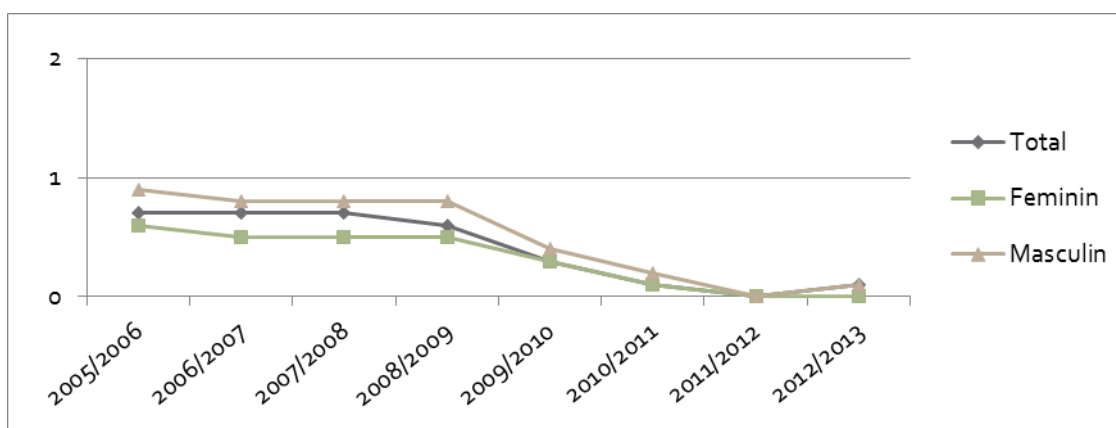
Durata de frecventare a învățământului profesional s-a redus semnificativ și constant, începând cu anul școlar 2009/2010 (anul intrării în lichidare a SAM-urilor), ajungând la valoarea zero în 2011/2012 (Tabel 38, Fig. 23). Valoarea indicatorului raportată la nivelul anului școlar 2012/2013 a fost de 0,1 ani – valoare cel mai probabil în creștere în următorii ani, pe fondul actualelor măsuri de revitalizare a învățământului profesional.

Tabel 38. Durata medie de frecventare a învățământului profesional

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	0,7	0,7	0,7	0,6	0,3	0,1	0,0	0,1
Feminin	0,6	0,5	0,5	0,5	0,3	0,1	0,0	0,0
Masculin	0,9	0,8	0,8	0,8	0,4	0,2	0,0	0,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 23. Durata medie de frecventare a învățământului profesional, perioada 2005-2013

Diferența dintre durata de frecventare a învățământului liceal, respectiv profesional, este determinată de efectul ratei mai ridicate de cuprindere a tinerilor în învățământul liceal, comparativ

cu învățământul profesional și, desigur, de duratele oficiale diferite de școlarizare în cele două rute de formare.

II. D.3. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste

Ratele specifice de cuprindere pe vârste în învățământul liceal și profesional înregistrează evoluții oscilante, influențate direct de schimbările de structură a sistemului de educație. Începând cu anul 2009/2010 (momentul intrării în lichidare a SAM-urilor și preluării locurilor la liceu), au crescut semnificativ ratele de participare la grupele de vârstă corespunzătoare învățământului liceal și au scăzut până la valoarea „o” ratele de participare la grupele de vârstă corespunzătoare învățământului profesional. Se remarcă o creștere constantă a ratei specifice de cuprindere în liceu a elevilor de 21 ani și peste, care depășesc vârsta oficială corespunzătoare acestui nivel, cel mai probabil ca urmare a susținerii unor măsuri de flexibilizare a accesului la această rută de formare.

Analiza ratelor specifice de cuprindere școlară pe vârste, la nivelul învățământului liceal evidențiază evoluții oscilante în perioada 2005-2008, urmate de creșteri progresive începând cu anul 2009/2010 (momentul intrării în lichidare a SAM-urilor și preluării locurilor în liceu) (Tabel 39, Fig. 24).

Valorile cele mai mari ale ratelor specifice se înregistrează la 15, 16, 17 și 18 ani, vârstele oficiale corespunzătoare învățământului liceal. Pentru vârsta de 14 ani, se evidențiază o creștere bruscă începând cu anul școlar 2010/2011 (momentul în care au intrat în clasa a IX-a elevii ce au avut debutul școlar în 2003/2004, la 6 și 7 ani concomitent).

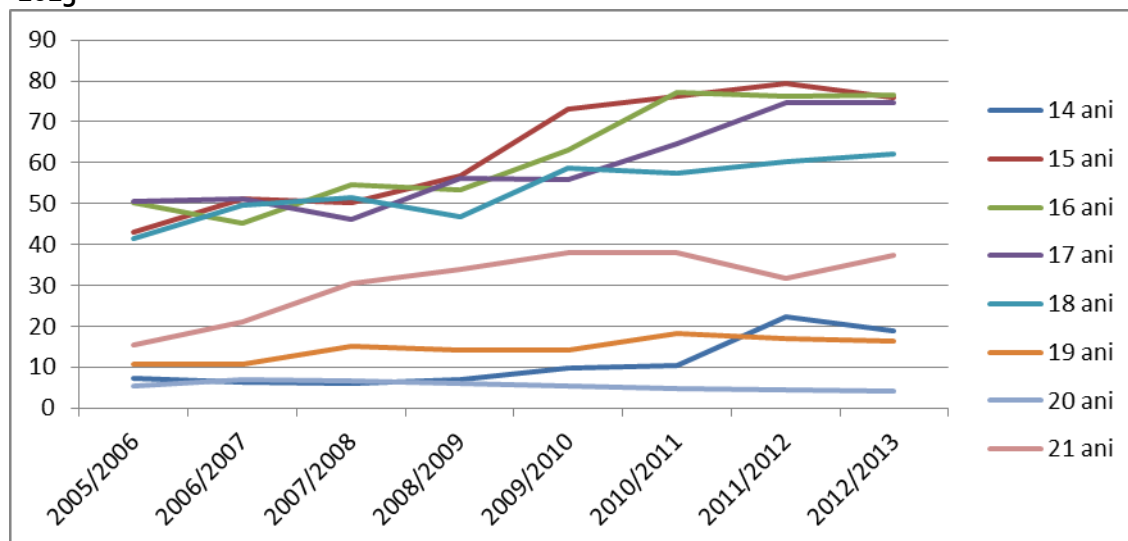
Tabel 39. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ liceal

		2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
14 ani	Total	7,4	6,3	5,9	7,0	9,7	10,4	22,2	18,7
	Feminin	8,9	7,6	7,1	8,4	10,5	11,4	24,1	20,2
	Masculin	5,9	5,1	4,8	5,7	8,9	9,4	20,5	17,3
15 ani	Total	43,0	51,1	50,3	56,9	73,0	76,2	79,3	75,8
	Feminin	49,8	58,7	57,2	63,9	75,7	78,2	80,9	77,6
	Masculin	36,5	44,0	43,8	50,3	70,4	74,3	77,8	74,1
16 ani	Total	50,3	45,1	54,5	53,5	63,2	77,3	76,1	76,4
	Feminin	58,2	51,7	62,0	60,2	68,1	78,7	77,4	79,1
	Masculin	42,6	38,7	47,4	47,0	58,6	75,9	74,9	73,8
17 ani	Total	50,6	51,1	46,0	56,3	56,0	64,7	74,8	74,8
	Feminin	58,1	58,2	52,0	63,4	62,1	69,4	76,5	77,3
	Masculin	43,5	44,3	40,2	49,6	50,2	60,1	73,2	72,4
18 ani	Total	41,5	49,7	51,5	46,7	58,7	57,4	60,1	62,2
	Feminin	45,8	53,7	55,2	49,6	61,5	59,6	60,7	63,1
	Masculin	37,4	45,9	47,9	44,0	56,0	55,4	59,5	61,4
19 ani	Total	10,7	10,6	15,1	14,2	14,3	18,2	17,0	16,4
	Feminin	9,8	9,4	13,4	12,4	12,5	15,1	14,3	13,3
	Masculin	11,7	11,7	16,7	15,9	16,0	21,1	19,6	19,2
20 ani	Total	5,5	6,8	6,7	6,0	5,4	4,8	4,4	4,2
	Feminin	4,3	5,6	5,6	5,4	4,5	3,9	3,4	3,2
	Masculin	6,6	7,9	7,7	6,5	6,2	5,7	5,3	5,2

21 ani și peste	Total	15,4	21,0	30,6	33,8	38,1	37,9	31,7	37,5
	Feminin	10,9	15,8	25,1	29,6	34,4	34,1	28,8	34,5
	Masculin	19,6	26,0	35,8	37,7	41,7	41,5	34,4	40,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 24. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământul liceal, perioada 2005-2013

Se remarcă o creștere aproape constantă, de la un an la altul, a ratei specifice de cuprindere a elevilor care depășesc vârsta oficială corespunzătoare nivelului secundar superior (de exemplu, în anul școlar 2012/2013, 17% dintre elevi aveau peste 18 ani).

Această realitate este determinată de diferite aspecte: întârzieri în debutul școlarității; revenirea în sistemul inițial de formare a tinerilor care au abandonat temporar studiile și, respectiv, lărgirea accesului la unele forme alternative (învățământ seral, învățământ fără frecvență); nu în ultimul rând, fenomenul repetenției.

Intrarea în lichidare a SAM-urilor începând cu 2009/2010 a determinat scăderea bruscă a ratelor de cuprindere la toate vârstele corespunzătoare **învățământului profesional** (Tabel 40, Fig. 25). Este de așteptat ca măsurile de restructurare a acestei rute de formare să determine, în următorii ani, o creștere a ratelor specifice de cuprindere, atât pentru grupa de vârstă 15-17 ani, cât și pentru vârste mai mari, în condițiile în care se susține un acces mai larg la învățământul profesional, pentru diferite grupuri (elevi în liceu, persoane care au abandonat studiile liceale, absolvenți de SAM etc.).

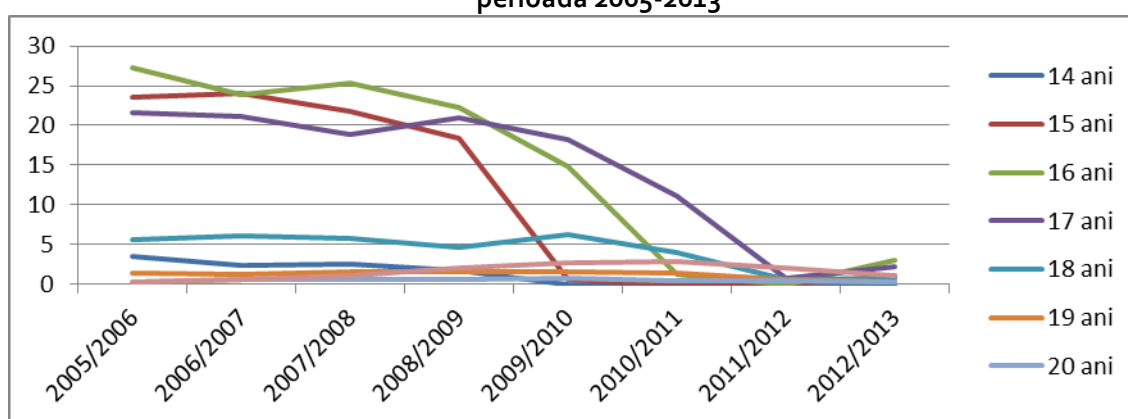
Tabel 40. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste – învățământ profesional

		2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
14 ani	Total	3,5	2,4	2,5	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0
	Feminin	3,1	2,1	2,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0
	Masculin	3,8	2,7	3,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
15 ani	Total	23,6	24,0	21,7	18,3	0,5	0,0	0,0	1,1
	Feminin	19,6	19,5	17,4	13,5	0,4	0,0	0,0	0,5
	Masculin	27,5	28,3	25,9	22,9	0,6	0,0	0,0	1,6
16 ani	Total	27,2	23,9	25,3	22,3	14,8	1,2	0,0	3,0
	Feminin	21,1	19,0	19,9	17,1	11,0	0,9	0,0	1,4
	Masculin	33,1	28,7	30,5	27,2	18,5	1,5	0,1	4,6

17 ani	Total	21,6	21,2	18,8	20,9	18,2	11,1	0,7	2,2
	Feminin	16,6	15,7	14,3	16,0	13,5	7,8	0,3	0,8
	Masculin	26,3	26,4	23,1	25,7	22,6	14,2	1,1	3,5
18 ani	Total	5,6	6,1	5,7	4,7	6,2	4,0	0,5	0,8
	Feminin	5,5	4,2	4,0	3,3	4,3	2,5	0,2	0,3
	Masculin	5,7	7,9	7,3	6,0	7,9	4,5	0,7	1,2
19 ani	Total	1,4	1,3	1,5	1,6	1,5	1,4	0,5	0,3
	Feminin	0,9	1,0	1,0	1,1	1,0	0,9	0,3	0,2
	Masculin	1,8	1,7	1,9	2,0	1,9	1,8	0,6	0,5
20 ani	Total	0,3	0,5	0,5	0,6	0,7	0,4	0,4	0,3
	Feminin	0,2	0,3	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2
	Masculin	0,4	0,6	0,6	0,8	0,9	0,3	0,5	0,3
21 ani și peste	Total	0,3	0,5	1,1	2,1	2,7	2,8	2,1	1,0
	Feminin	0,2	0,3	0,9	1,9	2,5	2,5	1,8	0,8
	Masculin	0,4	0,6	1,3	2,2	2,9	3,1	2,4	1,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 25. Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste în învățământ profesional, perioada 2005-2013

II. D.4. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

În anul școlar 2012/2013, 96,7% dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a și-au continuat studiile la liceu sau în învățământul profesional. Ponderi relativ egale de fete și de băieți optează pentru continuarea studiilor la liceu.

Un indicator foarte relevant, din perspectiva participării la educația de nivel post-gimnazial, este **rata de tranziție de la clasa a VIII-a în învățământul liceal și profesional**. Acesta evidențiază nivelul accesului la învățământul secundar superior, precum și capacitatea de care dispune sistemul educațional de cuprindere a elevilor la acest nivel de studiu.

În perioada 2005-2013, rata de tranziție în învățământul secundar superior a înregistrat evoluții oscilante. În anul școlar 2012/2013, 96,7% dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VIII-a și-au continuat studiile la liceu sau în învățământul profesional (Tabel 41). Ratele de tranziție de la învățământul gimnazial la nivelul secundar de educație au valori și evoluții diferite, în funcție de filiera de formare.

Tabel 41. Rata de tranziție în învățământul liceal și profesional

		2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010*	2010/ 2011*	2011/ 2012*	2012/ 2013
Învățământ liceal	Total	54,6	57,3	63,7	67,8	92,8	93,0	92,2	92,2
	Feminin	62,6	65,2	71,5	75,7	93,0	93,2	92,6	92,3
	Masculin	46,8	49,8	56,2	60,2	92,6	92,8	91,8	92,0
Învățământ profesional	Total	36,2	33,1	31,5	26,1	2,2	-	-	4,5
	Feminin	29,1	26,2	24,5	19,0	3,8	-	-	2,1
	Masculin	43,1	39,7	38,2	32,9	0,8	-	-	6,9
Învățământ liceal și profesional	Total	90,8	90,4	95,2	93,9	92,6	-	-	96,7
	Feminin	91,7	91,4	96,1	94,7	94,2	-	-	94,4
	Masculin	89,9	89,5	94,4	93,2	90,9	-	-	98,8

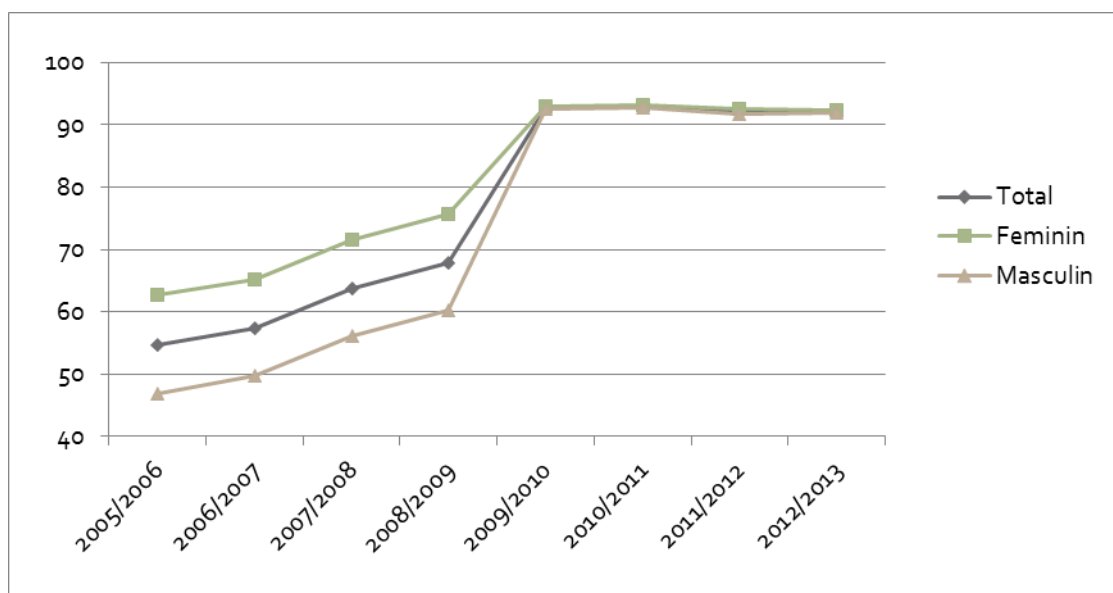
* Începând cu anul școlar 2009/2010, ruta de formare SAM a intrat în lichidare.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

La nivelul liceului, rata de tranziție a avut valori ascendente în ultimul deceniu, cu creșteri semnificative începând cu anul școlar 2009/2010, ca urmare a preluării cifrei de școlarizare de la SAM-uri. În 2012/2013, 92,2% dintre elevii înscriși în clasa a VIII-a cu un an în urmă au optat pentru continuarea studiilor la liceu.

Dacă în mod tradițional rata de tranziție la liceu era semnificativ mai mare pentru fete decât pentru băieți, desființarea rutei profesionale în 2009/2010 a determinat, practic, egalizarea valorii indicatorului pe sexe (de la o diferență de 15,8 p.p. în 2005/2006 la 0,3 p.p. în 2012/2013) (Fig. 26). Astfel, se poate afirma că ponderi relative egale dintre fete și băieți optează pentru continuarea studiilor la liceu.

Fig. 26. Rata de tranziție în învățământul liceal, perioada 2005-2013

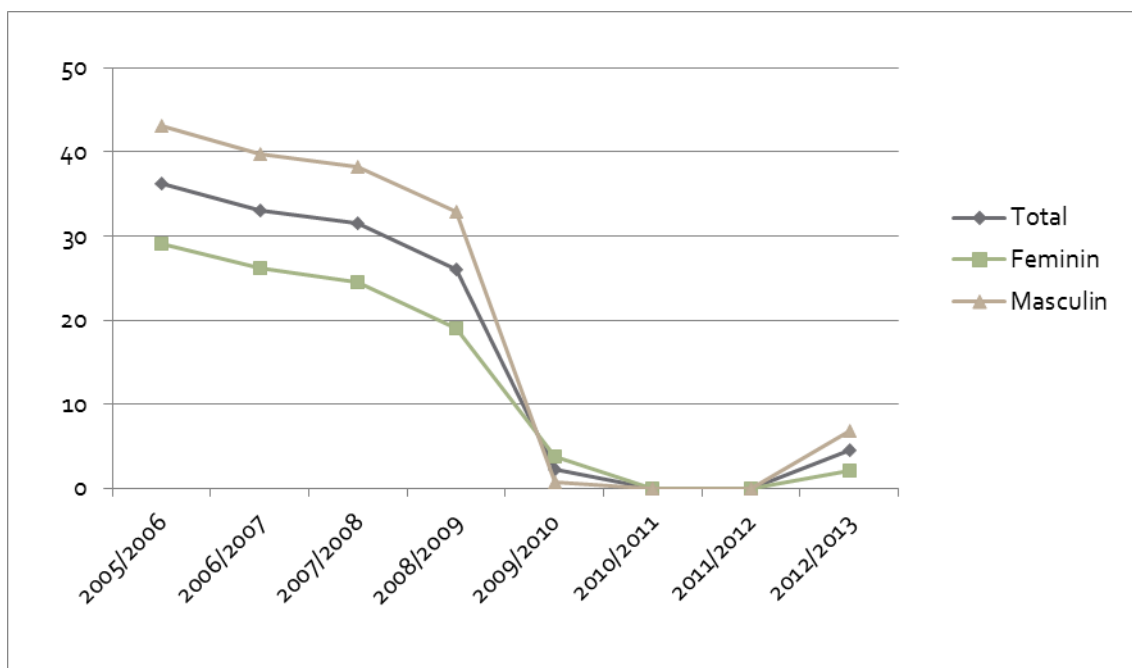

În învățământul profesional, trendul ratei de tranziție a fost unul constant descendent după anul 2003-2004, cu o scădere bruscă în 2009/2010 (momentul intrării în desființare a SAM-urilor). În anul 2012/2013, 4,5 % dintre elevii înscriși cu un an în urmă în clasa a VII-a s-au orientat către învățământul profesional, pe fondul măsurilor de revigorare a acestei rute de formare.

În învățământul profesional ratele de tranziție au rămas mereu mai mari, în cazul populației masculine (Fig. 27).

Fig. 27. Rata de tranziție în învățământul profesional, perioada 2005-2013

II. D.5. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional

În învățământul liceal, rata abandonului școlar a crescut o dată cu momentul intrării în lichidare a SAM-urilor și preluării locurilor la liceu. La nivelul anului 2011/2012, 3,8% dintre elevii de liceu (33,9 mii elevi) au abandonat studiile. Cei mai mulți dintre aceștia provin din liceele tehnologice, din clasele de debut de ciclu, respectiv din liceele din mediul rural. Băieții abandonează mai frecvent liceul, comparativ cu fetele.

În învățământul profesional, indicatorul s-a menținut la un nivel foarte ridicat: 30,4% elevi (3,8 mii) aflați în SAM anul de completare au abandonat studiile în 2011/2012, o parte semnificativă dintre aceștia continuând formarea în cadrul liceului.

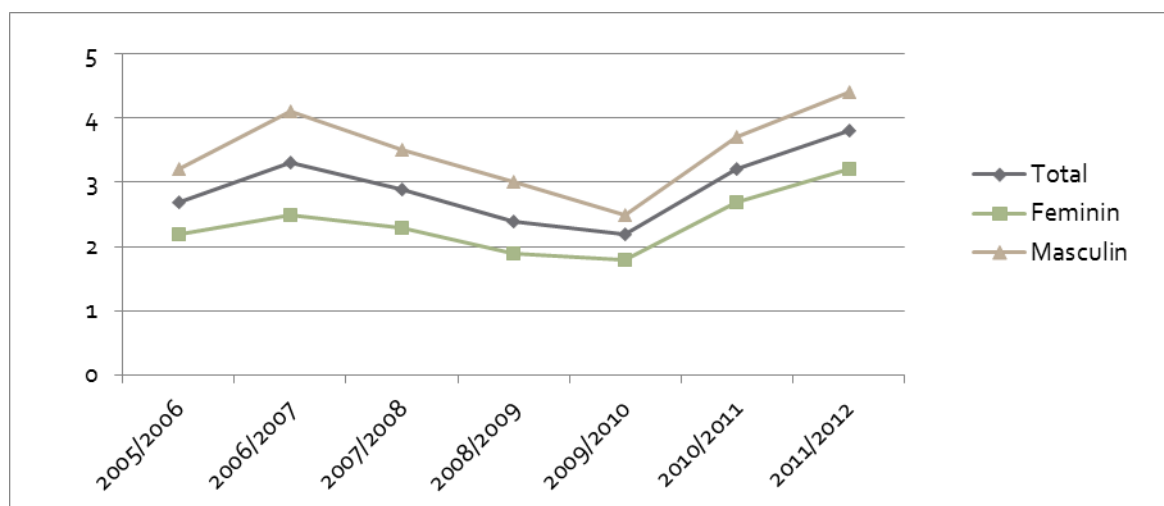
La finalul anului școlar 2011/2012, **învățământul liceal** cuprindea 809,5 mii elevi. Dintre aceștia, 94,7% au fost declarați promovați, 4,0% repetenți, iar 0,3% cu situația școlară neîncheiată.

În perioada 2005-2012, rata abandonului școlar în învățământul liceal a avut o evoluție oscilantă, cu creșteri până în 2006/2007 și scăderi constante până în 2009/2010. Intrarea în lichidare a SAM-urilor și preluarea locurilor la liceu a determinat o creștere a procentului elevilor ce au abandonat studiile: o parte dintre elevii care, în mod tradițional, ar fi optat pentru ruta profesională de școlarizare au intrat la liceu, însă au abandonat studiile pe parcurs. Astfel, la nivelul anului 2011/2012, 3,8% dintre elevii de liceu (33,9 mii elevi) au fost în situația de abandon școlar (Tabel 42, Fig. 28).

Tabel 42. Abandonul școlar în învățământul liceal

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Total	2,7	3,3	2,9	2,4	2,2	3,2	3,8
Feminin	2,2	2,5	2,3	1,9	1,8	2,7	3,2
Masculin	3,2	4,1	3,5	3,0	2,5	3,7	4,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 28. Rata abandonului școlar în învățământul liceal, perioada 2005-2012

Pe filiere de formare, situația abandonului școlar este următoarea: peste două treimi dintre elevii care au abandonat studiile provin din liceele tehnologice (în special la profilurile silvic, agricol, administrativ și veterinar). Elevii din cadrul filierei vocaționale au înregistrat rata cea mai mică a abandonului școlar (Tabel 43).

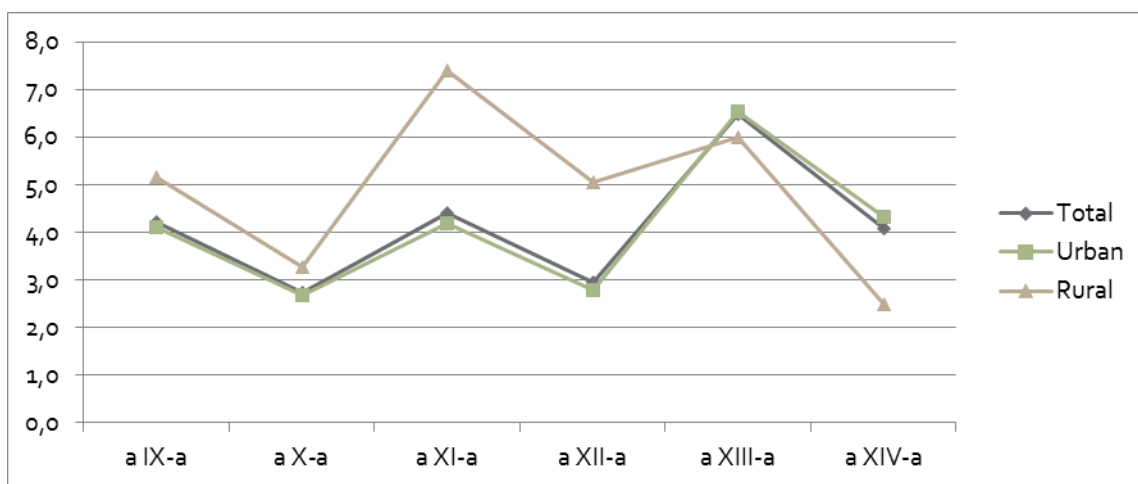
Tabel 43. Abandonul școlar în învățământul liceal, pe filiere și profiluri de formare, 2011/2012

	Nr. elevi la începutul anului școlar	Nr. elevi la sfârșitul anului școlar	Nr. elevi care au abandonat studiile	Rata abandonului școlar
Total	888768	854883	33885	3,8
Filiera teoretică	343000	335786	7214	2,1
- real	215876	209395	6481	3,0
- uman	126713	125001	1712	1,4
Filiera tehnologică	497015	470830	26185	5,3
- tehnic	274278	258089	16189	5,9
- resurse naturale si protecția mediului	73362	69576	3786	5,2
- servicii	149375	143165	6210	4,2
Filiera vocațională	48753	48267	486	1,0

Analiza abandonului școlar **pe clase** evidențiază cele mai mari valori la debutul liceului, apoi în clasa a XI-a și a XIII-a (clase de final pentru elevii din filiera profesională de formare). Cele mai mici valori se înregistrează la clasele a XII-a și a XIV-a (Fig. 29).

În funcție de mediul de rezidență al unității de învățământ, abandonul școlar este mai ridicat în liceele din mediul rural, comparativ cu cele din urban.

Fig. 29. Abandonul școlar în învățământul liceal în anul școlar 2012/2013, în funcție de mediul de rezidență în care este situată unitatea de învățământ

De asemenea, datele evidențiază faptul că băieții abandonează liceul în proporție mai mare, comparativ cu fetele (4,4% în cazul băieților și 3,2% în cazul fetelor) (Tabel 42).

În ceea ce privește **învățământul profesional**, la finalul anului școlar 2011/2012, acesta cuprindea 79,8 mii elevi. Dintre aceștia, 95,9% au fost declarați promovați, 2,1% repetenți, 1,3% exmatriculați cu drept de reînscrisere, iar 0,7% cu situația școlară neîncheiată

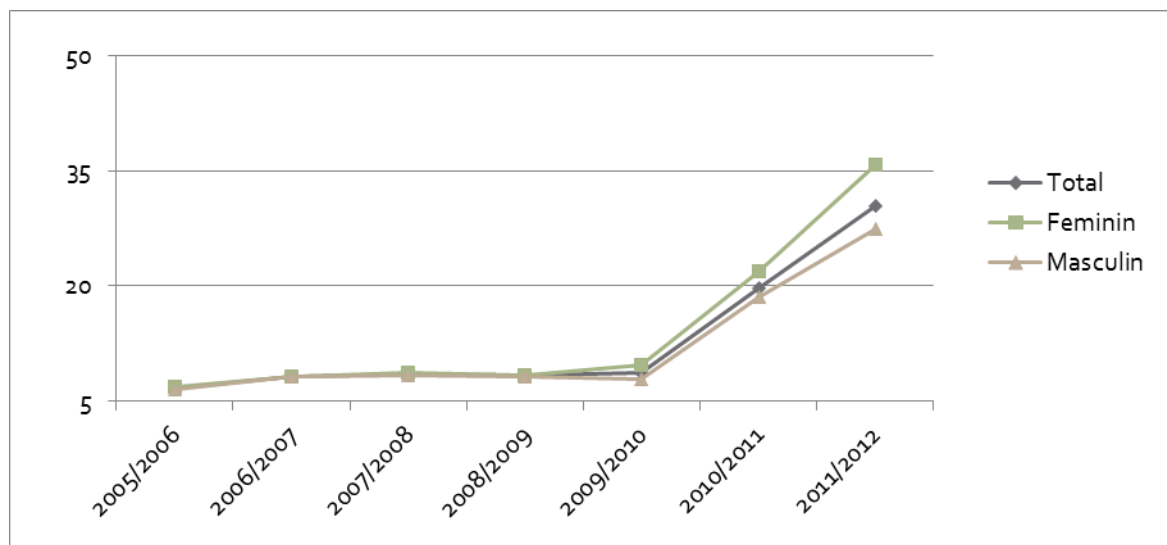
Analiza ratei abandonului în învățământul profesional remarcă o evoluție ușor ascendentă până în anul școlar 2005/2006, urmată de creșteri ample, odată cu intrarea în lichidare a acestei rute de formare. Astfel, la finalul anului 2011/2012 (an în care în sistemul de învățământ mai erau doar elevii de SAM anul de completare), rata abandonului școlar a fost de 30,4% (3,8 mii elevi) (Tabel 44, Fig. 30).

Tabel 44. Abandonul școlar în învățământul profesional

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/ 2012
Total	6,6	8,2	8,5	8,3	8,6	19,8	30,4
Feminin	6,8	8,2	8,7	8,3	9,7	21,9	35,8
Masculin	6,5	8,2	8,3	8,2	7,9	18,6	27,4

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Fig. 30. Rata abandonului școlar în învățământul profesional, perioada 2005-2012

Cea mai mare parte dintre cei care au abandonat ruta profesională au frecventat învățământul seral, fiind în al doilea an de completare. O parte semnificativă dintre aceștia (2,4 mii elevi) a fost recuperată prin continuarea studiilor la nivelul învățământului liceal.

II. E. Învățământul postliceal și de maiștri

II. E.1. Rata brută de cuprindere școlară în învățământul postliceal și de maiștri

În anul școlar 2012/2013, rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a continuat tendința ascendentă a ultimilor ani, ajungând la valoarea de 12,4%. Din cei peste 92 mii elevi școlarizați la acest nivel, aproape jumătate învață în școli din sectorul privat și cooperatist, mai mult de două treimi sunt fete, iar aproape trei sferturi sunt cuprinși în școli postliceale sanitare.

După o reducere considerabilă până în 2006, **rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri** a înregistrat o creștere constantă în ultimii ani, ajungând la valoarea de 12,4% în 2012/2013 (Tabel 45). Astfel, la nivelul acestui an școlar, învățământul postliceal și de maiștri cuprindea 92,9 mii elevi, școlarizați în 101 unități independente și 422 secții în cadrul grupurilor școlare (dintre aceste unități, aproape jumătate sunt din sectorul privat și cooperatist).

Creșterea semnificativă a efectivelor de elevi care frecventează învățământul postliceal și de maiștri se explică prin faptul că această rută a devenit o opțiune atractivă, în condițiile în care, în ultimii ani a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior.

Tabel 45. Rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri

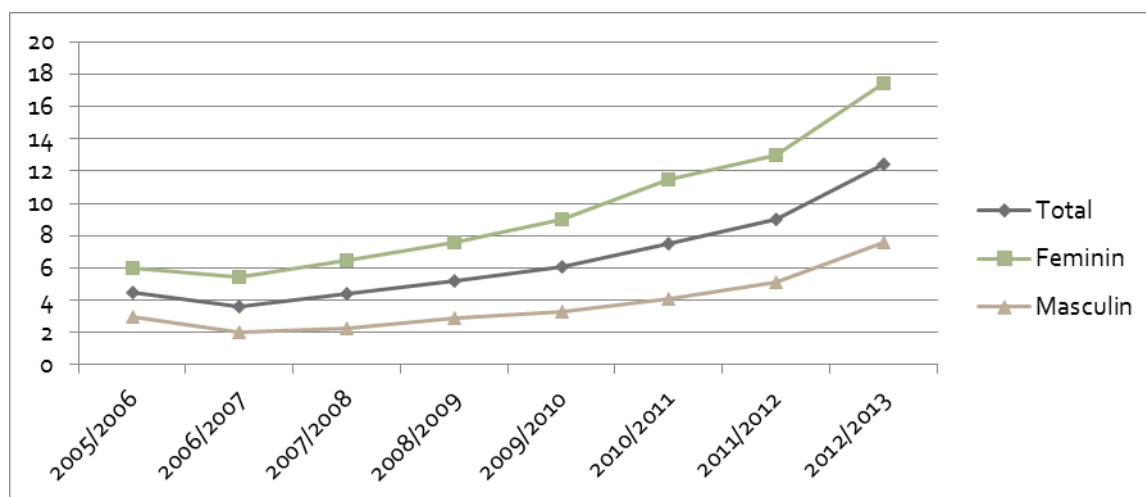
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	4,5	3,6	4,4	5,2	6,1	7,5	9,0	12,4
Feminin	6,0	5,4	6,5	7,6	9,0	11,5	13,0	17,4
Masculin	3,0	2,0	2,3	2,9	3,3	4,1	5,1	7,6

Observație: În calcularea indicatorului, raportarea s-a făcut la populația de 19-21 ani.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Valorile ratei de cuprindere relevă diferențe semnificative **pe sexe**: mai multe fete decât băieți frecventează învățământul postliceal (Fig. 31). În ultimii ani, această diferență a crescut semnificativ, ajungând la aproape 10 p.p. în favoarea fetelor: 17,4% dintre fete și 7,6% dintre băieții din grupa de vârstă 19-21 ani sunt cuprinși în acest nivel de studiu. Faptul că mai mult de două treimi din populația școlară din acest nivel de studiu este de sex feminin este determinat și de numărul mare de locuri oferite în specializări ce sunt vizate în mod tradițional de fete. De exemplu, în 2012/2013, aproape trei sferturi dintre elevi frecventau școli postliceale sanitare.

Fig. 31. Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri, 2005-2013

Dacă analizăm ratele brute de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri **în funcție de mediul de rezidență** (după domiciliul părinților, nu după mediul în care frecventează unitatea de învățământ), se evidențiază o participare mai amplă a elevilor din urban: 16,4% urban și 7,9% rural.

II. E.2. Durata medie de frecventare a învățământului postliceal și de maiștri

La nivelul 2012/2013, indicatorul privind durata medie de frecventare a învățământului postliceal și de maiștri a avut valoarea de 0,4 ani (raportat la durata teoretică de 3 ani a acestei rute de formare).

Ratele specifice de cuprindere pe fiecare vârstă au crescut ușor de la un an la altul. Aproape două treimi dintre elevi sunt din grupa de vârstă 21 ani și peste, ceea ce evidențiază că această formă de învățământ devine o opțiune din ce în ce mai atractivă pentru anumite categorii de absolvenți de liceu (cei care nu au obținut diploma de bacalaureat, cei care nu au intrat la facultate, cei care s-au integrat pe piața muncii dar nu au calificarea solicitată).

Tendința ascendentă a ratei de participare la învățământul postliceal și de maiștri a determinat creșterea duratei de frecvență a acestei rute de formare, până la valoarea de 0,4 ani, calculată la nivelul anului școlar 2012/2013 (Tabel 46).

Tabel 46. Durata medie de frecvență a învățământului postliceal și de maiștri

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
Total	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,4
Feminin	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5
Masculin	0,1	0,1	0,07	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Ratele specifice de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri au crescut ușor de la un an la altul (Tabel 47).

Tabel 47. Rata specifică de cuprindere, pe vârste, în învățământul postliceal și de maiștri

		2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013
18 ani	T	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,2	0,4
	F	0,4	0,5	0,6	0,5	0,4	0,6	0,3	0,6
	M	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
19 ani	T	1,6	1,1	1,1	1,7	1,6	2,3	2,7	3,5
	F	2,1	1,7	1,7	2,7	2,6	3,7	4,2	5,3
	M	1,1	0,6	0,5	0,7	0,7	1,0	1,3	1,9
20 ani	T	2,4	1,7	1,6	1,9	2,2	2,2	3,4	4,4
	F	3,3	2,7	2,5	3,2	3,7	3,5	5,2	6,3
	M	1,5	0,8	0,8	0,7	0,9	0,9	1,6	2,5
21 ani și peste	T	9,5	7,9	10,6	11,4	14,0	16,4	18,4	28,4
	F	12,7	11,5	15,7	16,0	20,0	23,5	26,0	39,4
	M	6,5	4,5	5,7	6,9	8,2	9,5	11,0	18,0

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

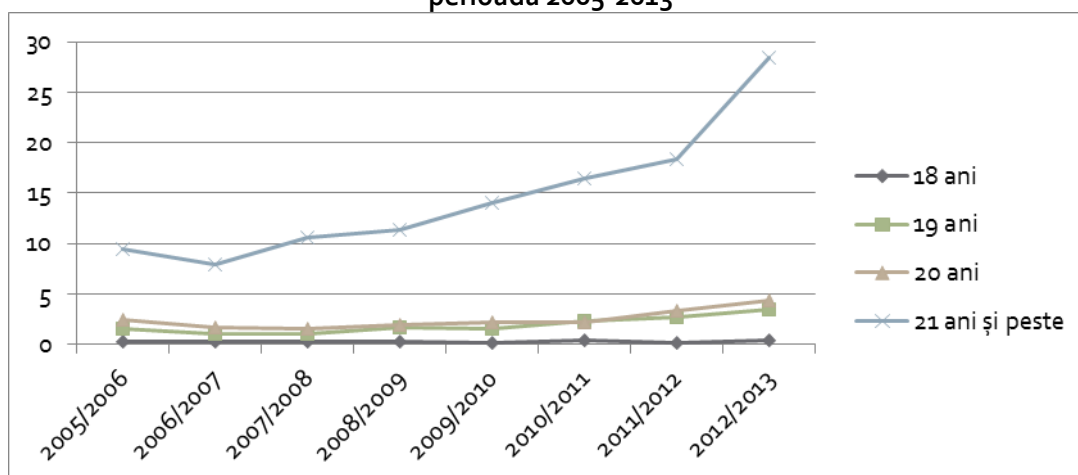
Remarcăm faptul că, în general, ratele specifice de cuprindere cresc o dată cu vârsta elevilor, la grupa de vârstă 21 ani și peste înregistrându-se cea mai amplă creștere (Fig. 32). Se poate estima că accesul la învățământul postliceal se face, în general, după vârsta de 20 de ani:

- Aproape două treimi dintre elevii din postliceal sunt din grupa de vârstă 21 ani și peste.
- Un procent de 28,4% din totalul populației de 21 ani frecventează această formă de învățământ.

Opțiunea pentru școlile postliceale și de maiștri la o vârstă mai mare decât cea teoretică corespunzătoare (19-21 ani) este, cel mai probabil, determinată de mai multe aspecte:

- Inserția pe piața muncii a absolvenților de liceu a dus la conștientizarea nevoii de completare a formării profesionale, prin reîntoarcerea în sistemul de educație.
- În ultimii ani, a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior. Pentru aceștia, alternativa care rămâne valabilă este cea a școlilor postliceale și de maiștri.

Fig. 32. Rata specifică de cuprindere pe vârste în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2005-2013

II. E.3. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

Rata abandonului școlar în învățământul postliceal a crescut în anul școlar 2011/2012 până la valoarea de 6,1%. Ca și în cazul altor rute de formare, se păstrează diferența dintre valorile indicatorului pe sexe: mai mulți băieții decât fete abandonează studiile postliceale.

La finalul anului școlar 2011/2012, învățământul postliceal și de maiștri cuprindea 74,6 mii elevi. Dintre aceștia, 96,8% au fost declarați promovați, 1,2% repetenți, 1,5% exmatriculați cu drept de reînscrisere, iar 0,5% cu situația școlară neîncheiată. În anul școlar de referință, abandonul școlar a înregistrat valoarea de 6,1% (4,9 mii elevi) (Tabel 48).

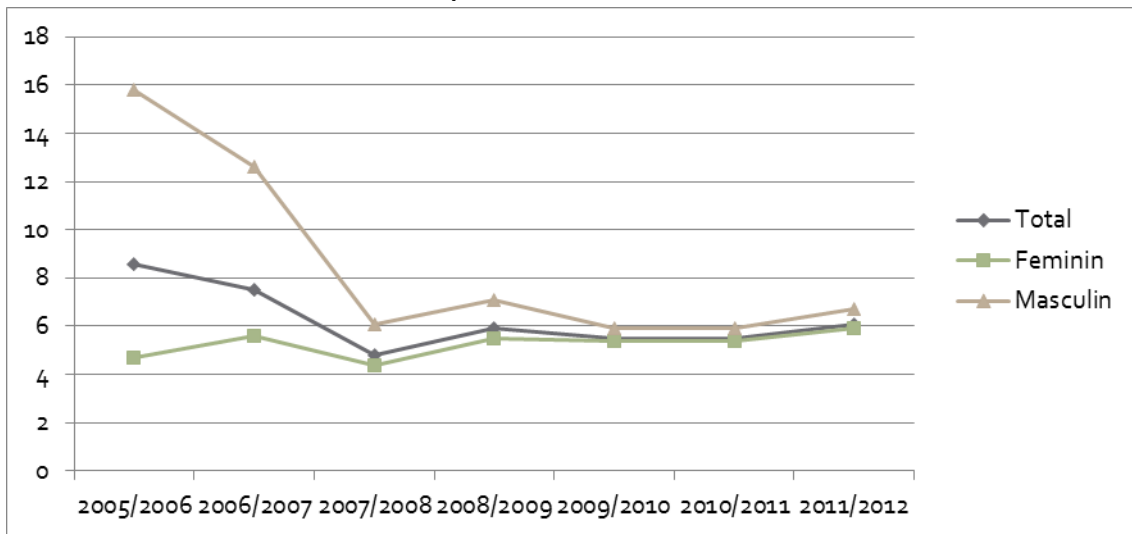
Tabel 48. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Total	8,6	7,5	4,8	5,9	5,5	5,5	6,1
Feminin	4,7	5,6	4,4	5,5	5,4	5,4	5,9
Masculin	15,8	12,6	6,1	7,1	5,9	5,9	6,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Ca și în restul perioadei de raportare, analiza datelor pe sexe evidențiază o pondere mai ridicată de abandon școlar în rândul populației masculine, comparativ cu populația feminină (6,7% în cazul băieților și 5,9% în cazul fetelor). Diferențele mari dintre cele două populații, înregistrate până în 2006, tind însă să se reducă de la un an la altul (Fig. 33).

Fig. 33. Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri, perioada 2005-2013

III. REZULTATE ȘI EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

III. A. Rezultatele educației și formării profesionale pe piața muncii

III. A.1. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație

La nivelul anului 2012 (trim. IV) se înregistrează o creștere a populației active cu aproximativ 120000 persoane. Aproape 60% din populația activă a absolvit niveluri superioare de educație (învățământ liceal, postliceal sau universitar). Se mențin diferențe importante pe medii de rezidență în defavoarea celui rural, în special la nivelurile superioare de educație.

Datele statistice de la nivelul 2012, trimestrul IV, evidențiază o creștere a numărului populației active cu peste 120.000 de persoane, în comparație cu anul precedent. Cea mai amplă creștere se înregistrează în cazul populației din mediul rural, în timp ce, în mediul urban, evoluția este una relativ constantă. De asemenea, creșterea este înregistrată în special în cazul populației masculine, ceea ce accentuează diferențele pe sexe, înregistrate în cazul acestui indicator.

Tabel 49. Ponderea populației active (15-64 ani), pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe, în perioada 2005-2012

		Total		Univer sitar	Postliceal	Liceal (inclusiv tr. I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără șc.
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2005	Total	9387493	100	12,7	4,8	32,3	27,1	18,1	5,0
	Urban	5335547	100	20,1	7,1	38,9	24,8	7,8	1,4
	Rural	4051946	100	2,9	1,9	23,6	30,2	31,6	9,8
	Masculin	5211930	100	11,8	4,6	28,4	34,0	16,6	4,7
	Feminin	4175563	100	13,8	5,2	37,1	18,6	19,9	5,4
2006 (trim. IV)	Total	9356603	100	13,7	4,8	33,3	26,7	17,4	4,1
	Urban	5392962	100	21,4	6,9	39,5	23,6	7,2	1,4
	Rural	3963641	100	3,2	1,9	24,7	31,0	31,3	7,9
	Masculin	5249015	100	12,4	4,7	29,2	33,0	16,6	4,1
	Feminin	4107588	100	15,3	4,9	38,4	18,8	18,4	4,2
2007 (trim. IV)	Total	9307653	100	14,6	4,6	33,7	26,4	16,8	3,9
	Urban	5381689	100	22,8	6,5	39,9	22,9	6,4	1,5
	Rural	3925964	100	3,5	1,9	25,0	31,2	31,2	7,3
	Masculin	5196830	100	13,3	4,1	30,4	32,4	15,8	3,9
	Feminin	4110823	100	16,3	5,2	37,8	18,8	18,1	3,9
2008 (trim. IV)	Total	9332298	100	15,4	4,4	33,1	26,1	17,4	3,6
	Urban	5426300	100	23,8	6,3	38,6	23,5	6,5	1,4
	Rural	3905999	100	3,8	1,9	25,7	29,9	32,5	6,6
	Masculin	5231332	100	13,6	3,9	30,2	32,4	16,5	3,8
	Feminin	4100966	100	17,7	5,1	37,1	18,3	18,5	3,5
2009 (trim. IV)	Total	9350269	100	16,4	4,2	33,9	24,3	18,0	3,3
	Urban	5428207	100	25,4	6,0	39,6	21,2	6,7	1,3
	Rural	3922062	100	4,0	1,6	26,0	28,6	33,5	6,0
	Masculin	5235478	100	14,2	3,6	31,7	30,8	16,7	3,2

	Feminin	4114791	100	19,2	5,0	36,8	16,1	19,5	3,4
2010	Total	9389206	100	17,5	4,1	34,1	23,1	18,1	3,1
(trim. IV)	Urban	5557226	100	26,5	5,8	39,8	19,7	7,0	1,2
	Rural	3831979	100	4,4	1,5	25,9	28,2	34,1	5,9
	Masculin	5274638	100	15,1	3,5	31,9	29,2	17,2	3,2
	Feminin	4114568	100	20,7	4,9	36,9	15,4	19,2	2,9
2011	Total	9410745	100	18,8	3,9	35,3	21,7	17,9	2,5
(trim. IV)	Urban	5507021	100	28,4	5,4	40,6	18,3	6,4	1,0
	Rural	3903724	100	5,1	1,6	27,9	26,5	34,2	4,7
	Masculin	5279628	100	16,3	3,3	34,0	26,6	17,1	2,7
	Feminin	4131117	100	21,9	4,5	37,0	15,4	18,9	2,3
2012	Total	9533433	100	18,7	3,8	35,3	22,1	17,7	2,3
(trim. IV)	Urban	5498999	100	28,6	5,5	40,3	18,3	6,4	1,0
	Rural	4034434	100	5,2	1,6	28,5	27,4	33,1	4,2
	Masculin	5372718	100	16,4	3,3	33,4	27,6	16,9	2,4
	Feminin	4160715	100	21,7	4,6	37,8	15,0	18,7	2,3

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, (Ancheta AMIGO, 2005-2013).

Analiza ponderii populației active pe niveluri de educație absolvite arată o evoluție relativ constantă în comparație cu anii anteriori. În continuare, ponderea cea mai ridicată o înregistrează persoanele cu studii liceale (35,3%) și profesionale (22,1%), în timp ce ponderea populației active cu studii universitare rămâne sub 20%. Persoanele cu nivel scăzut de educație (studii gimnaziale, primare sau fără studii) continuă să înregistreze o proporție importantă la nivelul populației active (20%). Cu alte cuvinte, în grupa de vârstă 15-64 ani, o persoană din cinci are, în prezent, un nivel foarte redus al studiilor, cu șanse mici de a presta o activitate lucrativă calificată și de a avea un loc de muncă stabil.

Se mențin diferențe importante pe medii de rezidență, în defavoarea celui rural, în special la nivelurile superioare de educație.

III. A.2. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani, pe niveluri de educație

La nivelul trimestrului IV al anului 2012, rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani a avut valoarea de 59,3%, în uşoară creştere faţă de anul anterior. Se menţin diferenţe pe medii de rezidenţă: rata de ocupare este mai ridicată în mediul rural, în special pentru populaţia activă cu niveluri mai reduse de educaţie. De asemenea, ponderea bărbaţilor în rândul populaţiei ocupate este semnificativ mari mare în comparaţie cu cea a femeilor.

În ciuda dificultăților economice, în 2012 rata de ocupare a populației active a crescut ușor față de anul anterior, până la valoarea de 59,3%. Astfel, la nivelul anului 2012 (trim. IV) se înregistrau cu aproape 190,000 mai multe persoane ocupate, cele mai importante creșteri fiind înregistrate în cazul persoanelor cu niveluri medii și inferioare de educație (Tabel 50).

Tabel 50. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani*, pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe, în perioada 2005-2013 (% din total populație activă)

		Total		Universitar	Postliceal	Liceal (inclusiv tr. I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără șc.
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2005	Total	8683252	59,3	85,3	70,9	63,3	68,8	41,3	38,5
	Urban	4863193	56,2	85,1	70,4	60,3	63,5	21,9	14,8
	Rural	3820059	63,9	86,4	73,7	70,9	75,3	55,3	49,4
	Masculin	4791834	66,5	86,7	70,2	70,4	75,1	47,9	44,6
	Feminin	3891418	52,4	83,7	71,8	57,8	57,8	36,1	34,0
2006 (trim. IV)	Total	8651410	57,4	84,6	71,3	60,0	65,0	39,6	36,8
	Urban	4926890	55,5	84,6	71,2	57,8	60,5	21,4	16,7
	Rural	3724520	60,3	84,4	72,1	65,3	70,3	51,8	46,0
	Masculin	4798546	63,9	85,7	71,4	65,9	70,1	46,7	44,9
	Feminin	3852864	51,0	83,4	71,2	55,2	56,1	33,9	30,7
2007 (trim. IV)	Total	8708430	57,9	86,6	70,2	59,9	64,8	39,6	36,0
	Urban	4984794	56,3	86,9	69,0	58,0	59,6	20,7	18,1
	Rural	3723633	60,1	83,5	77,0	64,7	70,8	51,3	44,5
	Masculin	4809463	64,1	87,3	70,8	66,1	69,7	46,0	43,5
	Feminin	3898966	51,7	85,9	69,7	54,8	56,4	34,6	30,4
2008 (trim. IV)	Total	8764480	58,3	84,7	70,4	59,7	65,2	41,0	36,1
	Urban	5071042	57,6	85,4	69,1	57,7	61,7	23,5	20,7
	Rural	3693437	59,3	79,0	77,0	64,2	69,3	50,7	43,8
	Masculin	4865640	64,9	85,6	70,4	66,1	71,2	47,5	45,8
	Feminin	3898840	51,7	83,8	70,3	54,2	55,0	35,8	28,8
2009 (trim. IV)	Total	8619204	57,4	82,1	69,5	58,4	63,4	41,9	35,8
	Urban	4945853	56,4	82,8	69,2	56,3	58,7	23,8	20,9
	Rural	3673351	58,8	76,3	71,0	63,3	68,9	51,6	42,3
	Masculin	4795299	64,0	83,4	68,6	64,9	70,5	48,7	41,3
	Feminin	3823905	50,8	80,9	70,3	52,8	51,0	36,4	31,4
2010 (trim.,IV)	Total	8675809	57,9	81,5	70,0	59,6	63,1	41,8	36,4
	Urban	5054473	57,9	82,5	69,6	58,9	57,8	24,6	25,6
	Rural	3621338	57,8	74,2	72,0	61,3	68,9	50,9	40,7
	Masculin	4841031	64,7	83,1	69,6	66,8	70,1	48,9	44,7
	Feminin	3834778	51,0	80,2	70,3	53,3	50,8	36,0	29,3
2011 (trim. IV)	Total	8660070	57,9	81,8	69,6	60,4	61,8	41,5	31,3
	Urban	5001371	57,8	82,6	69,0	59,0	55,5	22,9	22,1
	Rural	3658699	58,2	75,5	72,3	63,6	68,8	50,8	35,0
	Masculin	4831034	64,8	84,2	68,6	68,7	68,7	48,2	36,8
	Feminin	3829036	51,1	79,6	70,5	53,0	50,6	36,0	26,4
2012 (trim. IV)	Total	8849881	59,3	80,6	69,4	61,1	64,0	43,6	31,9
	Urban	5027447	58,5	80,9	68,4	59,8	57,0	24,4	19,7
	Rural	3822434	60,5	78,2	74,0	63,6	71,4	53,3	37,2
	Masculin	4973796	66,8	83,5	68,7	70,4	71,7	50,8	35,8
	Feminin	3876085	51,9	78,0	70,0	53,1	51,0	37,7	28,3

* Excluziv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS (Forța de muncă în România, Ocupare și Șomaj), 2005-2013.

Distribuția datelor pe medii de rezidență evidențiază faptul că cea mai amplă creștere a numărului populației active s-a înregistrat în mediul rural. Această creștere este valabilă în cazul absolvenților tuturor nivelurilor de educație, cu excepția celor cu învățământ liceal. Situația de aparent avantaj al mediului rural, din perspectiva ocupării, este determinată de faptul că lucrătorii pe cont propriu și lucrătorii familiari neremunerați care lucrează în agricultură sunt incluși în totalul populației ocupate.

Diferențele între mediile de rezidență devin mai vizibile atunci când analizăm ponderea populației ocupate pe niveluri de educație absolvite.

- Cu cât nivelul de educație al populației crește, cu atât diferențele pe medii de rezidență se reduc.
- Ratele de ocupare a populației cu niveluri mai reduse de educație sunt mai ridicate în rural față de urban. De exemplu, la nivelul lui 2012, pentru populația cu nivel gimnazial de educație, diferența ajunge la aproape 30 p.p. în favoarea mediului rural, situație determinată de faptul că în mediul rural există o pondere importantă de lucrători în agricultură cu un nivel scăzut de calificare sau fără o calificare.
- Rata de ocupare a absolvenților de învățământ superior este mai scăzută în rural decât în urban, în contextul în care ponderi mult mai reduse de tineri din rural sunt absolvenți de învățământ superior (de exemplu, la nivelul anului 2012/2013, numai 16,5% dintre tinerii de 19-23 de ani din rural erau cuprinși în învățământul superior, în comparative cu 43,4% în urban).

Ponderea populației ocupate a crescut în cazul ambelor **sexe**. Cu toate acestea, diferențele pe sexe sunt semnificative: 66,8% din totalul bărbaților de 15-64 ani desfășoară activități economice, în comparație cu numai 51,9% din totalul femeilor de 15-64 ani.

La nivelul anului 2012, rata de ocupare a populației de 15-64 ani la nivel european a avut valoarea de 64,2%. Valorile cele mai mari ale ratelor de ocupare s-au înregistrat în țările nordice, Germania, Marea Britanie (peste 70%), iar cele mai scăzute în Grecia și Croația. Scăderea ratelor de ocupare, în special în cazul persoanelor cu un nivel redus de educație, se corelează direct cu creșterea semnificativă a șomajului.

Tabel 51. Rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani la nivel european, 2012

	2012
UE 27	64,2
Norvegia	75,7
Suedia	73,3
Danemarca	72,6
Germania	72,8
Marea Britanie	70,1
Republica Cehă	66,5
Franța	63,9
Belgia	61,8
Polonia	59,7
Romania	59,5
Bulgaria	58,8
Ungaria	57,2
Grecia	51,3
Croația	50,7

Sursa: EUROSTAT, 2013.

III. A.3. Rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 de ani, pe niveluri de educație

La nivelul trim. IV al anului 2012, rata de ocupare a tinerilor în vârstă de 15-24 ani a avut valoarea de 23,1%. Peste 30% dintre tinerii din rural desfășoară activități aducătoare de venituri, în comparație cu numai 16,4% în urban. Băieții au o rată de ocupare mai ridicată în comparație cu fetele (27,3% față de 18,8%). Cele mai ridicate rate de ocupare se constată în cazul tinerilor cu studii postliceale și profesionale, iar cele mai mici, în cazul tinerilor cu niveluri reduse de educație.

Evoluția pozitivă a ratei de ocupare nu este reflectată și de situația tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani. Astfel, în cazul acestei grupe de vârstă, rata de ocupare înregistrează aceeași valoare scăzută ca în anul precedent: 23,1% (Tabel 52). În cifre absolute, se înregistrează o scădere de 34,2 mii de persoane de 15-24 ani ocupate, pe fondul evoluțiilor demografice negative la această grupă de vârstă. Acest fenomen afectează, în principal, tinerii din mediul urban, în cazul celor din rural evoluția fiind ușor pozitivă.

Tabel 52. Rata de ocupare* a tinerilor în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educație, medii de rezidență și sexe

		Total		Universitar	Postliceal	Liceal (incl. tr.I)	Profesional	Gimnazial	Primar/ fără șc.
		Nr.	%	%	%	%	%	%	%
2005	Total	858480	26,7	64,9	65,9	26,2	63,0	17,3	18,0
	Urban	365604	19,2	64,8	67,9	21,6	58,8	5,7	5,9
	Rural	492877	37,6	65,4	59,4	40,6	66,9	30,6	26,2
	Masculin	504268	31,0	69,5	68,3	28,6	67,9	20,9	23,8
	Feminin	354213	22,3	61,6	64,8	24,2	55,1	13,7	10,8
2006 (trim. IV)	Total	753736	23,2	50,2	55,6	21,0	54,4	15,5	19,1
	Urban	308705	16,4	47,0	62,9	16,4	52,7	6,1	9,0
	Rural	445030	32,4	69,2	39,4	33,1	55,8	25,6	26,3
	Masculin	444860	26,8	44,6	50,3	22,5	57,3	18,6	24,7
	Feminin	308876	19,4	52,7	59,8	19,7	48,6	12,4	11,2
2007 (trim. IV)	Total	723169	22,7	62,3	64,5	21,2	50,8	14,9	17,8
	Urban	321382	17,7	61,9	65,7	17,9	51,4	6,2	12,2
	Rural	401787	29,4	65,1	62,5	29,8	50,4	23,6	21,7
	Masculin	430630	26,5	66,1	57,7	24,5	52,2	17,8	24,1
	Feminin	292539	18,8	59,3	68,0	18,1	48,4	12,0	9,9
2008 (trim. IV)	Total	729284	23,4	58,8	77,6	21,6	57,6	14,3	16,1
	Urban	321750	18,4	58,7	83,2	17,5	59,1	6,0	11,7
	Rural	407534	29,8	59,1	69,1	31,5	56,7	21,7	19,8
	Masculin	437672	27,5	62,1	87,6	25,0	59,3	18,0	23,9
	Feminin	291612	19,1	57,0	73,6	18,4	54,6	10,3	8,2
2009 (trim. IV)	Total	714874	23,5	53,7	56,5	22,3	52,3	14,4	20,5
	Urban	291124	17,3	54,8	57,9	17,4	46,1	4,6	9,0
	Rural	423750	31,0	49,3	53,2	34,0	56,0	22,5	28,1
	Masculin	413315	26,6	55,3	48,1	24,7	57,5	16,9	21,4
	Feminin	301559	20,2	52,9	59,6	19,8	43,5	11,9	19,3
2010 (trim. IV)	Total	660435	22,5	38,2	63,3	22,4	49,5	15,1	**
	Urban	269296	17,0	38,2	65,2	19,1	39,2	5,2	**
	Rural	391139	29,1	38,2	59,3	29,6	55,5	23,1	**
	Masculin	387445	25,9	42,9	70,0	24,8	54,6	18,0	**
	Feminin	272990	19,0	34,8	59,9	20,0	41,2	12,0	**
2011 (trim. IV)	Total	651193	23,1	42,4	57,5	23,2	52,1	15,4	15,0
	Urban	251557	16,9	42,9	60,8	18,2	46,8	3,7	8,2
	Rural	399636	30,1	41,1	54,9	33,1	55,4	24,1	18,5
	Masculin	383167	26,6	44,7	56,4	28,0	58,6	17,4	18,2
	Feminin	268026	19,4	41,0	58,5	18,5	42,2	13,4	11,0
2012 (trim. IV)	Total	616941	23,1	37,1	73,1	23,5	52,6	16,7	13,6
	Urban	227254	16,4	34,3	80,9	17,8	49,1	5,8	6,1
	Rural	389687	30,3	47,0	65,9	33,3	54,6	24,6	17,8
	Masculin	371763	27,3	37,5	77,6	28,9	58,6	19,8	15,0
	Feminin	245178	18,8	36,8	70,5	18,5	41,5	13,2	12,1

* Exclusiv persoanele plecate în străinătate pentru o perioadă nedeterminată.

** Date nedisponibile.

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS (Ancheta AMIGO), 2005-2013.

Analiza valorilor indicatorului după criteriile mediu de rezidență, sex și nivel de educație relevă următoarea situație la nivelul trim. IV al anului 2012:

- Peste 30% dintre tinerii din rural desfășoară activității aducătoare de venituri, în comparație cu numai 16,4% în urban.
- Gradul de ocupare este mai mare în mediul rural în cazul tuturor nivelurilor de educație, cu excepția învățământului postliceal.
- Mai mulți tineri băieți sunt cuprinși în rândul populației ocupate, în comparație cu fetele (27,3% față de 18,8%).
- Cele mai mari rate de ocupare se constată în cazul tinerilor cu studii postliceale și profesionale, iar cele mai mici în cazul tinerilor cu niveluri reduse de educație.

III. A.4. Rata șomajului la tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-24 de ani

La nivelul trim. IV 2012, peste o cincime dintre tinerii de 15-24 ani erau șomeri. Rata șomajului este în scădere față de anul anterior. În mediul urban sunt înregistrați de două ori mai mulți șomeri în comparație cu mediul rural. De asemenea, un procent mai mare din rândul fetelor de 15-24 ani sunt în situația de șomaj, față de băieții din aceeași grupă de vârstă.

În rândul populației active, cea mai ridicată rată a șomajului se înregistrează la tinerii din grupa de vârstă 15-24 ani. În trimestrul IV al anului 2012, valoarea indicatorului a fost de 22,7%, în scădere cu aproape 3 p.p. față de anul anterior. Pe **medii de rezidență**, rata șomajului este de aproape de două mai ridicată în mediul urban, în comparative cu mediul rural (31,5% față de 16,5%). Rata șomajului este mai mare în rândul populației masculine.

Tabel 53. Rata șomajului la tinerii în vârstă de 15-24 ani, pe niveluri de educației, medii de rezidență și sexe, în perioada 2005-2012

		Total	Universitar	Postliceal	Liceal (incl. tr.I)	Profesional	Gimnazial	Primar și fără șc.	
		Nr.	%	%	%	%	%	%	
2005	Total	210262	19,7	21,9	18,7	21,6	22,0	15,0	20,4
	Urban	130485	26,3	21,7	16,6	24,9	26,7	32,5	38,3
	Rural	79766	13,9	22,8	25,7	15,4	17,7	10,1	14,2
	Masculin	130248	20,5	21,1	17,8	23,7	22,6	14,9	23,0
	Feminin	80014	18,4	22,5	19,1	19,4	20,7	15,2	12,3
2006 (trim. IV)	Total	206616	21,5	34,2	14,3	25,2	19,4	16,6	26,0
	Urban	126664	29,1	37,0	13,6	27,8	25,4	29,7	54,9
	Rural	79952	15,2	20,5	16,9	21,7	14,2	12,4	12,5
	Masculin	126295	22,5	40,8	19,0	26,3	19,3	18,9	25,6
	Feminin	80321	20,6	31,3	10,9	24,1	19,5	12,9	27,1
2007 (trim. IV)	Total	168783	18,9	21,6	2,5	19,8	19,8	14,6	29,5
	Urban	96946	23,2	22,4	3,9	20,5	23,9	26,8	41,2
	Rural	71837	15,2	15,9	0,0	18,7	16,4	10,7	23,5
	Masculin	120256	21,8	20,2	7,7	21,7	22,7	18,8	31,0
	Feminin	48527	14,2	22,8	0,0	17,3	13,4	7,5	24,5
2008 (trim. IV)	Total	159269	17,9	24,5	5,0	17,3	13,6	19,6	27,1
	Urban	91613	22,2	25,9	7,5	19,6	18,8	31,3	32,0
	Rural	67656	14,2	17,7	0,0	13,8	9,7	16,0	24,5
	Masculin	97771	18,3	19,2	0,0	16,3	14,0	22,2	28,2
	Feminin	61498	17,4	27,1	7,1	18,5	12,7	14,0	23,6
2009 (trim. IV)	Total	178903	20,0	26,2	10,5	23,1	20,3	13,6	15,9
	Urban	109887	27,4	25,5	3,5	28,0	27,2	31,8	43,0
	Rural	69016	14,0	29,3	24,8	16,1	16,4	9,5	7,7
	Masculin	105638	20,4	23,7	27,3	23,8	19,9	14,5	24,8

	Feminin	73265	19,5	27,6	4,1	22,2	21,1	12,2	1,4
2010	Total	195127	22,8	35,0	*	24,4	25,2	15,5	*
(trim. IV)	Urban	122365	31,2	35,0	*	26,7	40,2	37,6	*
	Rural	72762	15,7	34,9	*	20,8	16,7	9,7	*
	Masculin	115392	22,9	29,8	*	24,8	24,9	18,1	*
	Feminin	79735	22,6	38,9	*	24,0	13,0	11,2	*
2011	Total	221712	25,4	34,4	*	28,3	22,5	18,3	*
(trim. IV)	Urban	135932	35,1	33,9	*	33,5	33,5	48,9	*
	Rural	85780	17,7	35,9	*	21,7	14,9	12,5	*
	Masculin	127702	25,0	26,6	*	27,1	23,4	21,9	*
	Feminin	94010	26,0	38,9	*	30,0	20,4	12,8	*
2012	Total	181560	22,7	28,7	10,3	28,0	18,8	13,8	30,1
(trim. IV)	Urban	104475	31,5	31,4	13,3	31,6	30,3	29,7	59,2
	Rural	77085	16,5	20,6	6,6	24,5	11,8	10,4	19,2
	Masculin	104111	21,9	25,4	0,0	26,2	18,5	15,2	39,8
	Feminin	77449	24,0	30,9	15,7	30,5	19,4	11,3	10,3

* Date nedisponibile.

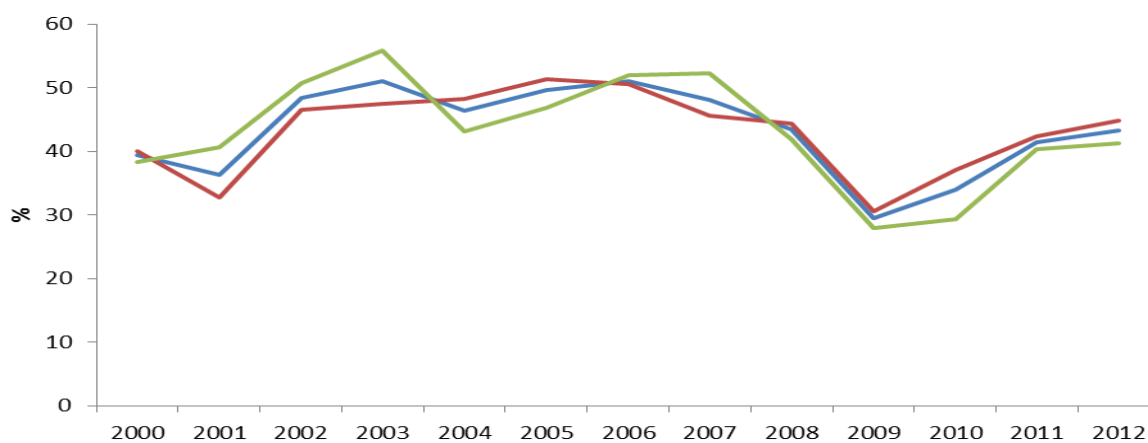
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS (Ancheta AMIGO 2005 - trim. IV 2012)

Pe niveluri de educație se observă că:

- Șomajul afectează în egală măsură atât pe tinerii care au studii superioare, cât și pe cei cu studii medii sau cu nivel scăzut de educație. De exemplu, în cazul tinerilor cu studii superioare, 28,7% dintre aceștia sunt în căutarea unui loc de muncă, în comparație cu 28% tineri cu studii liceale și 30% tineri cu studii primare sau fără studii.
- Ponderile cele mai reduse ale șomajului se înregistrează în rândul tinerilor absolvenți de învățământ postliceal și profesional, ceea ce demonstrează că oferta acestor rute de formare este mai aproape de nevoile de pe piața muncii.
- De asemenea, o pondere redusă a șomajului se înregistrează în rândul absolvenților de gimnaziu, o mare parte dintre aceștia desfășurând activități agricole.
- Fetele cu nivel de educație universitar se confruntă în mai mare măsură decât băieții cu situația de șomaj (30,9% față de 25,4%). Băieții cu nivel gimnazial de educație se confruntă în mai mare măsură decât fetele cu situația de șomaj (15,2% față de 11,3%).

La nivel European, șomajul de lungă durată (12 luni sau peste) afectează aproape jumătate dintre tinerii care nu au un loc de muncă (43,%) și este ușor mai ridicat în cazul băieților, în comparație cu fetele (cu 3 p.p.).

Fig. 34. Evoluția ratei șomajului la tineri la nivel European, perioada 2000-2012

Sursa: Eurostat, 2012

III. B. Rezultatele elevilor din învățământul primar și gimnazial la evaluări naționale

III. B.1. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

Rata de absolvire a învățământului gimnazial înregistrează în acest an cea mai scăzută valoare din întregul interval analizat. Excepție face doar anul 2010-2011, atunci când rata de absolvire a depășit 100% deoarece, ca urmare a coborârii vârstei de școlarizare în cls. I de la 7 la 6 ani, ca măsură de politică educațională implementată în anul 2003-2004, au finalizat cls. a VIII-a două cohorte de elevi (și de 6 ani și de 7 ani).

Tabel 54. Rata de absolvire a învățământului gimnazial

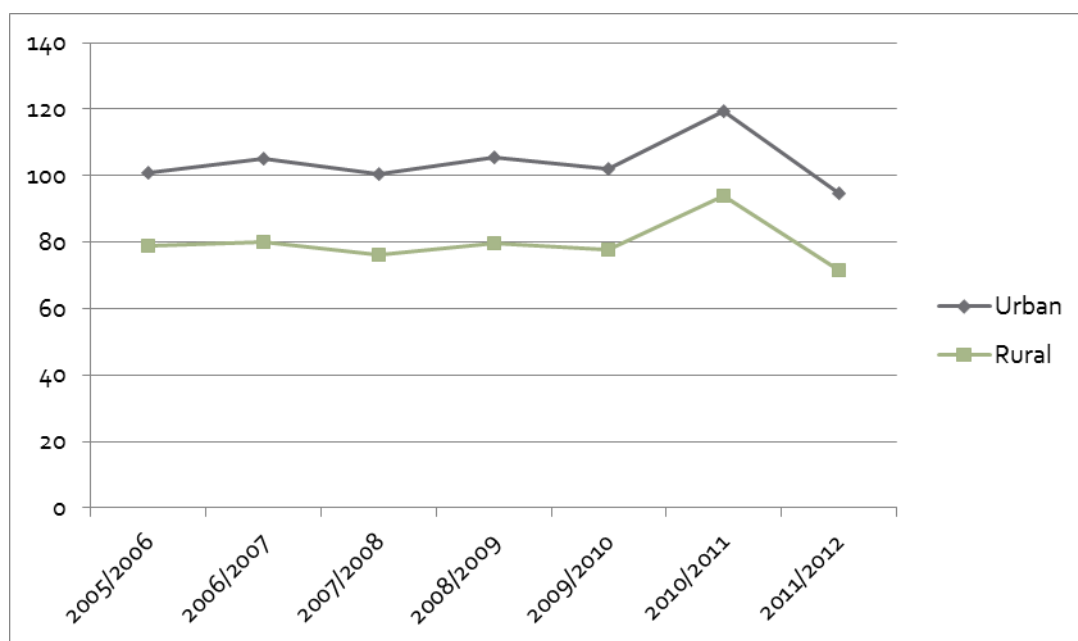
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Total	90,3	92,4	87,8	91,8	89,1	105,7	82,0
Urban	101,0	105,0	100,4	105,6	101,9	119,4	94,7
Rural	79,0	80,1	76,1	79,6	77,9	93,9	71,4
Feminin	90,9	93,2	88,7	92,6	89,7	106,6	82,1
Masculin	89,7	91,6	86,9	91,0	88,6	104,8	81,9

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2003-2013.

Pe medii de rezidență, se constată același trend de scădere accentuată a ratei de absolvire a clasei a VIII-a, cu păstrarea diferențelor semnificative între copiii din mediul rural și cei din urban. Rata constant mai ridicată din mediul urban se datorează și faptului că unii dintre elevii cu domiciliul în mediul rural se înscriu către finalul gimnaziului în școli din mediul urban, ca o opțiune pentru o educație de o calitate mai ridicată, care să le asigure continuarea educației în învățământul liceal.

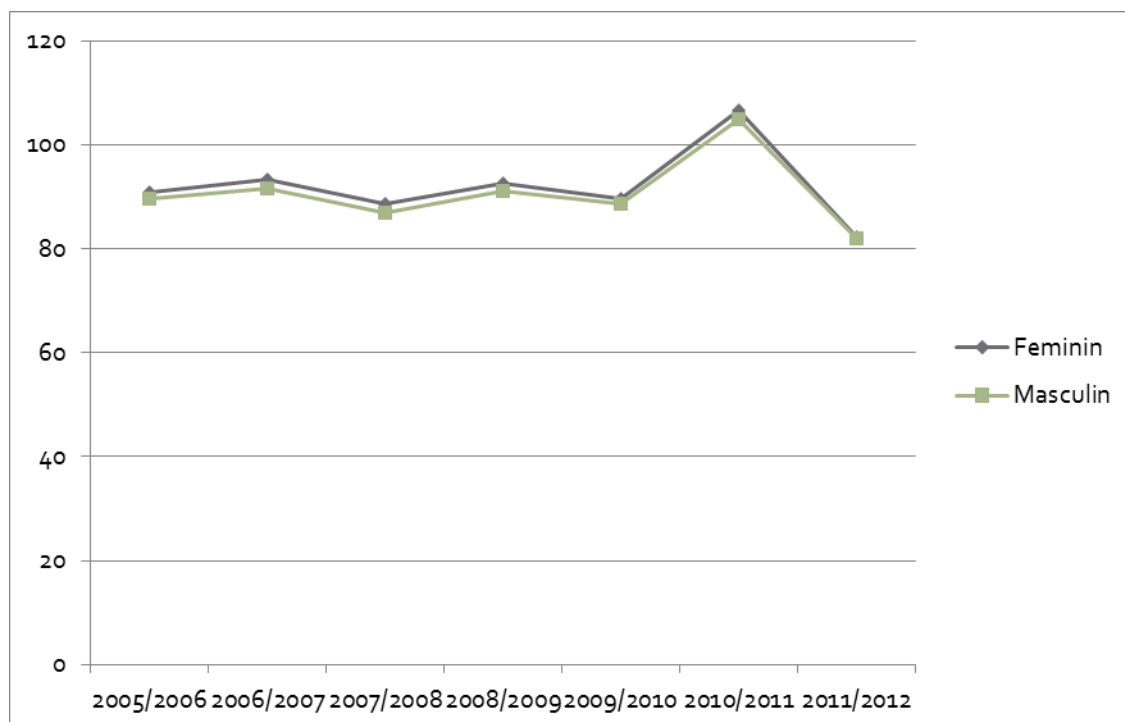

Fig. 35. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe medii de rezidență

Diferențele pe sexe sunt relativ ne semnificative, fetele prezentând, însă, un ușor avantaj în raport cu băieții.

Fig. 36. Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe sexe

III. B.2. Rezultatele elevilor la evaluarea națională de la clasa a VIII-a

Rata de promovare a evaluării naționale din anul 2013 a fost de 75,9%, cu diferențe semnificative în favoarea fetelor, comparativ cu băieții.

Tabel 55. Numărul absolvenților de cls. A VIII-a prezențați și promovați la evaluarea națională 2013

	Prezențați	Promovați	Rata de promovare
Total	162.331	123.194	75,9
Feminin	82.338	67.381	81,8
Masculin	79.993	55.813	69,8

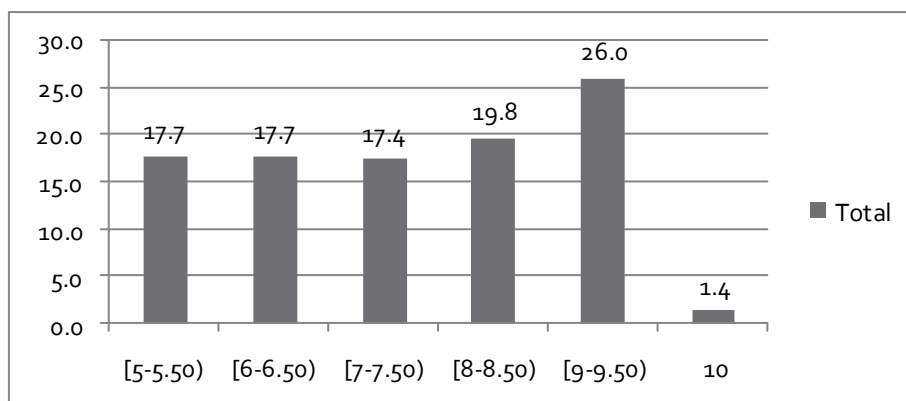
Sursa: Centrul Național de Evaluare și Examinare

Pe categorii de medii obținute, se constată, în acest an, o pondere mai ridicată a mediilor de peste 9, mai mult de unul dintre elevi obținând medii poziționate către maximumul grilei de evaluare. La nivelul celorlalte intervale de notare, se constată o distribuție relativ echilibrată a elevilor.

Tabel 56. Distribuția elevilor promovați, pe categorii de medii obținute la evaluarea națională 2013

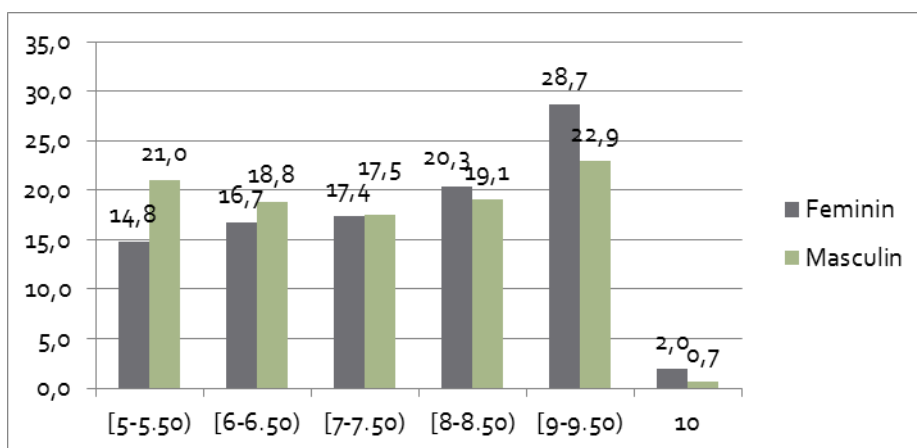
Media obținută la evaluarea națională (intervale)	Total	Feminin	Masculin
10	856	660	196
[9.50-10)	13.940	9.109	4.831
[9-9.50)	16.179	9.565	6.614
[8.50-9)	14.265	8.184	6.081
[8-8.50)	12.275	6.775	5.500
[7.50-8)	11.159	6.148	5.011
[7-7.50)	10.843	5.804	5.039
[6.50-7)	10.662	5.424	5.238
[6-6.50)	10.992	5.567	5.425
[5.50-6)	11.022	5.213	5.809
[5-5.50)	11.001	4.932	6.069

Fig. 37. Distribuția elevilor promovați la testarea națională de la cls. a VIII-a 2013, pe categorii de medii obținute

Pe sexe, fetele sunt cele care obțin în ponderi mai ridicate note către intervalul superior de evaluare, în timp ce băieții se situează în ponderi mai ridicate la nivelul inferior al scalei.

Fig. 38. Distribuția elevilor promovați la testarea națională de la cls. a VIII-a 2013, pe categorii de medii obținute și sexe

Tabel 57. Rata de promovare a evaluării naționale la cls. a VIII-a 2013, pe județe și sexe

Județ	Total	Total promovați	Rată promovare total	Feminin	Feminin promovate	Rată promovare (feminin)	Masculin	Masculin promovați	Rată promovare (Masculin)
AB	3.065	2.358	76,93%	1.501	1.279	85,21%	1.564	1.079	68,99%
AG	5.295	4.105	77,53%	2.696	2.255	83,64%	2.599	1.850	71,18%
AR	3.400	2.430	71,47%	1.700	1.311	77,12%	1.700	1.119	65,82%
B	11.377	9.866	86,72%	5.671	5.129	90,44%	5.706	4.737	83,02%
BC	5.742	4.235	73,75%	3.007	2.391	79,51%	2.735	1.844	67,42%
BH	4.845	3.785	78,12%	2.388	2.018	84,51%	2.457	1.767	71,92%
BN	2.795	2.099	75,10%	1.471	1.219	82,87%	1.324	880	66,47%
BR	2.244	1.994	88,86%	1.146	1.066	93,02%	1.098	928	84,52%
BT	4.037	2.859	70,82%	2.130	1.624	76,24%	1.907	1.235	64,76%
BV	3.568	2.878	80,66%	1.812	1.546	85,32%	1.756	1.332	75,85%

BZ	3.568	2.818	78,98%	1.790	1.516	84,69%	1.778	1.302	73,23%
CJ	4.347	3.830	88,11%	2.223	2.021	90,91%	2.124	1.809	85,17%
CL	2.467	1.596	64,69%	1.247	891	71,45%	1.220	705	57,79%
CS	2.432	1.535	63,12%	1.217	862	70,83%	1.215	673	55,39%
CT	5.414	4.103	75,79%	2.697	2.190	81,20%	2.717	1.913	70,41%
CV	1.581	1.203	76,09%	847	687	81,11%	734	516	70,30%
DB	4.351	3.100	71,25%	2.211	1.735	78,47%	2.140	1.365	63,79%
DJ	5.083	3.665	72,10%	2.517	1.998	79,38%	2.566	1.667	64,96%
GJ	3.498	2.943	84,13%	1.689	1.495	88,51%	1.809	1.448	80,04%
GL	4.472	3.435	76,81%	2.344	1.922	82,00%	2.128	1.513	71,10%
GR	2.334	1.701	72,88%	1.150	940	81,74%	1.184	761	64,27%
HD	3.401	2.318	68,16%	1.690	1.275	75,44%	1.711	1.043	60,96%
HR	2.795	2.031	72,67%	1.429	1.172	82,02%	1.366	859	62,88%
IF	2.203	1.733	78,67%	1.060	887	83,68%	1.143	846	74,02%
IL	2.172	1.490	68,60%	1.110	832	74,95%	1.062	658	61,96%
IS	6.756	5.047	74,70%	3.597	2.868	79,73%	3.159	2.179	68,98%
MH	2.257	1.679	74,39%	1.126	918	81,53%	1.131	761	67,29%
MM	4.310	3.259	75,61%	2.269	1.857	81,84%	2.041	1.402	68,69%
MS	4.386	3.214	73,28%	2.219	1.765	79,54%	2.167	1.449	66,87%
NT	4.751	3.457	72,76%	2.451	1.947	79,44%	2.300	1.510	65,65%
OT	3.850	2.350	61,04%	1.894	1.329	70,17%	1.956	1.021	52,20%
PH	5.717	4.681	81,88%	2.905	2.505	86,23%	2.812	2.176	77,38%
SB	3.093	2.468	79,79%	1.566	1.312	83,78%	1.527	1.156	75,70%
SJ	2.100	1.609	76,62%	1.023	875	85,53%	1.077	734	68,15%
SM	2.704	2.004	74,11%	1.351	1.086	80,38%	1.353	918	67,85%
SV	6.708	5.650	84,23%	3.486	3.118	89,44%	3.222	2.532	78,58%
TL	1.554	1.063	68,40%	834	615	73,74%	720	448	62,22%
TM	4.708	3.267	69,39%	2.356	1.783	75,68%	2.352	1.484	63,10%
TR	2.973	2.133	71,75%	1.429	1.155	80,83%	1.544	978	63,34%
VL	3.217	2.257	70,16%	1.622	1.250	77,07%	1.595	1.007	63,13%
VN	2.764	2.165	78,33%	1.360	1.153	84,78%	1.404	1.012	72,08%
VS	3.997	2.781	69,58%	2.107	1.584	75,18%	1.890	1.197	63,33%

Ponderea copiilor care ajung în cl. a VIII-a, din cei înscriși la școală în urmă cu 8 ani

În anul 2012-2013, 84% dintre copiii care s-au înscris în clasa I în urmă cu 8 ani au reușit să finalizeze clasa a VIII-a. Ponderea celor care părăsesc sistemul înainte de a finaliza clasa a VIII-a dintr-o cohortă rămâne, însă, în jurul valorii de 15%.

Tabel 58. Evoluția pe cohorte a elevilor înscriși în cls. I în urmă cu 8 ani

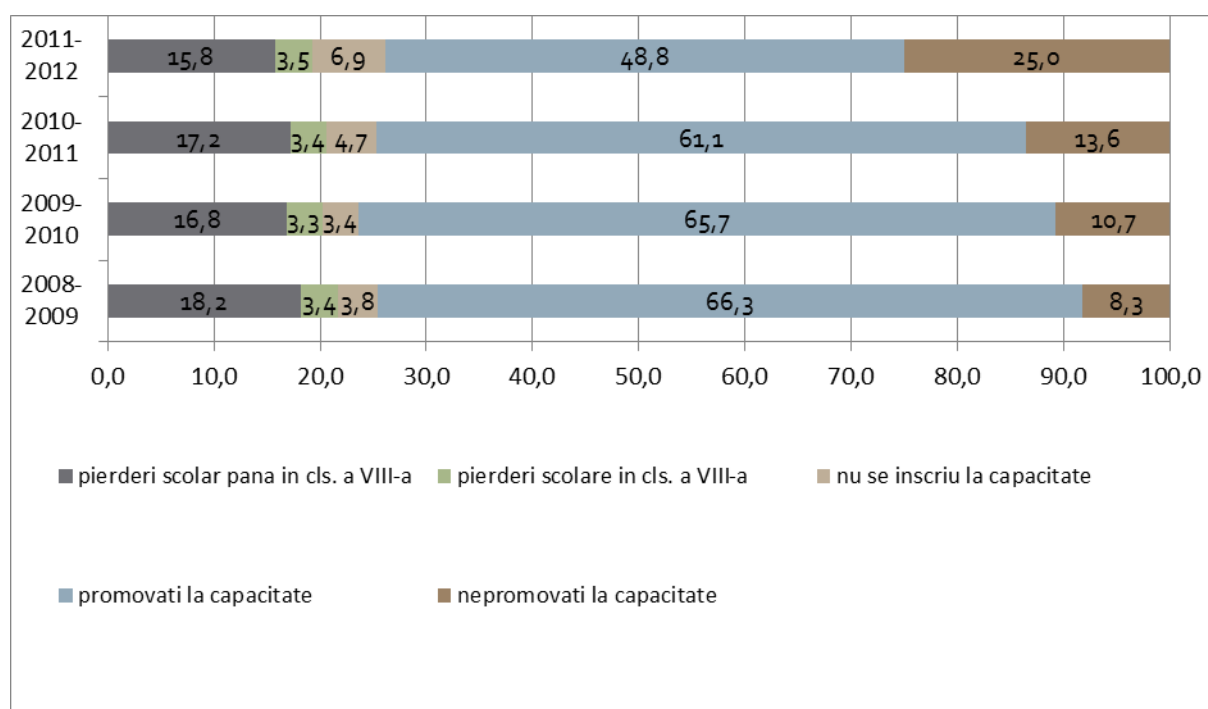
Anul școlar	Înscriși în clasa a VIII-a	Înscriși în cls. I în urmă cu 8 ani	%
2012-2013	189490	224875	84.3
2011-2012	190535	226226	84.2

2010-2011	236842	285932	82.8
2009-2010	204969	246440	83.2
2008-2009	210536	257373	81.8

Sursa: ISE pe baza datelor INS

Analiza cohortelor recente de elevi care se înscriu în clasa I arată că aproximativ două treimi dintre copii ajung să promoveze evaluarea națională la finalul clasei a VIII-a. În anul 2011-2012, ponderea acestora scade sub 50%. Pierderile școlare până la clasa a VIII-a se reduc însă anual, deși ponderea copiilor care nu ajung în clasa a VIII-a se păstrează la peste 15% anual.

Fig. 39. Situația elevilor la finalul clasei a VIII-a, raportată la numărul celor înscriși în clasa I, în urmă cu 8 ani (%)

III. C. Rezultatele elevilor din învățământul liceal la evaluările naționale

III. C.1. Rata de absolvire a învățământului liceal

La nivelul anului școlar 2011/12, ponderea absolvenților care promovează examenul de bacalaureat atinge cea mai mică valoare din întreaga perioadă (39,2%). Scăderea ratei de absolvire cu examen de bacalaureat este determinată de scăderea ratei de participare la examen a absolvenților din anul curent, care, deși finalizează liceul, nu se înscriu la bacalaureat. Fetele înregistrează o situație mai bună decât a băieților, mai ales în ceea ce privește absolvirea cu examen de bacalaureat (48,1% la fete, față de 30,7% -băieți).

Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat (calculată prin raportare la populația în vârstă teoretică de absolvire - 18 ani), păstrează tendința de creștere din ultimii ani, atât pe total, cât și pe sexe.

Tabel 59. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu și fără examen de bacalaureat

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Total	52,8	55,3	64,1	79,2	79,9	76,2	79,5
Feminin	58,4	60,3	67,7	83,3	82,6	79,6	82,8
Masculin	47,5	50,5	60,7	75,3	77,4	72,9	76,4

Rata de absolvire a învățământului liceal cu examen de bacalaureat ajunge la nivelul celor mai mici valori din intervalul de timp analizat, atât pe total, cât și pe sexe. Față de anul precedent, care marcase, deja, o scădere accentuată a acestor valori, 2011/2012 aduce o reducere de aprox. 3 p.p. Pe sexe, analiza relevă o situație mai bună a fetelor, pe întreg parcursul perioadei.

Tabel 60. Rata de absolvire a învățământului liceal, cu examen de bacalaureat

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Total	48,8	50,5	56,5	72,8	63,4	42,4	39,2
Feminin	55,1	56,3	61,5	78,3	70,3	51,1	48,1
Masculin	42,7	44,9	51,8	67,6	56,8	34,1	30,7

III. C.2. Rezultatele elevilor la examenul de bacalaureat

2 din zece absolvenți de liceu nu se înscriu la bacalaureat, iar aproape 4 din zece absolvenți care se prezintă la examen nu îl promovează. Un sfert dintre cei care s-au prezentat la examenul de bacalaureat din 2013 sunt absolvenți din anii anteriori și doar 37% dintre aceștia reușesc să promoveze. Fetele se înscriu și promovează examenul de bacalaureat în ponderi mai ridicate decât băieții, obținând totodată medii mai bune la examen, comparativ cu băieții.

Începând cu anul 2009-2010, gradul de **participare a absolvenților de liceu (din anul curent) la examenul de bacalaureat** a scăzut constant, comparativ cu ratele înalte de participare de aproape 98% din anii 2005-2009. Acest fenomen s-a accentuat în ultimii doi ani, ca urmare a măsurilor de control implementate în sistem, dar și a percepției conform căreia examenul de bacalaureat este dificil. Astfel, în anul 2011-2012, se înregistrează cea mai scăzută rată de participare la examenul de bacalaureat din întreaga perioadă analizată, **12,2% dintre absolvenții de liceu ne reprezentându-se la examen**. Scăderea gradului de participare la examenul de bacalaureat din 2011-2012 este semnificativă comparativ cu anul școlar anterior, diferența fiind de aproape 6,4 p.p. Rata de participare la examenul de bacalaureat este constant mai ridicată în rândul populației feminine, ecartul adâncindu-se însă la finalul anului 2011-2012 (de la 1.p.p. în 2006 la cu 6 p.p. în ultimul an).

În anul 2013, aproape un sfert dintre cei care s-au prezentat la bacalaureat sunt absolvenți din anii trecuți. Dintre aceștia, doar 36.9% promovează examenul de bacalaureat. Rata de succes la bacalaureat este mai ridicată în rândul absolvenților din anul curent (64,3%).

Tabel 61. Numărul absolvenților prezenți la examenul de bacalaureat 2013

	Prezenți	Din care: absolvenți din anul curent	%	Din care: absolvenți din anii trecuți	%
Total	197.270	152.445	77,3	44.825	22,7
Feminin	101.475	81.778	80,6	19.697	19,4
Masculin	95.795	70.666	73,8	25.129	26,2

Sursa: Datele pentru anul 2012-2013 sunt furnizate de Centrul Național de Evaluare și Examinare

Tabel 62. Numărul elevilor promovați la examenul de bacalaureat 2013

	Total Promovați	% Promovați din total	Prezenți din anul crt.	Promovați anul crt. %	Prezenți din anii anteriori	Promovați din anii anteriori %
Total	114.652	58,1	98.093	64,3	16.559	36,9
Feminin	65.755	64,8	57.923	70,8	7.832	39,8
Masculin	48.897	51,0	40.160	56,8	8.737	34,8

Sursa: Datele pentru anul 2012-2013 sunt furnizate de Centrul Național de Evaluare și Examinare

Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul total al celor prezenți dintre absolvenții anului curent înregistrează în anul școlar 2012-2013 o creștere semnificativă, comparativ cu anul școlar trecut, de la 56,2% în 2012 la 64,3% în 2013. Această creștere trebuie corelată, însă, și cu fenomenul de neapareare la examenului de bacalaureat a unei ponderi semnificative de absolvenți de liceu din anul curent (12,2%), fapt care a condus la o tendință accentuată de autoexcludere a absolvenților de la examenul de bacalaureat, fie prin amânarea participării la examen, fie prin renunțarea la acesta. De altfel, din totalul celor prezenți la bacalaureatul din 2013, 22,7% sunt absolvenți care au finalizat studiile în anii precedenți.

Tabel 63. Rata de participare la examenul de bacalaureat a absolvenților de liceu

	2005/ 2006	2006 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Total	97,4	97,4	98,1	98,1	97,7	94,2	87,8
Feminin	97,9	97,8	98,6	98,5	98,1	95,4	90,7
Masculin	96,9	96,8	97,5	97,7	97,3	93,1	84,7

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Tabel 64. Rata de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor prezenți (absolvenți din anul curent)

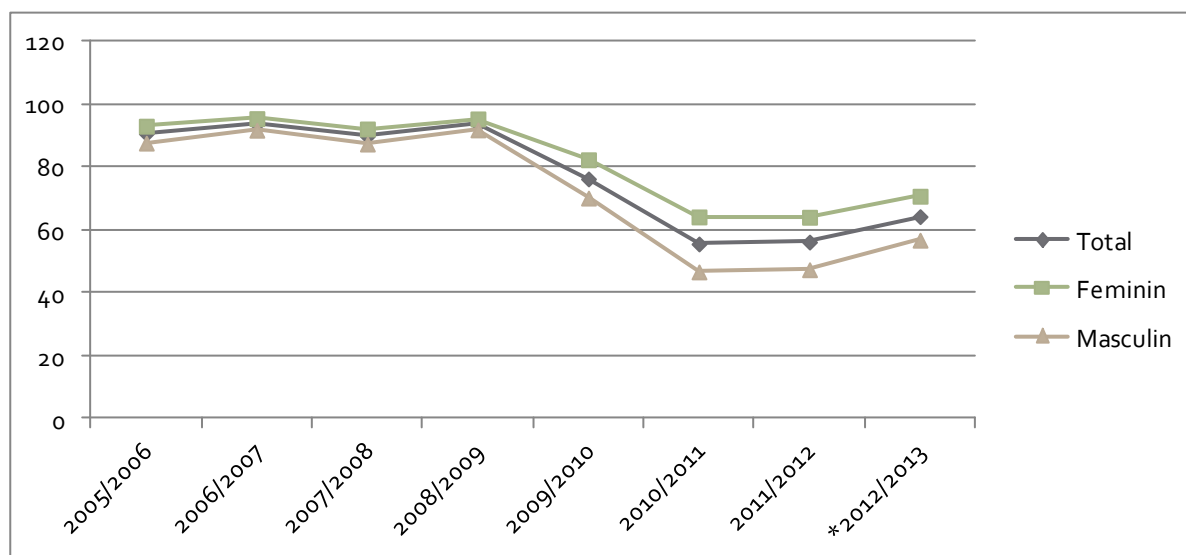
	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	*2012/ 2013
Total	90,7	93,8	89,9	93,7	76,3	55,6	56,2	64,3
Feminin	93,1	95,5	92,2	95,4	82,4	64,2	64,1	70,8
Masculin	87,7	91,8	87,4	91,9	70,2	46,7	47,4	56,8

Sursa: Datele pentru perioada 2005-2012 sunt calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Observație: Datele pentru anul 2012-2013 sunt furnizate de Centrul Național de Evaluare și Examinare

Pe sexe, analiza datelor de la bacalaureatul din 2013 arată că băieții sunt în dezavantaj față de fete, atât în ceea ce privește participarea la examen (aproape 15% dintre absolvenții băieți nu se prezintă la examenul de bacalaureat, față de 9,3% în cazul fetelor), cât și în ceea ce privește promovarea bacalaureatului (ecartul pe sexe fiind în acest an 14,0 p.p. în favoarea fetelor).

Fig. 40. Evoluția ratei de promovare a examenului de bacalaureat din numărul elevilor prezenți (absolvenți din anul curent)

Distribuția elevilor promovați pe categorii de medii obținute arată că cei mai mulți dintre absolvenți se situează la limita inferioară a mediei, aproape 23% dintre aceștia obținând între 6 și 6,50, în timp ce 4,8% dintre promovați obțin medii peste 9,50.

Tabel 65. Distribuția elevilor promovați, pe categorii de medii obținute la examenul de bacalaureat 2013

Media obținută la bacalaureat (note sau intervale de note)	Total	Feminin	Masculin
Candidați cu media 6-6,49	25.671	11.790	13.881
Candidați cu media 5,5-6,99	17.876	8.947	8.929
Candidați cu media 7-7,49	15.193	8.238	6.955
Candidați cu media 7,5-7,99	13.783	8.007	5.776
Candidați cu media 8-8,49	13.310	8.200	5.110
Candidați cu media 8,5-8,99	12.408	8.306	4.102
Candidați cu media 9-9,49	10.883	7.886	2.997
Candidați cu media 9,5-9,99	5.402	4.273	1.129
Candidați cu media 10	126	108	18
TOTAL			

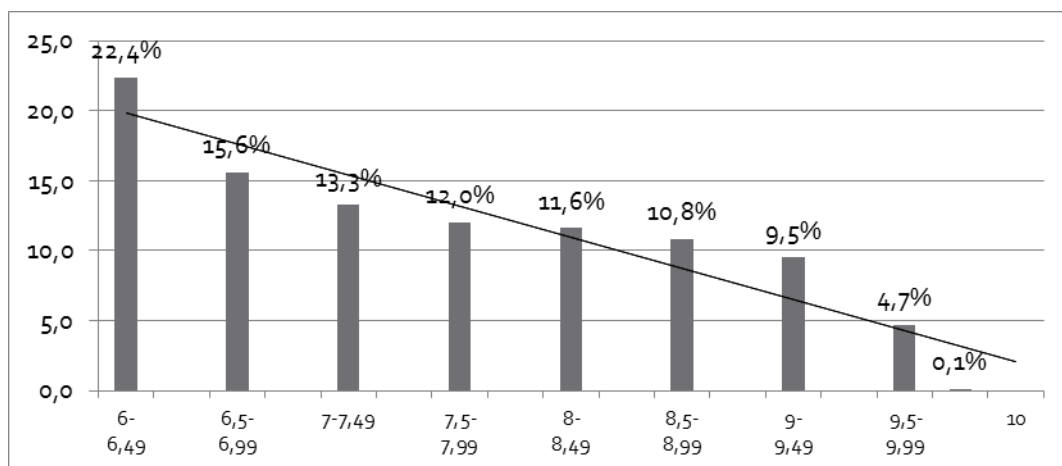
Observație: Datele pentru anul 2012-2013 sunt furnizate de Centrul Național de Evaluare și Examinare

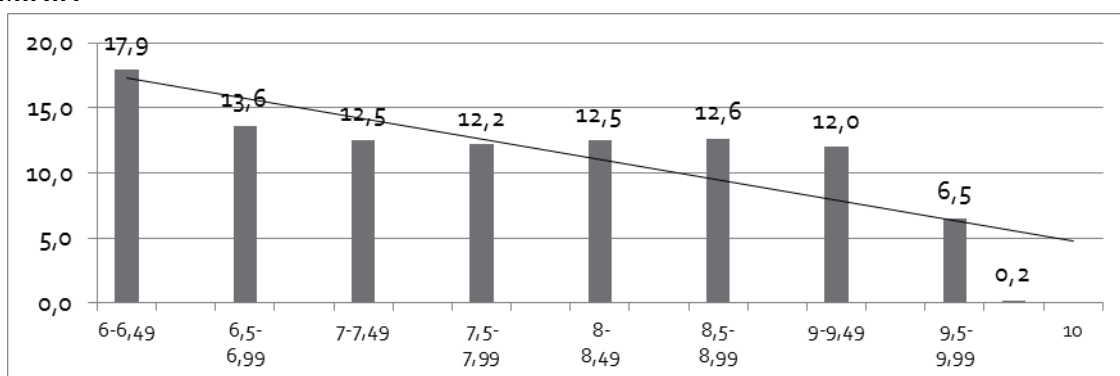
Pe sexe, fetele sunt cele care obțin, în ponderi mai ridicate decât băieții, note de peste 8 (fete- 43,8% și băieți - 27,3%).

Fig. 41. Distribuția elevilor promovați în raport cu media obținută la bacalaureat 2013

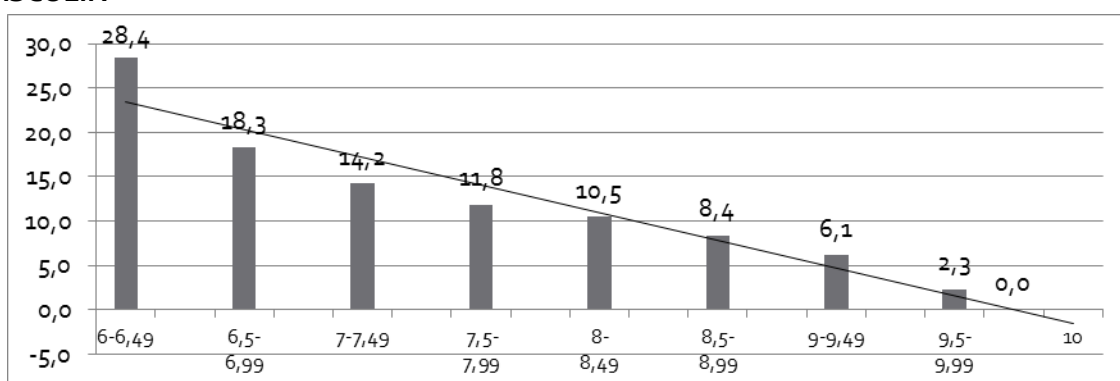
TOTAL

FEMININ

MASCULIN

Analiza ratei de promovare pe județe arată că în doar două județe rata de promovare este de peste 70% (Cluj și Suceava), 18 județe înregistrează rate de promovare între 60-69%, iar 7 județe obțin rate de promovare de sub 50%.

Tabel 66. Rata de promovare a examenului de bacalaureat 2013, pe județe și sexe

	TOTAL	Feminin	Masculin
CJ	71,64%	77,26%	65,45%
BR	70,17%	77,51%	62,90%
SV	68,16%	73,51%	62,08%
IS	67,78%	72,47%	61,93%
BH	66,68%	74,25%	59,59%
BZ	66,12%	72,00%	59,67%
AB	64,94%	70,20%	59,59%
SB	63,60%	68,95%	57,21%
BV	63,24%	69,05%	57,28%
VS	62,80%	68,55%	55,83%
SJ	62,10%	69,31%	53,78%
TL	61,63%	66,70%	55,30%
BT	61,52%	66,53%	55,02%
BN	61,50%	66,90%	55,25%
NT	61,49%	68,83%	53,66%
BC	61,29%	66,83%	54,76%
PH	61,28%	67,55%	54,25%
GL	60,58%	66,52%	53,78%
AR	60,23%	62,64%	57,56%
TM	60,14%	64,85%	54,69%
MM	59,96%	65,59%	53,66%
SM	59,10%	65,48%	52,17%
MS	58,72%	65,47%	51,41%
AG	58,41%	66,29%	50,41%
GJ	56,84%	65,19%	49,59%
HD	55,75%	62,43%	48,47%
VL	55,65%	62,08%	48,87%
VN	55,64%	62,91%	47,75%
CT	55,34%	63,12%	48,33%
B	53,10%	60,04%	46,28%
CL	53,67%	60,26%	46,30%
IL	52,26%	56,67%	46,78%
CV	51,61%	57,03%	45,27%
DB	50,95%	58,46%	43,06%
HR	51,06%	56,08%	43,93%
DJ	49,91%	58,96%	40,93%
CS	48,78%	54,15%	42,64%
OT	48,69%	58,15%	39,90%
MH	49,59%	57,01%	42,79%
GR	46,49%	54,23%	39,55%
TR	43,48%	53,68%	34,21%
IF	29,26%	37,22%	22,97%

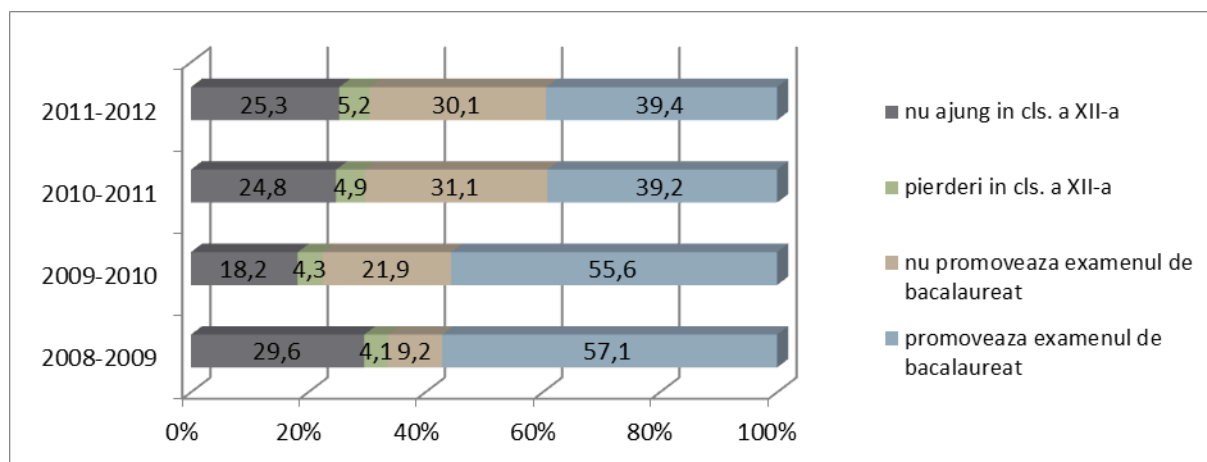
Pe filiere, cea mai scăzută rată de promovare se înregistrează în cazul liceelor tehnologice (37,99%).

Tabel 67. Rata de promovare a examenului de bacalaureat 2013, pe filiere: teoretică, tehnologică, vocațională

Bacalaureat 2013	TOTAL	Teoretică	Vocațională	Tehnologică
	58,12%	80,16%	73,48%	37,99%

Analiza cohortelor recente până la absolvirea liceului arată menținerea și chiar agravarea fenomenului de pierderi școlare: 1 din 4 copii înscriși în clasa I nu ajunge în clasa XII-a. În ceea ce privește rezultatele la examenul de bacalaureat, observăm oscilații puternice ale ratei de promovabilitate. Tendința este una de scădere a numărului de persoane care ajung să finalizeze studiile liceale cu diplomă de bacalaureat.

Fig. 42. Situația elevilor la finalul clasei a XII-a, raportată la numărul celor înscriși în clasa I, în urmă cu 12 ani (%)

III. D. Rezultatele elevilor din învățământul postliceal și de maiștri la evaluările naționale

III. D.1. Rata de absolvire în învățământul postliceal și de maiștri

Rata de absolvire a învățământului postliceal a crescut în anul școlar 2011/2012, ceea ce indică o creștere a interesului elevilor pentru finalizarea acestui nivel de educație.

În ultimii patru ani, rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri a înregistrat o tendință ascendentă. În anul școlar 2012/2013, indicatorul a avut valoarea de 9,2%, raportat la populația în vârstă de 21 de ani.

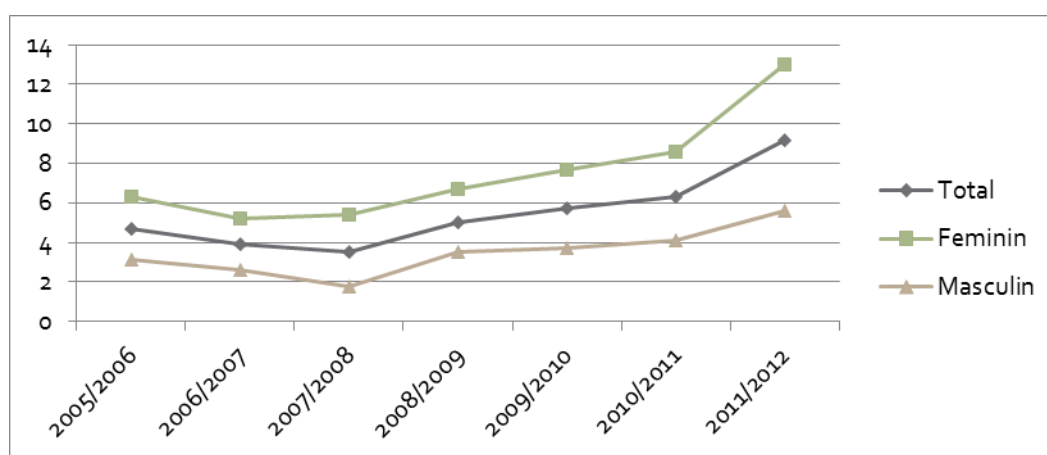
Tabel 68. Rata de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri

	2005/ 2006	2006/ 2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012
Total	4,7	3,9	3,5	5,0	5,7	6,3	9,2
Feminin	6,3	5,2	5,4	6,7	7,7	8,6	13,0
Masculin	3,1	2,6	1,8	3,5	3,7	4,1	5,6

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2005-2013.

Această rată relativ redusă de absolvire se datorează faptului că cea mai mare parte a persoanelor care frecventează această formă de învățământ are 21 de ani și peste și absolvă mai târziu decât vârsta teoretică folosită la calcularea indicatorului.

Fig. 43. Evoluția ratei de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri, 2005-2012

IV. SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020

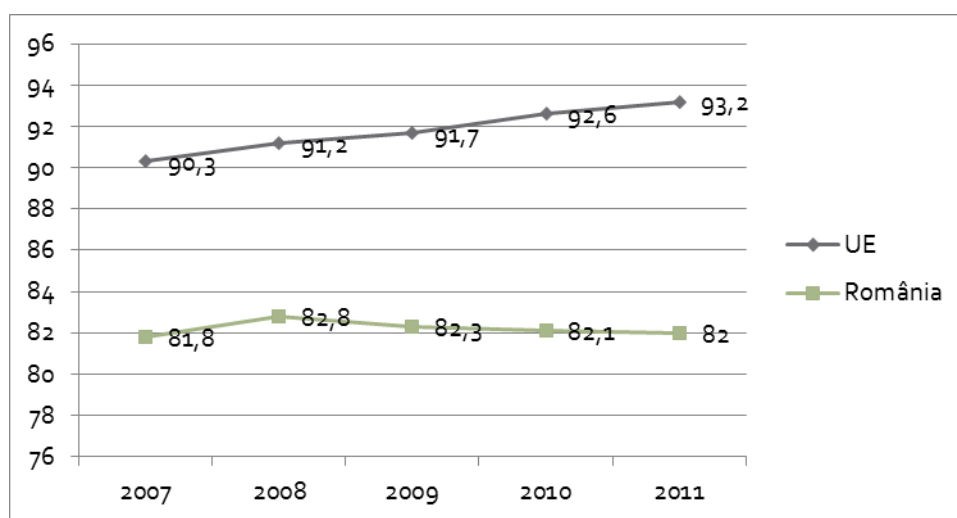
IV. 1. Rata de participare la învățământul preșcolar

Până în anul 2011/2012, indicatorul **ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar** a înregistrat o evoluție ascendentă la nivelul sistemului de învățământ românesc. În anul școlar 2011/2012, numai 7% dintre elevii care au intrat pentru prima oară în clasa I nu au frecventat grădinița. În 2012/2013, statisticile oficiale nu oferă informații privind frecventarea grădiniței de către copiii care au fost înscriși în clasa pregătitoare. Colectarea de date statistice referitoare la acest aspect este necesară pentru a analiza continuitatea dintre învățământul preșcolar și cel primar, respectiv pentru a estima nivelul de pregătire a copiilor pentru un debut școlar de succes.

Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care are ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. La nivelul anului 2011, media UE-27 privind acest indicator a fost de 93,2%, în creștere față de anii anteriori. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța și Spania (100%), Olanda, Belgia, Danemarca, Marea Britanie, Italia, Germania, Portugalia, Ungaria. Țările cu cele mai reduse valori ale indicatorului sunt: Republica Cehă, Polonia, Slovacia, Grecia, Finlanda, Croația.

În România, s-au înregistrat creșteri importante ale valorii indicatorului de la 67,6% în 2000 la 82,8% în 2008, urmate de ușoare scăderi în ultimii patru ani.

Fig.44. Copiii cu vârsta între 4 ani și vârsta oficială de intrare în învățământul primar, cuprinși în grădinițe (RO-UE)

Sursa: EUROSTAT, 2013.

Tabel 69. Participarea la învățământul preșcolar a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu – date comparative 2011

Țara	2011
EU-27	93,2
Franța	100,0
Spania	100,0
Olanda	99,6
Belgia	98,1
Danemarca	97,9
Marea Britanie	97,0
Italia	96,8
Germania	96,4
Portugalia	95,4
Ungaria	94,5
Bulgaria	86,6
Romania	82,0
Republica Cehă	78,8
Polonia	78,4
Slovacia	76,9
Grecia	74,6
Finlanda	74,0
Croația	70,6

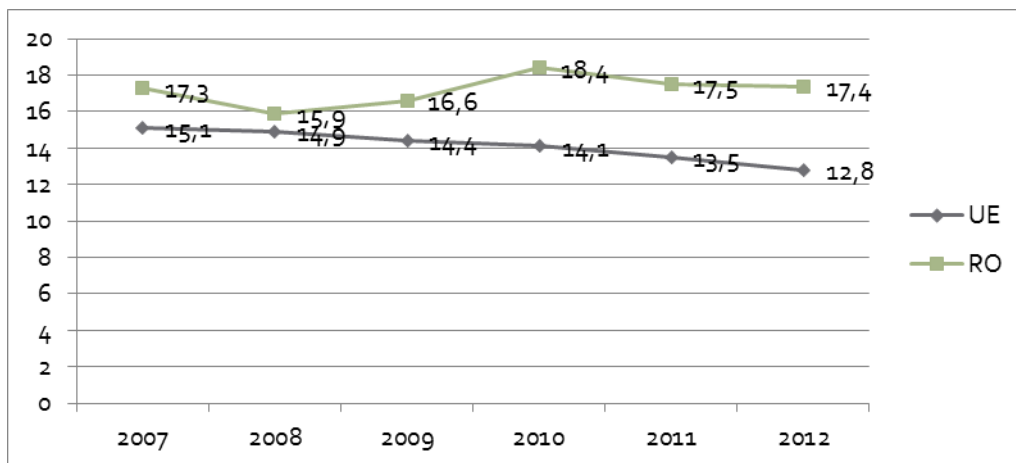
Sursa: Eurostat, 2013.

IV. 2. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

În perioada 2007-2012, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a înregistrat o evoluție oscilantă, cu creșteri sau scăderi de la un an la altul. Anul 2008 marchează cea mai scăzută valoare înregistrată în România pentru acest indicator, ajungând la 15,9%. În perioada 2008-2010, rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a crescut de la 15,9% (2008) la 18,4% (2010). Odată cu debutul crizei economice în România, efectele au fost vizibile și în plan educațional. Criza economică a pus multe familii în dificultatea de a susține participarea copiilor la niveluri superioare de educație, concomitent cu creșterea ratei șomajului la tineri.

Anul 2011 marchează, însă, o revenire a situației acestui indicator, România reușind să atingă prognoza estimată pentru acest an, de 17,5%, conform țintelor propuse în *Programul Național de Reformă 2011-2013*. În anul 2012, se păstrează în continuare trendul descendent, cu o scădere ne semnificativă față de anul trecut (17,4%). Această îmbunătățire relativă a indicatorului din ultimul an poate fi explicată ca fiind un efect al dezvoltării programelor de tip „a doua șansă” în sistemul național de educație, concomitent cu implementarea proiectelor finanțate din cadrul POSDRU care au avut ca obiect prioritar reducerea valorii acestui indicator.

Fig.45. Evoluția ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani (RO-UE)

Conform datelor EUROSTAT, valoarea indicatorului de 17,4% a din anul 2012 situează România mai aproape de media europeană (12,8%). Progresul înregistrat a permis depășirea unor țări precum Portugalia (20,8%) sau Spania (24,9%). Cu toate acestea, într-o perspectivă comparativă, evoluțiile din ultimii ani pun în evidență vulnerabilitatea României în raport cu acest obiectiv, având în vedere faptul că, deși în ușoară scădere față de anul 2010, rata părăsirii timpurii a școlii este încă cu peste 7 puncte procentuale peste ținta stabilită de Strategia UE la nivel european.

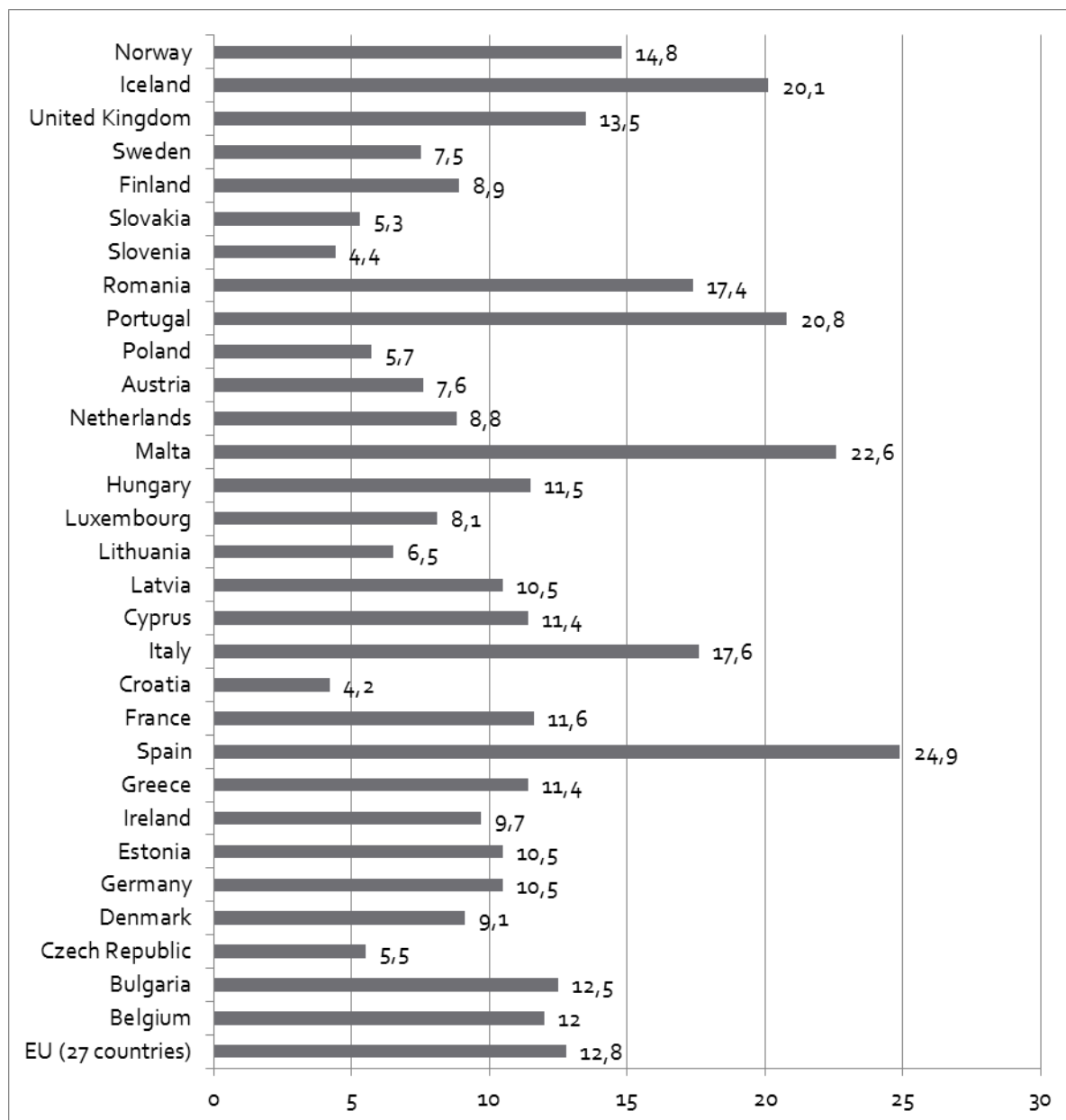
Aceasta înseamnă că, pentru atingerea țintei de 11,3%, sunt necesare eforturi instituționale și financiare complexe, care să vizeze reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație.

Tabel 70. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, perioada 2007-2012 (%)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Ținta 2020
EU	16,1	15,8	15,5	15	14,8	14,3	14	13,5	12,8	10,0
Romania	22,4	19,6	17,9	17,3	15,9	16,6	18,4	17,5	17,4	11,3

Sursa: Eurostat, 2013.

Fig.46. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație și formare profesională a tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, date comparative 2012

Sursa: Eurostat, 2013.

IV. 3. Competențe de bază

Conform OECD (PISA 2006 și PISA 2009), **România se află printre țările cu scorurile cele mai slabe din UE**, înregistrate de elevii de 15 ani la testările internaționale, cu privire la competențe de scris și lectură, matematică și științe. La PISA 2009, patru din zece elevi (40,4%) se situează sub nivelul 2 de performare la testarea internațională, comparativ cu medie UE-25 (19,6%). Această înseamnă că o pondere ridicată dintre elevii români în vârstă de 15 ani dețin competențe de nivel scăzut la citire și lectură. România înregistrează scoruri similare și la matematică și științe: în 2009, aproape jumătate dintre elevii români (47%) au obținut scoruri foarte slabe la matematică, comparativ cu

media la nivel UE (22,2%). În cazul științelor , procentul elevilor cu rezultate slabe este ușor mai mic (41,4%), dar se situează încă cu mult peste de media UE (17,7 %).

Tabel 71. Ponderea elevilor cu performanțe slabe la citire-lectură, matematică și științe, pe sexe (PISA 2006 – PISA 2009)

	Reading				Maths				Science			
	2006	2009			2006	2009			2006	2009		
	Total	Total	Boys	Girls	Total	Total	Boys	Girls	Total	Total	Boys	Girls
EU 25 countries	23.1	19.6	25.9	13.3	24.0	22.2	21.0	23.5	20.3	17.7	18.6	16.8
Belgium	19.4	17.7	21.5	13.8	17.3	19.1	16.8	21.4	17.0	18.0	17.9	18.2
Bulgaria	51.1	41.0	52.0	29.1	53.3	47.1	48.2	45.9	42.6	38.8	43.3	34.0
Czech Republic	24.8	23.1	30.8	14.3	19.2	22.3	21.7	23.1	15.5	17.3	17.9	16.5
Denmark	16.0	15.2	19.0	11.5	13.6	17.1	14.7	19.4	18.4	16.6	15.2	17.9
Germany	20.0	18.5	24.0	12.6	19.9	18.6	17.2	20.2	15.4	14.8	15.0	14.5
Estonia	13.6	13.3	18.9	7.3	12.1	12.7	11.9	13.5	7.7	8.3	8.6	8.1
Ireland	12.1	17.2	23.1	11.3	16.4	20.8	20.6	21.0	15.5	15.2	16.0	14.3
Greece	27.7	21.3	29.7	13.2	32.3	30.3	28.4	32.1	24.0	25.3	28.2	22.4
Spain	25.7	19.6	24.4	14.6	24.7	23.7	21.4	26.1	19.6	18.2	18.3	18.2
France	21.7	19.8	25.7	14.2	22.3	22.5	21.6	23.4	21.2	19.3	20.5	18.0
Italy	26.4	21.0	28.9	12.7	32.8	24.9	23.5	26.4	25.3	20.6	22.3	18.9
Cyprus	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Latvia	21.2	17.6	26.6	8.7	20.7	22.6	23.2	22.0	17.4	14.7	16.8	12.6
Lithuania	25.7	24.3	35.5	13.0	23.0	26.2	28.1	24.4	20.3	17.0	20.0	14.0
Luxembourg	22.9	26.0	32.9	19.1	22.8	23.9	22.2	25.7	22.1	23.7	24.0	23.4
Hungary	19.4	17.7	23.6	11.4	21.2	22.3	21.7	22.9	15.0	14.1	15.3	12.9
Malta	:	36.3	48.4	24.4	:	33.7	37.4	30.1	:	32.5	38.7	26.3
Netherlands	15.1	14.3	17.9	10.7	11.5	13.4	11.2	15.6	13.0	13.2	12.3	14.0
Austria	21.5	27.5	35.2	20.3	20.0	23.2	21.3	25.1	16.3	21.0	21.6	20.3
Poland	16.2	15.0	22.6	7.5	19.8	20.5	21.2	19.9	17.0	13.1	15.5	10.8
Portugal	24.9	17.6	24.7	10.8	30.7	23.7	22.6	24.7	24.5	16.5	18.4	14.7
Romania	53.5	40.4	50.7	30.4	52.7	47.0	46.9	47.2	46.9	41.4	44.7	38.2
Slovenia	16.5	21.2	31.3	10.7	17.7	20.3	20.9	19.7	13.9	14.8	17.8	11.6
Slovakia	27.8	22.3	32.0	12.5	20.9	21.0	21.4	20.7	20.2	19.3	20.4	18.2
Finland	4.8	8.1	13.0	3.2	6.0	7.8	8.1	7.5	4.1	6.0	7.5	4.5
Sweden	15.3	17.4	24.2	10.5	18.3	21.1	21.4	20.8	16.4	19.1	20.3	17.9
United Kingdom	19.0	18.4	23.1	14.0	19.8	20.2	17.5	22.8	16.7	15.0	14.6	15.5
Croatia	21.5	22.5	31.2	12.6	28.6	33.2	31.8	34.6	17.0	18.5	20.5	16.3
Montenegro	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Iceland	20.5	16.8	23.8	9.9	16.8	17.0	17.9	16.1	20.6	17.9	19.3	16.6
MK*	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Serbia	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Turkey	32.2	24.5	33.4	15.0	52.1	42.1	40.4	44.1	46.6	30.0	33.3	26.5
Liechtenstein	14.3	15.6	21.2	9.4	13.2	9.5	7.7	11.5	12.9	11.3	9.2	13.7
Norway	22.4	14.9	21.4	8.4	22.2	18.2	18.0	18.3	21.1	15.8	16.9	14.5

Source: OECD (PISA 2006 & PISA 2009) and ACER (2011). Notes: ":" = data not available *MK: The former Yugoslav Republic of Macedonia; see Annex 2.1.

Cu toate acestea, în comparație cu PISA 2006, România este una dintre țările UE cu cea mai importantă îmbunătățire a rezultatelor la PISA 2009. Față de PISA 2006, ponderea elevilor cu rezultate slabe a scăzut cu 13,1 p.p. la citire și lectură, cu 5,7 p.p. la matematică , și cu 5,5 p.p. la științe.

În perspectiva țintei europene de 15% elevi cu rezultate slabe la testările PISA până în 2020, România trebuie să facă eforturi semnificative pentru îmbunătățirea calității educației în următorii ani, pentru a reduce decalajele actuale .

Conform rezultatelor PISA 2009, ca și în alte țări din UE, în România, **discrepanțele de performanță pe sexe** sunt semnificative. La citire și lectură ponderea băieților cu performanțe slabe (50,7 %) este semnificativ mai mare comparativ cu cea a fetelor(30,4%), iar la științe 44,7% dintre băieți obțin rezultate sub nivelul 2 de performare, comparativ 38,2% dintre fete. La matematică rezultatele pe

sexe sunt relativ apropiate (băieți – 46,9 %, fete – 47,2 %) . Scorurile scăzute ale elevilor din România la citire , matematică și științe se asociază de asemenea cu **discrepanțe semnificative între școlile din mediul rural și urban**.

În ceea ce privește **competențele lingvistice într-o limbă străină**, România este una dintre țările UE în care curriculumul obligatoriu prevede învățarea a două limbi străine. În cazul învățământului secundar superior, România se află printre țările cu cel mai mare număr mediu de limbi străine învățate în școală (2,0-2,4) . Cu toate acestea , este dificil de evaluat într-o perspectivă comparativă competențele lingvistice ale elevilor din România , deoarece țara noastră nu a participat la sondajul european privind competențele lingvistice, lansat de Comisia Europeană în 2008 .

Competențele digitale reprezintă , de asemenea, o provocare pentru politicile educaționale viitoare din România , având în vedere că în țara noastră se înregistra, în 2011, cea mai mare pondere din UE a populației cu vârste între 16-74 de ani, care nu deținea abilități de utilizare a unui calculator (61 %) . Conform studiului realizat la nivel european în 2011 , doar aproximativ 4 din 10 persoane cu vârste între 16-74 ani dețin unele competențe digitale și doar aproximativ 1 din 10 persoane au competențe înalte de utilizare a unui calculator. În afara unui decalaj generațional în ceea ce privește abilitățile de utilizare a unui computer (în favoarea generațiilor tinere), competențele digitale se corelează pozitiv și cu nivelul de educație. Pentru a dezvolta nivelul de competențe digitale în rândul populației, este important ca sistemul de educație și formare profesională să promoveze integrarea resurselor educaționale digitale și integrarea instrumentelor TIC în școală și la nivelul activităților de la clasă .

Analizele asupra rezultatelor PISA în context național (IEA 2012) au subliniat nevoia de îmbunătățire a calității educației și a managementului școlar, a curriculumului și a abordărilor didactice pentru dezvoltarea unor abilități specifice, ancorate în contexte reale de învățare. Pilotarea unor programe inovative de predare, învățare și evaluare a competențelor la citire și lectură, matematică sau științe, cu participarea cercetătorilor și implicarea profesorilor în programe specifice de formare continuă, pot fi, din această perspectivă, opțiuni și măsuri de politică educațională prioritare.

IV.4. Participarea la învățământul terțiar

În perioada 2007-2011, România a înregistrat o creștere semnificativă a ponderii absolvenților de învățământ terțiar, de la 13,9% în 2007 la 20,4% în 2011, depășind astfel prognozele asumate prin *Programul Național de Reformă 2011–2013* (care estima 18,7% în 2011). Cu toate acestea, în anul 2011, România se afla pe penultima poziție între țările europene la acest indicator, în urma Maltei (21,1%), a Cehiei (23,8%) și a Bulgariei (27,3%).

Pentru anul 2020, *Programul Național de Reformă 2011–2013* a stabilit **ținta de 26,7% absolvenți de învățământ terțiar din totalul populației în vârstă de 30-34 ani**. Ținta asumată de România este mult mai scăzută decât cea propusă la nivel european (40%), situându-se pe penultimul loc în acest demers proiectiv.

Principala provocare, din perspectiva accesului la învățământul superior în România, o reprezintă ratele de cuprindere relativ reduse comparativ cu media UE, influențate de ratele scăzute de promovare a examenului de bacalaureat din ultimii ani, dar și de participarea redusă a populației din mediul rural la acest nivel de educație. De asemenea, în țara noastră se constată participarea

scăzută la învățământul superior a persoanelor din grupele de vârste netradiționale (25–29 de ani, respectiv 30–34 de ani), ceea ce indică nevoia adaptării programelor educaționale ale universităților la nevoile specifice ale acestor persoane.

Alte aspecte critice se referă la: ponderea redusă a studenților care urmăresc o carieră în cercetarea științifică; insuficienta deschidere a sistemului universitar românesc spre mobilitatea studenților și a cadrelor didactice și atractivitatea redusă pentru studenții străini, în condițiile unui număr mic de programe de studii organizate într-o altă limbă decât cea română. În ceea ce privește personalul didactic din învățământul universitar, datele statistice evidențiază nevoia dezvoltării profesionale a personalului tânăr, dezvoltarea capacității de management și guvernare a universităților, precum și dezvoltarea și întărirea funcțiilor de cercetare din universități.

IV.5. Participarea adulților la învățare pe parcursul întregii vieți

În perioada 2007-2012, România nu a făcut progrese semnificative privind **participarea adulților cu vârste între 25-64 ani la învățare pe parcursul întregii vieți**, valoarea indicatorului înregistrând o creștere mică, de la 1,3% în 2007 la 1,6% în 2011. Alături de Bulgaria (1,2%), România ocupă ultimele locuri între țările UE la acest indicator. În aceste condiții, România se află încă departe de ținta europeană pentru anul 2020, proiectată la o pondere de 15%.

Analiza socio-economică în domeniul educației și formării profesionale realizate de Ministerul Educației Naționale, în contextul procesului de programare a fondurilor structurale 2014-2020, a evidențiat o serie **provocări privind atingerea țintei stabilite de România pentru anul 2020**:

- Cele mai scăzute ponderi de participare la formarea profesională continuă se înregistrează în cazul persoanelor cu nivel redus de educație și calificare profesională, al celor care lucrează în companii mici cu sub 10 angajați și al celor cu vârste de peste 40 de ani.
- Continuă să se manifeste discrepanțe pe medii de rezidență și pe sexe, privind participarea la învățarea pe parcursul întregii vieți, în defavoarea mediului rural și, respectiv, în defavoarea persoanelor de sex masculin.
- Alte bariere în calea participării la formarea continuă sunt: stimulente financiare limitate pentru individ, dar și pentru angajator; informarea limitată a populației cu privire la ofertele de formare; lipsa de flexibilitate a ofertelor de formare existente.
- Este necesară profesionalizarea practicienilor, cu rute flexibile de acces și progres în carieră, precum și un sistem adecvat de formare continuă a personalului care activează în acest domeniu, care să conducă la consolidarea prestigiului profesional și la creșterea atractivității acestei profesii.
- De asemenea, se impune nevoia de diversificare a rolurilor personalului din educația și formarea profesională a adulților, prin noi roluri, precum facilitatori online, mentori, coach, consilieri de carieră, evaluatori de competențe, designeri de formare etc., care să răspundă nevoilor din ce în ce mai diverse ale potențialilor beneficiari de programe de educație și formare a adulților.
- Accesul limitat la sistemul de recunoaștere și validare a învățării dobândite în contexte informale și nonformale este un alt aspect critic. Principala provocare cu privire la evaluarea și certificarea competențelor dobândite în contexte informale și nonformale o reprezintă necesitatea de dezvoltare a capacității instituționale de administrare și gestiune a centrelor de

evaluare și certificare a competențelor. Acoperirea geografică restrânsă a centrelor, precum și concentrarea acestora în doar două regiuni de dezvoltare, indică nevoia de a acoperi un număr mai mare de potențiali beneficiari, care să poată avea acces la astfel de servicii. De asemenea, sunt necesare măsuri de informare a potențialilor beneficiari, cu privire la avantajele procesului de evaluare și certificare, mai ales în rândul acelor care au nivel mai scăzut de calificare și pentru care evaluarea și certificarea competențelor ar putea deveni o șansă reală pentru îmbunătățirea situației acestora pe piața muncii.

- Accesul la INTERNET și la activități culturale creează contexte reale de dobândire a unor abilități și competențe ale populației, cu impact asupra interesului pentru învățare și formare continuă pe parcursul întregii vieți. În ultimii 5 ani se constată că în România s-au creat premisele pentru creșterea accesului populației la informare și obiective culturale, tot mai multe gospodării și unități de învățământ fiind conectate la INTERNET. Principala provocare pentru orizontul 2020 vizează diversificarea strategiilor de integrare a TIC în sistemul educațional, la locul de muncă, dar și în comunitate.

V. ANALIZE TEMATICE PRIVIND EDUCAȚIA ȘI FORMAREA PROFESIONALĂ

V. 1. Clasa pregătitoare 2012-2013

- Gradul de cuprindere în clasa pregătitoare

În anul școlar 2012-2013, în învățământul preuniversitar din România au funcționat **8534 clase pregătitoare**, organizate în **4 450 unități școlare**, care au cuprins **130547 elevi**.

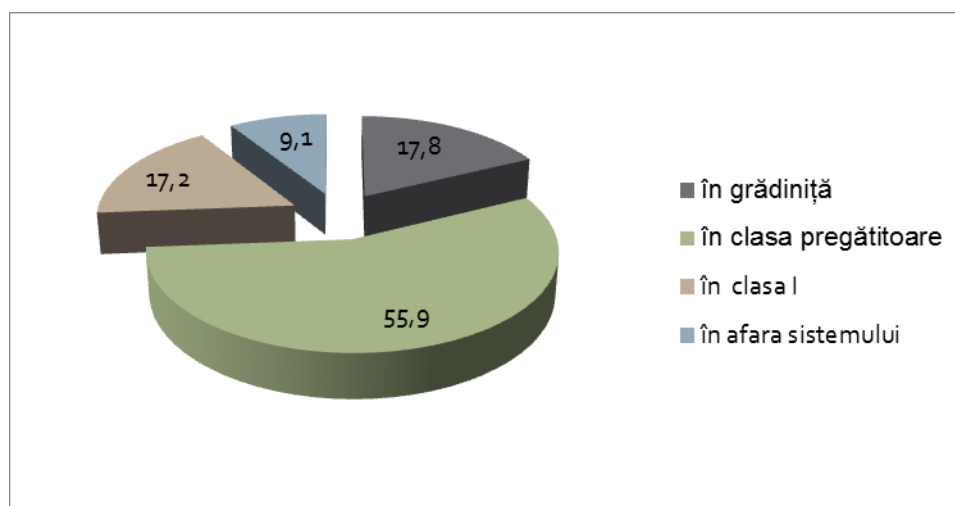
Raportând totalul populației de 6 ani la nivelurile de învățământ în care sunt înscriși copiii de această vârstă în 2012/2013, datele sunt următoarele: puțin peste jumătate dintre copiii de 6 ani sunt în clasa pregătitoare (55,9%); 17,8% dintre copiii de 6 ani sunt înscriși în grădiniță; 17,2% sunt înscriși direct în clasa I; 9,1% dintre copii (19,9 mii) se află în afara sistemului de educație.

Tabel 72. Rata de cuprindere în sistemul de educație a copiilor cu vârsta de 6 ani, an școlar 2012-2013

Populație 6 ani	%	în grădiniță	%	în clasa pregătitoare	%	în clasa I	%	în afara sistemului	%
217672	100	38783	17,8	121837	55,9	37099	17,2	19953	9,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2013.

Fig. 47. Rata de cuprindere în sistemul de educație a copiilor cu vârsta de 6 ani

Analiza datelor statistice din ultimii cinci ani școlari evidențiază **ponderea redusă a copiilor de 6 ani înscriși în învățământul primar** în această perioadă (19%-21,4%), în contextul în care legea educației prevedea debutul școlar la 6 ani (tabel 1.1.1.). Astfel, se poate estima că, până la

introducerea clasei pregătitoare, numai unul din cinci copii în vârstă de 6 ani mergea la școală; după momentul 2012-2013, raportul este de șapte din zece.

Tabel 73. Rata brută de cuprindere în sistemul de educație a copiilor cu vârsta de 6 ani, 2008-2012

	Copiii de 6 ani cuprinși în grădiniță	Copiii de 6 ani cuprinși în învățământul primar	Copiii de 6 ani în afara sistemului de educație
2008	76,6%	21,4%	1,9%
2009	78,9%	20,1%	2,1%
2010	78,4%	19,0%	5,1%
2011	76,0%	19,7%	5,8%
2012	17,8%	73,1%	9,1%

din care în clasa pregătitoare 55,9%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, Populația stabilă a României, 2008-2012

De asemenea, atrage atenția ponderea relativ ridicată a copiilor de 6 ani care nu s-au înscris în anul școlar 2012/2013 la clasa pregătitoare, fie pentru că au rămas la grădiniță, fie pentru că s-au înscris direct în clasa I, fie pentru că sunt în afara sistemului de educație. Din datele prezentate în tabelul anterior, se evidențiază o tendință de creștere a ponderii copiilor în vârstă de 6 ani care nu sunt cuprinși în sistemul educațional, de la 1,9% în anul 2008, la peste 9% în 2012.

Imaginea completă asupra beneficiilor și eventualelor dezavantaje ale introducerii clasei pregătitoare necesită investigarea în detaliu a situației specifice a copiilor de 6 ani care nu s-au înscris în clasa pregătitoare.

Rata brută de cuprindere în clasa pregătitoare a copiilor cu vârsta de 6 ani nu variază semnificativ, în raport cu mediul de rezidență sau pe sexe.

Tabel 74. Rata brută de cuprindere în clasa pregătitoare în anul școlar 2012/2013

	copii de 6 ani	copii înscriși în clasa pregătitoare	%
Total	217672	130547	60,0
Urban	117362	70032	59,7
Rural	100310	60515	60,3
Feminin	105705	62442	59,1
Masculin	111967	68105	60,8

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2013.

Distribuția pe vârste a copiilor înscriși în clasa pregătitoare arată faptul că în anul școlar 2012/2013 sunt înscriși în această formă de educație și copii de 7 ani (6,6%), dar și de 8 ani și peste (0,1%).

Tabel 75. Distribuția pe vârste a copiilor înscriși în clasa pregătitoare în anul școlar 2012/2013

	Total	%	6 ani	%	7 ani	%	8 ani și peste	%
Total	130547	100	121837	93,3	8567	6,6	143	0,1
Urban	60515	100	65722	93,8	4243	6,1	67	0,1
Rural	70032	100	56115	92,7	4324	7,1	76	0,1
Feminin	62442	100	58780	94,1	3613	5,8	49	0,1
Masculin	68105	100	63057	92,6	4954	7,3	94	0,1

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2013.

Luând în considerare prognoza populației din grupa de vârstă 1-5 ani, se poate estima că în următorii patru ani nu vom asista la schimbări majore cu privire la numărul de copii care vor constitui grupul țintă pentru înscrierea în clasa pregătitoare. Cum se poate observa în tabelul următor, populația cu vârsta de 6 ani va înregistra o curbă ușor ascendentă până în 2016, cu o creștere de 525 de copii la nivel național, din 2012 până în 2016. Diferențe mai mari apar, însă, pe medii de rezidență: creșterea populației de 6 ani în mediul urban (cu 3,1 mii copii în 2016, comparativ cu 2012), concomitent cu scăderea populației de 6 ani din mediul rural (cu peste 2,5 mii copii mai puțin în 2016 față de 2012). În consecință, în următorii patru ani, provocarea pentru politicile educaționale se va concentra în aria măsurilor de creștere a ratei de cuprindere în clasa I a copiilor de 6 ani.

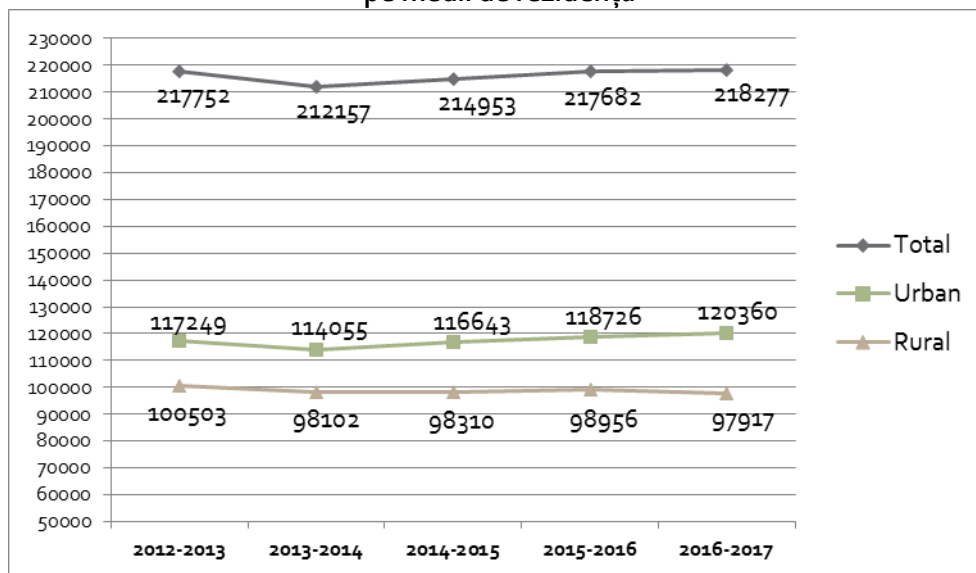
Tabel 76. Prognoza populației cu vârsta de 6 ani în perioada 2012-2016*

An școlar	Copii în vârstă de 6 ani		
	total	urban	rural
2012-2013	217752	117249	100503
2013-2014	218028	117901	100127
2014-2015	218066	118262	99804
2015-2016	218111	118435	99676
2016-2017	218145	118740	99405

Sursa: INS, Populația României pe vârste (1-5 ani) în anul 2011.

*Prognoza a fost realizată pornind de la populația cu vârste de la 1 la 5 ani în anul 2011 care urmează să împlinească 6 ani până la începerea anului școlar în perioada 2012-2013. Metoda nu ia, însă, în considerare, alte fenomene demografice, cum ar fi migrația sau decesele.

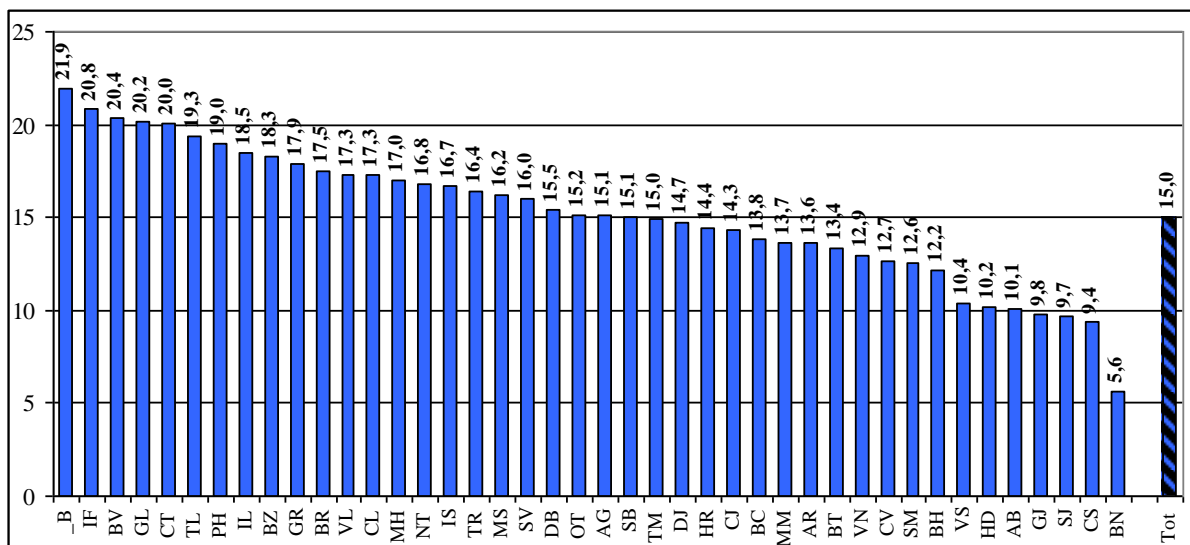
Fig. 48. Estimarea evoluției populației cu vârsta de 6 ani în perioada 2012-2016, pe medii de rezidență

- **Număr mediu de elevi la clasa pregătitoare**

Conform datelor colectate prin ancheta realizată de Institutul de Științe ale Educației la finalul anului 2012, numărul mediu de elevi/clasă pregătitoare în anul școlar 2012/2013 diferă de la un județ la altul. Cel mai mare număr mediu de elevi/clasă pregătitoare se înregistrează în municipiul București (21,9). Alte județe cu media peste 20 sunt: Ilfov (20,8), Brașov (20,4), Galați (20,2) și Constanța (20,0). Media cea mai redusă se înregistrează în județul Bistrița-Năsăud (5,6).

Fig. 49. Numărul mediu de elevi pe clasă, cuprinși în clasa pregătitoare

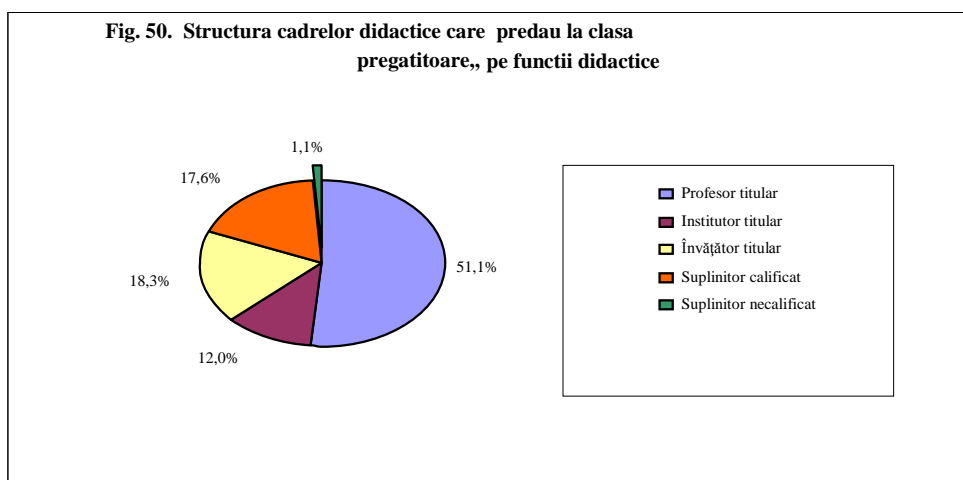
• **Cadre didactice care predau la clasa pregătitoare**

Calificarea și încadrarea

Din datele anchetei statistice, la cele 8534 clase pregătitoare sunt încadrate **8651 cadre didactice**. Mica diferență provine de la clasele din alternativa *Step by step*, pentru care sunt încadrate câte două cadre didactice la o clasă.

Puțin peste jumătate dintre cadrele didactice care predau la clasa pregătitoare (51,1%) sunt profesori și o treime (30,3%) învățători sau institutori. Cea mai mare parte a cadrelor didactice care predau la clasa pregătitoare sunt cadre didactice titulare, iar o cincime sunt suplinitori.

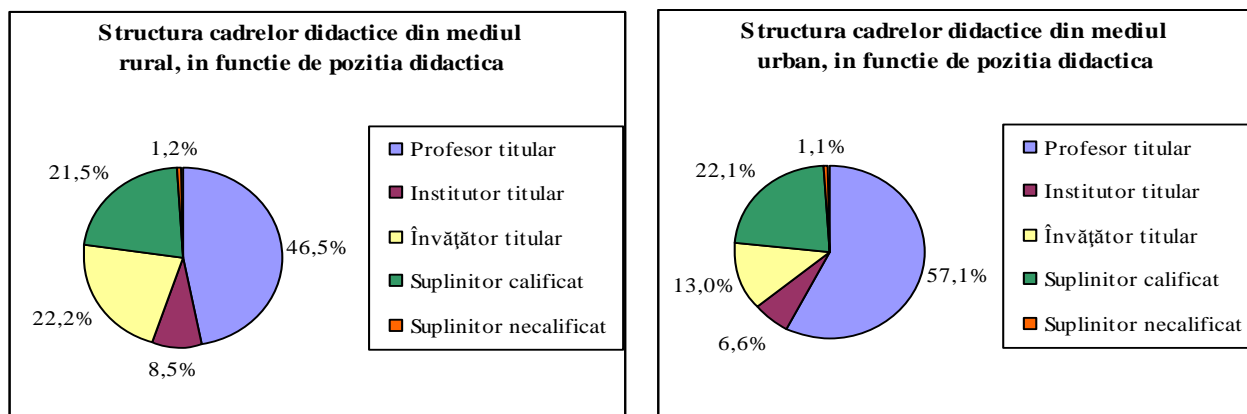
Este important de remarcat faptul că, în aproape jumătate dintre județe, încadrarea la clasa pregătitoare s-a făcut doar cu personal calificat. Doar 1,1% din cadrele didactice care predau la clasa pregătitoare sunt încadrate ca suplinitor necalificat.

Situația calificării cadrelor didactice care predau la clasa pregătitoare înregistrează diferențe semnificative pe medii de rezidență: ponderea profesorilor titulari este mai mare în mediul urban; ponderea învățătorilor titulari este mai mare în mediul rural.

Fig. 51. Distribuția cadrelor didactice în funcție de poziția didactică (încadrare), pe medii de rezidență

Nivelul de studii

Peste trei sferturi dintre cadrele didactice care predau la clasa pregătitoare au studii universitare (Tabel 77). Aproximativ o cincime dintre cadrele didactice care predau la clasa pregătitoare au studii de nivel liceal și postliceal. Și în cazul nivelului de studii, constatăm că există diferențe semnificative pe medii de rezidență: procentul cadrelor didactice cu studii medii sau cu studii universitare de scurtă durată este mai mare în mediul rural, în timp ce procentul cadrelor didactice cu studii superioare de lungă durată, studii postuniversitare, master și doctorat este mai mare în mediul urban.

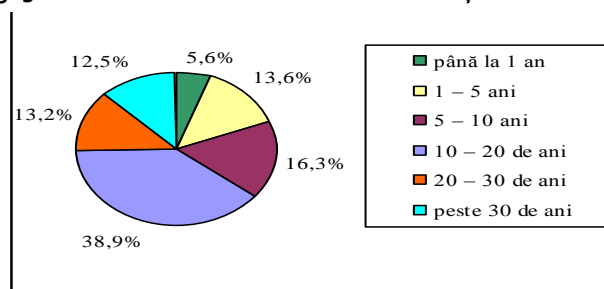
Tabel 77. Distribuția cadrelor didactice în funcție de nivelul de studii

Nivelul de studii	Total	Urban	Rural	Total %	Urban %	Rural %
Liceal	1421	450	971	16,0%	12,9%	18,0%
Postliceal	585	123	462	6,6%	3,5%	8,5%
Universitar de scurtă durată	2656	983	1673	29,8%	28,2%	30,9%
Universitar de lungă durată	3258	1387	1871	36,6%	39,7%	34,6%
Postuniversitar	99	50	49	1,1%	1,4%	0,9%
Master	861	481	380	9,7%	13,8%	7,0%
Doctorat	19	17	2	0,2%	0,5%	0,0%
Total	8899	3491	5408	100,0%	100,0%	100,0%

Experiența didactică

Cele mai multe cadre didactice care predau la clasa pregătitoare au o vechime didactică semnificativă. Două treimi dintre acestea au minim 10 ani vechime de predare; unul din patru respondenți are o vechime de peste 20 de ani la catedră; procentul cadrelor didactice debutante este sub 6%.

Fig. 52. Structura cadrelor didactice în funcție de vechimea didactică

Gradul didactic

Cea mai mare parte dintre cadrele didactice care predau la clasa pregătitoare deține un grad didactic (87,9%), peste o treime având grad didactic I (Tabel 78). Diferențele pe medii de rezidență sunt, în acest caz, mult mai reduse.

Tabel 78. Distribuția cadrelor didactice în funcție de gradele didactice

	Total	Urban	Rural	Total %	Urban %	Rural %
Grad didactic I	3136	1259	1877	35,2%	36,1%	34,7%
Grad didactic II	2147	778	1369	24,1%	22,3%	25,3%
Definitivat	2536	970	1566	28,5%	27,8%	29,0%
Fără grad didactic	1080	484	596	12,1%	13,9%	11,0%
Total	8899	3491	5408	100,0%	100,0%	100,0%

Caracteristici de gen, vârstă și domiciliu

Procentul cadrelor didactice femei care predau la clasa pregătitoare este de 93,3%.

Pe categorii de vârstă, ponderea cea mai mare o au cadrele didactice din grupa de vârstă 25-44 ani: aproximativ două treimi din total. Grupele de vârstă "extreme", 18-24 de ani, respectiv 55 și peste, au o pondere de câte 8%.

Aproximativ două treimi dintre cadrele didactice care predau la clasa pregătitoare au domiciliul în aceeași localitate cu școala. Procentul este sensibil mai redus în mediul rural, unde aproape jumătate dintre cadrele didactice de la clasa pregătitoare au domiciliul în altă localitate decât cea în care predau. Având în vedere și alte caracteristici de context (infrastructura de transport, gradul de izolare a localității etc.), se poate vorbi despre o situație de dezavantaj pe care o au școlile rurale și din acest punct de vedere.

V. 2. Programul „A doua șansă”

Programul „A doua șansă” a fost implementat în România în mai multe **etape**, începând cu anul școlar 1999-2000, prin proiectul „Șansa a doua prin educație”, desfășurat de Ministerul Educației în colaborare cu Centrul Educația 2000+. Ulterior, acesta a fost dezvoltat în cadrul Programului multianual PHARE 2001-2006 „Acces la educație pentru grupurile dezavantajate” și, începând cu anul școlar 2007-2008, a fost extins la nivel național. Până în anul școlar 2005-2006, programul a fost implementat numai pentru învățământul secundar inferior. În prezent, programul are două componente: Programul „A doua șansă” pentru învățământul primar și Programul „A doua șansă” pentru învățământul secundar inferior.

Programul are ca **scop** sprijinirea tinerilor care au abandonat învățământul obligatoriu, prin completarea pregătirii generale a acestora și pregătirea profesională personalizată, în vederea susținerii inserției sociale și profesionale a acestora. Programul „A doua șansă” are o serie de elemente de specificitate: curriculum modular, evaluarea și recunoașterea competențelor de bază și profesionale dobândite anterior, în diferite contexte de învățare; asigurarea unui program de pregătire flexibil și individualizat.

În vederea susținerii extinderii programului la nivel național, Ministerul Educației Naționale a dezvoltat o serie de **măsurile de politică educațională**, ce au vizat: elaborarea metodologiei de organizare și desfășurare a programului; elaborarea și revizuirea periodică a curriculumului specific (planuri-cadru, programe școlare); organizarea sesiunilor de formare pentru resursele umane implicate (inspectori școlari, coordonatori județeni ai programului, directori ai unităților de învățământ, formatori de cadre didactice); elaborarea și editarea de materiale educaționale pentru elevi și profesori; promovarea programului în comunitățile dezavantajate; identificarea unor noi surse de finanțare.

- *OMECTS nr. 5248/31.08.2011 privind aplicarea programului A doua șansă, prin care s-au aprobat Metodologia de organizare și funcționare și planurile – cadru și programele școlare pentru învățământul primar și pentru învățământul secundar inferior;*
- *OMECTS nr. 5528/2011 privind aprobarea programelor școlare integrate, prin care se realizează educația de bază în cadrul programului A doua șansă – învățământ primar;*
- *OMECTS nr. 5529/2011 privind aprobarea programelor școlare pentru educația de bază în cadrul programului A doua șansă – învățământ secundar inferior.*

Începând cu anul 2008, **politicile educaționale** privind Programul „A doua șansă” au fost corelate cu obiectivele programelor finanțate din fondurile structurale europene. Astfel, au fost implementate o serie de proiecte structurale care au dezvoltat activități de tipul „a doua șansă”. Câteva exemple: Proiectul POSDRU/8/2.2/S/4 „Educație, calificare și facilitarea tranziției spre un loc de muncă pentru elevi sau tineri cu risc sau în situație de abandon școlar”, beneficiar Ministerul Educației Naționale;

Proiectul POSDRU/8/2.2/S/1 „Educația copiilor romi – calea spre un loc de muncă stabil” și Proiectul POSDRU/8/2.2/S/2 „Școala – o șansă pentru fiecare”, beneficiar Agenția Națională pentru Romi.

În ceea ce privește **participarea** la programe de tip „a doua șansă”, datele statistice evidențiază o creștere de la un an la altul a persoanelor cuprinse în astfel de programe, de la 3659 în anul școlar 2007/2008 la 9202 în 2011/2012, cu o scădere la 8589 în 2012/2013.

Tabel 79. Evoluția efectivelor de elevi cuprinși în programe de tip „a doua șansă”

Nr. elevi în programul „A doua șansă”	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Total	3659	8413	8829	8789	9202	8589
Urban	2847	5870	6473	6899	7170	6716
Rural	812	2543	2356	1890	2032	1873
Primar	1609	3462	3441	2891	3079	2923
Urban	1131	2175	2328	2108	2157	2123
Rural	478	1287	1113	783	922	800
Gimnazial	1752	4549	4957	5808	6029	5220
Urban	1418	3293	3714	4701	4919	4147
Rural	334	1256	1243	1107	1110	1073
Profesional	298	402	431	90	94	446
Urban	298	402	431	90	94	446
Rural	0	0	0	0	0	0

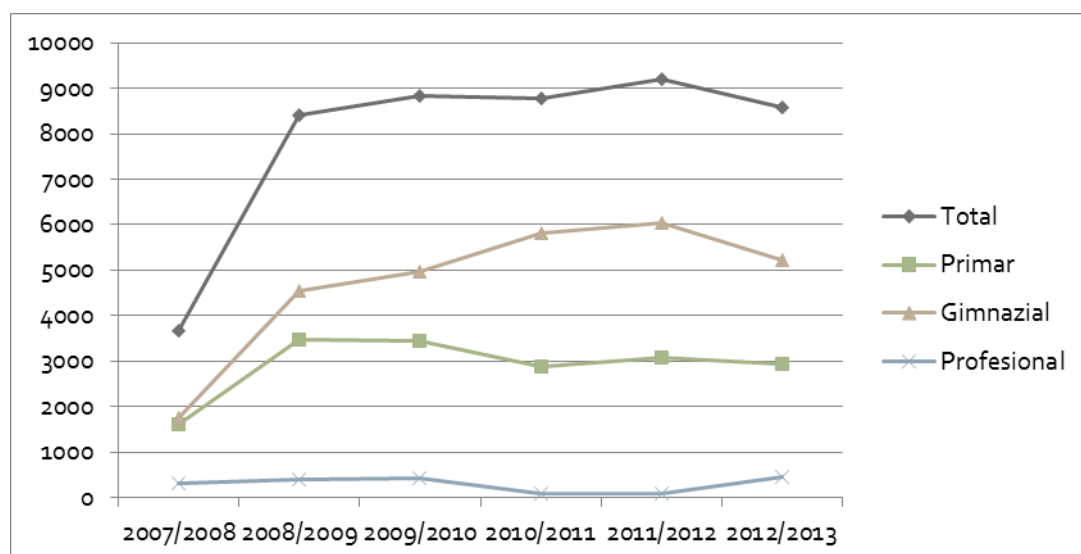
Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2007-2013.

Analiza datelor în funcție de diferite criterii (niveluri de educație, medii de rezidență) evidențiază câteva aspecte specifice.

Pe niveluri de studiu, pe parcursul perioadei 2007-2013, cea mai mare creștere a numărului de persoane cuprinse în programe de tip „a doua șansă” s-a înregistrat la nivelul gimnazial. În șase ani, efectivele de beneficiari s-au dublat în ciclul primar și s-au triplat în gimnazial. Ponderea celor care părăsesc timpuriu școala este, de altfel, mai ridicată la nivelul ciclului gimnazial, nevoile de educație remedială fiind mai mari la acest nivel de studiu.

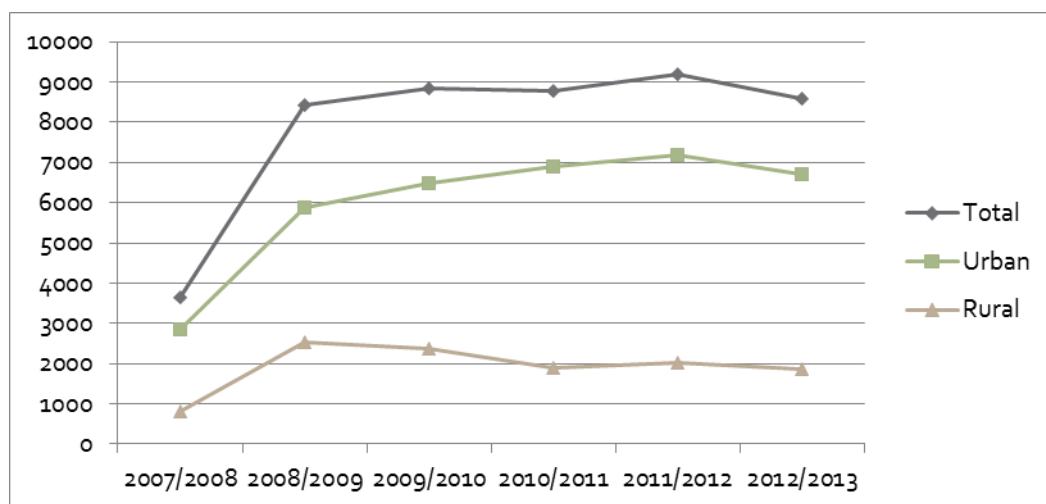
Și în învățământul profesional s-au înregistrat în ultimii ani evoluții pozitive ale efectivelor de elevi cuprinse în acest program de educație remedială.

Fig. 53. Efective de elevi cuprinși în programe de tip „a doua șansă”, pe niveluri de studiu

Analiza datelor pe **medii de rezidență** evidențiază că peste 75% din totalul beneficiarilor programelor de tip „a doua șansă” sunt din mediul urban și numai 25% din rural, în condițiile în care și ofertele de astfel de programe sunt mai dezvoltate în urban. Putem vorbi, astfel, de un acces limitat al populației din rural la astfel de programe, comparativ cu mediul urban, în condițiile în care nevoile de educație remedială sunt chiar mai mari în aceste zone.

Fig. 54. Efective de elevi cuprinși în programe de tip „a doua șansă”, pe medii de rezidență

Distribuția pe vârste a persoanelor incluse în programele de tip „a doua șansă” evidențiază concentrarea a aproape două treimi dintre beneficiari la grupa de vârstă 20 de ani și peste – cel mai probabil activitatea acestora pe piața muncii solicitând completarea studiilor.

Tabel 80. Numărul elevilor cuprinși în învățământul primar și gimnazial de tip “A doua șansă” în 2012/2013, pe vârste

An școlar / an de studiu	Total	14 ani	15 ani	16 ani	17 ani	18 ani	19 ani	20 ani și peste
2012/2013	8579	645	356	510	527	742	437	5372
%	100,0	7,5	4,2	5,9	6,2	8,6	5,1	62,5

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2007-2013.

Creșterea de la un an la altul a numărului de persoane cuprinse în programele de tip “a doua șansă” confirmă necesitatea susținerii acestei alternative de educație remedială, ca răspuns la nevoile unor grupuri țintă specifice. Identificarea de surse de finanțare stabile, sprijinul metodologic permanent pentru cadrele didactice implicate în acest program, flexibilizarea programului precum și investiții în programe de consiliere a carierei sunt câteva măsuri necesare pentru consolidarea succesului programului în anii viitori. De asemenea, experiențele și bunele practici ale organizațiilor care au implementat astfel de programe pot fi adaptate și multiplicare în noi contexte.

V. 3. Învățământul special și integrat

În România, politicile privind educația copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) au traversat câteva **etape** distincte.

- La începutul anilor '90 au fost ratificate o serie de convenții internaționale și au fost implementate inițiative, programe și activități la nivel național sau local, care au abordat problematica integrării și a incluziunii prin: inițierea formării de personal specializat, ameliorarea condițiilor de viață și educație ale acestei categorii de copii, reluarea activității de cercetare în domeniu.
- De asemenea, documentele legislative din domeniul educației sau din domenii conexe au promovat schimbări majore în domeniul protecției și educației acestei categorii de copii: *Legea nr.53/1992 privind protecția specială a persoanelor handicapate; Planul național de acțiune în favoarea copilului (1995); OUG nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate; Legea învățământului din 1995; Legea privind statutul cadrului didactic din 1997; Strategia Guvernului privind protecția copilului în dificultate (1998)*. Aceste documente strategice au promovat dezinstituționalizarea și dezvoltarea de servicii alternative de protecție și servicii educaționale specifice (accesul nediscriminatoriu la educație a copiilor cu CES, funcționarea comisiilor de expertiză în subordinea inspectoratelor școlare, diversificarea formelor de școlarizare, rolul de profesor itinerant/de sprijin).
- O altă etapă distinctă în abordarea problematicii copiilor cu CES a vizat stabilirea unor direcții de organizare și structurare a sistemului de învățământ special, la nivelul anilor 1999-2000. În 1999, s-a reorganizat Agenția Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și s-a demarat procesul de închidere a instituțiilor mari, de tip vechi. Programele *Măsuri de organizare a învățământului special (OMEN nr. 4378/1999)* și *Integrarea și reabilitarea în/prin comunitate a copiilor cu deficiențe (OMEN nr. 3634/2000)* au promovat generalizarea acțiunilor de integrare a elevilor cu deficiențe în învățământul obișnuit. Ca urmare, în perioada 2000-2001 s-a realizat o „evaluare masivă” a copiilor din școlile speciale și s-a decis integrarea unui număr semnificativ în învățământul de masă.
- Ulterior, măsurile de reformă în domeniu au fost continuate în anii următori prin acțiuni specifice: aprobarea metodologiei de organizare și funcționare a serviciilor educaționale pentru copiii/elevii cu deficiențe integrați în școala publică, prin cadre didactice de sprijin/itinerante (OMEC nr. 4653/2001); realizarea Clasificării internaționale a funcționării, dizabilității și sănătății; aprobarea unor reglementări comune între diferite ministere și instituții guvernamentale referitoare la metodologiile de evaluare a copiilor cu dizabilități; implementarea unor programe naționale și proiecte de informare, sensibilizare și pregătire a școlii și comunității în vederea integrării copiilor și tinerilor cu deficiențe; aprobarea unui curriculum specific pentru anumite niveluri de studiu.
- La nivelul anului 2005 a urmat o altă etapă distinctă, prin stabilirea unor măsuri de ameliorare a metodologiei de organizare și funcționare a serviciilor educaționale de sprijin pentru copiii cu CES (OMEN nr. 5379/2004, HG nr. 1251/2005) și a unor condiții de asigurare a calității educației, care sprijină reforma instituțională necesară realizării reformei și educației incluzive (OUG nr. 75/2005, diferite ordine de ministru).

- Reglementările actuale în domeniu creionează o abordare integrată a serviciilor educaționale destinate persoanelor cu CES. *Legea educației naționale nr. 1/2011* include un capitol destinat învățământului special și special integrat, care face precizări referitoare la structuri, funcționare, selecția și orientarea copiilor cu cerințe educaționale speciale. Metodologiile aferente fac specificații privind: funcționarea învățământului special și special integrat; evaluarea, asistența și orientarea copiilor din această rută de școlarizare; organizarea serviciilor de sprijin educațional; aprobarea unui curriculum specific.
  - *ORDIN nr. 6552/13.12.2011 pentru aprobarea Metodologiei privind evaluarea, asistența psiho-educatională, orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor, a elevilor și a tinerilor cu cerințe educaționale speciale;*
  - *ORDIN nr. 5573/7.10.2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat;*
  - *ORDIN nr. 5574/7.10.2011 pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă;*
  - *OMECTS nr. 5575/7.10.2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind școlarizarea la domiciliu, respectiv înființarea de grupe/clase în spitale.*

Etapele de implementare a diferitelor politici educaționale destinate copiilor cu CES se evidențiază și la nivelul analizei **datelor statistice**. Informațiile oferite în cele ce urmează fac referire la o perioadă de cincisprezece ani școlari.

➤ **Unități de învățământ pentru copiii cu CES**

Măsurile de generalizare forțată a integrării elevilor cu deficiențe în învățământul obișnuit au determinat, la nivelul anilor 1999-2001, o scădere drastică a numărului de unități de învățământ special, concomitent cu înființarea de „secții” – clase speciale în învățământul obișnuit. Scăderea s-a înregistrat în special în învățământul preșcolar și primar, ca urmare a orientării masive a copiilor cu dizabilități către școlile de masă, în urma evaluărilor inițiale la debutul grădiniței/ școlii. Astfel, integrarea – vizibilă în date statistice – s-a realizat la acel moment în primul rând prin trecerea copiilor din școli speciale în clase speciale.

Implementarea unor noi măsuri de educație incluzivă în anul 2005 a determinat o altă etapă de scădere a numărului de unități de învățământ special mai ales la nivelul preșcolar, dar și la ciclul primar și gimnazial.

Desființarea școlilor de arte și meserii (SAM) începând cu anul 2009/2010 a dus, de asemenea, la scăderea amplă a numărului de unități și secții de învățământ profesional destinat elevilor cu CES, concomitent cu creșterea numărului de licee și de secții liceale de învățământ special.

Rețeaua de unități de învățământ special este dezvoltată cu prioritate în mediul urban. În mediul rural există foarte puține unități de învățământ special independente la nivelul învățământului primar și gimnazial și câteva secții de învățământ special organizate pe lângă grupuri școlare.

Tabel 81. Numărul unităților școlare destinate învățământului special

An școlar	Preșcolar		Primar și gimnazial		Liceu		Profesional		Postliceal și de maiștri	
	Unități	Secții*	Unități	Secții*	Unități	Secții*	Unități	Secții*	Unități	Secții*
1998/1999	67	0	170	0	5	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
1999/2000	60	0	151	0	7	0	34	0	1	0
2000/2001	39	23	159	31	9	3	30	63	0	2
2001/2002	34	38	151	40	8	3	34	64	0	4
2002/2003	21	55	145	26	9	3	32	86	0	3
2003/2004	22	56	141	28	10	4	32	108	0	3
2004/2005	26	61	135	33	12	6	32	113	0	4
2005/2006	20	66	126	33	11	7	33	78	0	4
2006/2007	9	67	125	33	12	5	28	141	0	4
2007/2008	13	74	122	30	13	5	28	130	0	4
2008/2009	14	90	113	39	14	5	31	124	0	4
2009/2010	13	90	105	43	41	43	11	118	0	4
2010/2011	11	86	106	50	45	59	4	97	0	4
2011/2012	13	88	99	54	43	53	5	71	0	4
2012/2013	7	85	99	47	8**	0**	4	44	0	5

* Secții în cadrul grupurilor școlare sau al altor tipuri de unități de învățământ de masă.

** Pentru anul școlar 2012/2013, INS oferă date despre învățământul liceal special numai pentru filiera teoretică.

Măsurile de susținere a abordărilor integrate și incluzive în învățământul special au determinat, în ultimii ani școlari, o creștere a numărului unităților școlare de masă, care integrează elevi cu CES: 2005 școli integratoare în 2011/2012; 1941 școli integratoare în 2012/2013 (sursa: MEN).

➤ Efective de elevi cu CES

Ca și numărul de unități de învățământ, efectivele de elevi din învățământul special au fost influențate, de asemenea, de momentele cheie de implementare a politicilor educaționale în domeniu.

Per ansamblu, numărul copiilor școlarizați în învățământul special a scăzut semnificativ la începutul anilor 2000, de la peste 55 mii elevi în 1998/1999 la 37 mii în 2003/2004. Reducerea efectivelor de elevi din învățământul special a continuat treptat, ajungându-se în 2012/2013 la un total de 25 mii elevi.

Numărul de copii cu CES din învățământul preșcolar special a scăzut ușor pe parcursul a cincisprezece ani, de la 2807 copii în 1998/1999 la 2039 copii în 2012/2013, cu ușoare oscilații (scăderi și creșteri repetate) de-a lungul perioadei analizate.

În învățământul special primar și gimnazial, tendința de scădere a efectivelor de elevi a fost permanentă, în perioada de referință numărul de copii reducându-se cu peste 55% (de la 37423 elevi în 1998/1999 la 16609 elevi în 2012/2013).

Cele mai ample schimbări ale efectivelor de elevi s-au înregistrat în învățământul liceal și cel profesional. Astfel, numărul de elevi cu CES din liceele speciale a crescut semnificativ, de la 733 elevi în 1998/1999 la 4345 elevi în 2011/2012. În același timp, efectivele de elevi cu CES cuprinși în învățământul special profesional a scăzut de la 13976 elevi în 1998/1999 la 1687 elevi în 2012/2013. Schimbările de trend între liceu și învățământul special au fost determinate de măsura de desființare a SAM-urilor. Efectivele de elevi cu CES cuprinși în învățământul postliceal și de maiștri au rămas relativ constante.

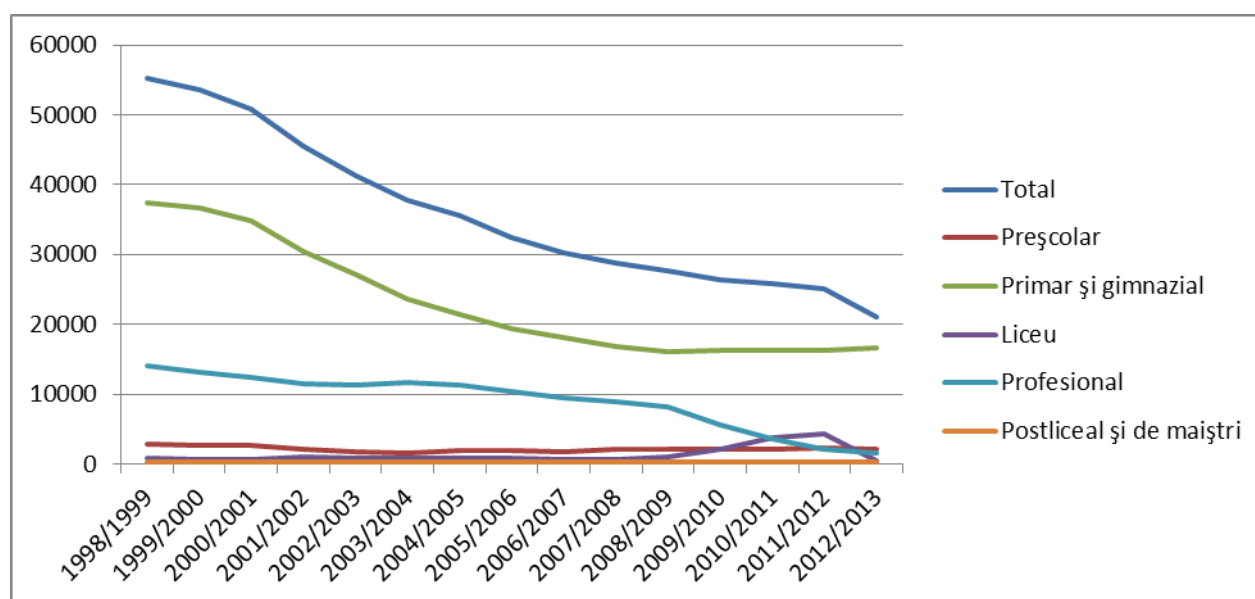
Cumulând datele la nivelul învățământului special secundar superior, se constată, în ultimii cincisprezece ani, o scădere cu peste 60% a efectivelor de elevi cu CES incluși la acest nivel de studiu.

Tabel 82. Numărul elevilor înscriși în învățământul special

An școlar	Total	Preșcolar	Primar și gimnazial	Liceu	Profesional	Postliceal și de maștri
1998/1999	55237	2807	37423	733	13976	298
1999/2000	53510	2725	36729	680	13142	234
2000/2001	50826	2681	34805	685	12468	187
2001/2002	45470	2108	30497	1078	11562	225
2002/2003	41313	1693	27165	853	11328	274
2003/2004	37808	1600	23533	782	11682	211
2004/2005	35510	1826	21417	771	11269	227
2005/2006	32531	1897	19315	730	10371	218
2006/2007	30163	1767	18079	626	9459	232
2007/2008	28828	2080	16861	662	8990	235
2008/2009	27654	2156	16048	1020	8206	224
2009/2010	26313	2147	16308	2063	5598	197
2010/2011	25862	2139	16341	3690	3509	183
2011/2012	25138	2324	16165	4345	2094	210
2012/2013	25902	2039	16609	492**	1687	263

** Pentru anul școlar 2012/2013, INS oferă date despre învățământul liceal special numai pentru filiera teoretică.

Fig. 55. Numărul elevilor înscriși în învățământul special, pe niveluri de învățământ

La fiecare nivel de studiu, peste 90% dintre elevii cu CES sunt înscriși în școli speciale care funcționează în mediul urban, rețeaua unităților de învățământ special fiind dezvoltată cu prioritate aici. Analiza distribuției elevilor pe medii de rezidență după domiciliul părinților evidențiază, de asemenea, o participare mai amplă la învățământul special a celor din mediul urban. Astfel, în anul școlar 2012/2013, elevii proveniți din mediul urban reprezentau 54% din totalul elevilor de liceu, 62% din elevii din profesional și 72% din elevii din învățământul postliceal.

Ca și în cazul învățământului de masă, se poate discuta despre o situație de defavorizare a copiilor cu CES din mediul rural, din perspectiva accesului și a includerii în școlile speciale.

Creșterea numărului de școli incluzive a determinat și o **creștere a numărului de copii din învățământul de masă** cuprinși în servicii educaționale de sprijin: 16504 elevi în 2011/2012; 17388 elevi în 2012/2013 (sursa: MEN). Pe lângă aceștia, datele statistice evidențiază efective semnificative de elevi cu dosar CES, care nu beneficiază de servicii educaționale de sprijin – 7005 elevi în 2011/2012; 5191 elevi în 2012/2013 (sursa: MEN) – cel mai probabil, din cauza numărului insuficient de personal de sprijin.

Un număr important de copii cu CES beneficiază de școlarizare la domiciliu: 1184 elevi în 2011/2012; 1137 elevi în 2012/2013 (sursa: MEN).

➤ Resurse umane pentru educația copiilor cu CES

Personalul didactic care funcționează în învățământul special cuprinde: cadre didactice specializate pentru acest tip de învățământ, cadre didactice de alte specializări și personal didactic auxiliar. Numărul personalului didactic cu normă în învățământul special a scăzut corespunzător cu efectivele de elevi cuprinse în această rută de formare. Cele mai ample reduceri se remarcă la nivelul învățământului profesional.

Tabel 83. Numărul personalului didactic în învățământul special

An școlar	Total	Preșcolar	Primar și gimnazial	Liceu	Profesional	Postliceal și de maiștri
1998/1999	9199	876	8248	75	n.a.	n.a.
1999/2000	10580	689	8154	309	1421	7
2000/2001	9769	487	7717	183	1382	0
2001/2002	9177	436	7328	242	1171	0
2002/2003	8575	392	6799	224	1158	2
2003/2004	8185	394	6345	227	1210	9
2004/2005	8068	416	6117	280	1253	2
2005/2006	7988	393	6038	263	1292	2
2006/2007	8157	453	6225	201	1278	0
2007/2008	8068	523	6151	169	1225	0
2008/2009	8150	583	6183	228	1147	9
2009/2010	8059	591	6355	620	493	0
2010/2011	7763	587	6203	864	109	0
2011/2012	7634	567	6141	863	63	0
2012/2013	6954	558	6207	120*	65	7

* Pentru anul școlar 2012/2013 INS oferă date despre învățământul liceal special numai pentru filiera teoretică.

Pe lângă profesorii pentru diferite discipline de studiu, copiii cu CES din învățământul special și special integrat beneficiază de sprijin din partea **altor categorii de personal specializat**: profesori de sprijin, profesori consilieri, profesori logopezi, mediatori școlari, personal angajat în centrele județene de resurse și asistență educațională. Evoluția pozitivă din ultimii doi ani școlari a efectivelor acestor categorii de personal la nivel național este un semnal de ameliorare a calității serviciilor educaționale destinate copiilor cu CES.

Tabel 84. Categoriile de personal de sprijin pentru copiii cu CES

Categoriile de personal	An școlar	
	2011/2012	2012/2013
Cadre didactice de sprijin	1127	1310
Profesori consilieri școlari	1973	2184
Profesori logopezi	527	568
Mediatori școlari	228	232
Personal angajat în cadrul CJRAE (norme)	1163	2422

Ultimii patru ani școlari nu au înregistrat modificări semnificative ale numărului de unități de învățământ, de elevi și de profesori din învățământul special și special integrat. Este de așteptat ca implementarea măsurilor de politică educațională stabilite de noua *Lege a educației* să producă, în timp, și schimbări din punct de vedere statistic a acestui tip de învățământ, prin promovarea unei mai eficiente incluziuni a copiilor cu CES în alte forme decât învățământul special. De asemenea, se preconizează ca o serie de proiecte naționale destinate copiilor cu CES (de exemplu, proiectul *Sprrijinirea sistemului educațional special prin portal educațional dedicat*, co-finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională) să aducă o serie de beneficii în domeniu.

V.4. Școala „Altfel”

În anul 2013, Institutul de Științe ale Educației a realizat o cercetare evaluativă a programului de activități educative extrașcolare și extra-curriculare **”ȘCOALA ALTFEL” / ”SĂ ȘTII MAI MULTE, SĂ FII MAI BUN”**. Cercetarea evaluativă a urmărit să evidențieze în ce măsură acest program și-a atins obiectivele stabilite, să identifice opiniile participanților la program cu privire la oportunitatea, funcționarea și valoarea sa adăugată, să identifice modalitățile de ameliorare sau alte informații utile factorilor de decizie.

Culegerea de date s-a realizat prin: analiza documentelor relevante și de anchetă prin chestionar, interviu semi-structurat și discuții focalizate de grup. Culegerea de date prin **chestionar** a implicat următoarele categorii de participanți la program:

- elevi din clasele V–XII, din unități școlare din mediul urban și rural (în total, **1509** elevi au răspuns la chestionar);
- cadre didactice din unități școlare din mediul urban și rural (**1715** respondenți);
- părinți ai elevilor din învățământul primar și secundar (**1428** de respondenți).

Interviurile semistructurate s-au realizat cu directori de școli și consilieri educativi/coordonatori programe extrașcolare și extracurriculare și cu reprezentanți ai unor instituții publice și organizații neguvernamentale, care au desfășurat activități în parteneriat cu școlile. **Discuții focalizate de grup** au fost organizate în 19 unități de învățământ, implicând elevi din învățământul primar și din clasa a V-a (110 elevi participanți la discuții).

Relevanța programului

Programul educațional *Școala altfel* este apreciat ca fiind o inițiativă bună de **82,6% dintre cadrele didactice participante la investigație și de 88,5% dintre părinți**. La polul opus, 14,7% dintre cadrele didactice și 2,4% dintre părinți consideră programul neoportun, iar 2,7% dintre cadrele didactice și 9% dintre părinți se situează pe poziții neutre. Pe o scară de la 1 la 5, unde 5 înseamnă "inițiativă foarte bună", media înregistrată de răspunsurile părinților este de 4,291, ceea ce îi plasează în zona de apreciere foarte bună a programului. **Ponderea cadrelor didactice care apreciază programul descrește o dată cu nivelul de școlaritate al copiilor** (86,3% în învățământul primar, 77,9% în învățământul liceal). În funcție de mediul de rezidență, cadrele didactice care predau în școli din mediul rural apreciază în proporție mai mare programul (87,6% spre deosebire de 77,4% în mediul urban).

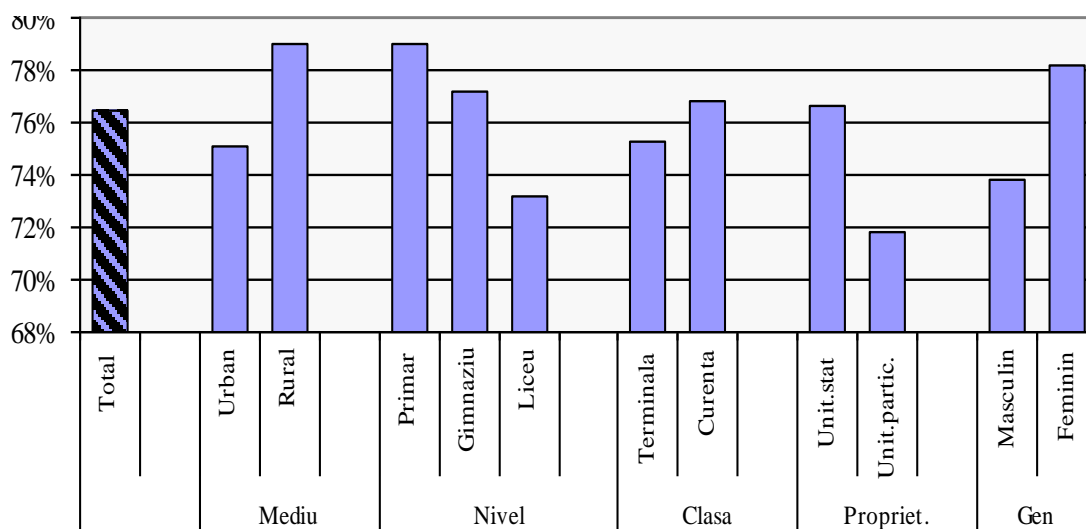
Cel mai puternic argument care susține relevanța Programului Școala altfel îl reprezintă diversificarea activităților de învățare, implicarea elevilor în noi activități care le pot pune în evidență înclinațiile sau le pot răspunde intereselor de cunoaștere (61,2%). În proporții semnificative, cadrele didactice consideră că acest program oferă ocazia promovării activităților extrașcolare, cu impact asupra modului de organizare a timpului elevilor (57,4%) și că oferă un **climat relaxat și prietenos de învățare** (43,1%), **fără presiunea notelor** (38,0%). Aproape un sfert dintre profesori subliniază rolul programului pentru **completarea curriculumului sau pentru a răspunde nevoilor de socializare ale elevilor**, iar doi din zece profesori semnalez valoarea sa în raport cu dezvoltarea moral-afectivă a copiilor.

Cadrele didactice care consideră programul neoportun argumentează prin: aglomerația creată la diverse instituții (15,9%), percepția acestui tip de activități ca fiind mai puțin important decât orele obișnuite de curs (14,1%), riscul unor evenimente nedorite (accidente, absenteism etc. – 13,4%), implicarea redusă a unor profesori (10%), reducerea timpului alocat predării (9,3%), oboseala elevilor, în contextul unei săptămâni de activități extrașcolare – aspect semnalat preponderent de cadrele didactice din învățământul primar și din mediul urban (8,9%).

Raportul așteptări-rezultate

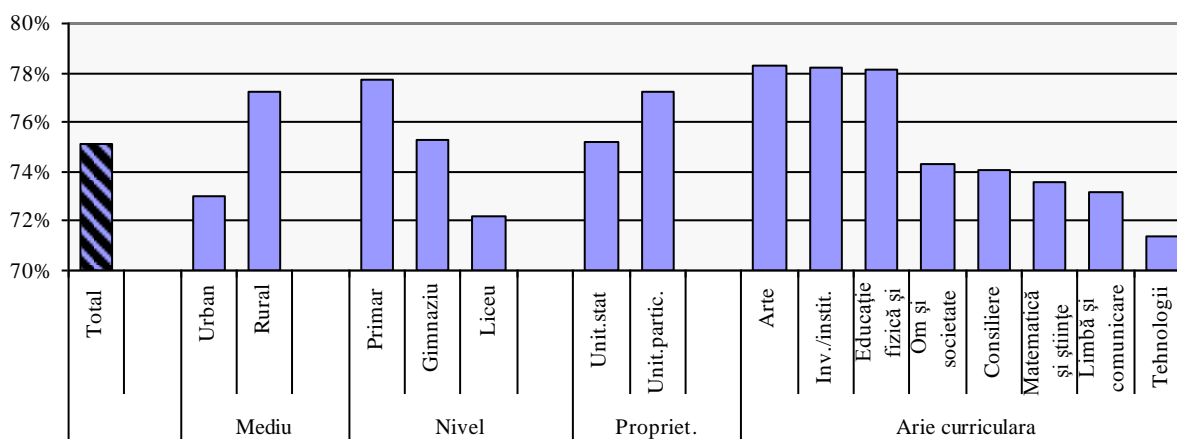
Elevii și-au dorit ca activitățile din cadrul Programului Școala altfel să fie mai interesante decât cele curente din clasă (80,2%), să se desfășoare într-o atmosferă cladă, relaxată, fără stres (76,9%), să le dea posibilitatea de a descoperi locuri noi (61,9%), de a colabora mai bine cu colegii și cu profesorii (69,4%), de a învăța lucruri utile (69,1%), de a-și demonstra înclinațiile sau capacitățile în anumite domenii (61,7%), de a intra în contact cu colegi din alte clase sau din alte școli (59%), de a cunoaște diverși specialiști (54,8%). Pentru trei sferturi dintre elevi, activitățile din cadrul Programului Școala altfel au răspuns așteptărilor. Raportul așteptări-rezultate este mai bun în cazul elevilor din mediul rural și din unități de învățământ de stat. Acesta descrește odată cu vârsta, elevii de liceu apreciind în mai mică măsură rezultatele programului în raport cu așteptările. În funcție de gen, fetele sunt mai mulțumite decât băieții de activitățile desfășurate (a se vedea figura de mai jos).

Fig. 56. Măsura în care activitățile desfășurate au corespuns așteptărilor elevilor

Cadrele didactice și-au dorit ca Programul *Școala altfel* să ofere posibilitatea organizării activităților educative într-un **climat relaxat, prietenos** (31,3%), să permită, prin parteneriate, **accesul la resurse de învățare de care școala nu dispune** (19,2%), să contribuie la formarea competențelor sociale și civice ale elevilor (23,3%), să sprijine comunicarea și relaționarea mai bună între elevi și profesor (19,3%), să creeze oportunități de implicare a comunității locale în educația elevilor (8,3%), să sprijine comunicarea și relaționarea mai bună între elevi (6,6%).

Fig. 57. Măsura în care activitățile desfășurate au corespuns așteptărilor profesorilor

În ansamblu, **trei sferturi** dintre cadrele didactice apreciază că programul a răspuns așteptărilor. Se observă un grad mai mare de satisfacție în rândul cadrelor didactice din școli mediul rural, al celor din învățământul primar, al celor din învățământul particular și al celor din ariile curriculare *Arte și Educație fizică și sport* (figura de mai sus).

Durata programului

Durata programului (o săptămână) este apreciată ca fiind adecvată atât de cadrele didactice, cât și de către părinți și elevi. **Singura categorie de respondenți care consideră că durata acestui program trebuie să fie mai mare sunt elevii.** Referitor la plasarea în cadrul anului școlar a perioadei alocate programului (item cu răspuns deschis), 3,5% dintre cadrele didactice consideră că ar fi mai potrivit să se desfășoare la finalul anului școlar, iar 2,8% că ar fi mai potrivit ca fiecare școală să stabilească perioada de desfășurare.

Activități desfășurate

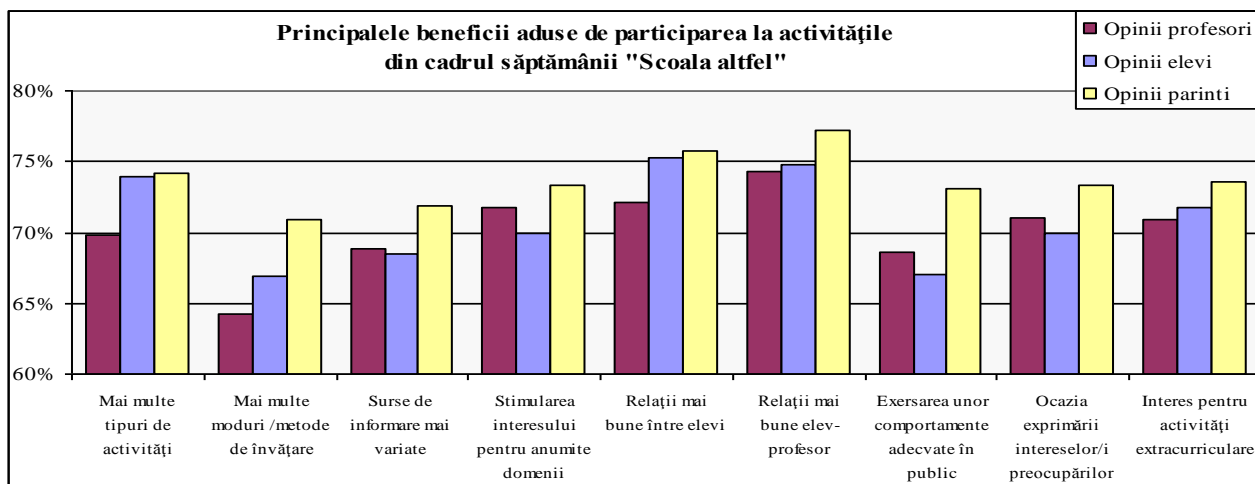
Activitățile **culturale și sportive** au avut cea mai mare pondere în cadrul săptămânii *Școala altfel*, urmate de activități de **educație pentru sănătate**, de **educație ecologică**, **educație rutieră sau pentru situații de urgență**, **activități tehnice și științifice**, **voluntariat**. În opinia profesorilor, activitățile culturale și sportive au fost cel mai mult apreciate de elevi, urmate de cele de educație ecologică, de cele tehnice și științifice și de cele de voluntariat. Elevii afirmă că au îndrăgit competițiile, concursurile școlare, vizitele și excursiile, proiectele, campaniile, schimburile de experiență. **Preferința pentru competiții descrește odată cu nivelul de școlaritate.** În funcție de mediu, **elevii din mediul rural preferă competițiile** (41,5% față de 26,9% în mediul urban) și activitățile educaționale online sau bazate pe utilizarea calculatorului (5,5%, față de 2% în mediul urban), în timp ce **elevii din mediul urban apreciază vizitele** (în alte școli/ universități, cluburi sportive, în alte instituții publice, companii etc. - 18,6% față de 5,9% în mediul rural).

Valoarea adăugată a programului

Majoritatea cadrelor didactice și elevilor consideră că activitățile din cadrul Programului *Școala altfel* au adus un plus de noutate, făcând educația atractivă, plăcută. Majoritatea elevilor apreciază că **relația profesor-elevi a fost mai apropiată (65,8%)** decât în activitățile obișnuite. Pe o scară de la 5 la 1 (unde 5 înseamnă beneficiu foarte mare, iar 1 înseamnă beneficiu foarte mic), analizând scorurile medii înregistrate, se observă că opiniile cadrelor didactice, elevilor și părinților variază ușor, însă toate cele trei categorii de respondenți apreciază favorabil impactul programului.

Ameliorarea relațiilor și a comunicării dintre elevi și profesori, precum și dintre elevi este semnalată ca principal efect al programului de către toate categoriile de respondenți – elevi, părinți, cadre didactice.

Fig. 58. Beneficii ale participării la activitățile organizate în săptămâna *Școala Altfel*

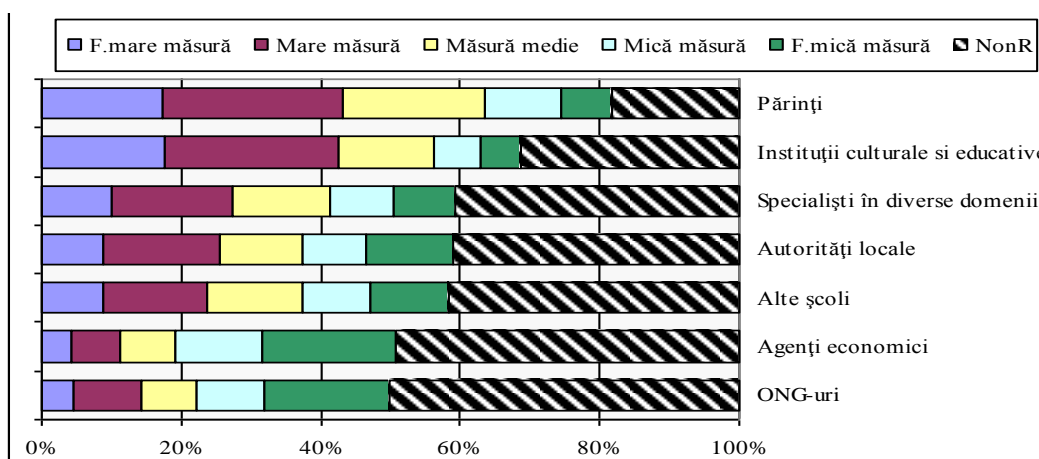

Pe locurile următoare în ierarhia beneficiilor programului, cadrele didactice plasează **stimularea intereselor copiilor pentru anumite domenii și posibilitatea acestora de a-și exprima interesele și preocupările**, iar părinții și elevii – diversificarea activităților de învățare și stimularea intereselor elevilor pentru anumite domenii. Pe aceeași scală, cadrele didactice apreciază că programul Școala altfel a avut un **impact pozitiv în aria relaționării și colaborării între cadrele didactice** (3,7).

Parteneriate

Datele din chestionar au arătat că principalii parteneri ai școlilor în săptămâna dedicată Programului Școala altfel au fost *părinții și instituțiile culturale și educative*.

Fig. 59. Parteneri ai școlii în activitățile din săptămâna Școala Altfel

În funcție de *mediul de rezidență*, instituțiile culturale și educative ocupă primul loc în mediul urban, iar părinții, în mediul rural. Diferențe mari între medii înregistrează organizațiile nonguvernamentale și instituțiile culturale și educative, mult mai prezente în mediul urban, iar părinții și autoritățile locale, în mediul rural. **Părinții sunt parteneri principali în învățământul primar și gimnazial, iar instituțiile cultural-educative, în învățământul liceal**, fapt care arată tendința de scădere a implicării părinților în viața școlii, odată cu creșterea vârstei copiilor.

Dacă analizăm calitatea participării părinților, prin analiza tipului de contribuții, rezultă că **gradul ridicat de implicare este doar aparent, rămânându-se la un nivel formal**, superficial de colaborare. Cel mai frecvent tip de contribuție a părinților, menționat de cadrele didactice, este de **susținere financiară a desfășurării activităților** (40,7%). În pondere mai mică, 22,4% dintre cadrele didactice menționează că părinții au însoțit grupurile de elevi în cadrul unor activități. Un număr destul de mare dintre profesori au afirmat că „nu a fost cazul” să beneficieze de colaborarea părinților pentru aceste activități (17,5%). Opiniile părinților cu privire la modul și gradul lor de implicare sunt concordante cu cele ale cadrelor didactice.

În ceea ce privește parteneriatele cu instituții publice sau cu organizații nonguvernamentale, datele culese prin interviuri au permis **identificarea multor practici bune, cu potențial de multiplicare sau de extindere**.

Recomandările care se conturează în urma analizei datelor culese susțin continuarea programului și crearea unor mecanisme de sprijin material/financiar, fiind cunoscut faptul că activitățile extrașcolare presupun costuri mai ridicate, pe care nu toate familiile le pot acoperi. Vocile care

recomandă renunțarea la program au o pondere foarte mică (1,6%). De asemenea, multe cadre didactice au semnalat nevoia diminuării birocrăției asociate activităților pe care le organizează, a raportărilor amănunțite, necesitatea unei mai bune colaborări cu partenerii, a mai bune rapoartări al opțiunile elevilor și diversificării activităților. Elaborarea unui ghid de activități ar putea sprijini cadrele didactice în planificarea și organizarea programului.

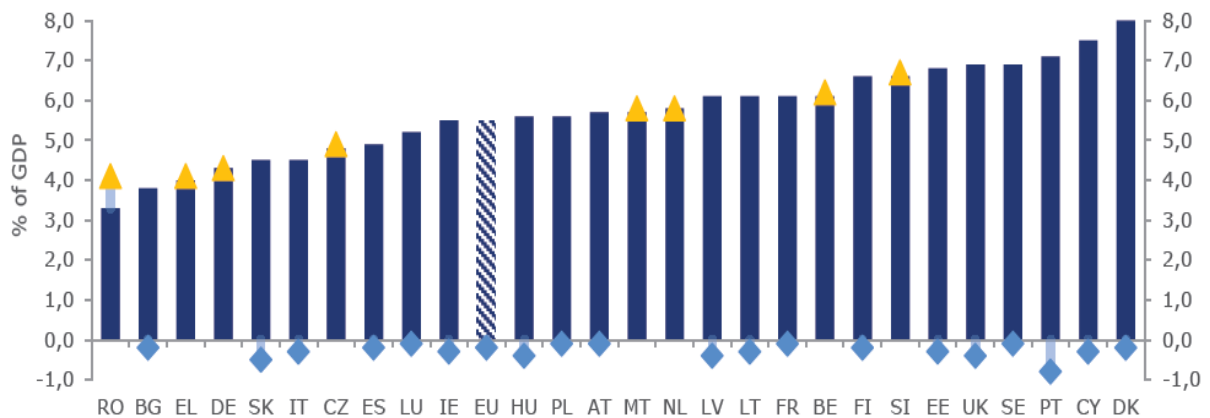
V.5. Finanțarea sistemului preuniversitar de educație

Datele disponibile privind finanțarea în perioada de referință a acestui raport, din sursă EUROSTAT, se referă la anul 2010. Din păcate, nici din surse MEN (Centrul Național privind Finanțarea Învățământului Preuniversitar – CNFIP) și nici din surse INS nu sunt publice date mai recente, care să surprindă efectele măsurii de schimbare a mecanismului de finanțare la acest nivel de educație.

Conform datelor *Education and Training Monitor Report* (2013), România avea, în 2010, cea mai scăzută pondere a cheltuielilor publice pentru educație ca % din PIB, dintre toate statele membre (Fig. 1). Deși în ușoară creștere în 2011, cheltuielile publice pentru educație rămân în jurul valorii de 4% din PIB, **la o distanță semnificativă** atât față de media europeană (5,3%), cât și față de procentul indicat în legea educației (6%). Pe niveluri de educație, învățământul primar și gimnazial înregistrează cele mai scăzute cheltuieli la nivelul UE27, iar învățământul superior este în mod semnificativ mai slab finanțat, în comparație cu media europeană.

Nivelul pre-școlar este singurul unde cheltuielile sunt superioare mediei europene, însă, în acest caz, diferențele sunt explicate de mecanismele foarte diferite de organizare/finanțare.

Fig. 6o. Cheltuieli publice pentru educație ca % din PIB (2010-2011)

Sursă: EUROSTAT, *Education and Training Monitor Report 2013*

Aceași sursă arată faptul că nivelul **cheltuielilor anuale per elev** sunt sensibil mai reduse în comparație cu media europeană: 1,674 față de 6,131 €¹ pentru nivelul primar și gimnazial, 1,680 în comparație cu 7,128 € pentru nivelul secundar superior și terțiar non-universitar și 2,956 în comparație cu 9,638 € pentru învățământul universitar.

¹ Valoare exprimată în PPS (putere de cumpărare standard)

Situația dificilă privind finanțarea este demonstrată și de analiza sub-indicatorilor calculați de JRC-CRELL privind tinerii care părăsesc prematur sistemul de educație. Astfel, datele de cercetare indică faptul că, în perioada 2007-2010, **investițiile în educație au scăzut cu peste 10%**, în timp ce, la nivel european, s-a înregistrat o tendință opusă, **crescând cu aproape 15%**.

Datele curente disponibile nu surprind efectele **noului mecanism de finanțare în învățământul preuniversitar**, introdus la nivel de sistem în 2011, bazat pe costuri standard și alocare per capita. În opoziție cu alocarea bazată pe costuri istorice, acest nou mecanism permite o mai clară distribuție a resurselor către școli și predictibilitate mai mare, în ceea ce privește cheltuielile privind educația.

Astfel, potrivit prevederilor art. 104 alin. (3) și (4) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, finanțarea de bază a unei unități școlare este stabilită prin multiplicarea costului standard per elev/preșcolar cu coeficienți specifici unității școlare și cu numărul de elevi și se aprobă anual prin hotărâre a Guvernului. Baza de calcul a fondurilor alocate unităților de învățământ prin și din bugetele locale, pentru finanțarea de bază, o constituie **costul standard per elev/preșcolar**, ce se determină pentru fiecare nivel de învățământ, filieră, profil, specializare/domeniu, de către Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar.

În prezent, potrivit reglementărilor în vigoare, finanțarea de bază aprobată anual prin legea bugetului de stat se repartizează pe comune, orașe și municipii, de către direcțiile generale ale finanțelor publice județene, cu asistența tehnică de specialitate a inspectoratelor școlare județene. Hotărârea Guvernului nr. 1274/2011 privind **metodologia de calcul** pentru determinarea costului standard pe elev/preșcolar/an și finanțarea unităților de învățământ preuniversitar de stat, finanțate din bugetele locale, pe baza standardelor de cost pe elev/preșcolar pentru anul 2012, a stabilit costurile standard pentru anul 2012. Ulterior, prin Hotărârea de Guvern nr. 72/2013 au fost stabilite costurile standard pentru anul 2013.

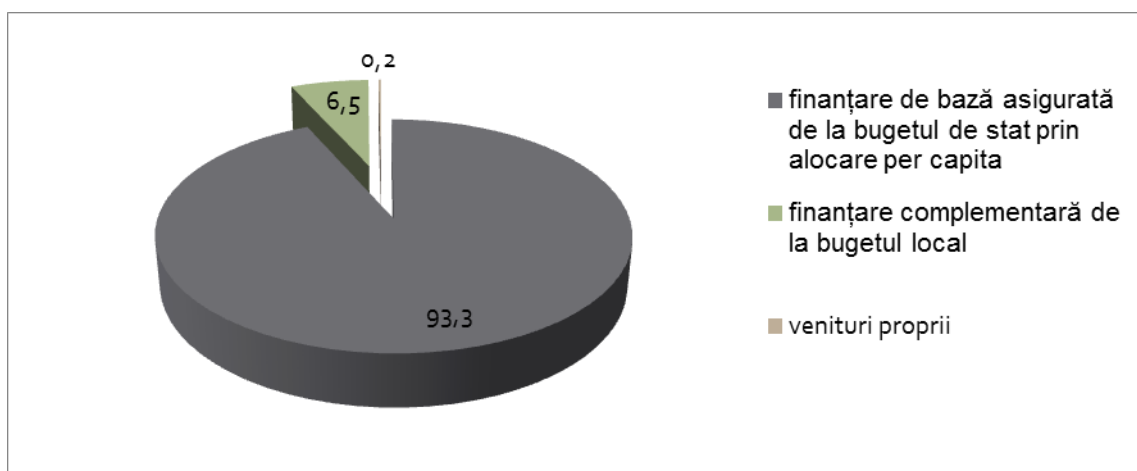
Rezultatele unui studiu în curs de publicare al Institutului de Științe ale Educației și UNICEF România privind noul mecanism de finanțare per capita în învățământul preuniversitar², realizat pe un lot de 54 de școli, oferă totuși o primă imagine privind modul în care funcționează noul mecanism în cazul **unităților școlare situate în comunități dezavantajate socio-economic**.

La nivelul anului 2012, rezultatele cercetării arată că veniturile totale ale școlilor investigate sunt doar cu 7% mai mari decât cele asigurate pentru finanțarea de bază de la bugetul de stat (asigurată prin mecanismul per capita) – Fig.2. Cu alte cuvinte, ceea ce statul asigură în prezent ca finanțare de bază pentru școlile din lotul investigat **este aproape echivalent cu bugetul anual**. În comparație cu anii precedenți, aceste venituri, indexate cu rata inflației, sunt apropiate sau chiar mai mici.

---

² Fartușnic, C. at all *Finanțarea sistemului de învățământ preuniversitar pe baza standardelor de cost. O evaluare curentă din perspectiva echității*. Institutul de Științe ale Educației și Reprezentanța UNICEF România (în curs de publicare).

Fig. 61. Distribuția resurselor în funcție de sursele de venit (2012)

Sursa: Institutul de Științe ale Educației, 2013

Astfel, resursele pe care le au la dispoziție permit școlilor să-și acopere nevoile legate de funcționare și plata salariilor profesorilor, dar sunt absolut insuficiente pentru a putea iniția activități specifice de sprijin, focalizate pe elevii în risc identificați. Școlile investigate declară un venit de 3035 lei/elev, în condițiile în care finanțarea de bază înseamnă, în medie, o alocare de 2850 lei/elev.

Această situație arată că școlile investigate au la dispoziție **mai puțin de 17 lei/elev/lună** pentru a acoperi alte cheltuieli, inclusiv cele prin care sunt promovate activități cu un impact direct asupra participării și rezultatelor școlare ale elevilor în risc major de abandon (de exemplu, activități extracurriculare, de educație remedială sau de tip școală după școală).

Se confirmă, astfel, faptul că resursele pe care aceste școli le au la dispoziție sunt foarte reduse și nu reușesc să acopere decât într-o măsură limitată nevoile specifice de sprijin pentru **elevii în risc de eșec școlar**. În mod deosebit, îngrijorează situația școlilor care au o pondere importantă de elevi de etnie romă (40% dintre școlile investigate au cel puțin 50% din populația școlară de această etnie), datele de cercetare indicând o corelație negativă între nivelul de finanțare și ponderea elevilor de această etnie în populația școlară totală.

Contribuția autorităților locale și veniturile proprii atrase de școlile situate în zone dezavantajate socio-economic nu pot, în prezent, asigura continuitatea unor programe prin care să fie reduse fenomenele de repetenție, absenteism sau abandon școlar. Ne aflăm, astfel, în situația în care nevoia sistemului de a ameliora indicatori importanți privind participarea și rezultatele școlare nu este însoțită și de un **sprijin financiar adecvat**. Sunt necesare, prin urmare, noi politici prin care, dincolo de finanțarea de bază, școlile cu un număr semnificativ de elevi în risc să primească aceste resurse, în condițiile în care niciun sistem de educație performant european nu se regăsește sub media europeană în ceea ce privește finanțarea.

CAPITOLUL 2.

REZULTATE ȘI ACȚIUNI RELEVANTE DESFĂȘURATE ÎN ANUL ȘCOLAR 2012-2013

România privește educația ca generator de dezvoltare economică, socială, politică și culturală și, ca atare, participă, alături de statele membre ale Uniunii Europene, la îndeplinirea obiectivelor comune armonizându-și sistemul educațional cu cerințele mereu în schimbare ale societății.

Având în vedere calitatea, eficiența, echitatea și deschiderea sistemului de educație către alte sisteme (economic, social, cultural etc.) ca și fundamente pentru politicile în domeniu, în anul școlar 2012-2013, Ministerul Educației Naționale a avut în vedere 11 direcții de acțiune:

- I. **Asigurarea de șanse egale de acces și participarea la educație**
- II. evaluaseși **examinare**
- III. **Asigurarea calității în învățământul preuniversitar**
- IV. **Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic; corelarea sistemului de învățământ și formare profesională cu piața muncii**
- V. **Încurajarea învățământului în limbile minorităților naționale**
- VI. **Optimizarea rețelei școlare și asigurarea personalului didactic**
- VII. **Îmbunătățirea formării inițiale și continue a personalului didactic**
- VIII. **Încurajarea educației pe tot parcursul vieții**
- IX. **Dezvoltarea cooperării europene și internaționale**
- X. **Dezvoltarea sistemului de recunoașteri și echivalări**
- XI. **Îmbunătățirea absorbției fondurilor europene**

- I. **Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație**

Elaborarea cadrului normativ

În ceea ce privește realizarea unei educații de calitate, bazată pe competențe, au fost adoptate ordine, note, notificări, precizări care au vizat:

- aprobarea planului cadru și a curriculumului specific pentru învățământul primar;
- organizarea și funcționarea clasei pregătitoare;
- organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru elevii clasei a VIII-a și a examenului național de bacalaureat;
- recunoașterea și echivalarea rezultatelor obținute la examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limbi străine și la examene

cu recunoaștere europeană pentru certificarea competențelor digitale, cu probele de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională studiată pe parcursul învățământului liceal, respectiv de evaluare a competențelor digitale, din cadrul examenului de bacalaureat;

- organizarea și desfășurarea examenului de certificare a calificării profesionale a absolvenților ciclului inferior al liceului care au urmat stagiile de pregătire practică;
- aplicarea programului „A doua șansă” și a curriculumului specific;
- derularea programelor de sprijin pentru elevii aparținând grupurilor defavorizate.

Transformarea educației timpurii în bun public

Dezvoltarea timpurie, integrată, a copiilor este o prioritate cu rol determinant în îndeplinirea unuia dintre Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului și anume: *asigurarea absolvirii ciclului complet de învățământ primar de către toți copiii, fete și băieți*. Direcția Generală Educație și Învățare pe Tot Parcursul Vieții (DGEITPV) s-a concentrat pe elaborarea, în colaborare cu Institutul de Științe ale Educației (ISE) și Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP), a curriculumului specific și a standardelor de referință pentru nivelul antepreșcolar.

Facilitarea tranziției de la grădiniță la clasa pregătitoare s-a realizat prin *proiectul FSE Împreună cu copiii pentru un debut școlar de calitate - instrumente didactice digitale pentru preșcolarii din grupa pregătitoare*. Proiectul a urmărit creșterea adaptabilității școlare, asociată cu prevenirea insuccesului școlar la copiii preșcolari din grupa mare pregătitoare, prin crearea/testarea/pilotarea instrumentelor didactice digitale. A fost realizată formarea unui număr de 141 cadre didactice pentru utilizarea instrumentelor didactice digitale, iar în luna iunie 2013 a fost realizat primul draft al Metodologiei pentru programul alternativ de pregătire a debutului școlar.

În sprijinul părinților, Ministerul Educației Naționale a inițiat dezvoltarea programelor de educație parentală și a diferitelor tipuri de servicii complementare serviciilor de educație timpurie. Au fost formate 921 de cadre didactice și au fost editate și distribuite peste 1000 ghiduri în toate județele țării.

La nivelul **educației timpurii**, în acest an școlar¹, **a continuat organizarea clasei pregătitoare pentru copiii în vârstă de șase ani**, cursurile desfășurându-se în școlile generale și, în mică măsură, în grădinițe, în funcție de condițiile de la nivel local. În acest scop, au continuat dotările cu mobilier școlar, materiale didactice și au fost formate cadrele didactice care predau în acest an școlar la clasa pregătitoare. De asemenea, au fost elaborate și adoptate *Metodologia de înscriere a copiilor în învățământul primar pentru anul școlar 2013-2014* și *Metodologia privind acreditarea serviciilor pentru educație timpurie*.

Prevenirea părăsirii timpurii a sistemului de educație:

S-a extins și implementat programul Școala după școală, ca urmare a elaborării și aprobării metodologiei specifice prin proiectul *Educație, calificare și facilitarea tranziției spre un loc de muncă pentru elevi și tineri cu risc sau în situație de abandon școlar*, finanțat din Fondul Social European.

---

¹ În clasa pregătitoare din anul școlar 2013/2014 au fost solicitate de către ISJ/ISMB, un număr de 174.614 locuri.

Acest proiect a avut ca obiectiv general crearea cadrului metodologic, a mecanismelor și a instrumentelor de sprijin pentru dezvoltarea unor programe integrate pentru creșterea participării la educație și formare profesională inițială.

În pofida austerității bugetare, MEN a continuat să susțină programele sociale.

Prin programul național *Rechizite școlare* s-au alocat 17, 81 mil. lei, numărul beneficiarilor pentru întregul an 2013 fiind de 722 198.

Programul „EURO 200”, destinat susținerii achiziționării de computere personale de către elevii care provin din familii dezavantajate, a înregistrat 21.091 de beneficiari, valoarea totală fiind de 18,56 mil. lei.

În sprijinul liceenilor ce provin din familii cu venituri reduse, se derulează programul intitulat „Bani de liceu”. Pentru 2012-2013, numărul beneficiarilor a fost de 114 568, iar suma alocată a fost de 185, 6 mil. lei.

Prin aplicarea prevederilor HG nr. 1062 din 30.10.2012 privind modalitatea de subvenționare de către stat a costurilor pentru elevii care frecventează învățământul profesional, 12.500 de elevi de la învățământul profesional au beneficiat de bursa profesională, în acest sens alocându-se 22,5 mil. lei.

Pentru asigurarea transportului școlar gratuit către școlile care concentrează elevii aflați în zone mai puțin accesibile, MEN a achiziționat încă 185 de microbuze școlare pentru anul 2012-2013, suma finală fiind de 22 mil. lei. Pentru elevii care frecventează unități de învățământ aflate la o distanță mai mare de 50 km față de localitatea de reședință au fost decontate cheltuieli de transport în valoare de 154, 319 mil. lei, pentru întregul an calendaristic 2012.

În anul 2013 au fost alocați 416,48 mil. lei (2.126.878 beneficiari) pentru acordarea de produse lactate și de panificație elevilor din învățământul primar și gimnazial de stat și privat, precum și copiilor preșcolari din grădinițele de stat și private cu program normal de 4 ore.

Evaluarea manualelor școlare

Pentru respectarea prevederilor Legii Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, MEN a continuat procesul de completare a stocurilor de manuale școlare prin retipăriri pentru învățământul obligatoriu.

Pentru a reforma procesul de evaluare a manualelor școlare s-a elaborat proiectul de *Metodologie privind evaluarea/reevaluarea, aprobarea, achiziționarea și gestiunea manualelor școlare în învățământul preuniversitar*, documentul privind specificațiile tehnice pentru manualele de clasa I și a II-a, precum și *Calendarul privind asigurarea cu manuale școlare pentru clasele I și a II-a*.

II. Modernizarea curriculumului și a sistemului de evaluare și examinare

Acțiunea de creare a cadrului curricular de referință urmărește modernizarea curriculumului școlar prin centrarea pe dezvoltarea celor opt competențe cheie. În 2013, au fost aprobate prin ordin de ministru Planurile-cadru de învățământ pentru învățământul primar, metodologia de aplicare a acestora și 55 de programe școlare, inclusiv pentru clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a.

Acțiunea de Revizuire a programelor școlare și de îmbunătățirea sistemului de evaluare a elevilor a avut ca rezultat, pentru perioada de referință, elaborarea a 163 de programe școlare pentru clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a.

Examene și evaluări naționale

Prioritatea în acest domeniu este legată de creșterea calității și relevanței în evaluarea rezultatelor învățării din învățământul preuniversitar. Au fost derulate activități de pregătire și administrare, la nivel național, a celor două sesiuni ale examenului național de bacalaureat 2013, a sesiunii speciale de bacalaureat, a bacalaureatului bilingv spaniol, a bacalaureatului francofon și a bacalaureatului german, a evaluării naționale la finalul clasei a VIII-a și a sesiunii speciale a acestui examen, a concursului pentru ocuparea posturilor didactice/catedrelor declarate vacante/rezervate în unitățile de învățământ preuniversitar de stat 2013, a examenului de definitivare în învățământ 2013.

În anul școlar 2012-2013, accentul a fost pus pe asigurarea calității și relevanței subiectelor, desfășurarea examenelor naționale în condiții optime pentru elevi și descurajarea oricăror tentative de fraudare. S-au utilizat în continuare, la nivelul întregii țări, pentru ambele sesiuni ale examenului național de bacalaureat, camere de supraveghere video în sălile de examen.

Evaluarea Națională (EN) pentru elevii clasei a VIII-a² s-a desfășurat în 2013 după aceleași standarde și la aceleași discipline ca și în anii anteriori, 2010, 2011 și 2012. Disciplinele la care se susține evaluarea națională sunt: Limba și literatura română, Matematică și, pentru elevii care urmează studiile în limbile minorităților naționale, Limba și literatura maternă.

Evoluția procentului de promovabilitate la Evaluarea Națională este redată în Figura nr. 1:

	Promovabilitate 2009	Promovabilitate 2010	Promovabilitate 2011	Promovabilitate 2012	Promovabilitate 2013
ENVIII	88,90%	85,97%	81,79%	66,12%	75,89%

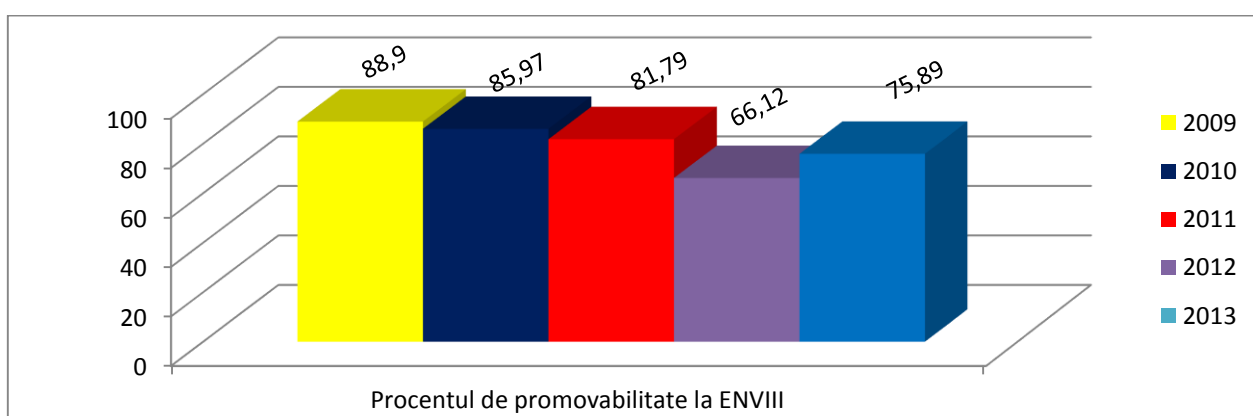

Figura nr. 1 (EN 2013)

² Conform Metodologiei de organizare și desfășurare a Evaluării Naționale pentru elevii clasei a VIII-a, în anul școlar 2012-2013, aprobată prin [Ordinul MECTS nr. 5219/29.08.2011 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, în anul școlar 2011-2012](#)

Evoluția procentajului de note peste 5 în fiecare dintre cei patru ani ai analizei este redată în tabelul următor:

An	Note peste 5	Note sub 5
2009	88,90%	11,10%
2010	86,09%	13,91%
2011	81,81%	18,19%
2012	66,12%	33,88%
2013	75,89%	24,11%

Este de remarcat scăderea procentajului de note peste 5, mai drastică – cu peste 15% – în 2012 față de 2011 și creșterea numărului de note sub 5 la peste un sfert din numărul candidaților participanți la Evaluarea Națională. Față de anul 2012, în anul 2013, s-a înregistrat o ușoară creștere, de aproximativ 10%.

Tabelele de mai jos redau comparativ date despre primele și ultimele trei județe la care s-au înregistrat note peste 5, în fiecare din cei patru ani. Procentajele corespunzătoare reflectă aceeași tendință la nivel național, semnificativă din punct de vedere statistic, de ușoară creștere.

An	Poziția	Județ	Note peste 5
2009	1	OT	96,09%
2010	1	OT	93,20%
2011	1	MH	92,70%
2012	1	B	79,58%
2013	1	BR	89,82%
2009	2	MH	95,03%
2010	2	MH	92,95%
2011	2	OT	92,37%
2012	2	BR	75,93%
2013	2	CJ	88,15%
2009	3	GJ	93,85%
2010	3	GJ	91,09%
2011	3	BH	88,85%
2012	3	CJ	75,69%
2013	3	B	86,09%

An	Poziția	Județ	Note peste 5
2009	40	IL	82,02%
2010	40	IS	79,06%
2011	40	TM	70,15%
2012	40	OT	54,32%
2013	40	CL	64,57%
2009	41	TL	81,32%
2010	41	CL	77,34%
2011	41	CL	68,28%
2012	41	CS	53,89%
2013	41	CS	63,01%
2009	42	CL	80,69%
2010	42	TL	76,28%
2011	42	TL	66,17%
2012	42	CL	53,45%
2013	42	OT	60,98%

Pentru anul 2013 distribuția notelor obținute este redată în figura nr. 2. Se observă că cei mai mulți elevi au obținute note între 9 și 10, procentajele celor cu note între 5-5,99, 6-6,99 și, respectiv, 7-7,99 fiind sensibil egale.

Distribuția pe tranșe de medii la Evaluarea Națională clasa a VIII-a

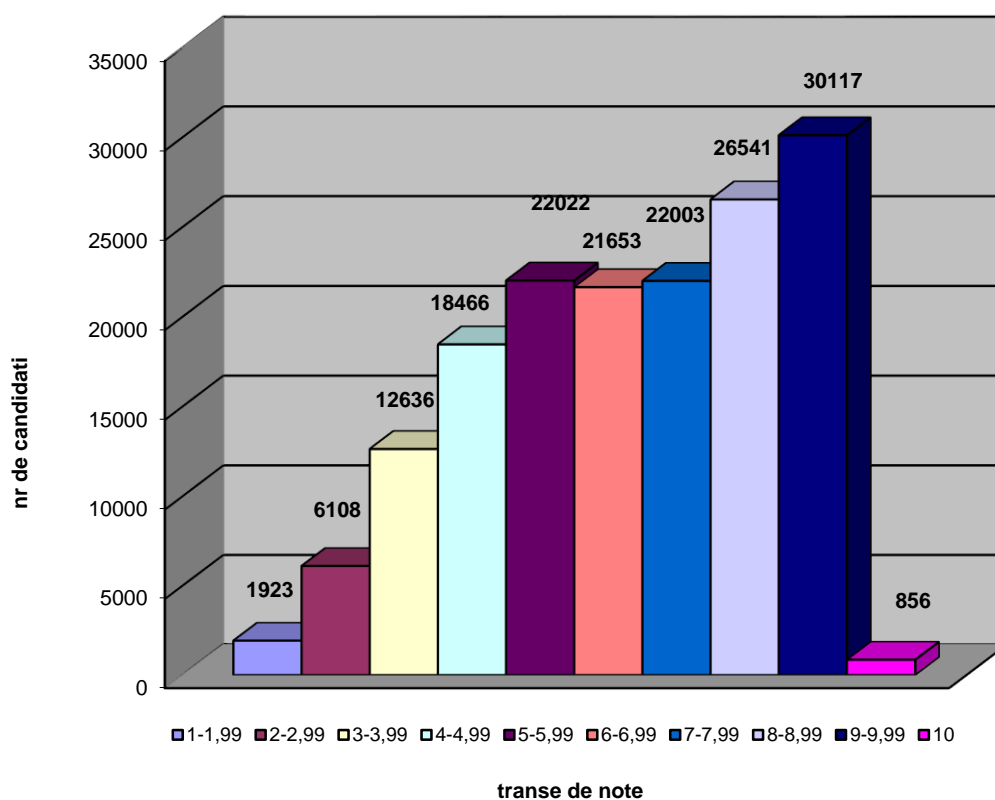

Figura nr. 2 (EN 2013)

Comparația grafică între elevii care au obținut note peste 5 și cei care au note sub acest prag la evaluarea națională din anul școlar 2012-2013 este ilustrată de figura nr. 3.

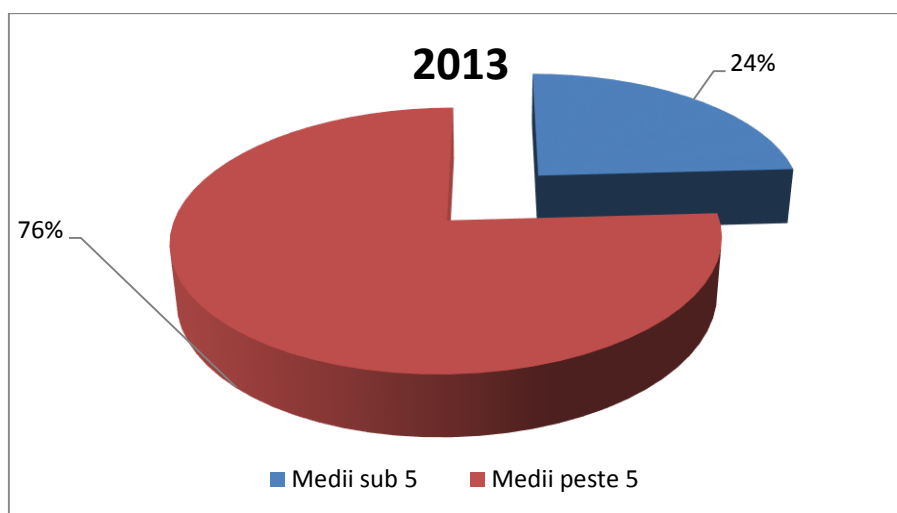

Figura nr. 3 (EN 2013)

În figura nr. 4 este ilustrată distribuția notelor pentru evaluarea națională pentru anii 2010-2013.

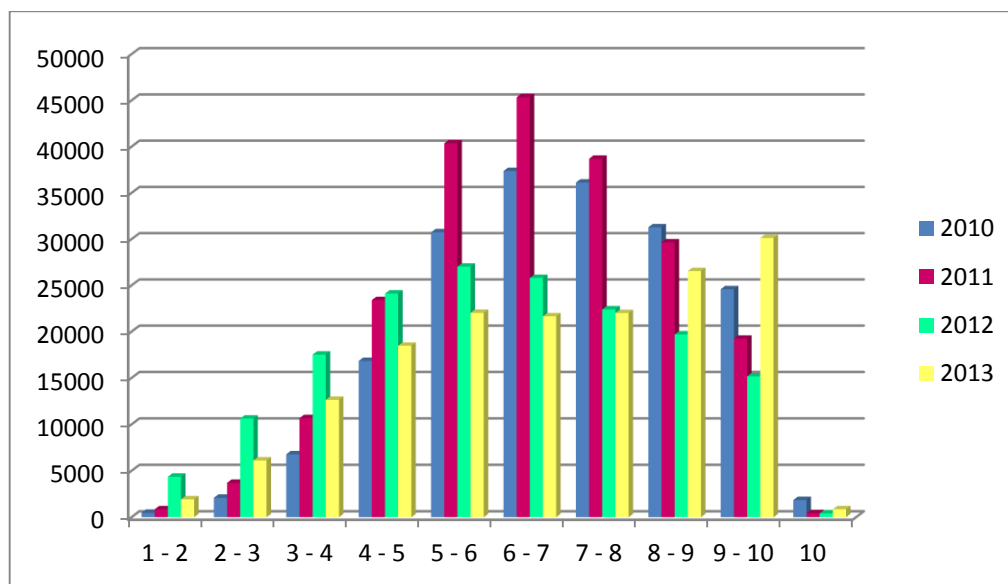

Figura nr. 4

În mod similar (aceleași prevederi metodologice), au fost susținute și evaluările naționale pentru elevii clasei a VIII-a în anii 2011, 2012 și 2013. Diferența majoră a fost aceea a introducerii camerelor de supraveghere în timpul desfășurării probelor – în 2011, respectiv generalizarea supravegherii video în toate centrele de examen – în 2012. Se poate observa creșterea semnificativă statistic a mediilor cuprinse între 8-10.

Examenul de Bacalaureat³ a fost structurat în două părți:

- prima parte: evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română și, după caz, în limba minorităților naționale în care au studiat elevii, a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională, precum și în evaluarea competențelor digitale.
- a doua parte a constat în evaluarea, prin probe scrise, a competențelor formate pe durata învățământului liceal.

În figura nr. 5 este ilustrată situația candidaților promovați, a celor respinși și a celor eliminați.

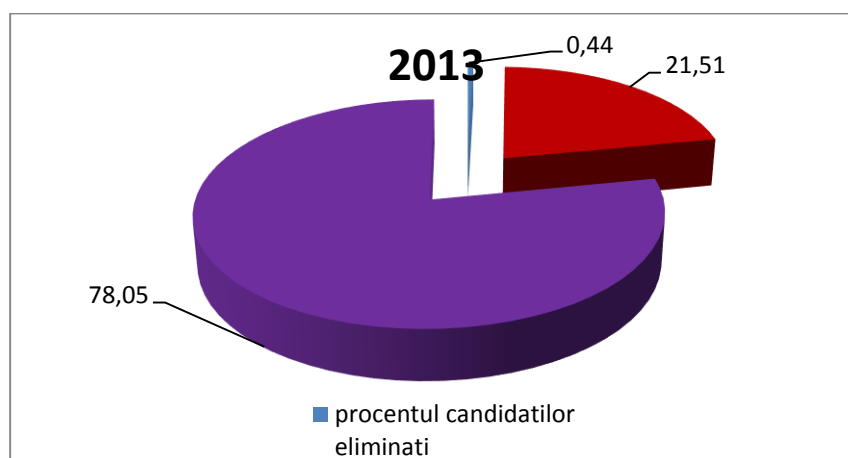

Figura nr. 5 (BAC 2013)

³ Organizat și desfășurat conform prevederilor OMECTS nr. 5218/29.08.2011, examenul de bacalaureat din 2013 nu a avut modificări majore față de cel susținut în anii 2010, 2011 și 2012.

Procentajul celor care au obținut cel puțin media 6 este mai mare decât în anul precedent, iar în figura nr.6 este prezentată evoluția procentului de promovabilitate pe parcursul a 10 ani.

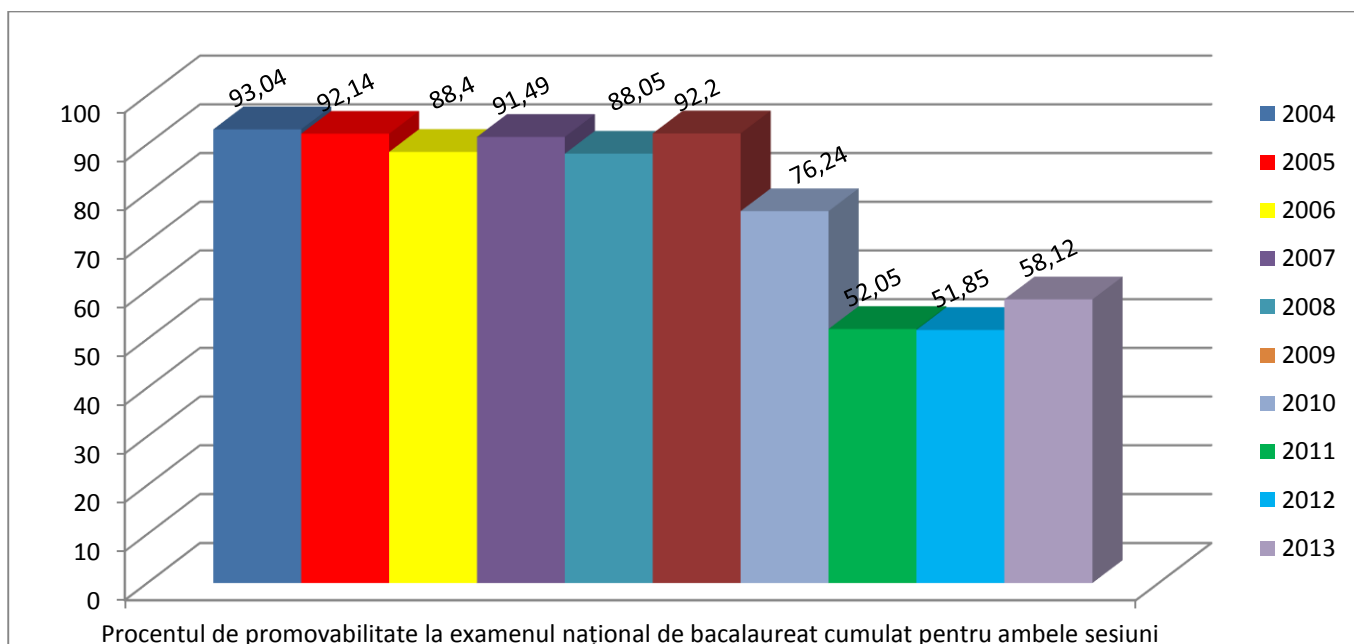

Figura nr. 6 (BAC 2013)

Comparativ cu anul 2009, numărul disciplinelor la care s-a susținut examenul de bacalaureat 2010-2013 s-a diminuat semnificativ.

O prezentare comparativă a distribuției mediilor obținute de către candidații prezenți la bacalaureat care au obținut note la toate probele (la care se acordau note) este redată în tabelul de mai jos:

An	Tranșe de medii						
	candidați fără medie calculată	5-5,98	5,99-6,99	7-7,99	8-8,99	9-9,99	10
2009	17,92%	0,49%	7,98%	21,86%	28,29%	23,40%	0,06%
2010	24,80%	5,82%	19,13%	20,87%	18,90%	10,41%	0,07%
2011	47,89%	6,19%	14,80%	13,95%	11,68%	5,46%	0,03%
2012	49,89%	5,61%	14,02%	12,78%	11,36%	6,31%	0,04%
2013	41,02%	5,67%	20,25%	13,47%	11,96%	7,57%	0,06%

Pentru candidații prezenți care au obținut cel puțin nota 5 la fiecare probă, procentajele pe tranșe de note sunt prezentate în tabelul următor:

An	5-5,99	6-6,99	7-7,99	8-8,99	9-9,99	10
2009	0,60%	9,72%	26,63%	34,47%	28,51%	0,07%
2010	7,74%	25,44%	27,75%	25,13%	13,85%	0,09%
2011	11,87%	28,40%	26,78%	22,42%	10,47%	0,06%
2012	11,20%	27,97%	25,51%	22,66%	12,59%	0,07%
2013	9,62%	34,33%	22,84%	20,27%	12,84%	0,10%

Figura nr. 7 redă comparativ datele din tabel și ilustrează deplasarea spre stânga a vârfului de distribuție: dacă în 2009 cei mai mulți candidați obțineau note între 8-8,99, în fiecare dintre anii următori mediile obținute de cei mai mulți candidați se situau la niveluri mai scăzute – în 2010 între 7-7,99, iar în fiecare din anii următori între 6-6,99.

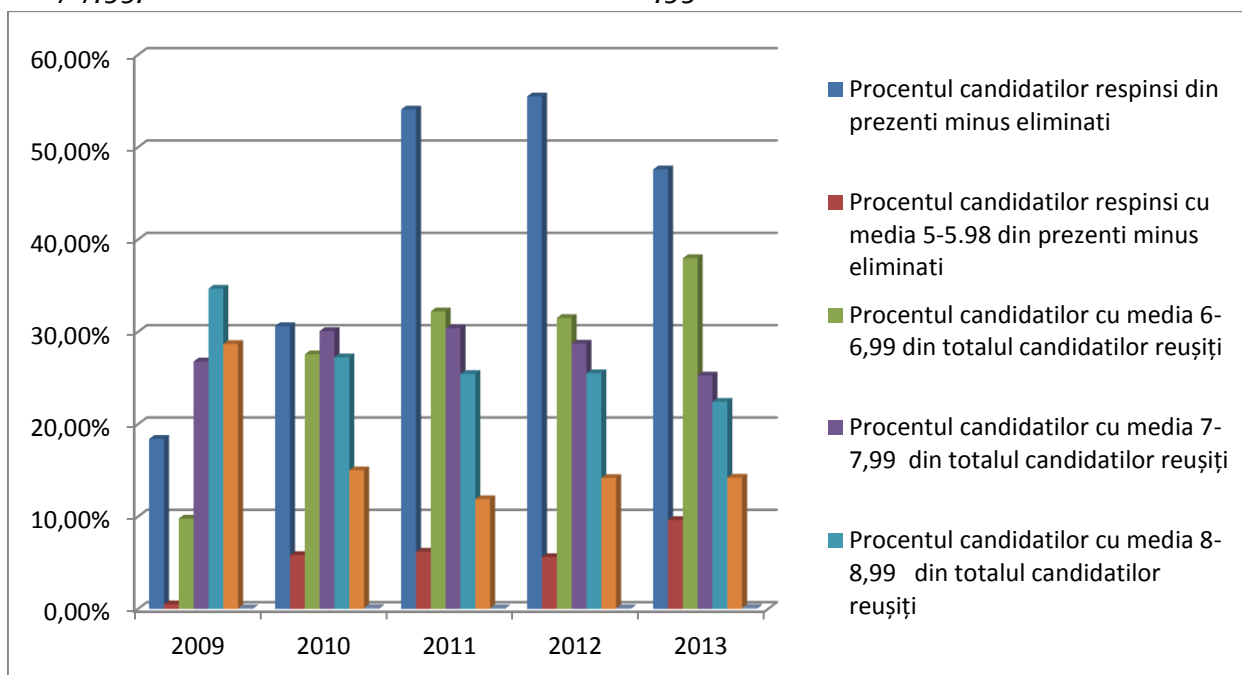

Figura nr. 7

De asemenea, modificarea procentului de elevi prezenți dintre cei înscriși a fost una descendentă: în 2009 – 97,69%, în 2010 – 96,42%, în 2011 – 95,93%, iar în 2012 – 93,41%, 2013 – 82,27% . În ceea ce privește rata de promovare, valorile calculate sunt raportate la numărul de candidați prezenți:

An	Respinși	Eliminați	Promovabilitate
2009	18,38%	0,15%	81,47%
2010	30,58%	0,12%	69,30%
2011	53,84%	0,44%	45,72%
2012	55,39%	0,20%	44,41%
2013	47,38%	0,44%	52,18%

Involuția ratei de promovare la examenul de bacalaureat este redată și de figura nr. 8, dar pentru fiecare din cele două sesiuni de bacalaureat. De remarcat este, însă, faptul că în anul 2009 numărul notelor pe baza cărora se calcula media generală de bacalaureat a fost de 6 (respectiv 8 pentru candidații aparținând minorităților naționale), iar în fiecare dintre ceilalți ani media s-a calculat din 3 note, corespunzătoare probelor scrise (respectiv 4 note pentru candidații aparținând minorităților naționale). În anul 2011, la examenul de bacalaureat a fost introdusă supravegherea video a desfășurării probelor, iar în anii 2012 și 2013, această prevedere a fost generalizată în toate centrele de examen.

	Promovabilitatea în anul:									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sesiunea iulie	84.59%	84.68%	80.47%	82.08%	78.30%	81.47%	69.30%	45.72%	44.41%	55,65%
Sesiunea august - septembrie	71.64%	64.78%	54.96%	67.85%	58.94%	72.65%	34.93%	20.42%	25.49%	21,51%

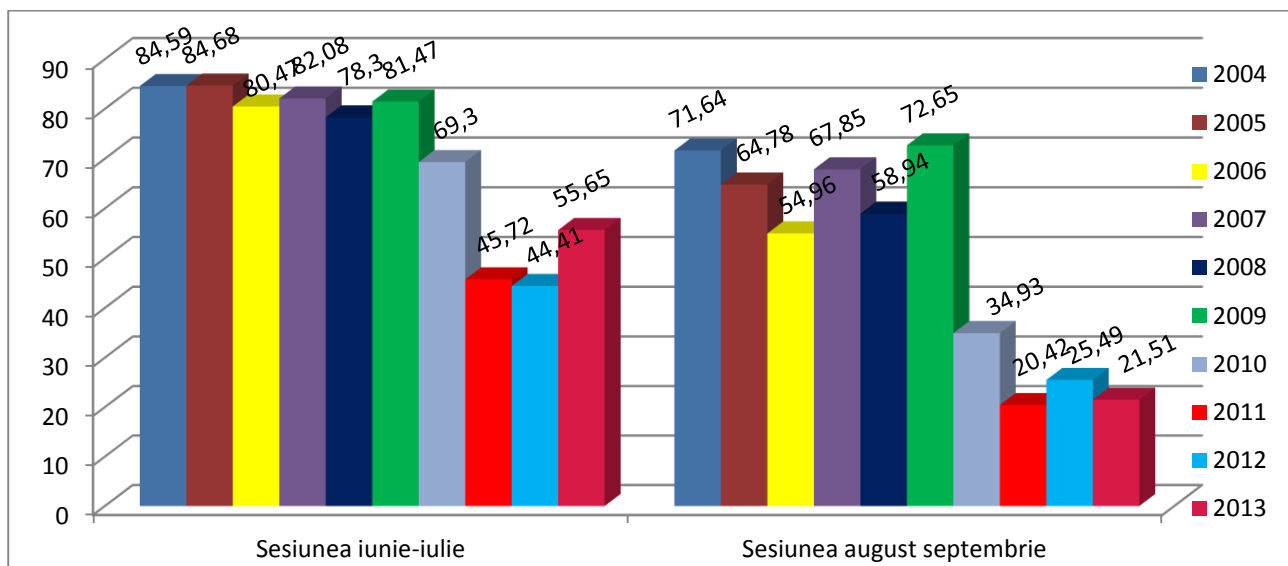

Figura nr. 8

Ierarhizarea primelor, respectiv ultimelor județe este detaliată în tabelele de mai jos, utilizând procentajele corespunzătoare: datele redau comparativ informații despre primele și ultimele trei județe în anii 2009-2012.

An	Poziția	Județ	Promovabilitate
2009	1	MH	98,43%
2010	1	SV	88,92%
2011	1	HR	67,41%
2012	1	BR	60,30%
2013	1	BR	74,57%
2009	2	BT	97,42%
2010	2	BH	87,48%
2011	2	SV	66,25%
2012	2	IS	56,80%
2013	2	CJ	72,21%
2009	3	CT	96,71%
2010	3	HD	86,55%
2011	3	VL	59,21%
2012	3	CJ	56,26%
2013	3	IS	68,18%

An	Poziția	Județ	Promovabilitate
2009	40	SB	66,66%
2010	40	DB	53,28%
2011	40	MH	28,16%
2012	40	HR	31,08%
2013	40	GR	40,57%
2009	41	GL	62,70%
2010	41	GL	52,74%
2011	41	CS	26,22%
2012	41	TR	30,27%
2013	41	TR	36,81%
2009	42	IL	62,52%
2010	42	IL	48,87%
2011	42	IF	26,14%
2012	42	IF	16,03%
2013	42	IF	29,54%

Sintetic, nivelurile privind candidații promovați, respinși și eliminați din examen pentru sesiunea iunie-iulie sunt ilustrate de figura nr. 9.

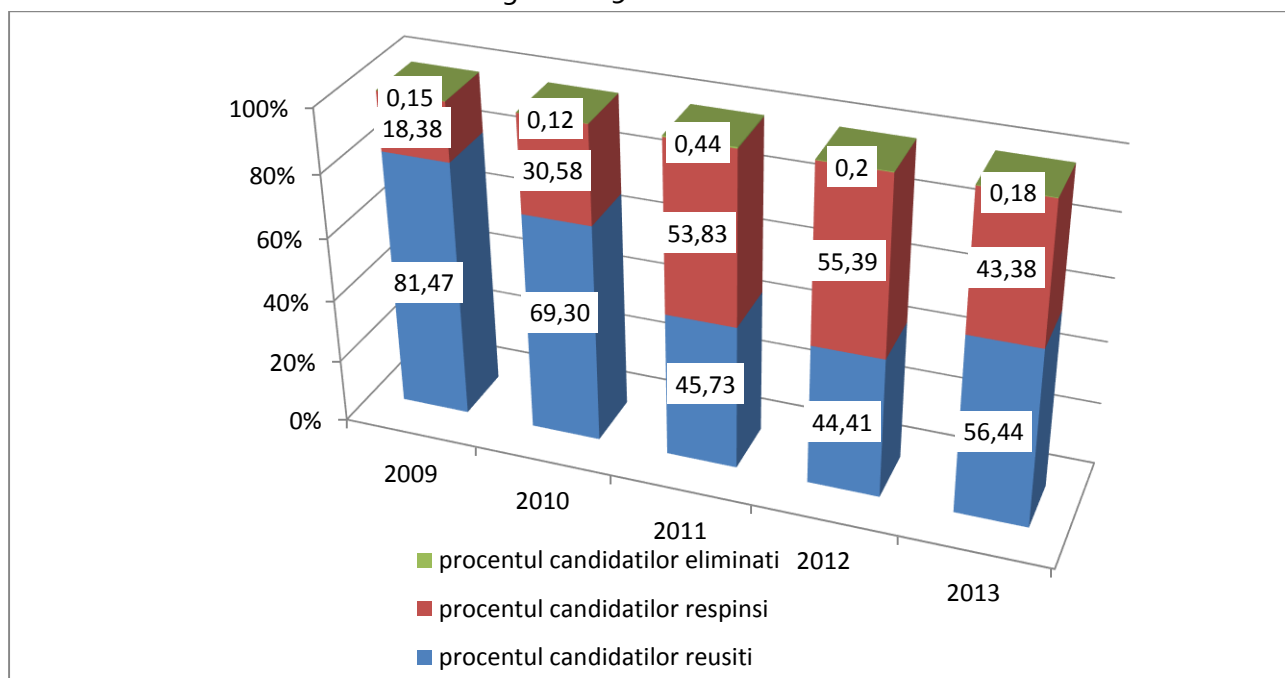

Figura nr. 9

Pentru sesiunile august-septembrie ale examenului de bacalaureat, situația este una relativ similară.

Sintetic, nivelurile privind candidații promovați, respinși și eliminați din examen pentru sesiunea august septembrie sunt ilustrate de figura nr. 10.

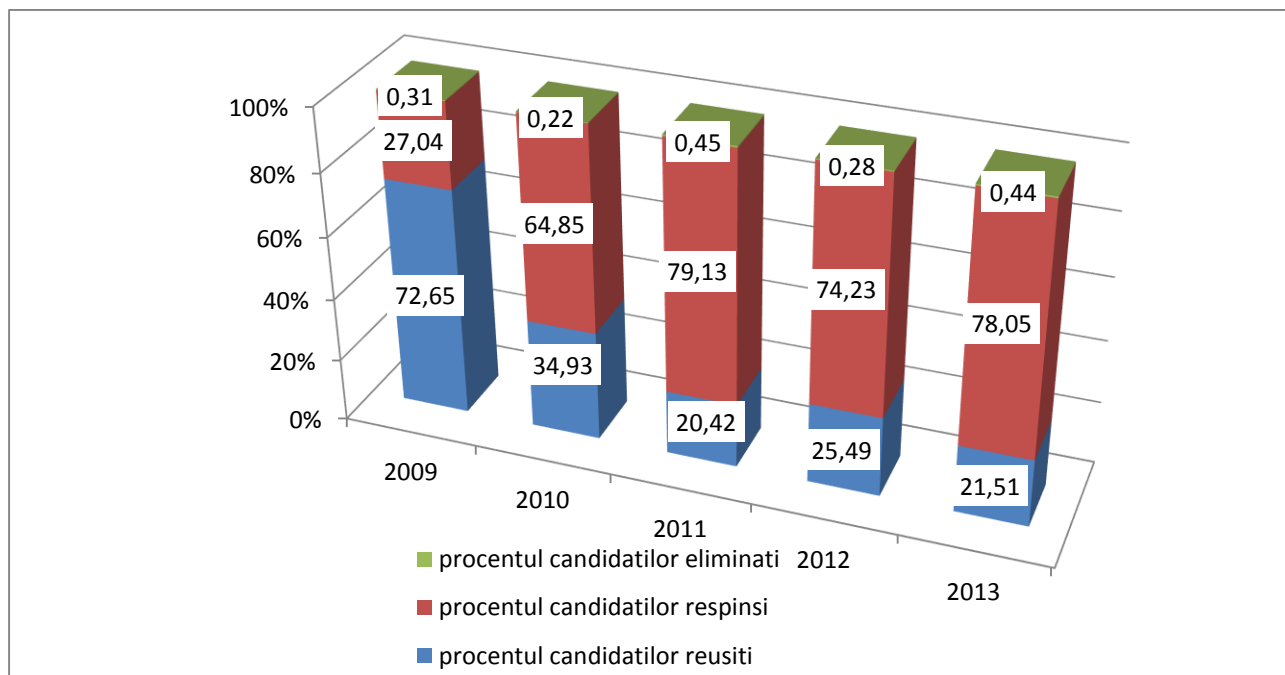

Figura nr. 10

Pentru cele trei evaluări naționale (la clasa a II-a, a IV-a și a VI-a) nou introduse prin Legea educației nr. 1/2011, în anii 2012 și 2013 s-au organizat pilotări la nivel național, având drept scop pregătirea instrumentelor de evaluare, testarea procedurilor, analiza feedback-ului primit din partea diferitelor categorii de actori educaționali implicați. Administrarea fiecărei evaluări naționale s-a realizat, în fiecare dintre cei doi ani menționați, într-un număr de unități școlare eșantionate. Astfel, au participat câte 86 de unități de învățământ pentru evaluarea națională la finalul clasei a II-a, 136 de unități de învățământ pentru evaluarea națională la finalul clasei a IV-a și câte 86 de unități de învățământ pentru evaluarea națională la finalul clasei a VI-a. Au fost elaborate metodologiile de organizare și administrare corespunzătoare, în conformitate cu prevederile legii.

Rezultatele acestor pilotări contribuie la elaborarea și aplicarea de măsuri/recomandări specifice, destinate diferitelor categorii de actori educaționali – elevi, părinți, cadre didactice, directori de unități de învățământ, inspecți școlari, reprezentanți ai societății civile etc.

Importante în contextul acestor evaluări naționale nu sunt rezultatele individuale ale elevilor, exprimate în note sau în calificative; elevii nu sunt "etichetați" pe baza testelor, ci susținuți în progresul lor educațional prin întocmirea planurilor individualizate de învățare.

În cadrul pilotărilor, au fost elaborate manuale de proceduri specifice pentru organizarea și administrarea fiecărei evaluări naționale. De asemenea, au fost realizate ghiduri de elaborare a testelor și de valorificare a rapoartelor rezultate în urma administrării instrumentelor de evaluare. Aceste manuale de proceduri, seturi de instrumente, precum și exemplele concrete, teoretice și practice pentru evaluările naționale de la finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a construiesc și operaționalizează un demers coerent din perspectiva proiectării evaluării educaționale, demers care continuă elementele prevăzute prin „*Metodologia de întocmire, completare și valorificare a raportului de evaluare a dezvoltării fizice, socio-emoționale, cognitive, a limbajului și a comunicării, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare, la finalul clasei pregătitoare*”.

Cele trei evaluări naționale introduse prin Legea educației naționale nr. 1/2011 nu reprezintă examene, ci un „sistem de evaluare” destinat orientării și învățării. În condițiile legii, evaluările naționale sunt proiectate, astfel, încât să devină parte integrantă din viața fiecărei școli, luna mai fiind dedicată, anual, acestei etape firești a procesului educațional, așa cum se întâmplă și în alte sisteme educaționale.

Evaluări internaționale

În perioada februarie - aprilie 2013, la nivel național, s-a administrat testarea OECD TALIS-Teaching and Learning International Survey. Testarea reprezintă cel de-al doilea studiu comparativ standardizat internațional pentru evaluarea proceselor de predare-învățare, destinat cadrelor didactice. După pre-testarea cu succes organizată în perioada martie - aprilie 2012, în anul 2013 a avut loc, la nivel național, administrarea de chestionare online unui număr de câte 20 de cadre didactice/unitate eșantionate de către Consorțiul TALIS, reprezentând cele 200 de unități de învățământ. România a ales și opțiunea PISA-link, astfel participând la studiu și câte 20 de cadre didactice din fiecare dintre cele 178 de școli participante la PISA 2012. Publicarea raportului internațional cu privire la rezultatele testării este programată pentru luna iunie 2014. România a organizat la București, în luna octombrie 2012, întâlnirea managerilor naționali de proiect TALIS, în vederea pregătirii raportului internațional.

Olimpiade și concursuri

„Un învățământ este cu atât mai dezvoltat, cu cât acesta are în vedere nu numai masa de elevi, ci și vârfurile ei”. MEN a promovat **Olimpiade și concursuri școlare** care, organizate la nivel regional, național și internațional, au fost un prilej de dezvoltare a *predispozițiilor particulare* ale celor mai buni (deopotrivă elevi și profesori).

Sintetic, rezultatele la olimpiadele și concursurile internaționale 2013 se prezintă astfel:

Etichete de rând	Aur	Argint	Bronz	Mențiuni
Certamen Horatianum, Venosa (limba latină)	0	1	0	0
Certamen Ovidianum, Arpinas (limba latină)	0	0	1	0
Certamen Ovidianum, Sulmonense (limba latină)	0	1	0	0
Olimpiada Balcanică de informatică	1	3	0	0
Olimpiada Balcanică de Matematică pentru Juniori	2	4	0	0
Olimpiada Balcanică de Matematică pentru Seniori	4	2	0	0
Olimpiada de Matematică pentru Liceele Maghiare din Europa	1	4	9	17
Olimpiada de Științe a Uniunii Europene	3	3	0	0
Olimpiada Europeană de Matematică pentru Fete	1	2	1	0
Olimpiada internațională de Biologie	0	0	3	0
Olimpiada Internațională de Astronomie	2	2	3	0
Olimpiada Internațională de Astronomie și Astrofizică	2	2	1	0
Olimpiada Internațională de Chimie	0	3	1	0
Olimpiada Internațională de Chimie "D.I. Mendeleev"	1	2	3	0
Olimpiada Internațională de Filosofie	0	0	0	1
Olimpiada Internațională de Fizică	2	3	0	0
Olimpiada Internațională de Geografie	3	1	0	0
Olimpiada Internațională de Informatică	2	1	1	0
Olimpiada Internațională de Informatică a Țărilor din Europa Centrală	1	1	2	0
Olimpiada Internațională de limbă romani	4	3	4	1
Olimpiada Internațională de limbă rusă	1	0	0	0
Olimpiada Internațională de limbă turcă	2	2	2	2
Olimpiada Internațională de limbă, literatură și cultură maghiară „Apáczai Csere János”	3	3	2	3
Olimpiada Internațională de Limbă, Literatură și Spiritualitate Românească	6	4	6	9
Olimpiada Internațională de Lingvistică	0	0	0	2
Olimpiada Internațională de Matematică	0	3	3	0
Olimpiada Internațională de Științele Pământului	1	3	0	0

Olimpiada Pluridisciplinară Tuymaada-matematică	3	0	1	0
Olimpiada Pluridisciplinară Tuymaada-chimie	2	1	0	0
Olimpiada Pluridisciplinară Tuymaada-fizică	1	2	0	0
Olimpiada Pluridisciplinară Tuymaada-informatică	3	0	0	0
Total general	51	56	43	35

Au fost recompensați cei 161 de elevi care au obținut 185 de distincții (51 de medalii de aur și premiul I, 56 de medalii de argint și premiul II, 43 de medalii de bronz și premiul III, respectiv 35 de mențiuni) la olimpiadele internaționale sau regionale (juniori și seniori) de matematică, biologie, filosofie, geografie, chimie, fizică, informatică, astronomie, astrofizică etc., cei 177 de profesori care i-au pregătit pe elevi, precum și cele 74 de școli din care provin laureații. Fondul total de premiere alocat de MEN a fost de 2.428.523 lei.

III. Asigurarea calității în învățământul preuniversitar

În perioada de referință, DGEIPTV a realizat inspecții în conformitate cu prevederile OMECTS nr. 5547/6.10.2011 privind Regulamentul de inspecție a unităților de învățământ preuniversitar, și ale Notei nr. 102907/11.12.2012 privind Programul activităților de inspecție și monitorizare ale Direcției Generale Educație și Învățare pe Tot Parcursul Vieții.

Inspecția de specialitate

Inspecția de specialitate a fost realizată, în perioada 4-29 martie, 2013, de inspectorii generali MEN asistați de inspectorii școlari de specialitate din cadrul ISJ/ISMB și a avut în vedere 2 tipuri majore de activități:

1. Asistență la lecție/lecții, analiză, autoevaluare, evaluare și consiliere
2. Analiza documentelor și a activităților catedrei și consilierea membrilor catedrei.

Datele cantitative referitoare la inspecția de specialitate sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. total județe	Nr. total unități de învățământ preuniversitar în care s-a realizat inspecția	Nr. total inspectorii generali care au realizat inspecția	Perioada generală	Nr. total cadre didactice inspectate
17	154	21	4-29 martie 2013	286

- În perioada 20-24 mai 2013, **inspecția generală** efectuată la Colegiul Național „Nichita Stănescu”, Ploiești, jud. Prahova a vizat următoarele obiective:
  - a) evaluarea și monitorizarea activității unității de învățământ preuniversitar, concretizată prin furnizarea către cei în drept a rapoartelor de inspecție;
  - b) îmbunătățirea rezultatelor școlare prin evaluarea conformității funcționării și dezvoltării unității de învățământ preuniversitar cu legislația privind învățământul în vigoare, cu politicile, strategiile și proiectele naționale în domeniul educației și cu nevoile individuale, comunitare, regionale și naționale în domeniul educației;
  - c) consilierea și sprijinirea unității de învățământ preuniversitar și a personalului didactic, didactic auxiliar și nedidactic pentru îmbunătățirea propriei activități.

Activități de evaluare externă periodică

În perioada ianuarie 2009 – decembrie 2012, situația unităților de învățământ evaluate extern de ARACIP este următoarea:

An	Autorizare	Acreditare	Autorizare și acreditare	Monitorizare	Evaluate periodic	Total
	Nr. unități	Nr. unități	Nr. unități	Nr. unități	Nr. unități	Nr. unități
2009	279	60	3	36	10	388
2010	474	28	0	19	0	521
2011	268	82	11	16	1023	1400
2012	277	101	19	23	0	420
Total	1298	271	33	94	1033	2729

În cadrul proiectului strategic *Dezvoltarea culturii calității și furnizarea unei educații de calitate în sistemul de învățământ preuniversitar din România prin implementarea standardelor de referință (ID 55330)*, au fost evaluate extern periodic 1023 de unități de învățământ preuniversitar de stat și particular, cu următoarea distribuție pe niveluri de învățământ:

Nivelul de învățământ	Nr. unități de învățământ
Preșcolar	205
Primar	7
Gimnazial	532
Liceal	247
Postliceal	32

Evaluarea externă a avut ca obiectiv „măsurarea” nivelului calității serviciilor educaționale dezvoltate de acestea, în raport cu 24 de indicatori de performanță și cu descriptorii de calitate corespunzători prevăzuți în HG nr 1534/2008 privind aprobarea Standardelor de referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar.

În urma primei analize a rapoartelor de evaluare externă realizate, s-au constatat următoarele:

- un procent de 93,84% (960 de școli) au îndeplinit standardele de acreditare ;
- un procent de 6,16% (63 de școli) nu au îndeplinit, în prima fază, unul sau mai multe standarde de acreditare, ca standarde minime obligatorii.

Unitățile, precum și inspectoratele școlare județene au fost notificate cu privire la rezultatele evaluării externe periodice, au avut un termen de remediere și au fost vizitate încă o dată, pentru a se verifica dacă activitățile educaționale au fost aduse la nivelul standardelor naționale în vigoare. În urma reevaluării, 47 de unități de învățământ au putut demonstra remedierea situației constatate inițial.

Menționăm că, pentru 1007 din cele 1023 de școli au fost eliberate atestate privind nivelul calității educației oferite de către aceste unități de învățământ, iar 16 unități nu au atins nivelul minim de funcționare (față de acestea fiind în derulare procedurile prevăzute de lege).

În luna septembrie 2012, s-a finalizat *Raportul privind starea calității în învățământul preuniversitar din România*. Printre concluziile acestui raport poate fi menționat faptul că, în România anului 2012, există un număr de unități de învățământ preuniversitar, estimat la aproximativ 10% din totalul unităților de învățământ cu personalitate juridică, care nu îndeplinesc standardele de acreditare, ca standarde minime de funcționare.

Pentru evaluarea externă periodică, din cele 82 de cereri depuse în anii 2012, respectiv 2013, au fost evaluate extern 20 de unități de învățământ preuniversitar, acestora urmând a li se elibera atestatele privind nivelul calității educației oferite.

Realizarea de materiale informative, ghiduri, manuale, de analize de sistem, de recomandări de îmbunătățire a calității învățământului preuniversitar:

- Manualul de evaluare externă a calității se adresează tuturor organizațiilor furnizoare de educație din învățământul preuniversitar din România, reprezentate de directori (ca responsabili de calitatea serviciilor educaționale), membrii CEAC, fiecare cadru didactic implicat, dar și reprezentanților inspectoratelor școlare, implicate prin observatori la vizitele de evaluare externă și responsabile de sprijinirea organizațiilor furnizoare de educație în demersurile de îmbunătățire a serviciilor educaționale.

- Manualul de evaluare internă a calității sprijină organizația furnizoare de educație, cu implicarea susținută a CEAC, să implementeze un sistem de management al calității ale cărui rezultate de funcționare să conducă la îndeplinirea indicatorilor de performanță definiți în cadrul standardelor de referință și la adăugarea de valoare calității serviciilor educaționale.

Misiunile de audit și control

Misiunile de audit public intern au avut ca scop să evalueze dacă sistemele de management financiar și control ale entității publice sunt transparente și sunt conforme cu normele de legalitate, regularitate, economicitate, eficiență și eficacitate.

În anul școlar 2012-2013 au fost efectuate activități de audit public intern privind învățământul preuniversitar, realizându-se, acolo unde a fost cazul, constatări și recomandări în privința:

- activităților financiare sau cu implicații financiare desfășurate de entitatea publică din momentul constituirii angajamentelor până la utilizarea fondurilor de către beneficiarii finali, inclusiv a fondurilor provenite din finanțare externă;
- plăților asumate prin angajamente bugetare și legale, inclusiv din fondurile comunitare;
- administrării patrimoniului, precum și vânzării, gajării, concesiunii sau închirierii de bunuri din domeniul privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;
- concesiunii sau închirierii de bunuri din domeniul public al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;
- constituirii veniturilor publice, respectiv modului de autorizare și stabilire a titlurilor de creanță, precum și a facilităților acordate la încasarea acestora;
- alocării creditelor bugetare;

- sistemului contabil și fiabilitatea acestuia;
- sistemului de luare a deciziilor;
- sistemelor de conducere și control, precum și riscurilor asociate unor astfel de sisteme.

Misiunile Corpului de Control, derulate pe parcursul perioadei de referință, au urmărit:

- activitatea de soluționare a petițiilor:
  - organizarea concursului de admitere și a celui de bacalaureat;
  - respectarea criteriilor de angajare pentru personalul didactic/didactic auxiliar/nedidactic;
  - respectarea cadrului legal al activității didactice;
  - mobilitatea elevilor și a cadrelor didactice;;
  - examene de diferențe;
  - avize/autorizații, respectarea normelor financiar contabile și achizițiile publice.
- activitatea de reabilitare a infrastructurii școlare - stadiul de finalizare și recepție a lucrărilor:
  - respectarea calendar proiect/investiție
  - implicarea managerială în alocarea și utilizarea fondurilor
  - verificarea legalității procedurilor de achiziție a lucrărilor specifice
  - îndeplinirea atribuțiilor ce revin responsabililor locali și regionali
  - respectarea atribuțiilor managementului/echipei de proiect.
- buna desfășurare a examenelor naționale
  - desfășurarea examenelor naționale de evaluare, bacalaureat (cele 2 sesiuni)
  - desfășurarea concursului de titularizare și a examenului de definitivat.

Pentru toate neregulile constatate au fost dispuse măsuri administrative și disciplinare iar în unele cazuri au fost sesizate organele de cercetare penală.

IV. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic; corelarea sistemului de învățământ și formare profesională cu piața muncii

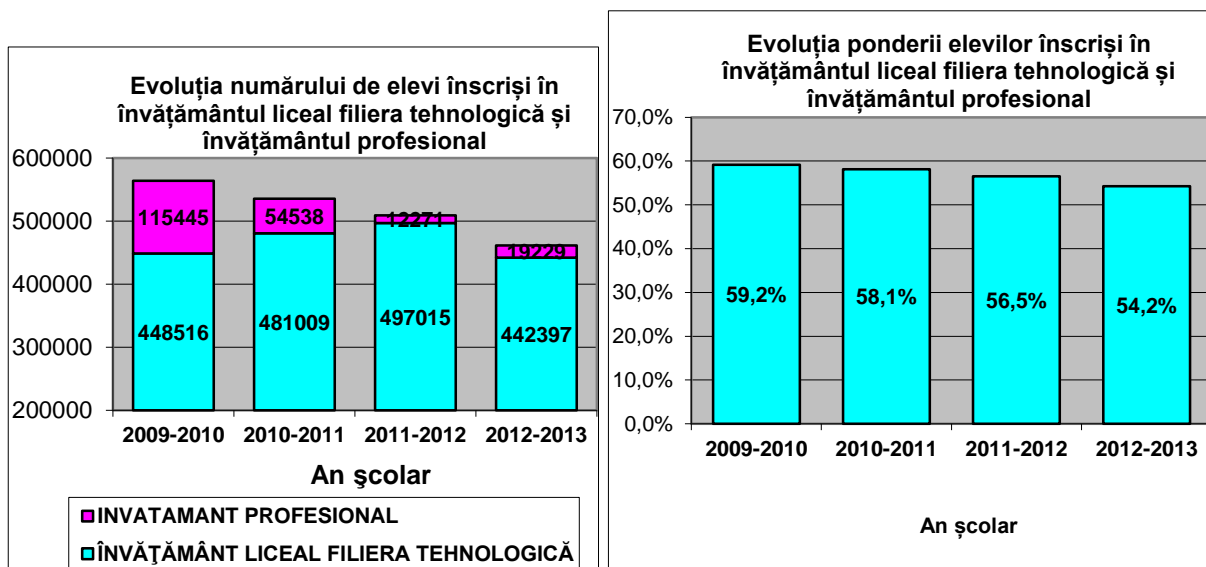
Evoluții la învățământul liceal filiera tehnologică și învățământul profesional dual

Evoluția numărului de elevi înscriși în învățământul liceal – filiera tehnologică și învățământul profesional în ultimii patru ani școlari arată o scădere semnificativă, de 102.335 elevi (de la 563.961 elevi în anul școlar 2009 – 2010 la 461.626 elevi în anul școlar 2012-2013), ceea ce reprezintă o scădere cu 5 puncte procentuale. Situația este generată, în principal, de neconcordanța dintre numărul de locuri planificate pentru clasa a IX-a la învățământul liceal și numărul de elevi care se regăsesc efectiv în clasa a IX-a de liceu.

Numărul de locuri planificate pentru clasa a IX-a de liceu este dat de numărul previzionat de absolvenți ai învățământului gimnazial. Pe de altă parte, este de remarcat faptul că învățământul liceal tehnologic nu are în percepția elevilor și părinților acestora o suficient de mare atractivitate. Așa se explică faptul că, în fiecare an școlar, datorită neconcordanței între numărul de locuri planificate pentru clasa a IX-a la învățământul liceal și numărul de elevi care se regăsesc efectiv în clasa a IX-a de liceu, nu se realizează planul de școlarizare la învățământul liceal filiera tehnologică, în timp ce la învățământul liceal filiera teoretică și la cea vocațională planul de școlarizare este realizat integral. Astfel, cu toate că proiectul planului de școlarizare pentru clasa a

IX-a liceu filiera tehnologică se situează în fiecare an școlar între 55 și 60%, planul realizat înregistrează ponderi între 47% și 55%.

În anul școlar 2011-2012, a fost introdus învățământul profesional dual cu durata de 2 ani, după finalizarea clasei a IX-a de liceu. În acest context, numărul de elevi cuprinși în învățământul profesional a scăzut în perioada ultimilor 4 ani școlari de la 115.445 elevi în anul școlar 2009-2010 (12,1% din total elevi în liceu și învățământ profesional) la 19.229 elevi în anul școlar 2012-2013 (2,3% din total elevi în liceu și învățământ profesional).

Învățământul profesional dual cu durata de 2 ani

Învățământul profesional dual cu durata de 2 ani este organizat și funcționează în baza O.M.E.C.T.S. nr. 3168/03.02.2012 începând cu anul școlar 2012-2013. O caracteristică majoră a învățământului profesional dual este implicarea angajatorilor în procesul de formare profesională inițială a elevilor în următoarele etape :

- la fundamentarea planului de școlarizare și stabilirea ofertei de pregătire profesională;
- în selecția elevilor care se înscriu în învățământul profesional dual;
- în elaborarea componentei locale a curriculumului, adaptat la nevoile specifice, în parteneriat cu școala;
- în pregătirea practică a elevilor și în evaluarea performanțelor elevilor pe durata practicii;
- în examenul final în vederea certificării calificării.

Proiectul planului de școlarizare a fost realizat numai pentru unitățile de învățământ care au încheiat contracte cadru cu operatori economici/instituții publice pe o durată de minimum 2 ani, contracte ce stau la baza convențiilor individuale de stagiu pentru pregătirea practică a elevilor.

Cifra de școlarizare a fost stabilită la nivel regional numai după consultarea angajatorilor și semnarea contractelor cadru de către aceștia cu școlile în vederea efectuării stagiilor de pregătire practică. Cifra de școlarizare a fost stabilită, pentru anul școlar 2012-2013, prin consultarea a 1551 de angajatori care au încheiat contracte cu 473 de unități de învățământ pentru școlarizarea în 72 de calificări.

La nivel național planul de școlarizare la învățământul profesional pentru anul școlar 2012 – 2013 a fost realizat în proporție de 64,3%. Un număr de 6 județe au realizat planul de școlarizare în procent de peste 80% în timp ce un număr de 7 județe au realizat sub 50% din plan. În județe precum Brașov, Bacău, Suceava, Iași, Galați, Argeș au fost realizate peste 20 de clase de învățământ profesional cu durata de 2 ani. La polul opus se situează județe precum Giurgiu, Teleorman, Mehedinți, Olt, Vâlcea, Ilfov, cu număr foarte mic de clase realizate (sub 5 clase).

Distribuția pe domenii de formare profesională arată că peste 49% din totalul planului de școlarizare realizat este în domeniul de formare profesională *mecanică*. Acest fapt se explică, în mare măsură, prin interesul manifestat atât de agenții economici cât și de elevi pentru școlarizarea într-un număr mare de calificări relevante pentru piața muncii. De asemenea, o serie de calificări foarte solicitate din domeniul *mecanică* sunt specifice sferei serviciilor (de exemplu calificările *mecanic auto*, *tinichigiu vopsitor auto*). Atractivitatea pentru elevi a școlii profesionale în domeniul *mecanică* este evidențiată de ponderea mare, de peste 21% a absolvenților clasei a IX-a din acest domeniu, care au optat pentru continuarea studiilor la învățământul profesional în detrimentul continuării studiilor liceale.

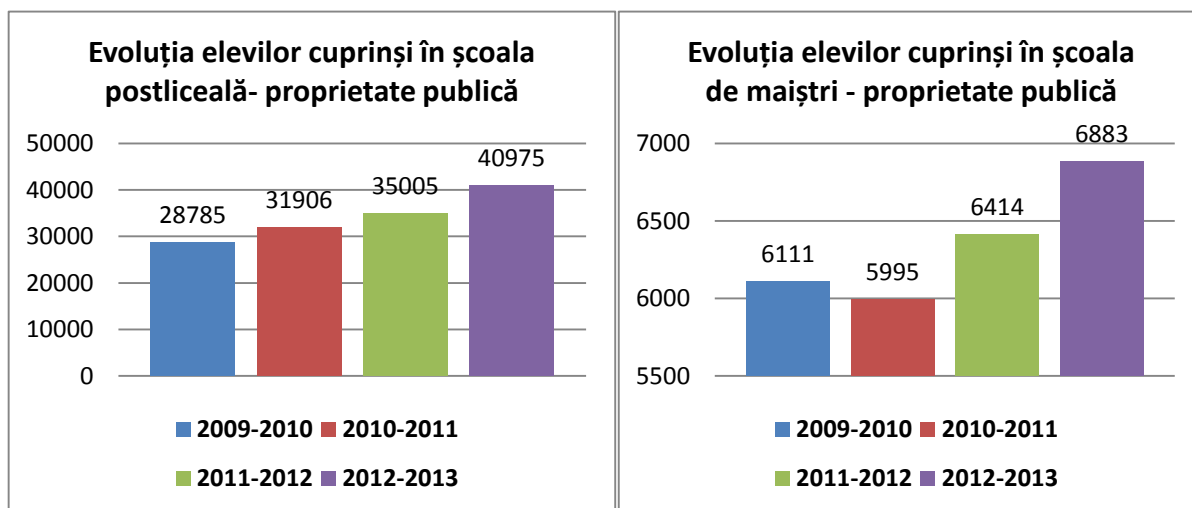
Domeniul *turism și alimentație* are o pondere de 10,4% din planul de școlarizare realizat la învățământul profesional, iar domeniul *construcții, instalații și lucrări publice* peste 8%. Domeniul *industrie textilă și pielărie* deține o pondere de 8,4% din planul de școlarizare realizat la învățământul profesional.

Un alt domeniu de formare profesională prin învățământul profesional, deosebit de atractiv pentru elevi, este *fabricarea produselor din lemn*. La acest domeniu s-au înscris 6,2% din totalul elevilor înscriși la învățământul profesional. La acest domeniu de formare profesională sunt înscriși 29,7% din absolvenții clasei a IX-a din domeniul respectiv.

Din punct de vedere al atractivității pentru elevi, domeniul *industrie textilă și pielărie* este mai atractiv, acest fapt fiind evidențiat de ponderea de 20,1% din numărul absolvenților clasei a IX-a din domeniul respectiv care au optat pentru continuarea studiilor în același domeniu, la învățământul profesional. La domeniul *construcții, instalații și lucrări publice*, din totalul absolvenților clasei a IX-a din acest domeniu 19,3 % au optat pentru continuarea studiilor în același domeniu la învățământul profesional. La domeniile *turism și alimentație*, *industrie alimentară și agricultură*, din totalul absolvenților clasei a IX-a din aceste domenii, între 10 și 12% au optat pentru continuarea studiilor în același domeniu la învățământul profesional.

Învățământul postliceal

La învățământul postliceal se constată, în ultimii patru ani școlari, o creștere constantă a numărului de elevi cuprinși atât în școala postliceală cât și în școala de maiștri. Astfel, la școala postliceală creșterea a fost cu 42% (de la 28.785 elevi cuprinși în anul școlar 2009-2010 la 40.975 elevi cuprinși în anul școlar 2012-2013). La școala de maiștri a crescut numărul de elevi cuprinși, de la 6111 în anul școlar 2009-2010 la 6883 în anul școlar 2012 – 2013 (creștere cu 13%).

Tabel 1. Realizarea planului de școlarizare la învățământul profesional cu durata de 2 ani, pe județe

Județul	Plan de școlarizare		Elevi înscriși la 30.09.2012		Ponderea elevilor înscriși din total plan
	nr. clase	nr. locuri	nr. clase	nr. locuri	
București	16	448	12	268	59,8%
Ilfov	6	168	3	82	48,8%
Alba	12	336	12	285	84,8%
Brașov	25	700	21,5	494	70,6%
Covasna	12	336	12	289	86,0%
Harghita	23	644	16	324	50,3%
Mureș	17	476	14	310	65,1%
Sibiu	14	392	13	310	79,1%
Bacău	30	840	23	644	76,7%
Botoșani	24	672	17	391	58,2%
Neamț	23	644	17	412	64,0%
Suceava	42	1176	35	889	75,6%
Vaslui	8	224	8	188	83,9%
Iași	42	1176	39	968	82,3%
Bihor	11	308	11	264	85,7%
Bistrița Năsăud	14	392	12	302	77,0%
Cluj	13	364	13	281	77,2%
Maramureș	19	532	13	281	77,2%
Satu Mare	16	448	15	345	77,0%
Sălaj	9	252	9	189	75,0%
Brăila	19	532	9	223	41,9%

Buzău	15	420	12	319	63,3%
Constanța	22	616	18	397	64,4%
Galați	24	672	20	498	74,1%
Tulcea	11	308	9	188	61,0%
Vrancea	11	308	6	157	51,0%
Argeș	31	868	23	556	64,1%
Călărași	11	308	8	187	60,7%
Dâmbovița	17	476	10	254	53,4%
Giurgiu	7	196	3	71	36,2%
Ialomița	10	280	8	182	65,0%
Prahova	19	532	16	406	76,3%
Teleorman	10	280	3	87	31,1%
Dolj	19	532	9	180	33,8%
Gorj	25	700	8	168	24,0%
Mehedinți	3	84	3	64	76,2%
Olt	5	140	3	70	50,0%
Vâlcea	13	364	4	94	25,8%
Arad	12	336	10	223	66,4%
Caraș Severin	6	168	5,5	147	87,5%
Hunedoara	20	560	14	370	66,1%
Timiș	17	476	13	243	51,1%
Total general	703	19684	530	12600	64,3%

Sursa datelor: Date statistice transmise de inspectoratele școlare

Tabel 2. Realizarea planului de școlarizare la învățământul profesional cu durata de 2 ani, pe domenii de formare profesională

DOMENIUL DE FORMARE PROFESIONALĂ	Plan aprobat CLASA a X-a INV. PROFESIONAL 2012-2013		Plan realizat CLASA a X-a INV. PROFESIONAL 2012-2013		Pondere elevilor din cl. a IX-a care au optat pentru continuarea studiilor în învățământul profesional	Pondere plan realizat elevi cl. a X-a înv. profesional din total elevi în învățământ profesional	Pondere plan realizat fata de planificat
	Nr. cl.	Nr. elevi	Nr. cl.	Nr. elevi			
1	2	3	4	5	6	7	8
TOTAL, din care:	703	19684	529	12600	13,8%	100,0%	64,3%
mecanică	307,5	8610	247,5	6218	21,7%	49,3%	71,8%
electromecanică	21,5	602	8	204	9,2%	1,6%	33,9%

electronică automatizări	8	224	4	92	1,1%	0,7%	41,1%
chimie industrială	3	84	1	29	3,8%	0,2%	51,8%
materiale de construcții	1	28	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
electric	32	896	19	406	5,6%	3,2%	45,3%
construcții instalații și lucrări publice	54,5	1526	43,5	1034	19,3%	8,2%	66,5%
agricultură	34	952	22,5	495	11,8%	3,9%	52,0%
silvicultură	4,5	126	2	52	5,3%	0,4%	37,1%
comerț	21	588	10	224	4,7%	1,8%	40,0%
turism și alimentație	71	1988	57	1312	11,1%	10,4%	65,5%
industrie alimentară	31,5	882	21,5	453	10,3%	3,6%	51,4%
fabricarea produselor din lemn	43,5	1218	35	783	29,7%	6,2%	70,8%
industrie textilă și pielărie	58	1624	47,5	1053	20,1%	8,4%	66,0%
tehnici poligrafice	0	0	0	0	0,0%	0,0%	
estetica și igiena corpului omenesc	12	336	10,5	245	15,8%	1,9%	72,9%
producție media	0	0	0	0	0,0%	0,0%	

Sursa datelor: Date statistice transmise de inspectoratele școlare

Tabelul 3 Evoluția numărului de elevi cuprinși în învățământul liceal și profesional în perioada ultimilor patru ani școlari

An școlar	TOTAL învățământ liceal și profesional		Din care:										Pondere IPT din total	
			Învățământ liceal filiera tehnologică		Învățământ profesional		TOTAL IPT LICEAL ȘI PROFESIONAL		Învățământ liceal filiera teoretică		Învățământ liceal filiera vocațională			
	TOTAL public și privat	TOTAL PUBLIC	TOTAL public și privat	TOTAL PUBLIC	TOTAL public și privat	TOTAL PUBLIC	TOTAL public și privat	TOTAL public și privat	TOTAL PUBLIC	TOTAL public și privat	TOTAL public și privat	TOTAL PUBLIC	Public și privat	Public
2009-2010	953173	921300	448516	432121	115445	113942	563961	546063	344945	330970	44267	44267	59.2%	59.3%

2010-2011	9210 81	8906 19	4810 09	4638 03	5453 8	5387 4	5355 47	5176 77	3396 36	3270 44	4589 8	4589 8	58.1 %	58.1 %
2011-2012	9010 39	8753 45	4970 15	4822 12	1227 1	1211 7	5092 86	4943 29	3430 00	3322 63	4875 3	4875 3	56.5 %	56.5 %
2012-2013	8510 39	8320 28	4423 97	4323 56	1922 9	1916 0	4616 26	4515 16	3402 85	3314 05	4912 8	4910 7	54.2 %	54.3 %

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

V. Încurajarea învățământului în limbile minorităților naționale

În anul școlar 2012 – 2013 au fost implementate metodologii privind studiul limbilor materne, al Limbii și literaturii române (pentru minorități), studiul Istoriei și tradițiilor naționale și al Educației muzicale în limba maternă. Acolo unde a fost cazul, au fost completate celelalte metodologii (unde era cazul) cu aspecte ce privesc învățământul în limbile minorităților.

A fost semnat Programul Interministerial de colaborare în domeniul învățământului între M.E.N. și Ministerul Educației, Științei, Cercetării și Sportului din Slovacia. Pentru diferite cicluri de învățământ și minorități a continuat revizuirea și elaborarea programelor școlare, cum ar fi programele școlare pentru Comunicare în limba maternă pentru clasa pregătitoare, clasa I, clasa a II-a.

Elevii din cadrul învățământului pentru minorități au obținut rezultate încadrate în media pe țară sau, la unele minorități, peste media pe țară. Acestea se prezintă la examenul de bacalaureat astfel: la unitățile/secțiile în limba maghiară din cei 6.656 elevi înscriși au promovat 50,7% dintre elevi; la unitățile/secțiile în limba germană din cei 765 de elevi înscriși au promovat 91,24%; la unitățile/secțiile în limba sârbă din cei 35 de elevi au promovat 71,4%; la unitățile/secțiile în limba slovacă din cei 55 de elevi au promovat 70,9%; la unitățile/secțiile în limba ucraineană din cei 77 de elevi au promovat 51%.

Elevii care frecventează unități/secții recunoscute de partea germană ca centre pentru susținerea examenului finalizat cu Diploma Germană II - C1 a Conferinței Permanente a Miniștrilor din R.F. Germania, precum și cei ce frecventează unități/secții de învățământ liceal, care furnizează candidați pentru examenul de limbă germană II - C1, beneficiază de diplome recunoscute pe plan european. La nivelul întregii țări, în anul 2013 au participat, cu succes, peste 900 de elevi la acest examen.

Elevii aparținând minorităților naționale au participat la olimpiade școlare (etapa națională) finanțate de MEN pentru: limba maghiară maternă, limba germană maternă, limba slovacă maternă, limba ucraineană maternă, limba romani maternă, limba turcă maternă, limba rusă maternă, limba sârbă maternă, limba cehă maternă, limba croată maternă. În anul școlar 2012-2013, au avut loc 10 olimpiade școlare pentru elevii aparținând minorităților.

Elevii aparținând minorităților naționale participă la o serie de concursuri naționale finanțate de către MEN. În anul școlar 2012-2013, s-au organizat 19 concursuri naționale. Majoritatea concursurilor au fost organizate pentru minoritatea maghiară (Concursul de Limbă și cultură maghiară, de literatură, de ortografie, de recitare, de matematică, de istorie, de teatru,

interdisciplinare, sportive, etc.), pentru minoritatea rromă (Concursul național școlar de istoria și tradițiile rromilor, ed. a VI-a, Concursul de creație literară în limba rromani „Ștefan Fuli”, etc.) și Concursul național școlar „Diversitatea” (anual, ianuarie – decembrie: 290 persoane în faza finală, 900 persoane în faza de masă; idem și în 2013, ed. a VII-a).

A continuat formarea inițială, intensivă, în cadrul Cursurilor de vară de limba și metoda predării limbii rromani, a potențialilor profesori de limba și istoria rromilor. În vara anului 2012 și 2013, 55 de persoane au fost pregătite în școala de vară de limba rromani (organizată de MEN și UNICEF). Au fost formați, în anii școlari 2010-2011 și 2011-2012 și 2012-2013, în cadrul parteneriatului MEN – Reprezentanța UNICEF - ISE, 300 de directori de unități școlare confruntate cu fenomenele absenteismului și abandonului școlar și cu populație școlară semnificativă (minim 25-30%). Cadrele didactice din astfel de școli au beneficiat, la rândul lor de pregătire din perspectiva metodelor de predare și a drepturilor copilului.

Pentru copiii rromi, a continuat acordarea de locuri distincte la admiterea în licee pentru diferite specializări (au fost admiși, anual, între 2700-3200 elevi la cl. a IX-a pe astfel de locuri) și la admiterea în facultăți (la Admiterea 2010-2011 au fost acordate 555 locuri, pentru admiterea în anul universitar 2010-2011 au fost acordate un număr de 611 locuri, la toate universitățile de stat, în anul 2012-2013 564 locuri, iar în anul 2013-2014 alte 594 locuri distincte).

Pentru elevii de etnie rromă, care nu au frecventat grădinița, a continuat organizarea - de către ISJ-uri, școli, primării - a unor grădinițe estivale premergătoare clasei I.

Au fost organizate și finanțate cursuri pentru *recuperare școlară, gen a doua șansă*” (anual, în jur de 5.000-7.000 adolescenți, tineri și adulți, din care 60% rromi), dar și elaborarea legislației secundare pentru demararea, în anul școlar 2012-2013, a programului național Școala după Școală și a celui de sprijinire a liceenilor, în conformitate cu noua lege a educației naționale.

O importanță deosebită a fost acordată continuării colaborării cu partenerii în structurarea, finanțarea și derularea a unor programe educaționale (din fonduri structurale): Agenția Națională pentru Romi, Salvați Copiii, Romani Criss, REF RO, CURS etc.).

VI. Optimizarea rețelei școlare și asigurarea personalului didactic

Continuă procesul de descentralizare a deciziei în educație și de eficientizare a utilizării resursei umane în ceea ce privește modalitatea de ocupare a posturilor didactice/catedrelor în învățământul preuniversitar.

Sintetic, în anul școlar 2012-2013, rețeaua unităților de învățământ preuniversitar se prezintă astfel:

Numărul unităților de învățământ cu personalitate juridică care funcționează în anul școlar 2012-2013	Rural și Urban		Numărul unităților de învățământ fără personalitate juridică care funcționează ca structuri în anul școlar 2012-2013	Structuri Urban și Rural	
3100	3131	6231	2202	11541	13743

Concursul de ocupare a posturilor didactice/catedrelor în învățământul preuniversitar

Concursul de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar, sesiunea 2013, s-a organizat și s-a desfășurat în baza următoarelor reglementări:

- *Centralizatorul privind disciplinele de învățământ, domeniile și specializările, precum și probele de concurs, valabil pentru încadrarea personalului didactic din învățământul preuniversitar 2013, aprobat prin O.M.E.N. nr. 3128/2013;*
- *Metodologia-cadru privind mobilitatea personalului didactic din învățământul preuniversitar în anul școlar 2013-2014, aprobată prin OMECTS nr. 6239/2012, cu modificările și completările ulterioare.*

Toate documentele menționate mai sus au fost publicate în Monitorul Oficial, Partea I bis și au fost postate pe pagina de web a Ministerului Educației Naționale, la adresa www.edu.ro, secțiunea „TITULARIZARE”.

Pentru organizarea și desfășurarea concursului în toate județele și municipiul București s-au organizat 97 de centre de concurs. La nivelul centrelor de concurs s-au desfășurat inspecțiile speciale la clasă sau probele practice și proba scrisă și s-au organizat ședințele publice de repartizare:

- în zilele de 9 și 12 august 2013, repartizarea candidaților pe posturile pentru angajare pe perioadă nedeterminată;
- în data de 14 august 2013, repartizarea candidaților pe posturile pentru angajare pe perioadă determinată;

În baza situației privind repartizarea candidaților, transmisă inspectoratului școlar de către comisia de organizare și desfășurare a concursului din fiecare centru de concurs, inspectorul școlar general a emis deciziile de repartizare, începând cu 1 septembrie 2013.

Din analiza datelor statistice din ultimii 4 ani școlari privind structura personalului din învățământul preuniversitar de stat, se observă:

- o tendință de scădere a ponderii personalului didactic (de la 74,15% în anul școlar 2009-2010 la 73,73% în anul școlar 2012-2013);
- o tendință de creștere a ponderii posturilor didactice ocupate cu personal didactic titular (de la 76,72% în anul școlar 2009-2010 la 78,89% în anul școlar 2012-2013);
- o tendință de scădere a ponderii posturilor didactice ocupate de suplinitori fără studii corespunzătoare postului (de la 2,17% în 2009-2010 la 1,66% în anul școlar 2012-2013);
- o scădere semnificativă a ponderii posturilor didactice ocupate de suplinitori fără studii corespunzătoare postului care au numai studii medii (de la 0,77% în 2009-2010 la 0,47% în anul școlar 2012-2013).

Examenul de definitivare în învățământ

Acordarea definitivării și a titlului de profesor cu drept de practică în învățământul preuniversitar reprezintă recunoașterea competențelor necesare pentru exercitarea profesiei didactice.

Pentru desfășurarea în condiții optime a examenului național au fost publicate pe site-ul Definitivat (<http://definitivat.ro>) programele de examen valabile, modelele de subiecte și bareme de evaluare elaborate de CNEE, lista candidaților înscriși și validați, rezultatele la inspecțiile speciale și la proba scrisă.

Situația comparativă a datelor statistice privind candidații înscriși precum și rezultatele obținute la examenul de definitivare în învățământ în sesiunile 2010, 2011, 2012, 2013 se prezintă astfel:

Sesiunea	Număr candidați cu note	Nr candidați promovați	Procent promovabilitate
2010	9856	8873	90,03%
2011	8328	7714	92,62%
2012	5464	3557	65,09%
2013	6651	3409	51,25%

Întrucât în perioada 2010-2013, modul de organizare a examenului de definitivare în învățământ a suferit modificări esențiale, comparațiile între rezultatele obținute în respectivele sesiuni de examen nu sunt relevante. De exemplu, scăderea procentului de promovabilitate de la 92,62% în 2011 la 65,09% în 2012 sau a numărului notelor de 10 de la 172 la 25, se poate datora următoarelor cauze obiective: nota de promovare a crescut de la 6 la 7, numărul de probe a fost redus de la 3 la 1, au fost eliminate probele orale, subiectele au fost unice pe țară, corectarea tezelor s-a realizat unitar pe fiecare disciplină în centre naționale de evaluare, eliminându-se factorul subiectiv, variabil de la un centru de perfecționare la altul. Totuși, numărul debutanților care au susținut examenul de definitivare în învățământ a scăzut de la 8.328 în 2011 la 5.464 în 2012, ceea ce indică **necesitatea adoptării unor măsuri pentru creșterea atractivității profesiei didactice** și pentru sprijinirea tinerilor debutanți în vederea inserției profesionale. Aplicarea unor astfel de măsuri în anul școlar 2012-2013 nu poate fi însă dedusă din creșterea numărului de candidați de la 5.464 în sesiunea 2012 la 6.651 în sesiunea 2013, această creștere fiind influențată de reducerea duratei stagiului obligatoriu de la 2 ani la 1 an, ceea ce a permis și absolvenților din promoția 2013 să poată susține examenul.

Scăderea procentului de promovabilitate pe țară la 51,25% în 2013 se explică prin creșterea notei de promovare a examenului de la 7 la 8. În acest context, în 2013 doar 14 județe au realizat o promovabilitate peste media pe țară spre deosebire de 18 județe, în sesiunea 2012. Totuși, numărul notelor de 10 a crescut de la 25, în sesiunea 2012, la 32, în sesiunea 2013, respectiv de la 0,74% la 0,93% din totalul candidaților promovați.

Un rol important în căutarea soluțiilor privind creșterea atractivității profesiei didactice îl are realizarea unui mecanism de consultări periodice cu partenerii sociali. Ca urmare a încheierii Contractului colectiv de muncă la nivel sector de activitate învățământ preuniversitar, s-a constituit Comisia Paritară împuternicită să analizeze și să rezolve problemele care apar în aplicarea prevederilor acestuia, în anul 2013 având loc 5 reuniuni.

VII. Îmbunătățirea formării inițiale și continue a personalului didactic

În mod tradițional, formarea cadrelor didactice se realizează prin sistemul acordării gradelor didactice; în urma unui efort de autoperfecționare și de susținere a unor inspecții și examene specifice, cadrele didactice dobândesc un grad profesional superior.

Obținerea gradelor didactice este reglementată prin *Metodologia privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar, aprobată prin OMECTS nr. 5561/2011, cu modificările și completările ulterioare.*

Obținerea gradului didactic II

Obținerea gradului didactic II de către personalul didactic de predare este condiționată de promovarea examenului de definitivare în învățământ.

Examenul de acordare a gradului didactic II în învățământ (situație comparativă)

SESIUNEA	NR CANDIDAȚI ÎNSCRIȘI*	NR. CANDIDAȚI PROMOVAȚI** (% prezențați)	DIN CARE CU MEDIA (% din promovați)			
			între 7 - 7,99	între 8 - 8,99	între 9 - 9,99	10
2009	7537	7537 (93,52%)	1250 (16,58%)	2745 (36,42%)	2968 (39,37%)	574 (7,61%)
2010	7283	7283 (93,53%)	1318 (18,09%)	2653 (36,42%)	2886 (39,62%)	426 (5,84%)
2011	7397	7397 (92,67%)	1411 (19,07%)	2735 (36,97%)	2864 (38,71%)	387 (5,23%)
2012	6532	5294 (81%)	584 (11,05%)	1985 (37,49%)	2452 (46,31%)	273 (5,15%)

*Sunt incluse cadrele didactice respinse, neprezentate, amânate și nepromovate

Obținerea gradului didactic I

Obținerea gradului didactic I de către personalul didactic de predare este condiționată de promovarea examenului de definitivare în învățământ și de obținerea gradului didactic II.

Examenul de acordare a gradului didactic I în învățământ (situație comparativă)

Seria	Nr candidați înscriși*	Număr candidați promovați	Din care cu media (% din promovați)	
			Între 8 - 9,99	10
2008 - 2010	7317	7029	292 (4.15%)	6737 (95.85%)
2009 - 2011	6833	6332	319 (5.03%)	6013 (94.97%)
2010 - 2012	6211	6267	273 (4.78%)	5994 (95.64%)
2011 - 2013	6327	6349	234 (3.68%)	6093 (95.96%)

*Nu sunt incluși candidații proveniți din serii anterioare

Grade didactice 2009 - 2013 (sintetic)

Anul	Definitivare în învățământ	Gradul II	Gradul I	Echivalări doctorate	TOTAL
2009/2010	8 873	7 283	7 029	182	23 301
2010/2011	7 714	7 397	6 332	211	21 582

2011/2012	3 557	5 294	6267	340	14 830
2012/2013	3409	În lucru	6343	243	

VIII. Încurajarea educației pe tot parcursul vieții

În anul școlar 2012-2013, au fost parcurse etape necesare finalizării și adoptării Cadrului Național al Calificărilor din România. Construirea sistemului național al calificărilor va integra toate sub-sistemele naționale de calificări, instrumentele adiacente (registrele calificărilor) și toate instituțiile cu responsabilități în domeniul educației și formării profesionale.

Ministerul Educației Naționale încurajează sistemul formării continue a cadrelor didactice, prin participare voluntară la cursuri de perfecționare, în special derulate prin intermediul Caselor Corpului Didactic și foarte multe dintre ele finanțate din fondurile europene prin Programul Operațional Sectorial de Dezvoltare a Resurselor Umane. Totodată, cooperarea cu Uniunea Europeană în domeniul educației se realizează și prin intermediul Agenției Naționale pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP), care implementează în România Programele Uniunii Europene - Învățare pe Tot Parcursul Vieții și Tineret în Acțiune. Acestea reprezintă instrumentele concepute de Comisia Europeană pentru punerea în practică, la nivelul UE, a politicilor de stimulare a participării persoanelor de orice vârstă la educația permanentă. Oferta programelor acoperă toate nivelurile educației formale, dar se adresează și tuturor formelor de educație nonformală și informală, prin programele sectoriale.

Activitatea de acreditare a cursurilor de formare este reglementată de către *Metodologia de acreditare și evaluare periodică a furnizorilor de formare continuă și a programelor de formare oferite de aceștia*, aprobată prin OMECTS nr. 5564/2011, cu modificările și completările ulterioare, și coordonată prin direcția de specialitate din cadrul Ministerului Educației Naționale.

În procesul de acreditare, Comisia Specializată de Acreditare are în vedere asigurarea unei ponderi semnificative a activităților de formare cu caracter practic-aplicativ în raport cu cele teoretice având în vedere utilitatea acestor activități aplicative pentru practica educațională curentă, respectiv, pentru eficientizarea procesului de învățământ.

În perioada septembrie 2012 - august 2013:

- au fost acreditate 123 de programe de formare continuă;
- au fost echivalate 162 stagii și programe de formare continuă realizate de către structuri organizatorice/ instituționale care implementează programe internaționale la care România este parte sau programe cu finanțare internațională (Programul Sectorial Comenius – Mobilități individuale de formare continuă, Vizite de studiu pentru specialiști în educație, Programul Sectorial Leonardo da Vinci, Centrul pentru Formarea Continuă în Limba Germană Mediaș, Goethe, etc.);
- au participat la activități de formare continuă 107.000 cadre didactice;
- au fost eliberate 56.500 atestate de formare continuă a personalului didactic;
- s-a extins oferta de formare de către furnizorii de programe de formare acreditați; au fost aprobate extinderi de locații pentru programe acreditate, în alte localități; au fost aprobate extinderi de grup țintă pentru programe acreditate.

Sistemul de formare continuă prin credite profesionale transferabile este promovat și implementat în continuare, fiind asigurată coerența dintre formarea continuă și cea inițială a cadrelor didactice.

S-a extins „piața” de programe de formare continuă adaptată la nevoile reale ale beneficiarilor și prin creșterea numărului de furnizori, mai ales din categoria fundațiilor, asociațiilor profesionale și organizațiilor nonguvernamentale care au ca obiect de activitate pregătirea, perfecționarea, și dezvoltarea profesională a personalului didactic și a personalului didactic auxiliar din învățământul preuniversitar.

Programele sectoriale din cadrul programului Lifelong Learning se adresează în mare măsură învățământului preuniversitar: Comenius, Leonardo da Vinci, Grundtvig și Vizite de Studiu.

După cum se poate constata din analiza datelor, implementarea acestor programe în România este într-o continuă evoluție pozitivă (din punctul de vedere al numărului de aplicații, de proiecte finanțate dar mai ales al fondurilor accesate). *Realizarea majoră o constituie ratele de absorbție:* la angajare ratele depășesc 100%, motiv pentru care în fiecare an s-au obținut de la Comisia Europeană fonduri suplimentare față de bugetul destinat României (circa 2 000 000 Euro anual, din bugetul altor state unde cererea este mai slabă). La final, **rata de absorbție efectivă este de 98.5%.**

Începând cu anul 2014, programele UE pentru educație, formare profesională și tineret vor fuziona într-un singur program denumit Erasmus+. Aprobarea sa oficială este așteptată la mijlocul lunii decembrie, când va fi publicat și primul Apel european și Ghidul Programului. Învățământul preuniversitar în România (inclusiv sectorul VET) va avea pentru 2014 circa 15 000 000 Euro, pentru proiecte instituționale de mobilitate și pentru parteneriate strategice.

Pe principalele programe situația se prezintă astfel:

Grundtvig

	2010			2011			2012			2013		
	Număr candidaturi primite	Număr candidaturi aprobate	Buget alocat (euro)	Număr candidaturi primite	Număr candidaturi aprobate	Buget alocat (euro)	Număr candidaturi primite	Număr candidaturi aprobate	Buget alocat (euro)	Număr candidaturi primite	Număr candidaturi aprobate	Buget alocat (euro)
MOF	419	122	165.475,43	439	139	236.124	625	160	277.959	1046	110 *	196.438*
VISA	51	27	35.144	33	19	22.403	71	36	46.978,88	64	20	33.658
GRAS	9	4	19.320,58	15	3	26.213	24	4	32.237	26	4	29.105
PAR	254	89	1.415.000	357	105	1.672.000	488	110	1.777.000	521	120	1.957.000
GRAT	39	18	153.210	66	20	273.070	69	34	275.060	38	20	278.600
GIVE	8	5	73.006	20	4	68.316	20	5	56.108	15	4	69.628

* - cele 110 de candidaturi au fost aprobate la primele doua runde de selecție din 2013, runda a 3-a este în proces de selecție (estimam ca bugetul rundeii a 3-a sa fie de aproximativ 35000 euro)

MOF – mobilități de formare continuă

VISA - vizite și schimburi

GRAS - asistenți

PAR - parteneriate pentru învățare

GRAT - ateliere

GIVE - proiecte pentru voluntariatul seniorilor

Comenius

Acțiune	2013			2012			2011			2010		
	Candidatur i primite	Candidatur i aprobate	Buget	Candidatur i primite	Candidatur i aprobate	Buget	Candidatur ri primite	Candidatur i aprobate	Buget	Candidatur i primite	Candidatur i aprobate	Buget
Parteneriate școlare multilaterale	1207	220	4949200	1215	231	4406600	1091	213	4658738	882	213	4502000
Parteneriate școlare bilaterale	139	28	627000	152	22	474000	135	28	573000	133	18	333040
Parteneriate Comenius Regio	40	17	594000	33	17	627107	28	16	566945	24	14	491054
Asistenți Comenius	52	33	263687	47	37	263687	61	31	248561	64	32	240996
Mobilități individuale de formare continuă	1606	455	890546	2564	551	1000838	2812	935	1889347	2421	1121	1969000
Vizite de studiu	218	58	65500	531	146	162840	426	112	128920	383	120	140250

Leonardo

	2013	2012	2011	2010
Număr proiecte depuse	53	41	28	25
Număr proiecte eligibile	52	40	28	23
Număr proiecte aprobate	11	9	9	7
Grant total	2.724.716	2.032.241	2.064.568	1.662.052

IX. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale

Pentru dezvoltarea cooperării europene și internaționale în domeniul educației, sprijinirea comunităților românești din afara granițelor țării, precum și pentru promovarea limbii, culturii și civilizației românești, au fost avute în vedere măsuri și acțiuni, după cum urmează:

Dezvoltarea dimensiunii europene a educației

Ministerul Educației Naționale a continuat și în 2013 relația de colaborare instituțională în domeniul educației cu partenerii internaționali.

Astfel, MEN a participat la procesul de luare a deciziilor din cadrul Uniunii Europene, prin structurile reprezentative ale acesteia, Consiliul Uniunii Europene și Comitetul Educației al Comisiei Europene, precum și la inițiativele Uniunii Europene în domeniul educației: Strategia pentru Regiunea Dunării, Parteneriatul Estic etc.

La nivelul cooperării regionale, s-a continuat activitatea în cadrul ERI SEE (Inițiativa de Reforma Educațională din Europa de Sud-Est) și TF BHC (Task Force-ul pentru Creșterea și Dezvoltarea Capitalului Uman). În acest sens, România a condus un cluster (grup de lucru al cunoașterii) în domeniul VET (cu tema Modernising VET system – improving performance, quality and attractiveness of VET), activități susținute prin proiectele gestionate de CNDIPT, implicit organizarea unei reuniuni pe această tematică, la București, în perioada 14-15 iunie 2013.

De asemenea, a fost continuată participarea la grupurile de lucru ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și la Comitetul Educație al acestei organizații, în anul 2012. Au fost, în același timp, continuate activitățile specifice privind implementarea în România a programelor de evaluare ale OCDE, după cum urmează: PISA (*Programme for International Student Assessment, HG 389/2013*), TALIS (*Teaching and Learning International Survey, participare aprobată prin HG 906/2011*) – în anul 2012 a fost administrată pre-testarea, iar în 2013 se administrează un chestionar al cadrului didactic și un chestionar al directorului de școală, Studiul OCDE - Skills beyond school - privind analiza comparativă a formării profesionale prin învățământ postsecundar, reglementat prin Hotărârea de Guvern Nr. 599 din 13 iunie 2012. În luna octombrie 2013, a avut loc la București cea de-a IV-a Reuniune a managerilor naționali de proiect TALIS.

Relațiile bilaterale cu statele membre UE și Spațiului Economic European (SEE)

În domeniul relațiilor bilaterale între România și statele-membre UE și statele aparținând Spațiului Economic European (SEE), au fost finalizate documentele de cooperare interministerială, astfel: Carta de Parteneriat între Guvernul României și Guvernul Comunității Franceze din Regatul Belgiei privind Programul Limbă, Cultură și Civilizație Românească (LCCR)/ Programul de Deschidere către Limbi și Culturi (OLC), pentru perioada 2012-2017 (în decembrie 2012), Programul de colaborare în domeniul educației între Ministerul Educației Naționale din România și Ministerul Educației, Științei, Cercetării și Sportului din Republica Slovacă pentru perioada 2013-2016 (Bratislava, iulie 2013), Parteneriat între Ministerul Educației din România și The Duke of Edinburgh's International Award din Marea Britanie. În același timp, MEN a contribuit la finalizarea programului interguvernamental cu Belgia Walonă, semnat în 2012. În prezent sunt pregătite pentru semnare 5 programe interguvernamentale (Austria, Cipru, Polonia,

Spania, Landul Baden-Wurttemberg – Protocolul celei de-a VII-a Comisii mixte), iar pentru alte 2 documente bilaterale au fost inițiate demersurile interne în vederea aprobării negocierii (Portugalia interguvernamental, Croația – interministerial).

Preocuparea pentru inovare și cercetare în domeniul limbilor moderne face obiectul activităților desfășurate de Centrul European de Limbi Moderne de la Graz, Ministerul Educației, Naționale fiind reprezentat în Comitetul Director, acolo unde sunt analizate proiectele în derulare, în care sunt implicați și profesori români, atât din învățământul preuniversitar, cât și din învățământul superior.

Promovarea limbii, culturii și civilizației românești

Promovarea limbii culturii și civilizației românești s-a concretizat, la nivel preuniversitar, prin **Lectoratele de limbă, literatură, cultură și civilizație românească**.

În anul universitar 2012-2013 au funcționat 44 de lectorate, cu 45 de lectori, în 44 de universități din 25 de țări din Europa, Asia și America de Nord. Forma de organizare diferă de la o universitate la alta. Astfel, lectoratele fac parte din catedre sau departamente, în principal cu specializări filologice. Nivelul de predare al limbii române este adaptat specificului universității, de la studii de licență, până la doctorat și se adresează atât studenților de la programe de studii filologice, cât și celor de la alte specializări.

Lectoratele nou înființate în anul universitar 2012-2013 sunt cele de la: Universitatea L'Orientale din Napoli, Italia, Universitatea din Sevilla, Spania, Universitatea Oxford, Marea Britanie și Universitatea din Mainz, Germania. Pentru buna desfășurare a activității, Institutul Limbii Române a dotat lectoratele cu cărți, materiale și auxiliare didactice, cu CD-uri, filme etc.

În vederea dezvoltării rețelei de lectorate de limba română, s-au încheiat Acorduri interinstituționale cu Universitatea din Tampere, Finlanda, Universitatea din Mainz, Germania, Universitatea din Karaganda, Kazahstan și Universitatea din Salamanca, Spania.

Dintr-o perspectivă comparativă a ultimilor 4 ani, numărul de lectorate a crescut constant, în medie cu câte 3-4 lectorate anual. Acordurile încheiate și implicit deschiderea de noi lectorate demonstrează interesul mediului academic din străinătate pentru cuprinderea în programele de studiu a cursurilor de limbă, cultură și civilizație românească.

În anul școlar 2012-2013, Proiectul privind predarea cursului de Limbă, cultură și civilizație românească s-a desfășurat în Belgia-Comunitatea Franceză, Italia, Olanda și Spania. Numeric, au fost cuprinse în proiect 439 de unități școlare din cele 4 țări, au funcționat 576 grupe, cu peste 9.500 de elevi înscriși. Cursul a fost predat de către 96 profesori. Pentru buna desfășurare a cursurilor, elevii și profesorii au primit suporturi de curs, materiale și auxiliare didactice, cărți în limba română, filme, CD-uri etc. Activitatea didactică din cadrul proiectului este completată de numeroase activități culturale, de promovare a culturii și civilizației românești în mediul școlar al țării gazdă și în comunitatea românească.

Retrospectiv, în ultimii 4 ani constatăm o consolidare a proiectului în școlile în care se implementează, dar și o creștere semnificativă a numărului de cereri de aderare la proiect, venite atât din partea altor unități de învățământ, cât și din partea unor alte regiuni din țările partenere și din partea comunității românești. Media de dezvoltare anuală a proiectului, din punct de vedere al numărului de beneficiari, elevii înscriși la curs, este de aproximativ 20%.

Sprrijinirea comunităților românești din afara granițelor țării

Promovarea relațiilor dintre România și comunitățile românești din străinătate se realizează îndeosebi prin acordarea unor locuri cu bursă și locuri cu scutire de taxe școlare, aprobate, anual, prin Hotărâri de Guvern privind cifra de școlarizare în învățământul preuniversitar și superior de stat.

Astfel, în anul școlar/universitar 2012-2013, Ministerul Educației Naționale a oferit 6.745 locuri cu bursă și locuri cu scutire de taxe școlare, alocate prin Hotărârea de Guvern nr. 549/2012, pentru învățământul preuniversitar fiind alocate 1.800 locuri cu bursă și cu scutire de taxe școlare, din care: 1.500 pentru Republica Moldova și 300 pentru Ucraina, Balcani și Diaspora;

În anul școlar/universitar 2013-2014, Ministerul Educației Naționale a păstrat același număr de locuri și aceeași repartizare, conform Hotărârii de Guvern nr. 268/2013.

Sprrijinirea cetățenilor români pentru obținerea unor burse de studii în străinătate

În anul școlar 2012-2013 au beneficiat de burse în străinătate, pentru studii de licență, 8 elevi, în clasa a XII-a (la momentul candidaturii).

Situația acestei categorii de candidați, în ultimii 4 ani, este următoarea: 2008-2009 – 4; 2009-2010 – 7; 2010-2011 – 4; 2011-2012 – 5.

X. Dezvoltarea sistemului de recunoașteri și echivalări

Apartenența la spațiul Uniunii Europene (fapt ce a încurajat libertatea de mișcare a cetățenilor români și implicit a oferit posibilitatea de a studia în afara granițelor) și situația socio-economică a ultimilor ani a creat premisele unei activități intense în domeniul recunoașterii studiilor realizate în afara României și în domeniul învățământului preuniversitar.

În ceea ce privește elevii, în perioada 1 septembrie 2012 – 1 iulie 2013, s-au înregistrat 8.545 de solicitări provenite de la cetățeni români și de la alți cetățeni europeni de echivalare a perioadelor de studii preuniversitare și de la cetățeni români de echivalare a diplomelor de Bacalaureat (această cifră cuprinde și completări pentru dosarele depuse anterior, precum și dosare pentru echivalări retroactive); menționăm că atestatul emis de CNRED, pentru cetățenii români, de echivalare cu diploma de Bacalaureat a diplomelor obținute în străinătate poate fi utilizat atât pentru continuarea studiilor, cât și pentru exercitarea unei activități profesionale.

În general, solicitările pentru echivalarea studiilor provin de la elevi (cetățeni români aprox. 95% și alți cetățeni europeni aprox. 5%), care studiază în statele europene. Astfel, cele mai multe cereri de echivalare provin de la elevi români care se întorc din Italia, Spania, Grecia, Anglia, Portugalia, Franța, Belgia. Aproximativ 10% din solicitările de echivalare provin de la elevi români care au studiat în state terțe precum Siria, Emiratele Arabe Unite, S.U.A., Turcia, Japonia, China.

În ceea ce privește cetățenii europeni, care au solicitat recunoașterea diplomelor de Bacalaureat, în vederea accesului la învățământ superior, menționăm că, în perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2012, s-au înregistrat 3.112 de solicitări (inclusiv completări de acte).

XI. Îmbunătățirea absorbției fondurilor europene

Gradul de absorbție raportat de Organismul Intermediar POSDRU din cadrul Centrului Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic:

1. Gradul de absorbție la data de 06.01.2012:

Formula ACIS-MFP

DMI 2.1 = 20,96%

DMI 2.3 = 39,66%

Medie 2.1 și 2.3 = 17,63%

Formula CE-UE

DMI 2.1 = 10,32%

DMI 2.3 = 7,00%

Medie 2.1 și 2.3 = 8,54%

2. Gradul de absorbție la data de 18.11.2013:

Formula ACIS-MFP

DMI 2.1 = 48,77%

DMI 2.3 = 39,64%

Medie 2.1 și 2.3 = 43,87%

Formula CE-UE

DMI 2.1 = 37,15%

DMI 2.3 = 30,75%

Medie 2.1 și 2.3 = 33,72%

În cadrul DMI 2.1 *Tranziția de la școală la viața activă* au fost încheiate 217 contracte de finanțare, cu o valoare totală de 1.067, 114 mil. lei, adică 70,72% din bugetul alocat pentru DMI.

În cadrul acestor proiecte au fost implementate măsuri de facilitare a tranziției de la școală la viața activă a elevilor și studenților, care s-au materializat în stagii de pregătire practică la potențiali angajatori, activități de consiliere și orientare pentru carieră, campanii de conștientizare în vederea sprijinirii tranziției de la școală la viața activă, monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților de învățământ preuniversitar și universitar, activități inovatoare etc. Un exemplu de bune practici din rândul activităților inovatoare îl reprezintă dezvoltarea și implementarea metodelor de învățare de tip "firmă de exercițiu" și "întreprindere simulată" atât în unități și instituții de învățământ în care sunt specifice aceste metode, cât și la nivelul altor unități și instituții de învățământ.

În cadrul 2.3. *Acces și participare la formare profesională continuă* au fost încheiate 309 de contracte de finanțare, cu o valoare totală de 955.899.534,28 lei, adică 54,69% din bugetul alocat pentru DMI.

Prin proiectele cofinanțate în cadrul DMI 2.3, se asigură creșterea adaptabilității angajaților la cerințelor pieței muncii, prin măsuri ce vizează creșterea nivelului de calificare profesională al acestora. La nivelul concret al proiectelor, regăsim activități de furnizare a programelor complete de calificare și recalificare a adulților angajați, activități de validare și certificare a competențelor profesionale dobândite în alte contexte decât cele formale, alături de activități de consiliere și orientare profesională a angajaților, campanii de conștientizare privind beneficiile participării la programele de FPC etc. De remarcat faptul că 23 dintre proiectele finanțate în cadrul DMI 2.3 au fost implementate de către unități și instituții de învățământ, în calitate de beneficiari, iar în 12 proiecte regăsim unități sau instituții de învățământ cu calitatea de parteneri. Acest aspect demonstrează o deschidere din ce în ce mai mare a unităților de învățământ către asumarea rolului de furnizor de formare profesională continuă pentru adulți, în complementaritate cu rolul lor tradițional de furnizori de formare profesională continuă.

În cadrul activității de programare a fondurilor europene alocate României pentru perioada 2014-2020, activitate ce vizează elaborarea Acordului de Parteneriat și a programelor operaționale subsecvente, MEN a elaborat Analiza de Nevoi privind Educația și Formarea Profesională din România și a stabilit prioritățile preliminare de investiții a căror finanțare contribuie la atingerea obiectivelor și rezultatelor ce vor fi propuse pentru a acoperi nevoile de dezvoltare, în funcție de obiectivele tematice propuse în regulamentele europene. A fost elaborat draftul Strategiei privind Educația și Formarea Profesională – justificarea obiectivelor tematice stabilite spre finanțare (cu prezentarea complementarității între intervenții, precum și a conexiunilor cu strategiile naționale și europene).

CAPITOLUL 3.

PROGRAME ȘI PROIECTE FINANȚATE DIN FONDURI EXTERNE, DERULATE DE CĂTRE M.E.N. ȘI INSTITUȚIILE SUBORDONATE/COORDONATE

Nr. crt	Denumire proiect/ ID proiect	Beneficiar Partener	Perioada de imple- mentare	Obiectivul general al proiectului	Rezultatele proiectului
I.	PROIECTE FINANȚATE PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE (POSDRU)				
1	Dezvoltarea culturii calității și furnizarea unei educații de calitate în sistemul de învățământ preuniversitar din România prin implementarea standardelor de referință FSE-POSDRU, ID 55330	ARACIP	2010-2013	Creșterea capacității sistemului de învățământ preuniversitar de a furniza educație de calitate prin implementarea standardelor de referință. Buget: 5.000.000 EURO	<ul style="list-style-type: none"> • 1 metodologie de evaluare externă a calității educației și 1 proiect de HG de aprobare a metodologiei de evaluare externă a calității educației; • 1 manual de evaluare externă a calității; • 1023 de vizite de evaluare externă a calității în unitățile de învățământ selectate, fiind pilotată metodologia și a mecanismele de evaluare externă a calității educației; • 964 de atestate ale nivelului de calitate (implicând reacreditarea); • formarea a 703 evaluatori externi înscriși în Registrul național referitor la metodologia și mecanismele de evaluare externă a calității; • Formarea a 4112 de directori, membri ai Consiliilor de administrație și ai comisiilor de evaluare și asigurare a calității din cele 1023 de unități de învățământ în pilotare.
2	Sprijin pentru unitățile școlare în	ARACIP	2010-2013	Dezvoltarea capacității furnizorilor de educație de a	<ul style="list-style-type: none"> • 1 aplicație informatică de sprijin pentru implementarea manualului de evaluare internă a calității;

	implementarea manualului de evaluare internă a calității educației, FSE-POSDRU, ID 55668			<p>elabora, implementa, evalua și revizui sisteme și proceduri de asigurare a calității educației în învățământul preuniversitar.</p> <p>Buget: 5.000.000 EURO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1 metodologie de selecție a formatorilor de formatori pentru utilizarea aplicației informatice atașate manualului de evaluare internă a calității; • 125 de formatori în domeniul calității educației, selectați din „Registrul ARACIP al formatorilor în domeniul calității educației”; • circa 6000 membri CEAC formați și certificați (câte unul din fiecare unitate școlară); • 25 vizite de monitorizare și control (la centrele de formare); • 1 manual de evaluare internă a calității, tipărit și distribuit în 8000 exemplare.
3	Revizuirea metodologiilor, instrumentelor și procedurilor pentru creșterea calității învățământului profesional și tehnic POSDRU/55/1.1/S/38855	CNDIPT	2009 – 2012	<p>Suținerea procesului de îmbunătățire a sistemului național de EFP, prin îmbunătățirea sistemului de EFP inițială, prin analiza și formularea unor propuneri de revizuire a metodologiilor, instrumentelor și procedurilor care operaționalizează politicile de dezvoltare ale IPT.</p> <p>Buget: 10.833.900 lei</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1 raport de analiză a metodologiilor, instrumentelor și procedurilor ce operaționalizează la nivelul sistemului IPT din perspectiva politicilor asumate versus politici implementate; • 9 rapoarte tematice privind concluziile și recomandările necesare pentru revizuirile metodologiilor, instrumentele și procedurile analizate; rapoartele tematice acoperă domenii distincte din cadrul sistemului de formare profesională continuă; • 9 studii utilizate pentru analiza metodologiilor, instrumentelor și procedurilor; • 1 raport național privind IPT.
4	Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii POSDRU/55/1.1/S/37932	CNDIPT	2010 – 2012	<p>Creșterea relevanței ofertei de formare profesională inițială prin învățământul profesional și tehnic preuniversitar (IPT) în raport cu nevoile pieței muncii și cerințele de dezvoltare economică și socială, din perspectiva societății bazate pe cunoaștere, prin îmbunătățirea documentelor de planificare strategică în IPT la nivel județean și local.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 1 Metodologie pentru realizarea Studiului previzional privind nevoile de formare profesională la orizontul anului 2013 și în perspectiva anului 2020; • 1 Studiu previzional privind nevoile de formare profesională la orizontul anului 2013 și în perspectiva anului 2020, realizat în sprijinul planificării strategice a IPT; • Anchetă în firme privind cererea de forță de muncă pe termen scurt (6-12 luni) – componentă a studiului previzional; • 1 Metodologie revizuită pentru monitorizarea PAS; • 8 Seminarii regionale de pregătire a monitorizării PAS; • 42 PLAI actualizate; • 43 Schimburi de experiență transnaționale (vizite de studii în țări UE) la

				Buget: 18.494.989 lei	care au participat 525 de membri CLDPS din 12 județe; <ul style="list-style-type: none"> • 42 schimburi de experiență interjudețene (peer learning) pentru membri CLDPS.
5	Formarea cadrelor didactice în domeniul evaluării competențelor profesionale POSDRU/57/1.3/S/30768	CNDIPT	2011 – 2014	Susținerea procesului de îmbunătățire a sistemului național de educație și formare profesională. Buget: 10743395.00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 1 program general de formare continuă în domeniul evaluării competențelor profesionale „Profesor – evaluator de competențe profesionale” acreditat; • 3 programe specializate de formare continuă în domeniul evaluării competențelor profesionale: <i>Formator profesor evaluatori de competențe profesionale, Dezvoltatori de instrumente de evaluare, Formator de profesori monitori interni și externi ai evaluării în curs de acreditare</i> (dosarele de acreditare depuse la MECS).
6	Formarea cadrelor didactice din învățământul profesional și tehnic-profil SERVICII, pentru extinderea metodei moderne de învățare firmă de exercițiu POSDRU/57/1.3/S/33440	CNDIPT	2010 – 2013	Susținerea procesului de îmbunătățire a sistemului național de educație și formare profesională, prin creșterea atractivității și calității programelor de educație și formare profesională asigurată prin pregătirea cadrelor didactice pentru realizarea unei evaluări moderne și relevante a rezultatelor învățării. Buget total: 10 698 712 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 1 set de competențe pentru profilul cadrului didactic specializat în implementarea metodei active de învățare-firmă de exercițiu; • 6 seturi de materiale auxiliare pentru cadre didactice (2 seturi de materiale/stagiu) multiplicat pentru cei 600 de participanți la programele de formare, materiale ce vor fi folosite ulterior în procesul de formare de competențe la nivelul tuturor unităților din învățământul profesional și tehnic, profil servicii; • 572 de certificate de competențe profesionale obținute de cadrele didactice din IPT, profil servicii, care au parcurs programul de formare continuă; • 1 ghid metodologic al cadrelor didactice din IPT, profil servicii, necesar implementării metodei moderne de instruire-firmă de exercițiu.
7	Curriculum Revizuit în Învățământul Profesional și Tehnic (CRIPT) POSDRU/85/1.1/S/58832	CNDIPT	2010 – 2013	Îmbunătățirea calității ofertei educaționale (curriculare) din sistemul național de educație și formare profesională inițială, prin intervenții ameliorative, ample, sistemice, la nivelul fiecărei componente a procesului de proiectare a acestei oferte specifice sistemului de	<ul style="list-style-type: none"> • 1 analiză de impact a curriculumului actual pentru învățământul profesional și tehnic; • 1 metodologie de analiză a calificărilor, SPP-urilor și curriculumului actual din IPT adecvat acestora; • 1 metodologie pentru elaborarea și revizuirea SPP-urilor pentru IPT; • 200 de Rapoarte finale de analiză a calificărilor profesionale din IPT; • 16 Rapoarte finale de analiză a calificărilor, SPP-urilor și curriculumului actual din IPT pentru domeniile de pregătire profesională; • 1 document strategic revizuit intitulat „Nomenclatorul Calificărilor profesionale pentru care se asigură pregătirea prin învățământul

				învățământ profesional și tehnic (IPT)	preuniversitar” .
8	Îmbunătățirea calității educației și formării profesionale prin rețele parteneriale POSDRU/85/1.1/S/57551	CNDIPT	2010 – 2013	Îmbunătățirea sistemului de educație și formare profesională, prin dezvoltarea de instrumente și metodologii pentru implementarea Cadrului Comun European de Referință pentru Asigurarea Calității în formare profesională (EQARF), utilizând rețele parteneriale între școli. Buget: 12179131.00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 1 metodologie pentru implementarea Cadrului Comun European de Referință pentru Asigurare a Calității în formarea profesională în context național; • 1 metodologie pentru dezvoltarea rețelelor parteneriale în învățământul profesional și tehnic; • 234 persoane formate și atestate pentru implementarea rețelelor parteneriale în învățământul profesional și tehnic; • 16 rețele parteneriale formate între 96 de școli; • 40 de persoane participante la vizite de studiu în Austria.
9	Parteneriate active școală – întreprindere pentru îmbunătățirea formării profesionale inițiale – PAȘII FPI POSDRU/85/1.1/S/63196	CNDIPT	2010 – 2013	Îmbunătățirea capacității învățământului profesional și tehnic (IPT) de a asigura calificări și oferte educaționale relevante pentru nevoile pieței muncii prin colaborarea directă cu reprezentanții mediului economic. Buget: 11765965.00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 1 studiu de oportunitate privind realizarea, dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor active școală – întreprindere; • 20 parteneriate școală – întreprindere vizând domeniile Electric, Electronică și automatizări; • 8 seminarii regionale de sensibilizare/conștientizare a importanței dezvoltării parteneriatelor școală – întreprindere; • 5 ateliere de formare a unor specialiști din întreprinderi pentru activitățile de informare și consiliere în carieră; • 93 specialiști din întreprinderi formați pentru a interveni în activitățile de informare și consiliere în carieră.
10	Competențe-cheie TIC în curriculumul școlar POSDRU/1/1.1/S/5./4615	CNEE	2009 – 2012	Îmbunătățirea și restructurarea sistemului de învățământ preuniversitar prin adaptarea curriculum-ului național la cerințele actuale care necesită utilizarea și perfecționarea continuă a competențelor TIC.	<ul style="list-style-type: none"> • Personal care a beneficiat de sprijin pentru formare/perfecționare, care a fost certificat; persoane instruite pentru utilizarea platformei de învățare la distanță (http://tic.ncit.pub.ro/): <ul style="list-style-type: none"> - 720 de inspectori, directori și metodiști din toate județele țării • Unități furnizoare de educație și EPF sprijinite care corespund standardelor de asigurare a calității: <ul style="list-style-type: none"> - 1741 de unități școlare; - la nivelul țării au fost formate aproximativ 14.000 de cadre didactice.

				Buget: 18.500.000 lei.	<ul style="list-style-type: none"> • Elevi care beneficiază de servicii de orientare și consiliere și alte servicii conexe în proiectele finanțate: <ul style="list-style-type: none"> - 226.293 elevi au pilotat pachetul educațional elaborat in proiect; • Site-ul proiectului: http://www.rocnee.eu sau direct http://tic.ncit.pub.ro/
11	Cadru de referință al curriculumului național pentru învățământul preuniversitar: un imperativ al reformei curriculare POSDRU/55/1.1/S/25088	CNEE	2009 – 2013	<p>Revizuirea, completarea și dezvoltarea Cadrelor de Referință a Curriculumului Național în conformitate cu noua realitate educațională națională și europeană.</p> <p>Buget: 18.484.277 lei</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 3000 de seturi de materiale de informare și publicitate (afișe, pliante, broșuri etc.) distribuite participanților în proiect, instituțiilor administrației centrale și locale, inspectoratelor școlare, unităților de învățământ etc. În cadrul întâlnirilor care au avut loc în perioada de implementare, s-au distribuit participanților mape, care conțineau documente care prezentau rezumatul proiectului, materialelor de sinteză ale produselor activităților și rezultate parțiale și finale ale proiectului; • Un portal de proiect pentru informare, diseminare și comunicare; Portalul poate fi accesat la adresa http://www.rocnee.eu/index9.htm.
12	Restructurarea curriculumului național în învățământul liceal POSDRU/55/1.1/S/31536	CNEE	2009 – 2013	<p>Restructurarea curriculumului național la toate disciplinele de la liceu, filierele teoretică și vocațională și la disciplinele de cultură generală de la filiera tehnologică, denumită restructurarea curriculumului național în învățământul liceal.</p> <p>Buget: 18.499.981 lei</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea paginii web a proiectului pentru postarea informațiilor relevante legate de proiect și pentru comunicarea eficientă cu persoanele interesate de acesta - pagina poate fi accesată la portalul http://www.rocnee.eu/index10.htm; • Elaborarea Raportului de diagnoză multicriterială a componentelor curriculumului național; • Elaborarea planurilor-cadru din învățământul liceal, în funcție de filieră, profil, specializare/ calificare; • Realizarea documentului de lucru Analiza principiilor de elaborare a programelor școlare.
13	Dezvoltarea resursei umane pentru managementul eficient al bazelor de date calitative ale rezultatelor examenelor și evaluărilor	CNEE	2009 - 2012	<p>Realizarea și implementarea la nivel național a unui program pilot pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice cu abilități IT dobândite pe cale non-formală și informală, a cadrelor didactice cu dublă specializare (inclusiv</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Acreditarea programului de formare continuă de tip blended learning; • Dezvoltarea resursei umane pentru managementul eficient al bazelor de date calitative și utilizarea borderoului electronic în cadrul examenelor naționale; • Crearea websiteului www.dru.rocnee.eu; • Crearea platformei de e-learning și moodle a proiectului; • Creșterea directă, monitorizabilă și măsurabilă a calității informațiilor privind cunoștințele, deprinderile, competențele elevilor și ale

	naționale din învățământul preuniversitar-DRU - MEBD – EN POS DRU/ 57/1.3/S/ 21086			informatică) și a informaticienilor de a lucra eficient în echipă cu profesorii –evaluatori participanți la evaluările și examenele naționale. Buget: 18.499.924 lei	candidaților la evaluările și examenele naționale; <ul style="list-style-type: none"> • Formarea continuă a aproximativ 2000 persoane; • Crearea și implementarea la nivel național a unui program pilot pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice cu abilități IT dobândite pe cale non-formală și informală, a cadrelor didactice cu dublă specializare (inclusiv informatică) și a informaticienilor de a lucra eficient în echipă cu profesorii– evaluatori participanți la evaluările și examenele naționale.
14	Educație, calificare și facilitarea tranziției spre un loc de muncă pentru elevi și tineri cu risc sau în situație de abandon școlar POSDRU/8/2.2/S/ 4/ 3024	MEN DGEITPV	2009 - 2012	Crearea cadrului metodologic, a mecanismelor și instrumentelor de sprijin pentru dezvoltarea unor programe integrate pentru creșterea participării la educație și formare profesională inițială și facilitarea tranziției către un loc de muncă a elevilor și tinerilor care prezintă risc sau sunt în situație de abandon școlar Buget: 18.326.049,00 RON	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborare metoddologiei ȘDȘ, ADȘ primar și ADȘ secundar inferior; • Pilotare metodologiei și instrumente (ghiduri elevi și profesori) ȘDȘ și ADȘ și prezentare rezultate în cadrul Conferinței finale; • Organizarea de mese rotunde și seminarii tematice la nivel local; • Curriculum ADȘ revizuit; • Studiu de impact; • Finalizarea studiului privind analfabetismul funcțional și programele integrate; • Suporturi de curs pentru mentori și formatori; • O vizită de studiu în Italia (Rimini).
15	Dezvoltarea competențelor cheie, premisă a incluziunii sociale POSDRU/55/1.1/S/ 41523	MEN DGEITPV	2009 – 2012	Îmbunătățirea competențelor cheie în învățământul primar prin crearea /testarea/pilotarea și implementarea unui program educațional integrat, în vederea creșterii calității educației la nivel de sistem Buget 18.496.700.00 RON	<ul style="list-style-type: none"> • Site de inovare didactică; • Bază de curs pentru formarea cadrelor didactice; • 600 cadre didactice din învățământul primar formate; • Set de criterii psihopedagogice pentru alcătuirea resurselor educaționale; • Metodologie de stimulare a lecturii; • Resurse educaționale (cărți, reviste, caiete de lucru pentru copii, ghiduri pentru profesori) pentru stimularea lecturii în învățământul primar.
16	Un învățământ performant bazat pe decizii fundamentate -	MEN DGEITPV	2010 – 2013	Dezvoltarea capacității de utilizare a bazelor de date naționale rezultate din studiile comparative internaționale	<ul style="list-style-type: none"> • Formarea experților pentru analiza statistică a datelor (două sesiuni de formare); • Elaborarea drafturilor ghidurilor TIMSS, PIRLS adresate profesorilor (învățământ primar și învățământ gimnazial);

	Strategii de valorificare a evaluărilor internaționale privind rezultatele învățării POSDRU/55/1.1/S/35279			TIMSS și PIRLS în vederea ameliorării calității sistemului educațional românesc. Buget: 18.452.752,5 RON	<ul style="list-style-type: none"> Formarea personalului din sistemul de învățământ de la nivelul școlilor pilot TIMSS 2007, PIRLS 2006 (1071 cadre didactice).
17	Formarea competențelor personalului didactic pentru promovarea stării de bine a copiilor în școli, POSDRU/57/1.3/S/33894	MEN DGMRU RSN	2011–2013	Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preșcolar, primar și gimnazial pentru a dezvolta abilitățile sociale, emoționale și de management comportamental ale copiilor din mediul școlar. Buget: 18,447,630.50	<ul style="list-style-type: none"> Raport asupra atitudinilor, convingerilor, cunoștințelor și comportamentelor cadrelor didactice și consilierilor școlari privind dificultățile sociale, emoționale și comportamentale ale copiilor în mediul școlar; 6 ghiduri tematice (incluzând instrumente și curricula) destinate educatoarelor, învățătorilor/institutorilor, profesorilor care predau la ciclul gimnazial inferior și consilierilor școlari privind dezvoltarea abilităților sociale și afective ale copiilor, managementul comportamental, prevenția și intervenția în cazul unor dificultăți și tulburări cu care se pot confrunta copiii: anxietate, depresie, agresivitate și intimidare, ADHD, tulburări de opoziție.
18	De la debut la succes” – program național de mentorat de inserție profesională a cadrelor didactice” POSDRU/57/1.3/S/36525	MEN DGMRU RSN	2011–2013	Îmbunătățirea inserției profesionale și creșterea calității activității didactice a debutanților din învățământul preuniversitar prin dezvoltarea unui sistem național coerent, coeziv și sustenabil de asistare în stagiatură. Buget: 7.977.799 lei	<ul style="list-style-type: none"> Proiectarea și implementarea platformei ITC; Analiza ocupațională pentru ocupația „mentor de inserție profesională”; Studiu de analiză a stării inițiale a sistemului de îndrumare existent precum și a analizei de nevoi privind pregătirea debutanților; Metodologie de asistare a debutanților elaborată în cadrul proiectului (în derulare); Platforma ITC operațională pentru formarea mentorilor și asistarea debutanților; Biblioteca virtuală a proiectului accesibilă tuturor cadrelor didactice; Pagina web a proiectului; Program de formare mentori, acreditat.
19	Promovarea și stimularea performanței	MEN	2011–2013	Dezvoltarea unei culturi a calității în învățământul preuniversitar prin	<ul style="list-style-type: none"> Structură curriculară în faza de proiect, rezultată prin revizuirea programelor de concurs anterioare; Un număr de 4 work-shopuri cu câte 42 de participanți;

	școlare pentru elevii din învățământul preuniversitar care provin din grupuri vulnerabile POSRU/85/1.1/S/60817	UIPFFS		promovarea și stimularea exemplarelor de bune practici reprezentate de elevii cu performanțe școlare de excepție proveniți din grupuri vulnerabile. Buget: 19.392.124 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 168 de persoane formate; 168 de mape cu documentația în lucru pentru participanții la work-shopuri; • Metodologia de organizare și desfășurare a concursurilor și olimpiadelor școlare în învățământul preuniversitar; • Regulamentul de desfășurare a olimpiadelor școlare; • Programele pe discipline și ani de studii.
20	Formarea continuă a cadrelor didactice pentru utilizarea resurselor informatice moderne în predarea eficientă a limbii engleze și evaluarea la nivel european a competențelor lingvistice POSDRU/87/1.3/S/62665	MEN UIPFFS	2011 – 2013	Îmbunătățirea calității capitalului uman din educație prin dezvoltarea competențelor personalului didactic cu ajutorul tehnologiilor moderne, în scopul utilizării instrumentelor digitale în predarea eficientă a limbii engleze și evaluarea standardizată a competențelor lingvistice Buget: 20.273.602 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 4500 de cadre didactice formate care predau limba engleză, selectate din 4000 unități de învățământ din toate regiunile de dezvoltare ale țării: 2400 din mediul urban, 1600 din mediul rural, atingând un procent de 40% de persoane din mediul rural; • Un program de formare profesională centrat pe tehnici pedagogice interactive, aliniat standardelor europene și pe utilizarea instrumentelor TIC moderne în predare și evaluare; • În cadrul proiectului există un grup țintă secundar format din 100 de formatori, care vor fi selectați din fiecare județ și din cele 6 sectoare ale municipiului București, pentru a se asigura dimensiunea națională a proiectului; • Cei 100 formatori formați în cadrul proiectului vor deveni resurse pe termen lung și vor furniza programele de formare către cadrele didactice.
21	Formarea continuă a cadrelor didactice pentru utilizarea resurselor informatice moderne în predarea eficientă a limbii franceze și evaluarea la nivel european a	MEN UIPFFS	2011 – 2013	Îmbunătățirea calității capitalului uman din educație prin dezvoltarea competențelor personalului didactic cu ajutorul tehnologiilor moderne, în scopul utilizării instrumentelor digitale în predarea eficientă a limbii franceze și evaluarea standardizată a competențelor lingvistice.	<ul style="list-style-type: none"> • Formarea a 4500 de cadre didactice care predau limba franceză, selectate din 4000 unități de învățământ din toate regiunile de dezvoltare ale țării; • Proiectul contribuie la dezvoltarea și creșterea competitivității capitalului uman din educație, oferind profesorilor de limba engleză un program de formare profesională centrat pe tehnici pedagogice interactive, aliniat standardelor europene și pe utilizarea instrumentelor TIC moderne în predare și evaluare.

	competențelor lingvistice POSDRU/87/1.3/S/ 62771			Buget: 20.273.602 lei	
22	Oportunități pentru o carieră didactică de calitate printr-un program național de formare continuă a profesorilor de matematică din învățământul preuniversitar POSDRU/87/1.3/S/ 62882	MEN UIPFFS	2010 – 2013	Îmbunătățirea accesului și participării cadrelor didactice la oportunități de formare continuă în domeniul didacticii specialității pentru asigurarea unui învățământ de calitate prin intermediul unui program național inovativ de formare bazat pe resurse digitale și prin inițierea sustenabilă a instrumentelor managementului programelor de formare continuă. Buget: 20.579.039 lei	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectarea și dezvoltarea unui program național inovativ de formare bazat pe resurse digitale pentru perfecționarea competențelor profesionale ale profesorilor de matematică în domeniul didacticii specialității din învățământul preuniversitar; • Dobândirea de către un număr de 96 de profesori de matematică a competențelor profesionale de formatori de formatori pentru specialitatea matematică în cadrul programului național de formare continuă în format e-learning; • Abilitarea curriculară a 4600 de cadre didactice din domeniul matematicii, din învățământul preuniversitar, prin participare la un program național inovativ de formare bazat pe metode interactive de predare/materiale didactice inovative/instrumente digitale.
23	Managementul situațiilor de criză la nivelul unității școlare, POSDRU/85/1.1/S/ 64345	MEN UIPFFS	2011 – 2013	Asigurarea unei educații de calitate în învățământul preuniversitar prin restructurarea curriculumului pentru consiliere și orientare și prin elaborarea, implementarea și monitorizarea de proceduri, instrumente și mecanisme, în vederea asigurării unui management eficient al situațiilor de criză la nivelul unităților de învățământ. Buget: 10.817.539 lei	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea calității actului educațional prin adecvarea curriculum-ului de consiliere și orientare la specificul societății contemporane românești, dezvoltarea abilităților de mediere ale cadrelor didactice și ale elevilor implicați în activități manageriale la nivelul unității școlare, centrate pe prevenirea și dezamorsarea situațiilor de criză, asigurarea procedurilor și instrumentelor de intervenție în cadrul instituțiilor de învățământ; • Realizarea unui manual de proceduri și a unei metodologii de intervenție în managementul situațiilor de criză la nivelul unității de învățământ, elemente fundamentale în asigurarea climatului instituțional propice asigurării unei educații de calitate.
24	Banca de date națională a	MEN	2010 – 2013	Dezvoltarea unui sistem național informatizat de	<ul style="list-style-type: none"> • Studiu de analiză preliminară a configurației unui sistem național de evidență și gestiune electronică a formării continue a personalului

	formării continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar, POSRU/87/1.3/S/6 393 ¹	UIPFFS		evidență și gestiune a perfecționării și formării continue din perspectiva carierei didactice în vederea îmbunătățirii managementului și calității programelor de formare continuă pentru personalul din învățământul preuniversitar și fundamentării politicilor și strategiilor educaționale în domeniu. Buget: 9.938.409 lei	didactic din învățământul preuniversitar; <ul style="list-style-type: none"> • Un sistem informatic de evidență și gestiune a formării continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar realizat/testat; • Rețea virtuală națională a furnizorilor care au programe de formare continuă acreditate pentru resursele umane din educație și formare profesională cu date specifice despre formatori/CPT asociate/absolvenți de cursuri, operațională în cadrul Băncii naționale de date pentru gestiunea formării continue a personalului didactic.
25	Medierea - modalitate de soluționare a conflictelor apărute în mediul școlar POSDRU/57/1.3/S/ 34825	MEN UIPFFS	2010 - 2013	Îmbunătățirea accesului și a participării la oportunități de formare și reconversie profesională a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar prin activități de mediere și către o nouă specializare, aceea de mediator educațional, în vederea creșterii calității serviciilor de educație la nivel național. Profesionalizarea mediatorului educațional și formarea a 1344 cadre didactice pentru a dobândi competențe de gestionare a conflictelor apărute în mediul școlar; Buget: 17 234 255,00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 52 de membri pentru cele 2 echipe și un memorandum de înțelegere; • Planificarea activităților - 1 plan de implementare; • Sistem informatic suport - nr. de accesări a sistemului informatic suport; nr. de accesări a site-ului proiectului; • 1 portofoliu cu documente și modele de optimizare a practicilor în medierea conflictelor; • 1 set de metodologii și proceduri de dezvoltare a noii profesii-mediatorul educațional; o fișă cadru a postului/ o fișă cadru de evaluare pentru mediatorul educațional; o clasă introdusă în standardul ocupațional, o completare a O.M.nr.1529/18 iulie 2007; • Un portal activ, un ghid de utilizare al acestuia, ghiduri de utilizare a platformei online: două printate pentru mediatori educaționali și formatorii din programul de formare/ reconversie/ perfecționare, unul online pentru cadrele didactice cursante, 3 ghiduri utilizate ca resursă de învățare în proiect; 1 kit al mediatorului; • Suport de curs online al curriculei/elementele on-line ale cursurilor; un program de formare acreditat; • 294 contracte semnate cu aplicantul; 294 cadre didactice care au urmat programul de formare/ reconversie profesională; • 294 portofolii de evaluare, 294 atestate de formare continuă

26	Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii din clasele I-IV – program de formare continuă de tip `blended learning` pentru cadrele didactice din învă. primar POSDRU/87/1.3/S/63113	MEN UIPFFS	2011 – 2013	Îmbunătățirea accesului și participării cadrelor didactice din învățământul primar la oportunități de formare continuă bazate pe resurse digitale și pe cursuri de tip `blended learning`, în vederea susținerii formării de competențe cheie la școlarii mici, prin organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare. Buget: 20 250 598,29 lei	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectarea, elaborarea și efectuarea unei cercetări diagnostice cu valoare aplicativă, „Modalități de dezvoltare a competențelor cheie în învățământul primar”; • Proiectarea curriculumului pentru programul de formare „Organizarea interdisciplinară a ofertelor de formare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici”; • Formarea formatorilor naționali pentru programul de formare „Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici”: 258 formatori; • Derularea programului de formare continuă „Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici”: 19.350 cadre didactice care predau în ciclul primar, cu precădere la clasa pregătitoare; • 1 platformă e-learning operațională cu peste 19000 utilizatori; • Diseminarea rezultatelor proiectului.
27	Program educațional integrat de facilitare a tranziției din ciclul de învă. gimnazial în vederea prevenirii insuccesului școlar la elevii POSDRU/91/2.2/S/63189	MEN UIPFFS	2010 – 2013	Prevenirea insuccesului școlar la elevii din clasele a 5-a prin crearea / testarea/ pilotarea unui program educațional integrat și resurse digitale de facilitare a tranziției din ciclul de învățământ primar în ciclul de învățământ gimnazial. Buget: 20.657.962 lei	<ul style="list-style-type: none"> • Formarea unei echipe de experți în domeniul tranziției școlare către gimnaziu, operațională pe tot parcursul proiectului; • Un program educațional integrat, „Mă pregătesc din cursul primar pentru gimnaziu”, pentru pregătirea tranziției școlare a elevilor către clasa a 5-a proiectat /dezvoltat/testat din perspectiva curriculară și de e-learning; • Un set de instrumente „mapa digitală personală a elevului”, pentru verificarea nivelului de pregătire pentru trecerea la ciclul gimnazial, validat și funcțional; • Un set de resurse educaționale digitalizate pentru elevii din clasa a 4-a și a 5-a (abordări pentru activități instructiv - educative, de învățare, de joc, recreative sub forma unor filme educaționale, jocuri interactive, simulări, animații) proiectat/testat/pilotat.
28	Facilitator pentru învățarea permanentă în școală – o nouă calificare didactică pentru o școală	MEN UIPFFS	2011 – 2013	Creșterea competitivității resurselor umane din educație și formare profesională continuă și îmbunătățirea oportunităților de carieră în domeniul educației	<ul style="list-style-type: none"> • 400 de cadre didactice vor deveni facilitatori pentru învățarea permanentă; • Proiectul dorește să pregătească personalul didactic în domeniul proiectării și implementării activităților de învățare permanentă în școală, precum și în ceea ce privește dezvoltarea unor metodologii specifice de intervenție. Activitățile organizate în cadrul proiectului vor

	care învață! POSDRU/57/1.3/3 0074			permanente. Buget: 16.091.826 lei	urmări atât dezvoltarea unor oportunități de informare și schimb de experiență în domeniul învățării permanente, cât și formarea și promovarea de facilitatori de învățare permanentă.
29	Împreună cu copiii pentru un debut școlar de calitate – instrumente didactice pentru preșcolarii din grupa pregătitoare POSDRU/91/2.2/S/63126	MEN UIPFFS	2010 – 2014	Creșterea adaptabilității școlare, asociată cu prevenirea insuccesului școlar la copiii preșcolari din grupa mare pregătitoare prin crearea /testarea/pilotarea instrumentelor didactice digitale și a unei abordări educaționale alternative în vederea pregătirii debutului școlar. Buget: 19.863.497 lei (rectificat: 8,368,639.41lei)	<ul style="list-style-type: none"> • Un program educațional alternativ „Împreună cu copiii pentru un debut școlar de calitate”, proiectat / realizat / pilotat; • Un set de instrumente psihopedagogice pentru verificarea aptitudinii de școlaritate proiectat / realizat / digitalizat / testat / pilotat; • Un set de resurse educaționale digitalizate pentru fiecare domeniu de dezvoltare curriculară pentru grupa mare pregătitoare, corelate cu exigențe din clasa I; • Un program de formare continuă pentru cadre didactice din învățământul preșcolar/profesorii psihopedagogi în domeniul programului educațional alternativ pentru pregătirea debutului școlar și a instrumentelor didactice digitale proiectat/realizat; • 1000 ghiduri de bune practici în realizarea și utilizarea abordărilor curriculare și resurselor digitale de învățare prin joc pentru preșcolari realizate / multiplicare.
30	Competențe cheie prin jocuri virtuale la grădiniță – resurse didactice pentru punerea bazelor formării competențelor cheie la preșcolari; POSDRU/91/2.2/S/63158	MEN UIPFFS	2010 – 2013	Asigurarea unui debut școlar echilibrat asociat cu evitarea riscurilor de părăsire timpurie a sistemului de educație pentru preșcolari prin crearea / testarea/ pilotarea unei noi abordări educaționale integrate. Buget: 20.486.069 lei	<ul style="list-style-type: none"> • Sunt implicați alături de cei 3120 de preșcolari cu vârste cuprinse între 3 și 5 ani, 700 de părinți – tutori ai copiilor preșcolari mai sus menționați și 156 de cadre didactice din grădinițe de la nivel național.
31	Pentru sănătatea ta, pentru a nu abandona școala!; POSDRU/91/2.2/S/61752	MEN UIPFFS	2010 – 2013	Dezvoltarea măsurilor de prevenire a fenomenului de părăsire timpurie a școlii și menținerea în sistemul de educație și formare profesională inițială, a elevilor cu risc de părăsire timpurie a școlii cu vârsta cuprinsă între 7	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectul urmărește creșterea nivelului de educație a elevilor cuprinși în sistemul preuniversitar de învățământ, clasele I - VIII, expuși riscului de părăsire a școlii; intervine în acest sens, prin măsuri preventive, de menținere în educație a elevilor și corective, vizând reintegrarea în educație a celor ce abandonează timpuriu școala, prin crearea cadrului de furnizare/ dezvoltare a programelor educaționale de tip „a doua șansă”;

				și 17 ani din 8 regiuni din Romania, pe o perioada de 36 luni Buget: 17.233.440 lei	<ul style="list-style-type: none"> • Campania de conștientizare a grupului vizat se va realiza prin intermediul Caravanei „San - School” ce va parcurge, 150 de localități din mediul rural. Localitățile au fost identificate/ selectate pe temeiul unui studiu asupra mediului rural, realizat la nivel național, având reprezentativitate regională.
32	EVRIKA – Educație pentru Viață și Responsabilizare individuală prin Programe de Cetățenie activă pentru tinerii din România POSDRU/ 56656	MEN UIPFFS Beneficiar: Fundația Tineri pentru Tineri MEN partener	2010 – 2013	Dezvoltarea de mecanisme și instrumente pentru asigurarea accesului elevilor din 15 județe la educație de tip nonformal de calitate și la competențe cheie europene de cetățenie activă. Buget: 2.400.000 EUR cofinanțată din Fondul Social European prin POSDRU 2007 – 2013	<ul style="list-style-type: none"> • 1.375 de elevi, dornici să se implice ca voluntari în cadrul proiectului, au fost instruiți; • 495 de directori adjuncți și consilieri educativi au participat la programul de formare; • 288 de psihologi școlari au fost instruiți și au derulat sesiuni de consiliere individuală și de grup pe teme programului “Educație pentru Viața de Familie”; • 13.706 este numărul elevilor care au beneficiat de consiliere din partea psihologilor școlari instruiți; • - 7,20 este numărul mediu de sesiuni de care a beneficiat fiecare dintre cei 23.037 de elevi instruiți de voluntarii proiectului.
33	EDSANO – Educație pentru Sănătate – Dezvoltarea curriculei opționale modulare pentru învățământul preuniversitar – POSDRU/ 62075	MEN MEN partener UIPFFS	2010-2013	Dezvoltarea sistemului de învățământ preuniversitar în furnizarea de competențe cheie prin îmbunătățirea ofertei opționale de educație pentru sănătate. Buget: 17.000.000,00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 290 persoane din educație și formare au fost instruite/ perfecționate: 30 formatori, 210 inspectori școlari județeni (42 județe x 5: învățământ preșcolar, primar, biologie, educație fizică și sport, educativ) și 50 consilieri școlari (41 județe + 9 în București); • 5 standarde și proceduri în educația pentru sănătate au fost validate/ implementate în învățământul preuniversitar; • 1.640 unități școlare sunt sprijinite și implicate în campania de conștientizare adresată elevilor din mediul rural, învățământ preșcolar și primar.
34	Instruirea Profesorilor de Informatică pe Tehnologia Net – MEN partener POSDRU/ 62426	MEN UIPFFS	2010-2013	Asigurarea resurselor umane corespunzătoare pentru predarea modulelor din programa pentru informatică, clasa a XII-a. Buget: 16.969.393,00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • Programul acreditat pe un furnizor din sistemul universitar și un furnizor din sistemul preuniversitar; • Site-ul proiectului, aplicația de studiu în mediul virtual, manual de e – learning; • 1300 de profesori formați la nivel național/ 36 sesiuni /2 ani; • Auxiliare curriculare.

35	Parteneriat pentru copilul meu – program educativ de sprijin pentru risc de părăsire timpurie a școlii și părinții acestora – MEN partener POSDRU/91/2.2/S/ 62183	MEN UIPFFS	2011-2013 În implementare	Proiectul promovează un program multiregional educativ suport de tip parteneriat școală-familie-comunitate care are ca scop reducerea și prevenirea abandonul școlar, creșterea șanselor succesului educațional.	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza psihopedagogică a rămânerilor în urmă la învățatură (realizată de către profesorii psihopedagogi în colaborare cu părinții și cadrele didactice de la clasă); • Raport de diagnoză psihopedagogică a rămânerilor în urmă la învățatură, specific fiecărei unități școlare și care urmărește gruparea elevilor cu rămânere în urmă la învățatură, în funcție de tipologia propusă; • Plan de intervenție educațională, pus în aplicare de către cadrele didactice din Centrele de Resurse care funcționează în unitățile școlare; • Raport de diagnoză a rămânerilor în urmă la învățatură, raport specific fiecărui Centru de Resurse.
36	Proces educațional optimizat în viziunea competențelor societății cunoașterii POSDRU/55/1.1/S/ 25952	MEN UMPFE	2009 – 2012	Cresterea accesului la un învățământ de calitate prin intermediul unor demersuri educaționale inter - și transdisciplinare orientate către dezvoltarea competențelor solicitate de societatea modernă și prin optimizarea procesului educațional prin utilizarea TIC, inclusiv tehnologiile multi-touch. Buget: 18.409.372,00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 1410 unități școlare sprijinite în cadrul proiectului; • 8460 de persoane din educație și formare instruite/perfecționate; • 35250 de elevi care beneficiază de servicii de orientare și consiliere, alte servicii conexe în proiectele finanțate; • 2 standarde și proceduri dezvoltate și validate; • 8037 de persoane care au beneficiat de sprijin pentru formare/perfecționare, certificate; • 6 metodologii, instrumente și proceduri pentru examinarea și evaluarea elevilor, elaborate; • 1 soluție/instrument software dezvoltat, pentru îmbunătățirea proceselor și activităților educaționale, destinate laboratoarelor TIC din licee.
37	Formarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar pentru noi oportunități de dezvoltare în carieră POSDRU/57/1.3/S/	MEN UMPFE	2010 - 2012	Crearea de oportunități de dezvoltare profesională pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar, prin participarea acestora la programe de formare de nivel postuniversitar de calitate, adaptate tehnologiei educației la distanță	<ul style="list-style-type: none"> • 100 de persoane din educație și formare instruite/perfecționate; • 1000 de persoane din educație și formare care au beneficiat de formare/recalificare, dintre care 700 femei din mediul rural; • 1045 persoane din educație care au primit certificare după cursuri de formare/perfecționare, dintre care 665 femei, din mediul rural; • 12 planuri de învățământ revizuite; • 5 module dezvoltate în format ED în cadrul proiectului; • 155 de materiale de studiu adaptate formatului ED și încărcate pe platforma e-learning;

	32629			Buget: 18.472.743,00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 80 de cadre didactice din învățământul superior, cu gradul didactic de asistent și lector, implicați în programul de formare.
38	Cadrul didactic – un profesionist în sistemul de învățământ POSDRU/87/1.3/S/ 53889	MEN UMPFE	2010 - 2013	Să contribuie la creșterea calității în învățământul preuniversitar prin îmbunătățirea și profesionalizarea formării continue a cadrelor didactice cu specializare în aria curriculară „Om și Societate”. Buget: 18.705.026 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 5000 persoane din educație și formare instruite/perfecționate; • 5000 de participanți la instruire, formare profesională continuă, dintre care 3550 femei, 500 din mediul rural; • 3500 de persoane asistate la debutul în carieră; • 4750 de persoane participante la instruire certificate - formare profesională continuă; • 3370 de persoane participante la instruire certificate - formare profesională continuă, femei, dintre care 450 din mediul rural.
39	Școala - membru activ al societății informaționale POSDRU/87/1.3/S/ 62979	MEN UMPFE	2010 - 2013	Contribuția la dezvoltarea și modernizarea sistemului educațional, prin intermediul dezvoltării profesionale a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar. Buget: 19.848.113,60 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 4200 de participanți la instruire, dintre care 2520 femei, 420 din mediul rural; • 3990 de participanți la instruire certificați, dintre care 2400 femei, 380 din mediul rural; • 1 aplicație tip portal dezvoltată, integrând aplicații eLearning inclusiv module curs în format digital și instrumente de coordonare și monitorizare a procesului de formare.
40	Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din mediul rural prin activități de mentorat” – POSDRU/87/1.3/S/ 63055	MEN UMPFE	2010 - 2013	Asigurarea accesului la un învățământ de calitate pentru elevii din mediul rural prin îmbunătățirea și profesionalizarea formării continue a cadrelor didactice din învățământul obligatoriu, acordându-le acestora un sprijin semnificativ în dezvoltarea carierei. Buget: 18.904.823,76 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 6320 de persoane din educație și formare instruite/perfecționate, dintre care 4740 femei; • 2500 de persoane din mediul rural, din educație și formare participante la formarea profesională continuă; • 100 de persoane asistate la debutul în cariera didactică; • 5688 de persoane din mediul rural participante la programul de formare, certificate, dintre care 4266 femei.
41	Inovație și performanță în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din mediul urban”	MEN UMPFE	2010 – 2013	Dezvoltarea și implementarea unui program complex, standardizat de dezvoltare profesională a cadrelor didactice din centrele urbane mari, program care să includă	<ul style="list-style-type: none"> • 1800 de persoane din educație și formare instruite/perfecționate, dintre care 1260 femei; • 50 de persoane asistate la debutul în cariera didactică; • 1620 participanți la instruire certificați, dintre care 1460 femei; • 36 de școli abilitate să devină centre de dezvoltare a carierei în

	- POSDRU 87/1.3/S/63122			activități de formare profesională, mentorat, cercetare-dezvoltare, dezbateri, ateliere de lucru, reflecție asupra carierei, evaluarea cadrelor didactice. Buget: 20.158.005,03 lei	educație.
PROIECTE FINANȚATE PRIN PROGRAMULUI OPERAȚIONAL DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE					
1	Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România – SIIIR” – PODCA – Cod SMIS 39144	MEN UMPFE	2012 - 2014	Dezvoltarea unor structuri și mecanisme de informare, formare, monitorizare și comunicare la nivel local, regional și național în domeniul prevenirii și combaterii fenomenelor de violență în școală, în vederea dezvoltării capacității instituționale a diferitelor structuri cu rol în domeniu și a competențelor resurselor umane implicate în educație. Buget: 18.417.536,00 lei	<ul style="list-style-type: none"> • 1 ghid metodologic în vederea monitorizării și actualizării permanente a sistemului; • 2 module de formare elaborate; • 1829 de zile de participare la instruire; • 598 participanți la instruire, dintre care 50% femei; • 25 de sesiuni de formare; • 2 studii (pentru identificarea disfuncționalităților existente și analiza și revizuirea Sistemului Național de Indicatori pentru Educație).
2	Dezvoltarea capacității administrative a MEN prin implementarea managementului strategic și îmbunătățirea leadership-ului instituției, PODCA- Cod SMIS	MEN USPP	2012- 2014	Îmbunătățirea durabilă a capacității administrației centrale în domeniul educației și formării profesionale, prin optimizarea structurii, dezvoltarea, testarea/ pilotarea și implementarea instrumentelor, proceselor și practicilor de management și de asemenea, prin elaborarea și derularea programelor de	Activitățile derulate de către experții Băncii Mondiale estimate în bugetul proiectului la suma de 7.002.150 lei vor avea următoarele rezultate: <ul style="list-style-type: none"> • Analiza privind arhitectura MEN; • Un instrument de măsurare/evaluare a culturii organizaționale administrat la nivelul MEN; • Un raport al culturii organizaționale curente a MEN ce are la bază chestionare, interviuri și include recomandări despre măsurile ce urmează a fi luate; • Un studiu aprofundat privind cultura organizațională pentru MEN; • Un raport privind rezultatele programului pilot privind delegarea și

	39174			formare care să contribuie la dezvoltarea competențelor manageriale și a leadership-ului personalului de execuție și de conducere. Buget: 16.546.778,00 lei	<p>stabilirea de măsuri de corecție;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulament de Organizare și Funcționare pentru 20 de direcții și instituții subordonate MEN; • 30 de fișe de post pentru diferite posturi la nivelul ministerului și al instituțiilor sale subordonate și proceduri pentru delegarea de autoritate.
3	Prevenirea corupției în educație prin informare, formare și responsabilizare PODCA- Cod SMIS 30342	MEN	2011-2013	Îmbunătățirea capacității operaționale a ministerului prin dezvoltarea și optimizarea unei structuri administrative interne, pentru elaborarea, adoptarea și aplicarea strategiei naționale anticorupție în educație, cu sprijinul celor 1400 de persoane informate, formate și responsabilizate în domeniul anticorupției în educație.	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza fenomenului de risc care favorizează proliferarea vulnerabilității la fapte de corupție, existente la nivelul învățământului preuniversitar; • Culegerea și analiza datelor în vederea dezvoltării strategiei anticorupție în educație, cu propuneri specifice de instrumente de implementare locală; • Alcătuirea unei baze de date la nivel regional (Regiunea Sud-Muntenia și Regiunea București-Ilfov), cu proceduri și instrumente de monitorizare a factorilor vulnerabili din domeniul educației; • Dezvoltarea strategiei anticorupție în educație și organizarea de dezbateri regionale; • Formarea unei resurse umane selectate din MEN, inspectorate școlare și administrația publică locală, cu roluri în domeniul educației, în domeniul prevenirii și combaterii corupției prin programe de instruire pe module; • Realizarea de ghiduri în domeniul anticorupției în educație.
4	Platformă metodologică și informatică pentru organizarea și desfășurarea programelor "Admiterea în liceu", "Bacalaureat", "Certificare a calificării	MEN		Eficientizarea structurii și proceselor necesare pentru organizarea și derularea examenelor naționale de admitere în licee, bacalaureat, mișcarea personalului didactic și acordarea ajutoarelor financiare în sistemul de învățământ.	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea nivelului de încredere al cetățenilor în serviciile oferite de sistemul de învățământ; • Îmbunătățirea gradului de responsabilizare a administrației la fiecare nivel; • Reducerea duratei de livrare a serviciilor către public prin stabilirea de puncte de contact unice; • Eficientizarea procesului decizional politico-administrativ pentru derularea programelor examenelor naționale; • Automatizarea procesului de integrare a datelor generate de sistemul informatic implementat în BDNE; • Prelucrare informatizată a dosarelor.

	profesionale", "Mișcarea personalului didactic din învățământul preuniversitar - Titularizarea", "Euro 200" și "Bani de liceu" , PODCA- Cod SMIS 32567					
PROGRAME UNICEF ȘI LEONARDO						
1	Programul național de educație parentală "EDUCAȚI AȘA " (pentru părinții copiilor cu vârste între 3 și 12 ani)	MEN preuniv	În derulare din 1998, cu fonduri UNICEF	Îmbunătățirea parentale în educației și copilului	abilităților beneficiul dezvoltării	<ul style="list-style-type: none"> • 921 cadre didactice formate (iul.2010-dec.2012) ; • 1000 ghiduri au fost editate și 980 distribuite în toate județele, în anii 2012 și 2013; • 48 de vizite de monitorizare au avut loc pe parcursul derulării proiectului, cu tot atâtea rapoarte întocmite; • O întâlnire cu reprezentanți ai ISJ/ISMB pentru diseminarea bunelor practici din cadrul acestui proiect.
2	Capacity Building for the Romanian National Reference Point: Promoting Quality – QUALVET@RO 191183-LLP-1- 2010-1-RO- LEONARDO- EQAVET	ARACIP	2011- 2012	Conceperea și pilotarea unei strategii de comunicare între toate părțile interesate în vederea unei implementări unitare și susținute a Recomandării privind Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională (EQAVET) și a instrumentelor elaborate în cadrul Rețelei Europene EQAVET Buget: 220.000 de Euro		<ul style="list-style-type: none"> • Website-ul și baza de date ale proiectului; • Opt Seminare Regionale; • Două pliante; • Patru numere ale unui Newsletter; • Două conferințe; • Trei Broșuri cu exemple de bune practici, realizate de partenerii în proiect.

3	Rolul cadrului didactic în "triunghiul" calității: elev-profesor-evaluarea externă a calității educației LLP-LdV/PLM/2012/Ro/027	ARACIP	2012 – 2013 finalizat	Creșterea capacității corpului de experți ai ARACIP de evaluare a calității furnizate de o instituție de învățământ prin metode și practici moderne, nebirocratice, cu accent asupra rolului cadrului didactic în asigurarea calității. Buget: 15.120 euro	<ul style="list-style-type: none"> • 6 experți ai ARACIP formați într-un sistem european, cu noi competențe necesare în debirocratizarea activității de evaluare externă a calității educației; • un set de instrumente de lucru (rapoarte și fișe) revizuit, adaptat pentru mai buna surprindere a rolului profesorului în asigurarea calității școlii; • revizuirea listei naționale de documente relevante ca dovezi pentru îndeplinirea standardelor naționale de calitate.
---	---	--------	------------------------------	---	--

PROIECTE CU FINANȚARE EXTERNĂ

	Denumire proiect	Inițiator	Buget	Finanțare	Obiective
1	Proiectul de reabilitare a infrastructurii școlare	UMP MRSU	343,4 mil EURO	cofinanțat de Banca Europeană de Investiții, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și Guvernul României	Reabilitarea, modernizarea și mobilarea unităților școlare din învățământul preuniversitar pentru restabilirea siguranței în exploatarea clădirilor și a condițiilor igienico-sanitare și de confort precum și eliminarea dezavantajelor educaționale ale elevilor, care ocupă asemenea școli.
2	Proiectul privind reforma educației timpurii	UMP MRSU	105 mil EURO	cofinanțat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și Guvernul României	Reabilitarea, consolidarea, extinderea, executarea de reparații capitale, construcții noi și dotarea cu mobilier, înființarea și reabilitarea grădinițelor, dezvoltarea infrastructurii, construirea de clădiri, consolidarea grădinițelor afectate de deteriorări ale structurii de bază, reabilitarea grădinițelor lipsite de resurse, inclusiv extinderea spațiului existent.
3	Proiectul privind reforma educației inclusive	UMP MRSU	7,7 mil EURO	cofinanțat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Guvernul României	Îmbunătățirea infrastructurii celor mai defavorizate grădinițe, astfel încât să ajungă la standarde minime de funcționare precum și îmbunătățirea condițiilor de viață și incluziunea socială a celor mai dezavantajate și vulnerabile persoane din România.

În cadrul proiectelor implementate de către UPMRSU, în anul 2013 au fost finalizate până în luna septembrie un număr de 57 școli din cele 132 școli ce vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2013 și 14 grădinițe din 27 grădinițe ce vor fi finalizate până la sfârșitul anului 2013

4	Programul Național de Reformă al Educației Timpurii (PRET)	UMPFE	88.30 milioane EURO	cofinanțat Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei și Guvernul României Perioadă de implementare 2006 – 2014	Îmbunătățirea calității infrastructurii sistemului și realizarea nevoilor concrete ale copiilor prin asigurarea unor servicii îmbunătățite, care să favorizeze atingerea potențialului maxim al fiecărui copil, totul în conformitate cu standardele educaționale internaționale.
5	Proiectul de Educație Timpurie Incluzivă (PETI)	UMPFE	7,7 milioane EURO	cofinanțat de Banca Mondială (BIRD) și Guvernul României Perioadă de implementare 2007-2014.	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea echității în educație, astfel încât copiii care aparțin unor grupuri dezavantajate, vulnerabile să aibă acces egal la o educație timpurie de calitate; • Îmbunătățirea eficienței sistemului de educație prin promovarea de soluții comunitare.

CAPITOLUL 4.

PRIORITĂȚI ȘI DIRECȚII DE DEZVOLTARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR PENTRU ANUL ȘCOLAR 2013-2014

Programul de Guvernare 2013-2016, documentele europene programatice în domeniu (Strategia Europa 2020, Cadrul ET 2020) și Programul Național de Reformă fundamentează principalele orientări strategice ale Ministerului Educației Naționale. Pentru anul școlar 2013-2014, sunt vizate următoarele priorități ale sistemului de educație și formare profesională:

Priorități 2013 – 2014

- I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație pentru fiecare copil din România
- II. Revizuirea curriculumului și modernizarea evaluării
- III. Asigurarea calității pentru toate nivelurile și formele de educație
- IV. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic; corelarea sistemului de învățământ și formare profesională cu piața muncii
- V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale
- VI. Extinderea utilizării noilor tehnologii
- VII. Creșterea autonomiei unităților de învățământ; încurajarea parteneriatelor, a participării reprezentanților comunității la viața școlii și intensificarea dialogului social
- VIII. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice
- IX. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții
- X. Prevenirea corupției și combaterea violenței în școli
- XI. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale
- XII. Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale
- XIII. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

I. Asigurarea de șanse egale de acces și participare la educație pentru fiecare copil din România

- Asigurarea cuprinderii tuturor copiilor de vârstă corespunzătoare în clasa pregătitoare și în clasa I
- Monitorizarea și reducerea absenteismului școlar și a abandonului școlar

- Asigurarea cuprinderii absolvenților clasei a VIII-a în clasa a IX-a
- Dezvoltarea programului "A doua șansă" și a altor programe suport, finanțate din fonduri europene, pentru cei care au părăsit școala
- Susținerea programului "Școala după școală"
- Asigurarea condițiilor de participare la educație pentru elevii, aparținând grupurilor dezavantajate (inclusiv populația rromă) și stimularea participării acestora la niveluri superioare de educație
- Asigurarea activităților de consiliere și orientare profesională
- Susținerea elevilor cu dizabilități pentru accesul la educația de bază și nivelurile superioare
- Continuarea programelor de sprijin social pentru grupurile cu risc particular (Bani de Liceu, Euro 200, Cornul și Laptele, Rambursarea cheltuielilor de transport pentru naveta elevilor, Rechizite școlare, Microbuze școlare)

Ca o direcție de acțiune specifică, se are în vedere dezvoltarea educației timpurii și restructurarea învățământului preșcolar în vederea creării premiselor necesare participării și succesului școlar

Principalele măsuri referitoare la această direcție de acțiune:

- Promovarea și implementarea documentelor cadru care reglementează dezvoltarea conceptului de educație timpurie
- Creșterea cuprinderii copiilor de 3-6 ani în sistemul educației preșcolare și continuarea demersurilor pentru cuprinderea treptată a copiilor mai mici de 3 ani în sistemul național de educație timpurie, prin:
  - Asigurarea condițiilor pentru generalizarea treptată a cuprinderii copiilor de 5, 4 și 3 ani în învățământul preșcolar;
  - Creșterea peste 90% a procentului de cuprindere a copiilor de 5-6 ani în grupele mari;
  - Cuprinderea treptată a copiilor de 2 ani în grădinițe (grupe de educație timpurie antepreșcolară);
  - Extinderea educației spre vârstele timpurii (0-2 ani), prin aplicarea prevederilor Metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor servicii de educație timpurie antepreșcolară.

Elaborarea **Strategiei Naționale de reducere a părăsirii timpurii a școlii** (PTS) printr-un proiect cofinanțat din POS DRU va asigura coordonarea politicilor naționale în domeniu.

II. Revizuirea curriculumului și modernizarea evaluării

- Elaborarea de planuri cadru și programe școlare noi
- Adoptarea hotărârii de guvern privind aprobarea conținutului educațional pentru serviciile de educație timpurie antepreșcolară
- Revizuirea manualelor
- Introducerea manualelor digitale
- Generalizarea evaluărilor naționale la clasele a II-a, a IV-a și a VI-a

Pentru perioada următoare, Centrul Național pentru Evaluare și Examinare are în responsabilitate punerea în aplicare a Hotărârii de Guvern nr. 389 din 19 iunie 2013 privind

participarea României la Programul internațional din domeniul educației dezvoltat de OECD-PISA 2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 379 din 26 iunie 2013.

Crearea cadrului curricular de referință urmărește modernizarea curriculumului școlar prin centrarea pe dezvoltarea celor opt competențe cheie. Acțiunea vizează revizuirea programelor școlare pentru învățământul obligatoriu. Au fost elaborate, urmând a fi aprobate, programele școlare pentru învățământul liceal – clase cu program de studiu în regim bilingv, programele școlare pentru clasa a III-a și clasa a IV-a și alte metodologii specifice. Vor fi elaborate programe școlare noi pentru clasele a III-a, a IV-a, a V-a și a VI-a - preconizate 163 de programe – și se vor desfășura activități de formare pentru cadrele didactice.

III. Asigurarea calității pentru toate nivelurile și formele de educație

- Asigurarea unui etos școlar bazat pe respectarea legalității, responsabilitatea individuală și colectivă, precum și pe colaborarea și implicarea activă a tuturor beneficiarilor și participanților la viața comunității educaționale, respectiv a cadrelor didactice, elevilor, părinților și reprezentanților autorităților locale
- Monitorizarea și evaluarea asigurării calității activităților didactice, precum și consilierea cadrelor didactice, realizate prin intermediul activităților de inspecție, a celor de asistență la ore efectuată de directorii unităților de învățământ, precum și a celor de interesistență între membrii catedrelor/comisiilor metodice din unitățile de învățământ preuniversitar
- Formarea continuă a cadrelor didactice, concretizată prin participarea la acțiuni/activități și programe, la nivelul unităților de învățământ, județean/municipiului București, național, care să se focalizeze pe abilitarea curriculară a diferitelor categorii de cadre didactice.

Noile standarde și metodologii, unitare la nivel de sistem preuniversitar, vor redefini procesul de autoevaluare și optimizare derulat de școli, dar și procesul de evaluare externă, concentrându-se asupra relațiilor profesor-elev, școală–cadru didactic, școală–comunitate, asigurând îmbunătățirea procesului de asigurare a calității. Ca urmare, pornind de la domeniile și criteriile stabilite prin lege, noile standarde de calitate ale educației și procedurile de evaluare se vor concentra pe:

- Rezultatele obținute și valoarea adăugată/creată privind: rezultatele învățării la elevi, rezultatele activității și dezvoltării profesionale la profesori și rezultatele dezvoltării instituției școlare;
- Capacitatea instituției școlare de a obține aceste rezultate și de a le îmbunătăți continuu;
- Managementul calității centrat pe îmbunătățirea continuă atât a rezultatelor cât și a capacității de a obține aceste rezultate.

Vizitele de evaluare externă se vor centra mai mult pe relațiile directe cu actorii educaționali (elevi, profesori, directori, părinți etc.) și mai puțin pe analiza documentelor, iar decizia de evaluare externă se va fundamenta, într-o măsură mai mare decât în prezent, pe datele furnizate de școală, mai ales pe Raportul anual de evaluare internă a calității educației (RAEI), pe documentele și celelalte dovezi încărcate, în formă electronică, pe platforma dedicată. Totodată, ARACIP va proceda la revizuirea instrumentelor actuale de asigurare și evaluare externă a calității educației utilizate la nivel național, respectiv rapoarte, subrapoarte și fișe de lucru, prin care se verifică îndeplinirea standardelor și a standardelor de referință aprobate în România.

IV. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic; corelarea sistemului de învățământ și formare profesională cu piața muncii

- Promovarea învățământului profesional după clasa a IX-a, care se desfășoară în baza unor contracte între părinți-unitate de învățământ-agenti economici
- Realizarea cu periodicitate a unor studii de nevoi la nivelul agenților economici și utilizarea rezultatelor acestor studii în proiectarea noilor programe de studii
- Demararea unui nou proiect cofinanțat din FSE prin POSDRU pentru realizarea anchetelor în rândul agenților economici în scopul identificării nevoilor de formare profesională
- Fundamentarea planului de școlarizare
- Corelarea învățământului profesional și tehnic cu cerințele agenților economici
- Coordonarea metodologică a CLDPS și a Consorțiilor regionale în scopul fundamentării planului de școlarizare în concordanță cu nevoile locale și regionale de dezvoltare socio-economică
- Dezvoltarea stagiilor de practică de specialitate/internship
- Dezvoltarea de programe de recalificare și/sau formare continuă, în funcție de nevoile înregistrate în sistem
- Încurajarea unităților de învățământ pentru dezvoltarea parteneriatelor cu agenți economici în scopul asigurării stagiilor de practică
- Sprijinirea unităților de învățământ pentru demararea unor proiecte cofinanțate din FSE prin POSDRU având ca obiectiv susținerea stagiilor de practică a elevilor la agenți economici
- Urmărirea absolvenților pe parcursul traseului lor profesional pentru a înregistra feedback-ul privind succesul lor în carieră
- Sprijinirea instituțiilor eligibile pentru demararea unor proiecte cofinanțate din FSE prin POSDRU având ca obiectiv monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților IPT.

V. Susținerea învățământului în limbile minorităților naționale

- Realizarea programelor școlare pentru limbile minorităților naționale și disciplinele predate în limbile minorităților naționale; revizuirea programelor și a ghidurilor pentru limba și literatura romani utilizate la ADȘ
- Reeditări și retipăriri de manuale școlare pentru minorități în condițiile noului curriculum și editarea de materiale educaționale și de materiale auxiliare pentru limba maternă, istoria și tradițiile minorităților, pentru educația interculturală și diversitate, traduceri de manuale pentru clasele V-VIII
- Monitorizarea măsurilor propuse vizând menținerea copilului/ adolescentului/ tânărului român în sistemul educațional și demararea unei inițiative legislative naționale/europene pentru ca instituțiile statului și familiile copiilor romi să rezolve imediat cazurile de absentism școlar

VI. Extinderea utilizării noilor tehnologii

- Extinderea bibliotecilor virtuale
- Informatizarea și asigurarea accesului la Internet de mare viteză în majoritatea unităților și instituțiilor de învățământ

- Crearea de noi oportunități de învățare cu mijloace informatice, sisteme multimedia, softuri educaționale și rețele de date
- Multiplicarea canalelor de comunicare și inițierea a noi forme de socializare.
- Susținerea elevilor capabili de inovare și creație

În anul școlar 2013/2014, una din prioritățile MEN este pregătirea componentelor digitale ale manualelor școlare pentru clasele I și a II-a care vor fi stocate pe CD și vor fi disponibile pe platforma www.manuale.edu.ro.

Conform calendarului adoptat, după anunțarea rezultatelor finale ale licitației (sfârșitul lunii iunie 2014) se va derula procesul de consultare, de către cadrele didactice, a manualelor aprobate și comunicarea către inspectoratele școlare a listei manualelor școlare selectate pentru a fi utilizate, urmat de centralizarea comenzilor și contractarea manualelor școlare. La începutul anului școlar 2014-2015 elevii claselor I și a II-a vor beneficia de noi manuale.

Susținerea informatizării complete a unităților educaționale și serviciilor administrative din învățământ la toate nivelurile prin continuarea proiectului de conectare a unităților școlare la rețeaua de Internet - *Internet în școala ta*. De acest proiect, care prevede conectarea a 2400 de școli din zona rurală și mic urbană la internet, vor beneficia aproximativ 715.000 de elevi și în jur de 50.000 de profesori.

VII. Creșterea autonomiei unităților de învățământ; încurajarea parteneriatelor, a participării reprezentanților comunității la viața școlii și intensificarea dialogului social

- Garantarea autonomiei profesionale a cadrelor didactice
- Instituționalizarea autonomiei de decizie la nivelul școlii în parteneriat cu părinții și autoritățile locale contribuatoare și asumarea responsabilității publice față de performanțele școlii
- Organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor de conducere de la nivelul inspectoratelor școlare, caselor corpului didactic și unităților de învățământ preuniversitar, precum și pentru ocuparea funcțiilor de îndrumare și control de la nivelul inspectoratelor școlare
- Încurajarea formării asociațiilor profesionale
- Participarea școlilor și a cadrelor didactice în programe și proiecte care aduc beneficii procesului didactic
- Încurajarea inițiativei private în învățământul preuniversitar
- Creșterea contribuției școlii și familiei în personalizarea educației copilului.

În perioada următoare, MEN va acționa pentru punerea de acord a tuturor partenerilor interesați, pentru obținerea consensului în vederea aprobării:

- Regulamentului de Organizare și Funcționarea a Unităților de Învățământ Preuniversitar
- Metodologiei de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcțiilor de conducere din unitățile de învățământ preuniversitar,
- Metodologiei de evaluare a directorilor și directorilor adjuncți din unitățile de învățământ preuniversitar
- Regulamentului de organizare și funcționare a consiliului de administrație din unitățile de învățământ preuniversitar.

- Intensificarea dialogului social, prin continuarea reuniunilor Comisiei Paritare împuternicite să analizeze și să rezolve problemele care apar în aplicarea prevederilor Contractului colectiv de muncă la nivel sector de activitate - învățământ preuniversitar.
- Extinderea activităților extrașcolare, mai bine adaptate resurselor și nevoilor locale
- Realizarea de parteneriate pentru schimbul de bune practici cu unități școlare din țară și din străinătate.

VIII. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice

- Profesionalizarea carierei didactice
- Profesionalizarea carierei manageriale în sectorul educației
- Dezvoltarea unei piețe educaționale a programelor de formare continuă, bazată pe un sistem competițional
- Corelarea structurilor și a etapelor din cariera didactică cu standardele educaționale și asigurarea unei dinamici profesionale prin utilizarea sistemului creditelor profesionale transferabile
- Formarea continuă a cadrelor didactice va fi centrată pe: învățământ digitalizat; curriculum adecvat formării inovative, creative și formării de competențe; pedagogie modernă, optimizarea relației cu părinții, elevii și cu autoritățile locale; actualizarea cunoașterii în aria curriculară a disciplinei.
- Actualizarea și dezvoltarea competențelor în domeniul de specialitate corespunzător funcției didactice ocupate și în domeniul psihopedagogic și metodic a cadrelor didactice înscrise pentru obținerea gradelor didactice prin:
  - elaborarea programelor de examen pentru definitivarea în învățământ, gradul didactic II și gradul didactic ;
  - acreditarea și derularea programelor de pregătire a cadrelor didactice înscrise pentru obținerea gradelor didactice.
- Dezvoltarea resurselor umane în educație și formare profesională;
- Corelarea structurilor și a etapelor din cariera didactică cu standardele educaționale și asigurarea unei dinamici profesionale prin utilizarea sistemului creditelor profesionale transferabile, prin:
  - Reglarea traseului progresiv în cariera didactică pe baza generalizării sistemului de credite profesionale transferabile, în noul context educațional european;
  - Diversificarea rutelor de profesionalizare în concordanță cu nevoile reale de dezvoltare a carierei didactice;
  - Adaptarea sistemului de credite profesionale transferabile la standardele educaționale europene, în vederea asigurării calității în formarea continuă a cadrelor didactice;
  - Stabilirea posibilităților de conversie de la o funcție didactică la alta, în vederea reglării dinamicii profesionale și menținerii cadrelor didactice în sectorul educațional.
- Completarea și corelarea bazelor de date specifice personalului didactic;
- Completarea Corpului național de experți în management educațional prin organizarea a noi sesiuni de selecție;

- Implementarea proiectului strategic FSE „ Formarea cadrelor didactice in domeniul evaluării competențelor profesionale”, având ca obiectiv principal formarea cadrelor didactice in domeniul evaluării competențelor profesionale (perioada de implementare iunie 2011 – mai 2014).

IX. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

- Dezvoltarea deprinderilor de învățare permanentă pentru creșterea capacității de adaptare la noi locuri de muncă
- Demararea activităților pentru activarea programului PIAAC (Programme for International Assessment of Adult Competencies) în România: desemnarea instituției care are responsabilitatea implementării la nivel național a programului, formarea coordonatorilor naționali, traducerea și adaptarea instrumentelor, formarea operatorilor, colectarea și introducerea preliminară a datelor etc.
- Încurajarea desfășurării activităților non-formale și informale
- Încurajarea dezvoltării de noi competențe/calificări; îmbunătățirea orientării și consilierii în carieră
- Recunoașterea rezultatelor învățării în contexte informale și non-formale
- Promovarea noilor tehnologii în educație, carieră, viața personală și socială
- Formarea continuă și perfecționarea cadrelor didactice din sistemul național de învățământ preuniversitar prin programe finanțate din fonduri europene.
- Elaborarea **Strategiei Naționale de învățare pe tot parcursul vieții**, cu asistența tehnică a Băncii Mondiale.
- Sprijinirea participării în programele europene de mobilitate
- Finalizarea și aprobarea prin hotărâre de guvern a Cadrului Național al Calificărilor, pe 8 niveluri prin referențierea la Cadrul European al Calificărilor.

X. Prevenirea corupției și combaterea violenței în școli

- Remedierea vulnerabilităților specifice sectorului educațional prin implementarea sistematică a măsurilor preventive prin:
  - Implementarea Metodologiei privind managementul riscurilor de corupție în cadrul structurilor MEN;
  - Operaționalizarea aplicației informatice dezvoltată de către MEN de monitorizare a riscurilor în vederea prelucrării automate a datelor și reprezentării statistice și grafice a riscurilor de corupție din sistemul de învățământ preuniversitar.
- Creșterea transparenței instituționale prin sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice deschise puse la dispoziție de către instituțiile din sectorul educațional.
- Consolidarea integrității personalului din sectorul educațional prin promovarea standardelor etice profesionale; aprobarea, implementarea și monitorizarea aplicării Codului de etică pentru învățământul preuniversitar.

- Creșterea gradului de educație anticorupție a personalului instituțiilor educaționale și a personalului din administrația publică cu roluri în educație prin:
  - Introducerea în tematica de formare profesională a unor module privind normele de conduită morală, etică și de integritate;
  - Formarea de cadre didactice și personal din administrația publică cu roluri în domeniul educației, privind anticorupția și managementul educațional;
  - Diseminarea de ghiduri și materiale cu caracter informativ privind riscurile și consecințele faptelor de corupție sau a incidentelor de integritate.
- Creșterea gradului de educație anticorupție la nivelul beneficiarilor educației prin:
  - Stimularea organizării unor programe extracurriculare și extrașcolare destinate creșterii nivelului educației anticorupție a elevilor, prin parteneriate cu instituții cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii corupției;
  - Desfășurarea de acțiuni de informare și promovare a strategiei anticorupție în educație și a responsabilităților ce revin instituțiilor educaționale;
  - Monitorizarea video și audio a concursurilor și examenelor naționale organizate în sistemul educațional.
- Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului de corupție și a gradului de implicare a factorilor cointeresați și societății civile în demersurile de prevenire și combatere a corupției în educație.

Prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar, ca direcție prioritară de acțiune, se va fundamenta pe eficientizarea activităților comisiilor de la nivelul unităților de învățământ preuniversitar și de la nivel județean/municipiului București, conform prevederilor Strategiei naționale privind reducerea fenomenului violenței în unitățile de învățământ preuniversitar.

Este necesar ca Planurile operaționale privind reducerea fenomenului violenței în mediul școlar de la nivelul unităților școlare să includă obiective, măsuri și activități, în raport cu situația concretă existentă în fiecare unitate de învățământ preuniversitar, cu un accent special care să vizeze activitățile de consiliere a elevilor și de formare a cadrelor didactice. În domeniul siguranței școlare, se vor avea în vedere activități realizate în parteneriat/colaborare cu reprezentanții autorităților locale și cu cei ai structurilor locale ale poliției și jandarmeriei.

XI. Dezvoltarea cooperării europene și internaționale

Începând cu anul 2014 programele UE pentru educație, formare profesională și tineret vor fuziona într-un singur program denumit Erasmus+. Sectorul învățământului preuniversitar din România (inclusiv sectorul VET) va dispune pentru 2014 de circa 15 mil. Euro, pentru proiecte instituționale de mobilitate și pentru parteneriate strategice.

Agenția de Credite și Burse de Studii va prezenta inspectoratelor școlare protocoalele de colaborare bilaterală, convențiile interstatale, înțelegerile interguvernamentale sau interministeriale ale României cu Statele UE și non-UE, în privința mobilităților adresate elevilor de clasa a XII-a și va asigura consilierea potențialilor candidați, în vederea identificării programelor de studii optime fiecărui elev.

Pentru lectoratele de limbă, literatură, cultură și civilizație românească direcțiile de acțiune se concentrează pe consolidarea rețelei actuale și pe dezvoltarea acesteia. Astfel, se urmărește

creșterea ponderii cursurilor de limba română în programele de studii, cuprinderea acestora pe toate nivelurile de studii academice, promovarea cercetării științifice în cadrul lectoratelor, a schimburilor academice și identificarea altor universități interesate de deschiderea de lectorate de limba română.

În cadrul Proiectului privind predarea cursului de Limbă, cultură și civilizație românească în unități de învățământ din state membre ale Uniunii Europene, prioritățile se concentrează pe extinderea cursului în alte regiuni ale țărilor partenere unde comunitatea românească este semnificativă și pe introducerea proiectului în alte țări în care există elevi de origine română, cum ar fi Germania, Franța, Marea Britanie, Irlanda și Portugalia. De asemenea, având în vedere particularitățile grupului țintă, respectiv creșterea numărului de copii de vârstă mică care doresc să frecventeze cursul, dar și numărul elevilor care revin în țară, se impune acomodarea cursului la nevoile acestora.

Vor continua acțiunile de consolidare ale parteneriatelor internaționale bilaterale și multilaterale și se vor dezvolta noi direcții de cooperare internațională, cum ar fi:

- Coordonarea Grupului de lucru „Învățarea la locul de muncă – o abordare comună a factorilor interesați”, constituit cu reprezentanți ai țărilor membre ale Inițiativei Reformei în Educație în Europa de Sud Est (ERISEE) și ai țărilor reprezentate în Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD), având ca obiectiv general creșterea competitivității și ocupării prin învățarea inovativă la locul de muncă în formarea profesională;
- Colaborarea cu Centrul de Proiecte Internaționale în domeniul Educației al Universității Pedagogice din Zurich în cadrul proiectului „JOBS – Job Orientation for Business and Schools”, proiect dedicat consilierii școlare pentru sprijinirea tinerilor din învățământul gimnazial și IPT în vederea integrării acestora pe piața forței de muncă și alegerea unui parcurs educațional.

XII. Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale

Obiectivul general pentru sistemul educațional în perspectiva anului 2020 este legat, în primul rând, de îmbunătățirea competențelor, pentru satisfacerea nevoilor individuale și a nevoilor pieței muncii prin prevenirea și remediarea părăsirii timpurii a școlii, creșterea promovabilității, a participării la nivel terțiar și îmbunătățirea și diversificarea ofertei de educație și formare, inclusiv din perspectiva unei largi participări la învățarea pe tot parcursul vieții.

În cadrul obiectivului tematic *Investiția în educație, competențe și învățarea pe tot parcursul vieții*, sunt identificate următoarele priorități de finanțare din fonduri europene, în perioada de programare 2014-2020:

- Promovarea accesului egal la educație de bună calitate, educația timpurie (învățământ antepreșcolar și preșcolar), învățământul primar și secundar și reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii;
- Îmbunătățirea calității, eficienței și a gradului de deschidere a învățământului terțiar, în vederea creșterii ponderii absolvenților de învățământ terțiar;
- Încurajarea și creșterea participării la învățarea pe tot parcursul vieții, îmbunătățirea abilităților și competențelor forței de muncă și îmbunătățirea relevanței acestora pentru piața muncii și a calității sistemelor de educație și formare profesională;

- Creșterea accesului la o educație de calitate prin dezvoltarea infrastructurii de educație și formare profesională implicate în învățarea pe tot parcursul vieții.

XIII. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

- Printr-un proiect POSDRU Sprijin privind elaborarea recomandărilor de politică strategică pentru investiții în infrastructura sectorului educațional, este finanțată elaborarea Strategiei Naționale 2014-2020 de dezvoltare/modernizare a infrastructurii educaționale.
- În perioada 2013-2016, Unitatea de Management al Proiectelor pentru Modernizarea Rețelei Școlare și Universitare va continua implementarea proiectelor: Proiectul de reabilitare a infrastructurii școlare, Proiectul privind reforma educației timpurii și Proiectul privind reforma educației inclusive, având ca obiectiv finalizarea unui număr de 75 școli și 384 grădinițe cu o investiție totală de 399,13 mil lei.
- Asigurarea necesarului de microbuze școlare pentru transportul elevilor (achiziționarea a 600 noi mijloace de transport – urmare a colaborării dintre Ministerul Educației Naționale și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice)
- Se va avea în vedere actualizarea, prin hotărâre de guvern, a formulei pentru determinarea costului standard per elev/preșcolar și stabilirea finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat.

ANEXĂ

SINTEZA ANALIZEI SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR DE BAZĂ

- RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT
- PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR
- REZULTATE LA NIVELUL SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT
- EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT
- SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020
- ANALIZE TEMATICE PRIVIND EDUCAȚIA ȘI FORMAREA PROFESIONALĂ

RESURSELE UMANE ALE SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

1. În anul școlar 2012/2013, efectivele de personal angajat în educație sunt în scădere ușoară la toate nivelurile de învățământ, cu excepția învățământului primar și a învățământului postliceal și de maiștri. Evoluția acestui indicator se corelează cu cea a numărului de elevi înscriși în sistemul de învățământ și este influențată de măsurile de politică educațională (introducerea clasei pregătitoare, reorganizarea învățământului profesional și politica de personal din sectorul public). Cele mai importante scăderi de personal s-au înregistrat: în învățământul preșcolar (peste 3 mii persoane), prin trecerea clasei pregătitoare în componența învățământului primar; în liceu (aproape 300 persoane), pe fondul scăderii semnificative a efectivelor de elevi cuprinși în acest nivel de studiu. Au crescut ușor efectivele de personal din învățământul profesional, în contextul măsurilor de revigorare a acestei rute de formare, și în învățământul postliceal și de maiștri, care a devenit o rută din ce în ce mai solicitată de absolvenții de liceu fără bacalaureat.
2. Peste 95% din personalul didactic de la fiecare nivel de învățământ este calificat. Tendința de creștere a ponderii personalului didactic calificat, înregistrată în anii

precedenți, a continuat în anul școlar 2012/2013 doar în cazul învățământului preșcolar. În cazul celorlalte niveluri de învățământ valoarea acestui indicator scade ușor, în ambele medii de rezidență. Mediul rural continuă să aibă ponderi ușor mai reduse de personal calificat în învățământul preșcolar, în cel primar și în cel gimnazial. Tendința de ușoară de scădere a ponderii personalului calificat în cazul tuturor nivelurilor de învățământ indică faptul că politicile actuale de recrutare nu reușesc să acopere întregul necesar de personal calificat. Devine, astfel, o prioritate identificarea unor oportunități pentru programe de calificare la nivelul școlii și de atragerea cadrelor didactice calificate în școlile cu deficit din acest punct de vedere.

3. **În anul școlar 2012/2013, ponderea cadrelor didactice cu timp integral de lucru a crescut la toate nivelurile de studii, în comparație cu anul precedent, cu excepția învățământului profesional.** Peste 98% din cadrele didactice din învățământul preșcolar și din învățământul primar au normă întreagă. O evoluție pozitivă a ponderii personalului didactic cu normă întreagă este observată și în cazul învățământului liceal, valorile acestui indicator fiind de 85%. Numai 70% din profesorii din învățământul gimnazial au normă întreagă, date fiind dificultățile realizării unor norme complete pentru anumite specializări în școlile de dimensiuni mici. În învățământul profesional și postliceal se înregistrează cele mai scăzute ponderi ale cadrelor didactice cu timp integral de lucru. Devine o evidență necesitatea unor politici de flexibilizare a sistemelor de recrutare a profesorilor, printre care și reglementările ce stabilesc condițiile de angajare pe o perioadă limitată în sistemul de educație preuniversitar, așa cum se întâmplă în majoritatea țărilor europene.
4. **Datele privind ponderea personalului didactic feminin în sistemul românesc de învățământ susțin realitățile ce se înregistrează la nivel european: cu cât copiii/elevii au vârste mai mici, cu atât numărul personalului didactic feminin este mai mare.** Astfel, în România, cele mai multe cadre didactice femei profesază în învățământul preșcolar (99,7%), în învățământul primar de masă (88%), precum și în învățământul special (peste 82%). În învățământul gimnazial și în cel liceal femeile reprezintă aproximativ 70% din totalul personalului didactic. Ponderea cea mai scăzută se înregistrează, în mod tradițional, în învățământul profesional (52,7%). În cazul învățământului postliceal se remarcă o ușoară creștere a ponderii personalului feminin, până la valoarea de 74,4%, în condițiile în care în ultimii ani cei mai mulți cursanți sunt înscriși în rute de formare tradițional adresate femeilor: școlile sanitare.
5. **Numărul elevilor ce revin la un cadru didactic a rămas relativ constant în comparație cu anul anterior în cazul majorității nivelurilor de învățământ, cu excepția învățământului preșcolar și primar.** În urma măsurii de introducere a clasei pregătitoare în învățământul primar, în grădinițe a scăzut valoarea indicatorului (16 copii/educator). Cel mai scăzut raport continuă să se înregistreze în cazul învățământului

gimnazial (11 elevi/cadru didactic), în timp ce învățământul primar are cea mai ridicată valoare (19 elevi/cadru didactic). Valoarea indicatorului este de 16 elevi/cadru didactic în învățământul liceal și profesional. Mediul de rezidență continuă să rămână un important factor de diferențiere al valorii acestui indicator: mediile cele mai mari se înregistrează în grădinițele din rural (18 copii/cadru didactic) și în învățământul primar din urban (21 copii/cadru didactic). La nivel european, numărul elevilor ce revin la un cadru didactic are valori diferite de la o țară la alta, între un maxim de 20 elevi/profesor în Marea Britanie și un minim de 10 elevi/profesor în Lituania.

PARTICIPAREA ȘCOLARĂ ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

6. **În ultimii 10 ani, efectivele de elevi cuprinse în sistemul românesc de învățământ preuniversitar au fost în scădere de la un an la altul. Această stare de fapt constituie un efect direct al schimbărilor demografice:** scăderea ratei brute a natalității (în 2011, 9,2% în România și 10,4% în UE); fenomenul migrației externe a populației; accentuarea procesului de îmbătrânire demografică și, implicit, scăderea constantă a populației în vârstă de școlarizare 0-14 ani (14,9% în 2012) și a populației tinere de 15-24 ani (12,4% în 2012), cu estimări de reducere accentuată până în anul 2020.
7. **În anul școlar 2012/2013, numărul de elevi din învățământul preuniversitar a fost de 3269,7 mii. S-a menținut tendința de scădere a efectivelor de elevi, cu care s-a confruntat sistemul de educație în ultimul deceniu. Însă, pentru prima dată în ultimii 10 ani, diferența față de anul 2011/12 a fost mai redusă, de numai aproximativ 14 mii de elevi. Unele niveluri de studiu au înregistrat creșteri ale efectivelor de elevi, altele, scăderi accentuate.** Astfel, ca urmare a trecerii copiilor de 6 ani în învățământ primar, a scăzut semnificativ numărul copiilor din învățământul preșcolar (581,1 mii copii, cu peste 92 mii mai puțin comparativ cu anul anterior), concomitent cu creșterea accentuată a numărului de elevi din învățământul primar (931,9 mii elevi, cu peste 121 mii mai mult față de anul anterior). În învățământului gimnazial, au scăzut ușor efectivele de elevi (812,2 mii elevi, cu numai 7 mii mai puțin față de anul anterior). La polul opus se situează învățământul liceal, unde se identifică cea mai accentuată tendință de scădere a efectivelor de elevi față de anul anterior (831,8 mii elevi, cu 57 mii mai puțin față de anul anterior).
8. **În anul școlar 2012/2013 rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de educație, ca raport din populația în vârstă de 6-23 ani a fost de 74,3%.** Creșterea ușoară a valorii indicatorului față de anul anterior este efectul includerii clasei pregătitoare în învățământul obligatoriu. Ratele brute de cuprindere pe diferite niveluri de învățământ în 2012/13 oferă o imagine de ansamblu asupra accesului la educație:
  - De la învățământul preșcolar la cel superior, în sistemul formal de educație a fost cuprinsă 76,2% din populația de 3-23 de ani (ISCED 0-5).

- Raportându-ne numai la învățământul preuniversitar, 77,6% dintre populația de 3-21 ani a fost cuprinsă în sistemul de educație (ISCED 0-4). Concomitent, o pondere semnificativă din tinerii de 19-21 ani se afla în învățământul terțiar.
  - Dacă se iau în calcul numai elevii de 3-18 ani de la învățământul preșcolar la cel liceal (ISCED 0-3), rata de cuprindere în sistemul formal de educație are valoarea de 91,1%.
  - Ponderea populației cuprinse în sistemul de învățământ raportată la totalul populației a crescut ușor, de la 20,4% în 2000 la 21,1% în 2009.
9. **Durata medie de frecvență a sistemului de învățământ în ansamblu a crescut față de anul anterior:** de la grădiniță la învățământul superior, un copil stă 16,3 ani în sistemul formal de educație. De la debutul în clasa pregătitoare la finalul liceului (ISCED 1-3), durata medie de viață școlară este de 11,5 ani. O analiză a valorii indicatorului indică diferențe pe sexe în favoarea fetelor, în principal, ca o consecință a ratei mai mari de cuprindere a acestora în învățământul superior. Pe niveluri de studiu, situația este următoarea:
- Un copil stă în medie 2,5 ani în grădiniță.
  - Durata medie de frecvență a învățământului primar și gimnazial (inclusiv clasa pregătitoare) este de 8 ani, cu disparități importante pe medii de rezidență (8,4 ani în urban și numai 7,3 ani în rural).
  - La nivelul liceului, valoarea indicatorului este de 2,9 ani.
10. **Schimbarea de structură a sistemului de educație a determinat modificări ale ratei de cuprindere la diferite niveluri de învățământ:**
- Rata brută de cuprindere a copiilor în vârstă de 3-5/6 ani în învățământul preșcolar a înregistrat valoarea de peste 90%, în creștere accentuată față de anul anterior, ca efect al trecerii clasei pregătitoare ca parte a învățământului obligatoriu. Analiza valorii ratelor specifice pe vârste evidențiază diferențe pe medii de rezidență: mult mai puțini copii de 3 ani din mediul rural sunt cuprinși în grădinițe, comparativ cu mediul urban.
  - Rata de participare la educația de nivel primar și gimnazial înregistrează o scădere semnificativă față de anul anterior, atingând valoarea de 90,6%. Se mențin diferențe pe cicluri de școlarizare: o scădere amplă în învățământul primar (88,4%), în condițiile în care, acest nivel de studiu a inclus clasa pregătitoare, dar o pondere încă semnificativă dintre copiii de 6 ani au rămas în grădinițe; o creștere ușoară în învățământul gimnazial (93,4%). Mediul rural continuă să rămână defavorizat în privința ratei de participare la educație, atât la nivelul învățământului primar (85,2% rural și 91,5% urban), cât mai ales la nivelul învățământului gimnazial ((84% rural și 104,3% urban).
  - În anul școlar 2012/2013, aproape 95% din populația de 15-18 ani a fost cuprinsă în învățământul liceal și profesional. Comparativ cu anii trecuți, rata de participare a scăzut la nivelul liceului (în contextul în care efectivele de elevi au înregistrat o scădere accentuată la acest palier) și a crescut la nivelul învățământului profesional

(pe fondul implementării în ultimii ani a unor măsuri specifice de politici educaționale). Diferența de participare între mediul urban și rural se menține la un nivel semnificativ: liceu – 106,2% în urban și 80,8% în rural; învățământul profesional – 5,5% în urban și 0,9% în rural. Astfel, o cincime dintre tinerii din mediul rural nu acced la învățământul secundar superior.

11. **Se înregistrează procente relativ ridicate de elevi care depășesc grupele oficiale de vârstă corespunzătoare diferitelor niveluri de studiu:** elevi de 11 ani și peste în învățământul primar, 14 ani și peste în învățământul gimnazial, 21 de ani și peste în învățământul liceal. Această realitate este determinată de diferite aspecte: întâzieri în debutul școlarității; revenirea în sistemul inițial de formare a tinerilor care au abandonat temporar studiile și, respectiv, lărgirea accesului la unele forme alternative (învățământ seral, învățământ fără frecvență); nu în ultimul rând, fenomenul repetenției. La nivelul învățământului primar și gimnazial, valorile indicatorului pentru aceste vârste sunt în scădere față de anii anteriori, probabil ca efect al implementării de programe educaționale cu impact asupra reducerii părăsirii timpurii a școlii. La nivelul învățământului liceal, valorile indicatorului sunt în creștere, cel mai probabil ca urmare a susținerii unor măsuri de flexibilizare a accesului la această rută de formare.
12. **În anul școlar 2011/2012, ratele abandonului școlar au păstrat valori similare în învățământul primar și în cel gimnazial și au înregistrat creșteri în învățământul liceal și profesional.**
  - În anul școlar 2011/2012, 1,8% elevi (28,3 mii) au abandonat **studiile primare și gimnaziale:** 1,6% dintre copiii de nivel primar și 1,9% dintre cei de nivel gimnazial. Mediul rural, gimnaziul, populația școlară masculină, respectiv clasele de început de ciclu primar și ciclul gimnazial înregistrează în continuare, valori ridicate ale abandonului școlar. Astfel, cele mai mari valori ale ratei abandonului școlar au fost la nivelul învățământului gimnazial din mediul rural (2,1%), al băieților din rural (2,2%), respectiv la nivelul clasei a V-a (2,6%).
  - În **învățământul liceal**, rata abandonului școlar a crescut o dată cu momentul intrării în lichidare a SAM-urilor și preluării locurilor la liceu. La nivelul anului 2011/2012, 3,8% dintre elevii de liceu (33,9 mii) au abandonat studiile. Cei mai mulți dintre aceștia provin din liceele tehnologice, din clasele de debut de ciclu, respectiv din liceele din mediul rural. Băieții abandonează mai frecvent liceul, comparativ cu fetele.
  - În **învățământul profesional**, indicatorul s-a menținut la un nivel foarte ridicat: 30,4% elevi (3,8 mii) aflați în SAM anul de completare au abandonat studiile în 2011/2012, o parte semnificativă dintre aceștia continuând formarea în cadrul liceului.

13. În anul școlar 2012/2013, rata brută de cuprindere în învățământul postliceal și de maiștri a continuat tendința ascendentă a ultimilor ani, ajungând la valoarea de 12,4%. Din cei peste 92 mii elevi școlarizați la acest nivel, aproape jumătate învață în școli din sectorul privat și cooperatist, mai mult de două treimi sunt fete, iar aproape trei sferturi sunt cuprinși în școli postliceale sanitare. Ratele specifice de cuprindere evidențiază faptul că accesul la învățământ postliceal se face în general după vârsta de 20 de ani. Creșterea semnificativă din ultimii ani a efectivelor de elevi care frecventează învățământul postliceal și de maiștri se explică prin faptul că această rută a devenit o opțiune atractivă, în condițiile în care în ultimii ani a crescut ponderea absolvenților de liceu fără diplomă de bacalaureat și, concomitent, a scăzut rata brută de cuprindere în învățământul superior.

REZULTATE LA NIVELUL SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

14. Rata de absolvire a învățământului gimnazial a înregistrat în 2011/2012 valoarea de 82%, iar la nivelul învățământului liceal, valoarea de 79,5%. Pe medii de rezidență se păstrează diferențele semnificative în defavoarea mediului rural în ceea ce privește absolvirea învățământului gimnazial: 94,7 % în urban și 71,4% în rural.
15. Rata de promovare a evaluării naționale de la sfârșitul clasei a VIII-a din anul școlar 2012/2013 a fost de 75,9%, cu diferențe semnificative în favoarea fetelor, comparativ cu băieții. Pe categorii de medii obținute, se constată în acest an o pondere mai ridicată a mediilor de peste 9 (26% dintre elevi). La nivelul celorlalte intervale de notare se constată o distribuție relativ echilibrată a elevilor. Pe sexe, fetele sunt cele care obțin în ponderi mai ridicate note către intervalul superior de evaluare, în timp ce băieții se situează în ponderi mai ridicate la nivelul inferior al scalei.
16. În anul 2012/2013, 84% dintre copiii care s-au înscris în clasa I în urmă cu 8 ani, au reușit să finalizeze clasa a VIII-a. Două treimi dintre copii din cohortă reușesc să finalizeze clasa a VIII-a cu promovarea examenului de evaluare națională. **Ponderea elevilor dintr-o cohortă, care părăsesc sistemul înainte de a finaliza clasa a VIII-a rămâne în jurul valorii de 15%.**
17. Începând cu anul școlar 2009/2010, **gradul de participare a absolvenților de liceu (din anul curent) la examenul de bacalaureat a scăzut constant.** Acest fenomen s-a accentuat în ultimii doi ani, ca urmare a măsurilor de control implementate în sistem, dar și a percepției conform căreia examenul de bacalaureat este dificil. **Ponderea absolvenților care au promovat examenul de bacalaureat în 2013 a atins cea mai mică valoare din ultimii ani: 39,2%.** Fetele s-au înscris și au promovat examenul de bacalaureat în ponderi mai ridicate decât băieții (48,1% la fete, față de 30,7% la băieți), obținând, totodată, medii mai bune la examen comparativ cu aceștia. Scăderea ratei de

absolvire cu examen de bacalaureat a fost determinată de scăderea ratei de participare la examen a absolvenților din anul 2012/2013, care, deși au finalizat liceul, nu s-au înscris la bacalaureat. Astfel, **doi din zece absolvenți de liceu nu s-au înscris la bacalaureat, iar aproape 4 din zece absolvenți care s-au prezentat la examen nu l-au promovat.** Un sfert dintre cei care s-au prezentat la examenul de bacalaureat din 2013 au fost absolvenți din anii anteriori și doar 37% dintre aceștia au reușit să promoveze. Rata de succes la bacalaureat este mai ridicată în rândul absolvenților din anul curent (64,3%).

18. **Analiza efectivelor de elevi pe cohorte de la debutul școlarității până la absolvirea liceului evidențiază menținerea și chiar agravarea fenomenului de pierderi școlare: 1 din 4 copii înscriși în clasa I nu ajunge în clasa XII-a.** De asemenea, se remarcă tendința de scădere a numărului de persoane care ajung să finalizeze studiile liceale cu diplomă de bacalaureat.

EFICIENȚA EXTERNĂ A SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT

19. La nivelul anului 2012 (trimestrul IV), se înregistrează o **creștere a populației active** cu aproximativ 120000 persoane. **Aproape 60% din populația activă a absolvit niveluri superioare de educație** (învățământ liceal, postliceal sau universitar). În continuare, ponderea cea mai ridicată o înregistrează persoanele cu studii liceale (35,3%) și profesionale (22,1%), în timp ce ponderea populației active cu studii universitare rămâne sub 20%. Persoanele cu nivel scăzut de educație (studii gimnaziale, primare sau fără studii) continuă să înregistreze o proporție importantă la nivelul populației active (20%). Cu alte cuvinte, **în grupa de vârstă 15-64 ani, o persoană din cinci are în prezent un nivel foarte redus al studiilor**, cu șanse mici de a presta o activitate lucrativă calificată și de a avea un loc de muncă stabil.
20. **La nivelul trimestrului IV al anului 2012, rata de ocupare a populației în vârstă de 15-64 a avut valoarea de 59,3%, în ușoară creștere față de anul anterior.** Se mențin diferențe pe medii de rezidență: rata de ocupare este mai ridicată în mediul rural, în special pentru populația cu niveluri mai reduse de educație. De asemenea, ponderea bărbaților în rândul populației ocupate este semnificativ mai mare în comparație cu cea a femeilor.
21. **Aproape un sfert din tinerii de 15-24 ani era populație ocupată la nivelul trimestrului IV al anului 2012.** Peste 30% dintre tinerii din rural desfășoară activități aducătoare de venituri, în comparație cu numai 16,4% în urban. Băieții au o rată de ocupare mai ridicată în comparație cu fetele (27,3% față de 18,8%). Cele mai ridicate rate de ocupare se constată în cazul tinerilor cu studii postliceale și profesionale, iar cele mai mici în cazul tinerilor cu niveluri reduse de educație.

22. **La același moment de referință, peste o cincime dintre tinerii de 15-24 ani erau șomeri. Rata șomajului este în scădere față de anul anterior.** În mediul urban, sunt înregistrați de două ori mai mulți șomeri în comparație cu mediul rural. De asemenea, se înregistrează un procent mai mare în rândul fetelor de 15-24 ani, aflate în situația de șomaj, față de băieții din aceeași grupă de vârstă. Șomajul afectează în egală măsură atât pe tinerii care au studii superioare, cât și pe cei cu studii medii sau cu nivel scăzut de educație. Ponderile cele mai reduse ale șomajului se înregistrează în rândul tinerilor absolvenți de învățământ postliceal și profesional, ceea ce demonstrează că oferta acestor rute de formare este mai aproape de nevoile de pe piața muncii.

SITUAȚIA EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII PROFESIONALE DIN ROMÂNIA DIN PERSPECTIVA INDICATORILOR EUROPENI 2020

- **Rata de participare la învățământul preșcolar**

Până în anul 2011/2012, indicatorul ponderea elevilor intrați pentru prima dată în clasa I care au frecventat învățământul preșcolar a înregistrat o evoluție ascendentă la nivelul sistemului de învățământ românesc. **În anul școlar 2011/2012, numai 7% dintre elevii care au intrat pentru prima oară în clasa I nu au frecventat grădinița.** În 2012/2013, statisticile oficiale nu oferă informații privind frecventarea grădiniței de către copiii care au fost înscriși în clasa pregătitoare. Colectarea de date statistice referitoare la acest aspect este necesară pentru a analiza continuitatea dintre învățământul preșcolar și cel primar, respectiv pentru a estima nivelul de pregătire a copiilor pentru un debut școlar de succes.

Participarea la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu este un indicator european care are ca țintă, pentru anul 2020, valoarea de 95%. La nivelul anului 2011, media UE-27 privind acest indicator a fost de 93,2%, în creștere față de anii anteriori. Valorile cele mai crescute s-au înregistrat în Franța și Spania (100%), Olanda, Belgia, Danemarca, Marea Britanie, Italia, Germania, Portugalia, Ungaria. Țările cu cele mai reduse valori ale indicatorului sunt: Republica Cehă, Polonia, Slovacia, Grecia, Finlanda, Croația.

În România, s-au înregistrat creșteri importante ale valorii participării la educația preșcolară a copiilor cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu– de la 67,6% în 2000 la 82,8% în 2008, urmate de ușoare scăderi în ultimii patru ani.

- **Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație**

În perioada 2007-2012, **rata de părăsire timpurie a sistemului de educație a înregistrat în România o evoluție oscilantă**, cu creșteri sau scăderi de la un an la altul. Anul 2008 a marcat cea mai scăzută valoare înregistrată, ajungând la 15,9%. În perioada 2008-2010, rata

de părăsire timpurie a sistemului de educație a crescut de la 15,9% (2008) la 18,4% (2010). În anul 2011 România a reușit să atingă prognoza estimată pentru acest an, de 17,5%, conform țințelor propuse în *Programul Național de Reformă 2011-2013*. În anul 2012, se păstrează în continuare trendul descendent, cu o scădere ne semnificativă față de anul trecut (17,4%). Această **îmbunătățire relativă a indicatorului din ultimul an** poate fi explicată ca fiind un efect al dezvoltării programelor de tip „a doua șansă” în sistemul național de educație, concomitent cu implementarea proiectelor finanțate din cadrul POSDRU care au avut ca obiect prioritar reducerea valorii acestui indicator. Conform datelor EUROSTAT, valoarea indicatorului de 17,4% din anul 2012 situează România mai aproape de media europeană (12,8%). Aceasta înseamnă că, pentru atingerea țintei de 11,3% stabilită pentru anul 2020, sunt necesare eforturi instituționale și financiare complexe care să vizeze reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului de educație.

- **Competențe de bază**

Conform OECD (PISA 2006 și PISA 2009), **România se află printre țările cu scorurile cele mai slabe din UE înregistrate de elevii de 15 ani la testările internaționale cu privire la competențe de scris și lectură, matematică și științe**. La PISA 2009, patru din zece elevi (40,4%) s-au situat sub nivelul 2 de performare la testarea internațională, comparativ cu medie UE-25 (19,6%). Această înseamnă că o pondere ridicată dintre elevii români în vârstă de 15 ani dețin competențe de nivel scăzut la citire și lectură. România a înregistrat scoruri similare și la matematică și științe: în 2009, aproape jumătate dintre elevii români (47%) au obținut scoruri foarte slabe la matematică, comparativ cu media la nivel UE (22,2%). În cazul științelor, procentul elevilor cu rezultate slabe a fost ușor mai mic (41,4%), dar și acesta s-a situat cu mult peste de media UE (17,7%). Ca și în alte țări europene, în România s-au înregistrat discrepanțe de performanță pe sexe și pe medii de rezidență. Cu toate acestea, în comparație cu PISA 2006, România este una dintre țările UE cu cea mai importantă îmbunătățire a rezultatelor la PISA 2009. În **perspectiva țintei europene de 15% elevi cu rezultate slabe la testările PISA până în 2020**, România trebuie să facă eforturi semnificative pentru îmbunătățirea calității educației în următorii ani pentru a reduce decalajele actuale.

În ceea ce privește **competențele lingvistice într-o limbă străină**, România este una dintre țările UE în care curriculumul obligatoriu prevede învățarea a două limbi străine. În cazul învățământului secundar superior, România se află printre țările cu cel mai mare număr mediu de limbi străine învățate în școală (2,0-2,4). Cu toate acestea, este dificil de evaluat într-o perspectivă comparativă competențele lingvistice ale elevilor din România, deoarece țara noastră nu a participat la sondajul european privind competențele lingvistice, lansat de Comisia Europeană în 2008.

Competențele digitale reprezintă , de asemenea, o provocare pentru politicile educaționale viitoare din România , având în vedere că în țara noastră se înregistra în 2011 cea mai mare pondere din UE a populației cu vârste între 16-74 de ani care nu deținea abilități de utilizare a unui calculator (61 %). Conform studiului realizat la nivel european în 2011 , doar aproximativ 4 din 10 persoane cu vârste între 16-74 ani dețin unele competențe digitale și doar aproximativ 1 din 10 persoane au competențe înalte de utilizare a unui calculator. În afara unui decalaj generațional în ceea ce privește abilitățile de utilizare a unui computer (în favoarea generațiilor tinere), competențele digitale corelează pozitiv și cu nivelul de educație. Pentru a dezvolta nivelul de competențe digitale în rândul populației este important ca sistemul de educație și formare profesională să promoveze integrarea resurselor educaționale digitale și integrarea instrumentelor TIC în școală și la nivelul activităților de la clasă .

- **Participarea la învățământul terțiar**

În perioada 2007-2011, România a înregistrat o creștere semnificativă a ponderii absolvenților de învățământ terțiar, de la 13,9% în 2007 la 20,4% în 2011, depășind astfel prognozele asumate prin *Programul Național de Reformă 2011–2013* (care estimau 18,7% în 2011). Cu toate acestea, în anul 2011, România se afla pe penultima poziție între țările europene la acest indicator.

Pentru anul 2020, *Programul Național de Reformă 2011–2013* a stabilit **ținta de 26,7% absolvenți de învățământ terțiar din totalul populației în vârstă de 30-34 ani**. Ținta asumată de România este mult mai scăzută decât cea propusă la nivel european (40%), situându-se pe penultimul loc în acest demers proiectiv.

Principala provocare din perspectiva accesului la învățământul superior în România o reprezintă ratele de cuprindere relativ reduse comparativ cu media UE, influențate de ratele scăzute de promovare a examenului de bacalaureat din ultimii ani, dar și de participarea redusă a populației din mediul rural la acest nivel de educație. De asemenea, în țara noastră se constată participarea scăzută la învățământul superior a persoanelor din grupele de vârste netradiționale (25–29 de ani, respectiv 30–34 de ani), ceea ce indică nevoia adaptării programelor educaționale ale universităților la nevoile specifice ale acestor persoane. Alte aspecte critice se referă la: ponderea redusă a studenților care urmăresc o carieră în cercetarea științifică; insuficienta deschidere a sistemului universitar românesc spre mobilitatea studenților și a cadrelor didactice și atractivitatea redusă pentru studenții străini, în condițiile unui număr mic de programe de studii organizate într-o altă limbă decât cea română. În ceea ce privește personalul didactic din învățământul universitar, datele statistice evidențiază nevoia dezvoltării profesionale a personalului tânăr, dezvoltarea capacității de management și guvernare a universităților, precum și dezvoltarea și întărirea funcțiilor de cercetare din universități.

- **Participarea adulților la învățare pe parcursul întregii vieți**

În perioada 2007-2012, România nu a făcut progrese semnificative privind **participarea adulților cu vârste între 25-64 ani la învățare pe parcursul întregii vieți**, valoarea indicatorului înregistrând o creștere mică, de la 1,3% în 2007 la 1,6% în 2011. Alături de Bulgaria (1,2%), România ocupă ultimele locuri între țările UE la acest indicator. În aceste condiții, România se află încă departe de ținta europeană pentru anul 2020 proiectată la o pondere de 15%.

Analiza situației la nivel național remarcă următoarele provocări privind atingerea țintei stabilite de România pentru anul 2020:

- Cele mai scăzute ponderi de participare la formarea profesională continuă se înregistrează în cazul persoanelor cu nivel redus de educație și calificare profesională, a celor care lucrează în companii mici și a celor cu vârste de peste 40 de ani.
- Continuă să se manifeste discrepanțe pe medii de rezidență și pe sexe privind participarea la învățarea pe parcursul întregii vieți, în defavoarea mediului rural și, respectiv, în defavoarea persoanelor de sex masculin.
- Este necesară profesionalizarea practicienilor, cu rute flexibile de acces și progres în carieră, precum și un sistem adecvat de formare continuă a personalului care activează în acest domeniu, care să conducă la consolidarea prestigiului profesional și la creșterea atractivității acestei profesii. De asemenea, se impune nevoia de diversificare a rolurilor personalului din educația și formarea profesională a adulților, prin noi roluri precum facilitatori online, mentori, coach, consilieri de carieră, evaluatori de competențe, designeri de formare etc., care să răspundă nevoilor din ce în ce mai diverse ale potențialilor beneficiari de programe de educație și formare a adulților.
- Accesul limitat la sistemul de recunoaștere și validare a învățării dobândite în contexte informale și nonformale este un alt aspect critic. Principala provocare în acest sens o reprezintă necesitatea de dezvoltarea rețelei de centre de evaluare și certificare a competențelor și de a dezvolta capacitatea instituțională de administrare și gestiune a acestora.

ANALIZE TEMATICE PRIVIND EDUCAȚIA ȘI FORMAREA PROFESIONALĂ

- **Clasa pregătitoare 2012-2013**

În anul școlar 2012-2013, în învățământul preuniversitar din România au funcționat 8534 clase pregătitoare, organizate în 4 450 unități școlare, care au cuprins 130547 elevi. Raportând totalul populației de 6 ani la nivelurile de învățământ în care sunt înscriși copiii de această vârstă în 2012/2013, datele sunt următoarele: puțin peste jumătate dintre copiii de 6 ani sunt în clasa pregătitoare (55,9%); 17,8% dintre copiii de 6 ani sunt înscriși în

grădiniță;17,2% sunt înscriși direct în clasa I;9,1% dintre copii (19,9 mii) se află în afara sistemului de educație.

Până la introducerea clasei pregătitoare, numai unul din cinci copii în vârstă de 6 ani mergea la școală; după momentul 2012-2013, raportul este de șapte din zece. Numărul mediu de elevi/clasă pregătitoare în anul școlar 2012/2013 a înregistrat diferențe de la un județ la altul, de la aproximativ 22 copii/clasă în București la 5,6 copii/clasă în județul Bistrița-Năsăud.

Puțin peste jumătate dintre cadrele didactice care predau la clasa pregătitoare (51,1%) sunt profesori și o treime (30,3%) învățători sau institutori. Cea mai mare parte a cadrelor didactice care predau la clasa pregătitoare sunt cadre didactice titulare, iar o cincime sunt suplinitori. Doar 1,1% din cadrele didactice care predau la clasa pregătitoare sunt încadrate ca necalificate. Majoritatea cadrelor didactice care predau la clasa pregătitoare au o vechime didactică semnificativă.

- **Programul „A doua șansă”**

Programul „A doua șansă” a fost implementat în România în mai multe etape, începând cu anul școlar 1999-2000, prin proiectul „Șansa a doua prin educație”, dezvoltat ulterior în cadrul Programului multianual Phare 2001-2006 “Acces la educație pentru grupurile dezavantajate”. Extinderea la nivel național a programului a fost susținută cu o serie de măsuri de politică educațională ce au vizat: metodologia de organizare și desfășurare a programului, curriculumul specific, formarea resurselor umane, elaborarea și editarea de materiale educaționale pentru elevi și profesori.

La nivelul anului 2012/2013, sistemul educațional din România cuprindea 8589 persoane în programe de tip „A doua șansă”: 2923 în învățământul primar, 5220 în învățământul gimnazial și 446 în învățământul profesional. Analiza datelor în funcție de diferite criterii (niveluri de educație, medii de rezidență) evidențiază câteva aspecte specifice.

- Pe parcursul perioadei 2007-2013, cea mai mare creștere a numărului de persoane cuprinse în programe de tip „a doua șansă” s-a înregistrat la nivelul gimnazial. În șase ani, efectivele de beneficiari s-au dublat în ciclul primar și s-au triplat în gimnazial. Și în învățământul profesional s-au înregistrat în ultimii ani evoluții pozitive a efectivelor de elevi cuprinse în acest program de educație remedială.
- Peste 75% din totalul beneficiarilor programelor de tip „a doua șansă” sunt din mediul urban și numai 25% din rural, în condițiile în care și ofertele de astfel de programe sunt mai dezvoltate în urban. Putem vorbi, astfel, de un acces limitat al populației din rural la astfel de programe, comparativ cu mediul urban.
- Distribuția pe vârste a persoanelor incluse în programele de tip „a doua șansă” evidențiază concentrarea a două treimi dintre beneficiari la grupa de vârstă 20 de ani și

peste – cel mai probabil activitatea acestora pe piața muncii solicitând completarea studiilor.

- Creșterea de la un an la altul a numărului de persoane cuprinse în programele de tip “a doua șansă” confirmă necesitatea susținerii acestei alternative de educație remedială, ca răspuns la nevoile unor grupuri țintă specifice.

- **Învățământul special și special integrat**

Analiza datelor statistice referitoare la situația copiilor cu cerințe educaționale specifice evidențiază etapele de implementare a diferitelor politici educaționale destinate copiilor cu CES.

- Măsurile de generalizare a integrării elevilor cu deficiențe în învățământul obișnuit implementate la nivelul anilor 1999-2001 au determinat o scădere drastică a numărului de unități de învățământ special, concomitent cu înființarea de „secții” – clase speciale în învățământul obișnuit.
- Rețeaua de unități de învățământ special este dezvoltată cu prioritate în mediul urban. Peste 90% dintre elevii cu CES sunt înscriși în școli speciale care funcționează în mediul urban. Ca și în cazul învățământului de masă, se poate discuta despre o situație de defavorizare a copiilor cu CES din mediul rural, din perspectiva accesului și a includerii în școlile speciale.
- Măsurile de susținere a abordărilor integrate și incluzive în învățământ special a determinat, în ultimii ani școlari, o creștere a numărului unităților școlare de masă care integrează elevi cu CES: 2005 școli integratoare în 2011/2012; 1941 școli integratoare în 2012/2013 (sursa: MEN).
- Ca și numărul de unități de învățământ, efectivele de elevi din învățământul special au fost influențate, de asemenea, de momentele cheie de implementare a politicilor educaționale în domeniu. Per ansamblu, numărul copiilor școlarizați în învățământul special a scăzut semnificativ, de la peste 55 mii elevi în 1998/1999 la un total de 25 mii elevi în 2012/2013. Pe fondul desființării SAM-urilor, numărul de elevi cu CES din liceele speciale a crescut semnificativ în ultimii ani.
- Creșterea numărului de școli incluzive a determinat și o creștere a numărului de copii din învățământul de masă cuprinși în servicii educaționale de sprijin: 16504 elevi în 2011/2012; 17388 elevi în 2012/2013 (sursa: MEN). Pe lângă aceștia, datele statistice evidențiază efective semnificative de elevi cu dosar CES care nu beneficiază de servicii educaționale de sprijin – 7005 elevi în 2011/2012; 5191 elevi în 2012/2013 (sursa: MEN) – cel mai probabil, din cauza numărului insuficient de personal de sprijin. Un număr important de copii cu CES beneficiază de școlarizare la domiciliu: 1184 elevi în 2011/2012; 1137 elevi în 2012/2013 (sursa: MEN).

- **Școala Altfel**

În anul 2013, Institutul de Științe ale Educației a realizat o cercetare evaluativă a programului de activități educative extrașcolare și extra-curriculare "Școala altfel" / "Să știi mai multe, să fii mai bun". Concluziile chestionării actorilor școlari cu referire la relevanța și calitatea acestui program sunt următoarele:

- Programul este apreciat ca fiind o inițiativă bună de aproximativ 90% dintre profesori și dintre părinți.
- Cel mai puternic argument care susține relevanța Programului *Școala altfel* îl reprezintă diversificarea activităților de învățare, implicarea elevilor în noi activități care le pot pune în evidență înclinațiile sau le pot răspunde intereselor de cunoaștere, oferirea unui climat prietenos de învățare, fără presiunea notelor, completarea curriculumului oficial și accesul la resurse de învățare de care școala nu dispune în mod obișnuit.
- În cadrul programului au fost dezvoltate o multitudine de tipuri de activități: activități culturale și sportive, educație pentru sănătate, educație ecologică, educație rutieră sau pentru situații de urgență, activități tehnice și științifice, voluntariat, competiții, excursii și vizite.
- Programul a deschis școala către noi parteneriate cu părinții, instituții culturale și educative și alte instituții de al nivel comunitar.

- **Finanțarea sistemului preuniversitar de educație**

Conform datelor *Education and Training Monitor Report* (EUROSTAT, 2013), România avea în 2010 cea mai scăzută pondere a cheltuielilor publice pentru educație ca % din PIB dintre toate statele membre. Deși în ușoară creștere în 2011, cheltuielile publice pentru educație au rămas în jurul valorii de 4% din PIB, la o distanță semnificativă atât față de media europeană (5,3%) cât și față de procentul indicat în legea educației (6%).

Pe niveluri de educație, învățământul primar și gimnazial înregistrează cele mai scăzute cheltuieli la nivelul UE27, iar învățământul superior este în mod semnificativ mai slab finanțat în comparație cu media europeană. Nivelul preșcolar este singurul unde cheltuielile sunt superioare mediei europene, însă în acest caz diferențele sunt explicate de mecanismele foarte diferite de organizare/finanțare.

Aceeași sursă arată faptul că nivelul cheltuielilor anuale per elev sunt sensibil mai reduse în comparație cu media europeană: 1,674 față de 6,131 € (valoare exprimată în PPS putere de cumpărare standard) pentru nivelul primar și gimnazial, 1,680 în comparație cu 7,128 € pentru nivelul secundar superior și terțiar non-universitar și 2,956 în comparație cu 9,638 € pentru învățământul universitar. Datele de cercetare indică faptul că în perioada 2007-2010 investițiile în educație în România au scăzut cu peste 10%, în timp ce la nivel european s-a înregistrat o tendință opusă, crescând cu aproape 15%.

Datele curente disponibile nu surprind efectele noului mecanism de finanțare în învățământul preuniversitar, introdus la nivel de sistem în 2011, bazat pe costuri standard și alocare per capita. În opoziție cu alocarea bazată pe costuri istorice, acest nou mecanism permite o mai clară distribuție a resurselor către școli și predictibilitate mai mare în ceea ce privește cheltuielile privind educația.

Rezultatele unui studiu în curs de publicare (*Finanțarea sistemului de învățământ preuniversitar pe baza standardelor de cost. O evaluare curentă din perspectiva echității*, Institutul de Științe ale Educației și Reprezentanța UNICEF România) privind noul mecanism de finanțare per capita în învățământul preuniversitar, realizat pe un lot de 54 de școli, oferă totuși o primă imagine privind modul în care funcționează noul mecanism în cazul unităților școlare situate în comunități dezavantajate socio-economic. La nivelul anului 2012, rezultatele cercetării arată că veniturile totale ale școlilor investigate sunt doar cu 7% mai mari decât cele asigurate pentru finanțarea de bază de la bugetul de stat (asigurată prin mecanismul per capita). Astfel, resursele pe care le au la dispoziție permit școlilor să-și acopere nevoile legate de funcționare și plata salariilor profesorilor, dar rămân insuficiente pentru a putea iniția activități specifice de sprijin focalizate pe elevii în risc identificați. Această situație arată că școlile investigate au la dispoziție mai puțin de 17 lei/elev/lună pentru a acoperi alte cheltuieli, inclusiv cele prin care sunt promovate activități cu un impact direct asupra participării și rezultatelor școlare ale elevilor în risc abandon (de exemplu, activități extracurriculare, de educație remedială sau de tip școală după școală). Se confirmă, astfel, faptul că resursele pe care aceste școli le au la dispoziție sunt foarte reduse și nu reușesc să acopere decât într-o măsură limitată nevoile educaționale specifice.

LISTA DE ABREVIERI

- ANOFM** – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
- ANPCDEFP** – Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale
- ANR** – Agenția Națională pentru Romi
- ANC** – Autoritatea Națională pentru Calificări
- ARACIP** – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar
- BDCE** – Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei
- BDNE** – Baza de Date Națională a Educației
- BIM** - Biroul Internațional al Muncii
- CCD** – Casa Corpului Didactic
- CDI** – Centrul/centre de Documentare și Informare
- CEDEFOP** – Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale
- CES** – Cerințe Educative Speciale
- CNCD** – Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
- CNEE** – Centrul Național pentru Evaluare și Examinare
- CNDIPT** – Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic
- CNFIPS** – Consiliul Național al Finanțării Învățământului Preuniversitar de Stat
- COR** – Clasificarea Ocupațiilor din România
- CRFP** – Centrul Regional de Formare a Personalului din Învățământul Preuniversitar
- CQAF** - Cadrul Comun de Asigurare a Calității
- DPPD** – Departamentul/Departamente pentru Pregătirea Personalului Didactic
- ECVET** – European Credit System for Vocational Education and Training (Sistemul european de credit pentru educație și formare vocațională)
- EN** – Evaluarea Națională
- ENQA-VET**- Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în Educația și Formarea Profesională
- EQF** – European Qualifications Framework (Cadrul European al Calificărilor)
- EQARF** - European Quality Assurance Reference Framework (Cadrul European de Referință pentru Asigurarea Calității)
- ERI SEE** – The Education Reform Initiative of South Eastern Europe (Inițiativa de reformă educațională în sud - estul Europei)
- EUROSTAT** – Oficiul de Statistică al Comunităților Europene
- FEDR** – Fondul European de Dezvoltare Europeană
- FPC** – Formare Profesională Continuă
- FSE** – Fondul Social European
- HG** – Hotărâre de Guvern
- INS** – Institutul Național de Statistică
- IPT** – Învățământ Profesional și Tehnic
- ISCED** – International Standard Classification of Education (Clasificare internațională standard a educației)
- ISJ** – Inspectorat/inspectorate școlare județene

ISMB - Inspectoratul Școlar al Municipiului București
IT – Information Technology (Tehnologia Informației)
IR – Indicator de rezultat
LCCR – Limbă, Cultură și Civilizație Românească
LLP – Lifelong-Learning Programme (Program de învățare pe tot parcursul vieții)
MAE – Ministerul Afacerilor Externe
MADR – Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MECTS - Ministerul Educației, Cercetării Tineretului și Sportului
MIP – Mentorat pentru Inserție Profesională
NQF – National Qualifications Framework (Cadrul Național al Calificărilor)
OECD – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OG – Ordonanță de Guvern
OUG – Ordonanță de Urgență
OIPOSDRU CNDIPT - Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane din cadrul Centrului Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar
OMECI/OMECTS – Ordin al ministrului educației, cercetării și inovării / Ordin al ministrului educației, cercetării și tineretului și sportului
ONG – Organizație non-guvernamentală
PE – Parlamentul European
PER – Project on Ethnic Relations (Barometrul relațiilor etnice)
PETI – Programul pentru Educația Timpurie Incluzivă
PIAAC – Programme for International Assessment of Adult Competencies
PIB – Produsul Intern Brut
PIR – Proiect pentru Învățământul Rural
PIRLS – The Progress in International Reading Literacy Study (Studiu internațional privind capacitatea de citire și interpretare)
PISA – Programme for International Student Assessment (Programul pentru evaluarea internațională a elevilor/ studenților)
PLAI – Planul Local de Acțiune pentru Învățământ
POSDRU – Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane
PP – Puncte procentuale
PRAI – Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ
PRET – Proiectul pentru Reforma Educației Timpurii
PRIS – Proiectul de Reabilitare a Infrastructurii Școlare
PROQAVET - Utilizarea Cadrului Comun de Asigurarea a Calității (CQAF) în VET
RAEI – Raport anual de evaluare internă
ROCT - Centrala Rețelei Firmelor de Exercițiu/Întreprinderilor Simulate din România
SAM - Școala/ Școli de Arte și Meserii
SICI – The Standing International Conference of Inspectorates (Conferința Internațională a Inspectoratelor)
SCAC – Service de Cooperation et d’Action Culturelle (Serviciul de Cooperare și de Acțiune Culturală)

SNIE – Sistemul Național de Indicatori pentru Educație

SSE – Sistemul Statistic European

SSP – Standarde de pregătire profesională

TIC – Tehnologia Informațiilor și Comunicației

TIMSS – Tendințe Internaționale în Studiul Matematicii și al Științelor

UE – Uniunea Europeană

UNESCO – United Nations Education, Science and Culture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)

UNICEF – Fondul Internațional al Națiunilor Unite pentru Urgențe ale Copiilor

VET – Vocational Education and Training (Educație și formare vocațională)